

KALLELSE

Kallelse till sammanträde

Organ Kommunfullmäktige

Plats Sala Folkets Hus (Borgmästaregatan 1, 733 30 Sala)

Tid Måndagen den 23 februari 2026 kl. 18.00 – 22.00

**Utbildning från SKR, Sveriges kommuner och regioner kl. 18.00 – 20.00:
- *Hot, hat och våld mot förtroendevalda****OBS! Digital närvaro ska registreras i Netpublicator mellan kl. 17.30 – 18.00.*

Nr	Ärende	Dnr	Sida
1	Val av protokolljusterare		
2	Godkännande av föredragningslista	2026/5	
3	Anmälningssärenden	2026/2	3 - 26
4	Avsägelser	2026/8	
5	Kompletteringsval	2026/8	
6	Idrottsprogram 2026-2032	2025/1161	27 - 56
7	Detaljplan för utvidgning Salberga kriminalvårdsanstalt, Kristina 4:245 och del av Kristina 4:4 – beslut om antagande	2024/964	57 - 179
8	Revidering av avfallsföreskrifter	2025/1230	180 - 239
9	Förslag till kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen i Sala kommun 2026	2026/51	240 - 274
10	Lokal föreskrift om gångbanerenhållning mm	2025/1207	275 - 282
11	Delårsrapport 2025, Vafabmiljö kommunalförbund	2025/1231	283 - 323
12	Delårsrapport 2025, Gemensam hjälpmedelsnämnd	2025/1232	324 - 353
13	Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete	2025/1136	354 - 397

Sammanträdet sänds på Sala kommuns hemsida www.sala.se/webbradio.

Sala den 16 februari 2026

A handwritten signature in blue ink, reading "Emil A. Bleckert".

Emil Andersson Bleckert (S)
Ordförande

A handwritten signature in blue ink, reading "Malin Selldén Wahlman".

Malin Selldén Wahlman
Nämndsekreterare

Anmälningssärenden vid kommunfullmäktiges sammanträde 2026-02-23

Följande ärenden anmäls:

1. KS 2026.428 och KS 2026.426 – Missiv och Revisionsrapport - Granskning av lokalförsörjningsprocessen
2. Protokollsutdrag, KFPB § 13 Beslut om ändrat datum för kommunfullmäktiges sammanträde, 2026-02-12

FÖRSLAG TILL BESLUT

att lägga informationen till handlingarna.

Till:
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktige

Från: Kommunens revisorer
Datum: 2025-02-05

Angående: Granskning av lokalförsörjningsprocessen i Sala

Kommunens revisorer har genomfört en granskning av lokalförsörjningsprocessen med syfte är att undersöka om kommunstyrelsen har en tillräcklig styrning och kontroll för att säkerställa en ändamålsenlig lokalförsörjning.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet och Skyrevs normer.

Revisionsrapporten bifogas detta missiv. Kommunstyrelsen att ta del av rapporten och återkomma med synpunkter samt redogöra för vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av de iakttagelser och rekommendationer som framgår av rapporten. Om åtgärder planeras vidtas önskar revisionen om möjligt en tidsplan/slutdatum för detta arbete, för att kunna följa arbetet.

Revisionen önskar nämndens yttrande 1 april.

Bengt Runestedt
Ordförande revisionen

Bilaga:

Revisionsrapport: Granskning av lokalförsörjningsprocessen

CONECTURA
VERKSAMHETSUTVECKLING

Granskning av lokalförstöknings- processen

Sala kommun

Innehållsförteckning

	Sida
Sammanfattning	3
1. Inledning	6
2. Resultat av granskningen	10
2.1 Styrning av lokalförsörjningsprocessen	11
2.2 Demografiska behov	13
2.3 Anpassning till verksamheternas förutsättningar	14
2.4 Roller och ansvar	15
2.5 Hantering av verksamhet Fastighets underskott	16
3. Slutsatser och rekommendationer	17
Undertecknande	20

Sammanfattning

Denna granskning har genomförts med syfte att bedöma om kommunstyrelsen har en tillräcklig styrning och kontroll för att säkerställa en ändamålsenlig lokalförsörjning i Sala kommun, med särskilt fokus på ekonomistyrning och lokalförsörjning riktad till vård- och omsorgsverksamheten samt förskole- och skolverksamheten.

Granskningen visar att det finns formella styrdokument för lokalförsörjningsprocessen, men att dessa i praktiken inte har följts fullt ut. Arbetssätt och processer har under senare tid utvecklats och anpassats efter nya, ännu ej antagna riktlinjer. Det saknas fortfarande en samlad lokalförsörjningsplan, vilket försvårar långsiktig planering och prioritering.

Demografiska behov beaktas i planeringen genom årliga befolkningsprognoser och dialog mellan verksamheter och verksamhet Fastighet, men det saknas en systematisk och dokumenterad process för hur dessa behov integreras i lokalförsörjningsplaneringen. Prioritering av lokalbehov och investeringar sker i praktiken genom dialog och sammanställningar, men det finns behov av att stärka formaliseringen och transparensen i dessa processer.

Roller och ansvar har blivit tydligare genom utvecklingen av nya arbetssätt och etableringen av strategiska forum, men det finns fortfarande behov av ytterligare förtydliganden och dokumentation.

När det gäller hanteringen av underskottet hos verksamhet Fastighet konstateras att det finns analyser och åtgärdsplaner, men att effekterna av dessa varit begränsade under 2025. Flera åtgärder har långsiktig verkan och effekter väntas inom kommande år. De senaste årens betydande underskott, samt brister i budget, prognosarbete och uppföljning, har försvårat en snabb återgång till ekonomi i balans.

Sammanfattning: Slutsats och rekommendationer

Revision är per definition bakåtblickande eftersom revisionen utgår från det som har hänt, de beslut som har fattats och de åtgärder som har vidtagits. Revisionell bedömning görs utifrån, vid tidpunkten för granskningens genomförande, gällande regler och riktlinjer.

Med en strikt revisionell (bakåtblickande) ansats skulle vår slutsats och samlade revisionella bedömning ha varit betydligt mer kritisk. Per revisionsfråga hade bedömningen sannolikt blivit orange eller röd. Vi har i denna rapport dock valt att ta hänsyn till att granskningen genomförts under pågående utvecklingsarbete. Genom att ta hänsyn till det pågående utvecklingsarbetet kan granskningen ge en mer balanserad och konstruktiv bedömning, som både speglar nuläget och ger vägledning för fortsatt förbättring. Detta ökar rapportens relevans och nytta för kommunen.

Det faktum att bedömningen landar på gul för fyra av fem revisionsfrågor ska tolkas mot bakgrund av att det pågående utvecklingsarbetet, enligt vår bedömning, i stor utsträckning innebär att nödvändiga åtgärder antingen påbörjats eller finns planerade.

Slutsats

Utifrån nu gällande styrdokument finns tydliga brister i efterlevnad av styrdokument och formalisering av processer. Vi konstaterar också brister i uppföljning av åtgärder, särskilt vad gäller hanteringen av underskottet hos verksamhet Fastighet.

Kommunstyrelsen har dock påbörjat ett utvecklingsarbete för att stärka styrning, samverkan och ekonomisk kontroll inom lokalförsörjningsprocessen. För att säkerställa en långsiktigt hållbar och kostnadseffektiv lokalförsörjning behöver kommunen skyndsamt fastställa och implementera de nya styrdokumenterna samt säkerställa att processer formaliseras och att uppföljning och prognosarbete stärks.

Revisionsfråga	Bedömning	
1) Beaktas demografisk utveckling och förändrade verksamhetsbehov på ett ändamålsenligt sätt i kommunens lokalförsörjningsplanering?	Mindre avvikelse, bör noteras och hanteras i samband med annan revidering eller i mån av tid	
2) Finns det rutiner för att bedöma och prioritera lokalbehov utifrån verksamhetens krav och ekonomiska ramar?	Mindre avvikelse, bör noteras och hanteras i samband med annan revidering eller i mån av tid	
3) Är roller och ansvar tydligt definierade mellan förvaltningar, fastighetsenhet och verksamheter?	Mindre avvikelse, bör noteras och hanteras i samband med annan revidering eller i mån av tid	
4) Hur följs lokalförsörjningsprocessen upp och utvärderas för att säkerställa att lokalerna används effektivt och att verksamheternas behov tillgodoses?	Mindre avvikelse, bör noteras och hanteras i samband med annan revidering eller i mån av tid	
5) Finns det analyser och åtgärdsplaner för att komma till rätta med verksamhet Fastighets underskott?	Större avvikelse, bör hanteras	

Sammanfattning: Slutsats och rekommendationer

Samlad revisionell bedömning

Utifrån granskningens syfte gör vi bedömningen att kommunstyrelsen i dagsläget inte har en tillräcklig styrning och kontroll för att säkerställa en ändamålsenlig lokalförsörjning. Mot bakgrund av det pågående utvecklingsarbetet är vår bedömning dock att förutsättningarna för en ändamålsenlig lokalförsörjning successivt är på väg att förbättras.

Sala kommuns lokalförsörjningsprocess visar enligt vår bedömning på flera förbättringsområden. Kommunstyrelsen rekommenderas att prioritera arbetet med att säkerställa en samlad och systematisk styrning av lokalförsörjningsprocessen, med tydliga rutiner, ansvarsfördelning och uppföljning.

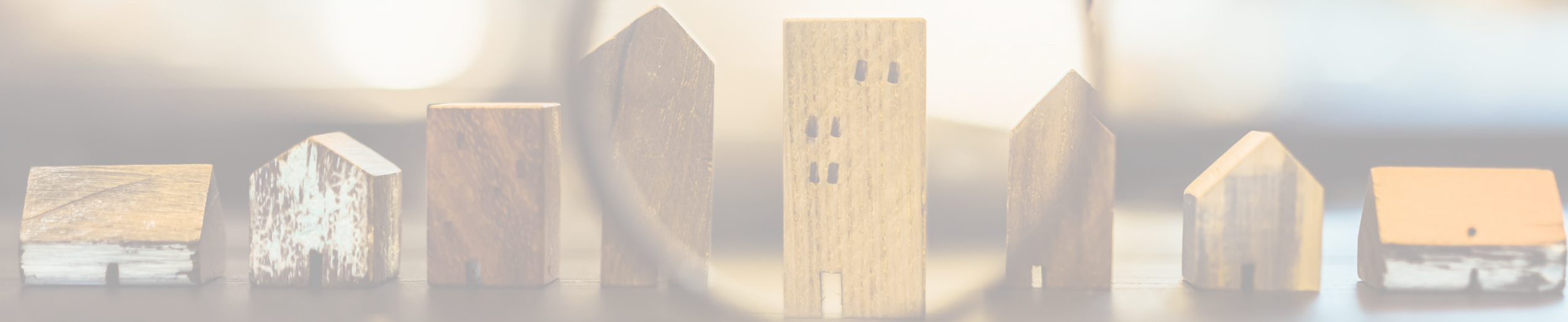
Rekommendationer

Kommunstyrelsen

- Kommunstyrelsen bör säkerställa att de nya styrdokumenterna skyndsamt fastställs och implementeras. Arbetet med att ta fram lokalbehovsplaner samt en övergripande lokalförsörjningsplan bör prioriteras.
- Kommunstyrelsen bör säkerställa att processer och rutiner dokumenteras och kommuniceras till berörda aktörer.
- Kommunstyrelsen bör utveckla en systematisk och dokumenterad process för hur demografiska förändringar och verksamhetsbehov beaktas i lokalförsörjningsplaneringen.
- Kommunstyrelsen bör säkerställa att det finns tydliga och transparenta rutiner för hur lokalbehov bedöms och prioriteras utifrån verksamheternas krav och ekonomiska ramar.
- Kommunstyrelsen bör ytterligare tydliggöra och dokumentera roller, ansvar och gränsdragningar inom lokalförsörjningsprocessen.

- Kommunstyrelsen bör utveckla rutiner för systematisk uppföljning och utvärdering av lokalförsörjningsprocessen, inklusive återkommande rapportering till kommunstyrelsen.
- Prognosarbetet bör förbättras för att säkerställa att ekonomiska effekter av vidtagna åtgärder kan följas upp och kvalitetssäkras.
- Kommunstyrelsen bör prioritera åtgärder som ger omedelbar effekt på ekonomin hos verksamhet Fastighet, såsom försäljning eller uthyrning av tomställda lokaler och avveckling av kostsamma moduler.
- Kommunstyrelsen bör säkerställa att det finns tillräcklig kompetens och resurser för att arbeta strategiskt med lokalförsörjningsfrågor, inklusive att rollen som lokalstrateg är tillsatt och har rätt mandat och stöd.

1. Inledning

Bakgrund, syfte och revisionsfrågor

Bakgrund

Conectura har av Sala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete med lokalförsörjning genom en fördjupad granskning. Uppdraget ingår i revisionsplan för år 2025.

Kommunens lokalförsörjningsprocess är central för att säkerställa att verksamheterna har ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler för att kunna bedriva sin verksamhet. Verksamhet Fastighet, som organisatoriskt är placerad under kommunstyrelsen, ansvarar för förvaltning och uthyrning av kommunens lokaler till olika verksamheter. Under senare år har verksamhet Fastighet redovisat betydande underskott, vilket påverkar kommunens totala ekonomi negativt.

En välfungerande lokalförsörjningsprocess kräver tydliga rutiner för behovsinventering, långsiktig planering och uppföljning. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av den demografiska utvecklingen, där förändringar i befolkningsstruktur och volymer ställer nya krav på kommunens lokalbestånd. För att möta dessa utmaningar krävs en god samverkan mellan verksamhet Fastighet och verksamheterna, samt att ekonomiska ramar och förutsättningar är kända i god tid.

Bristande framförhållning och otydlig ekonomisk styrning inom lokalförsörjningsprocessen riskerar att leda till ineffektivt resursutnyttjande, svårigheter att prioritera mellan olika lokalbehov samt ökade kostnader för kommunen som helhet.

Mot denna bakgrund finns behov av att granska lokalförsörjningsprocessen.

Avgränsning

Fokus i granskningen ligger på ekonomistyrning inom lokalförsörjningsprocessen. Vidare avgränsas granskningen till att närmare granska lokalförsörjning riktad till vård- och omsorgsverksamheten samt förskole- och skolverksamheten.

Vid tidpunkten för denna gransknings genomförande pågick ett utvecklingsarbete avseende lokalförsörjningsprocessen. I revisionsuppdrag är det grundläggande att bedömningen utgår från gällande regler, riktlinjer och det faktiska läget vid tidpunkten för granskningen. Samtidigt är det viktigt att revisionen bidrar till verksamhetsutveckling och ger ett relevant underlag för förbättringar. I denna granskning har vi valt att beakta det pågående utvecklingsarbetet inom lokalförsörjningsprocessen eftersom rapporten då kan bli ett mer användbart verktyg för kommunstyrelsen och verksamheterna i deras förbättringsarbete. Om granskningen enbart utgår från en strikt bakåtblickande ansats riskerar rapporten att bli mindre relevant för den granskade verksamheten, särskilt när det redan finns tydliga initiativ för att åtgärda identifierade brister.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen har en tillräcklig styrning och kontroll för att säkerställa en ändamålsenlig lokalförsörjning. Granskningen berör följande revisionsfrågor:

- Beaktas demografisk utveckling och förändrade verksamhetsbehov på ett ändamålsenligt sätt i kommunens lokalförsörjningsplanering?
- Finns det rutiner för att bedöma och prioritera lokalbehov utifrån verksamhetens krav och ekonomiska ramar?
- Är roller och ansvar tydligt definierade mellan förvaltningar, fastighetsenhet och verksamheter?
- Hur följs lokalförsörjningsprocessen upp och utvärderas för att säkerställa att lokalerna används effektivt och att verksamheternas behov tillgodoses?
- Finns det analyser och åtgärdsplaner för att komma till rätta med verksamhet Fastighets underskott?

Revisionskriterier, ansvar och metod

Revisionskriterier

- Kommunallag (2017:725)
- Reglementen och arbetsordningar
- Mål och budget
- Interna regelverk och policyer

Ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsen.

Metod

Granskningen har genomförts med hjälp av dokumentstudier och intervjuer. Följande funktioner har intervjuats:

- Verksamhetschef Fastighet
- Ekonomichef
- Chef för Stöd- och serviceenheten inom skolkontoret
- Vård- och omsorgschef

Kvalitetssäkring, prövning av oberoende och bedömningskriterier

Kvalitetssäkring

Rapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med Conecturas kvalitetssäkringsrutiner. Rapporten har även faktakontrollerats av för granskningen relevanta personer.

Prövning av oberoende

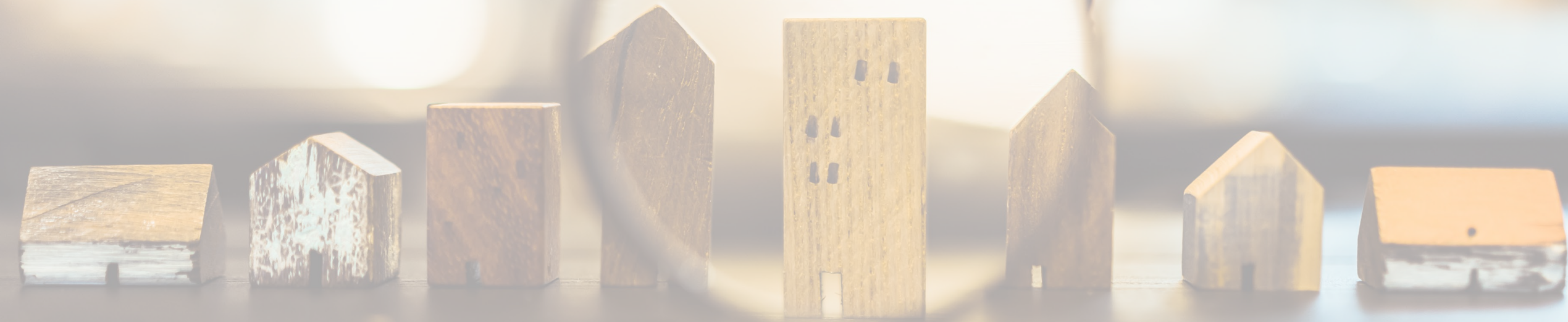
Conectura har i enlighet med SKYREV:s rekommendation nummer 2, provat så att vi är oberoende i uppdraget. Vår bedömning är att det inte finns några hinder för oberoendet. Oberoendeprovningen omfattar egenintresse, självgranskning, partsställning, vänskap/relationer, skrämsel/hot samt övriga hot.

Vår (yrkesrevisorns) bedömningsskala

Bedömningsskalan syftar till att ge en snabb överblick över nuläget i granskad verksamhet. Nackdelen med en bedömningsskala likt denna är att den blir lite trubbig. Utifrån det är det nödvändigt att läsa rapporten för att kunna fånga nyanser och se vad avvikelserna består i.

-
- **Rött** – Allvarlig avvikelse, bör hanteras skyndsamt
 - **Orange** – Större avvikelse, bör hanteras
 - **Gult** – Mindre avvikelse, bör noteras och hanteras i samband med annan revidering eller i mån av tid
 - **Grönt** – Inga noterade avvikelser

2. Resultat av granskningen

2.1 Styrning av lokalförsörjningsprocessen

Iakttagelser

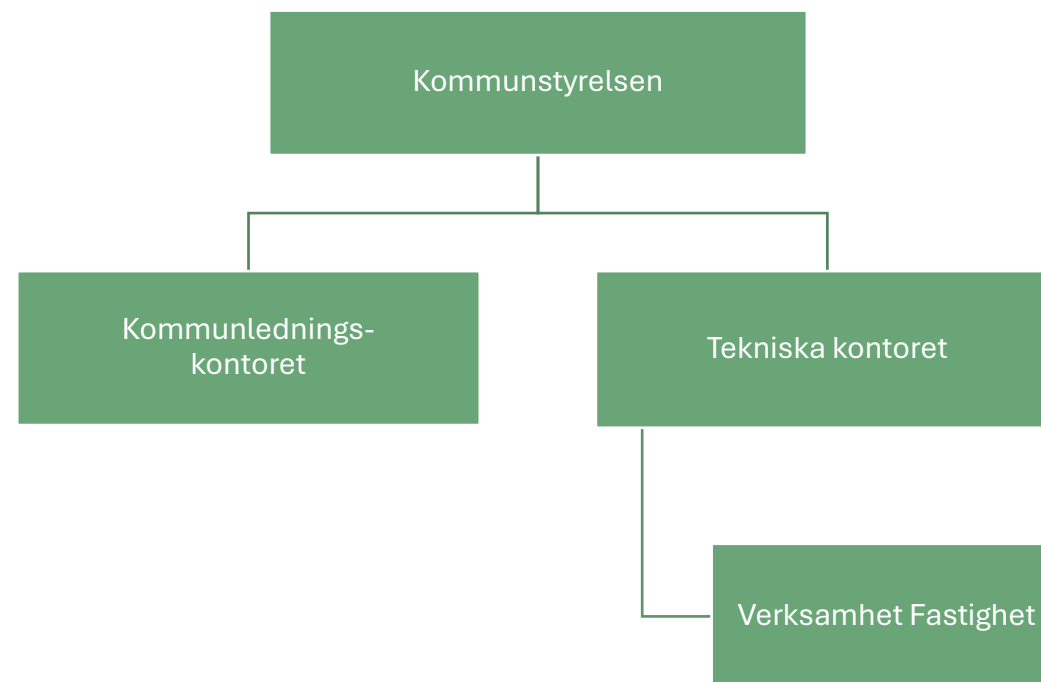
Styrningen av lokalförsörjningsprocessen i Sala kommun utgår formellt från Fastighets- och lokalförsörjningspolicy samt Riktlinje för fastighets- och lokalförsörjning. I praktiken tillämpas dock inte nuvarande riktlinje fullt ut, och flera av de krav och beskrivningar som anges i dokumentet följs inte konsekvent. Arbetssätt och processer har under senare tid delvis anpassats efter de nya styrdokumenterna – Riktlinje för lokalförsörjning och Riktlinje för uthyrning av lokaler – som vid tidpunkten för granskningens genomförande, inte var antagna.

I praktiken har lokalförsörjningsprocessen, enligt våra intervjuer, under flera års tid frångått de formellt beslutade styrdokumenterna. Det uppges bland annat bero på att begrepp inte varit tydligt definierade samt att det i praktiken inte funnits en process som möjliggjort framtagande av de dokument som det ställs krav på. En bidragande orsak till att styrdokumenterna inte följts uppges också vara att det under perioden 2020 till 2022 inte funnits någon lokalstrateg i kommunen.

I januari 2023 anställdes en lokalstrateg som då tillhörde verksamhet Fastighet inom Tekniska kontoret. Se organisationsskiss till höger. OBS! Skissen innehåller endast de delar av organisationen som är relevanta utifrån denna granskning.

I våra intervjuer framförs att rollen som lokalstrateg blev förhållandevis operativ. Våren 2024 gick dock lokalstrategen in som tf. Fastighetschef vilket gav utrymme för ett mer strategiskt grepp kring lokalförsörjningsprocessen.

I februari 2025 skedde rekrytering av verksamhetschef Fastighet varvid den då tillförordnade chefen fick den rollen. Fram till dess hade personen i fråga, enligt våra intervjuer, i praktiken innehaft både rollen som lokalstrateg och rollen som tf. Fastighetschef. Vid tidpunkten för granskningens genomförande pågick en rekryteringsprocess för att tillsätta den vakanta rollen som lokalstrateg.

För att undvika att rollen som lokalstrateg ska bli så operativ som den var tidigare kommer den i fortsättningen att ligga under Kommunledningskontoret i stället för Tekniska kontoret.

2.1 Styrning av lokalförsörjningsprocessen

I dagsläget sker den strategiska styrningen och samordningen av lokalfrågor genom en strategisk fastighetsgrupp, där representanter från kontoren, ekonomi och ledning deltar. Gruppen leds av verksamhetschef Fastighet och sammanträder regelbundet, med fokus på att diskutera och prioritera lokalbehov ur ett kommungemensamt perspektiv. Beslutsmandat och arbetsformer i gruppen har utvecklats successivt och är i praktiken mer anpassade efter de nya riktlinjerna än efter nuvarande styrdokument.

Det är egentligen lokalstrategen som ska leda den strategiska fastighetsgruppen men eftersom den rollen är vakant är det verksamhetschef Fastighet som för tillfället leder gruppen.

Enligt Riktlinje för fastighets- och lokalförsörjning ska det finnas en lokalresursplan som ska ”skapa en samlad och överblickbar plan över kommunens lokalresurser och identifiera behov av verksamhetslokaler. Planen ska även utgöra underlag för prioritering och beslut samt kommunens fortsatta planerings- och budgetarbete.” Utifrån lokalresursplanen ska en lokalförsörjningsplan tas fram.

Som tidigare nämnts efterlevs inte Riktlinje för fastighets- och lokalförsörjning, bland annat genom att lokalresursplan och lokalförsörjningsplan inte tas fram. Enligt den nya, ännu ej antagna riktlinjen för lokalförsörjning, ska respektive kontor ta fram Lokalbehovsplaner, vilka ska utgöra underlag till lokalförsörjningsplanen. Arbetet med att utveckla dessa dokument och tillhörande mallar pågår.

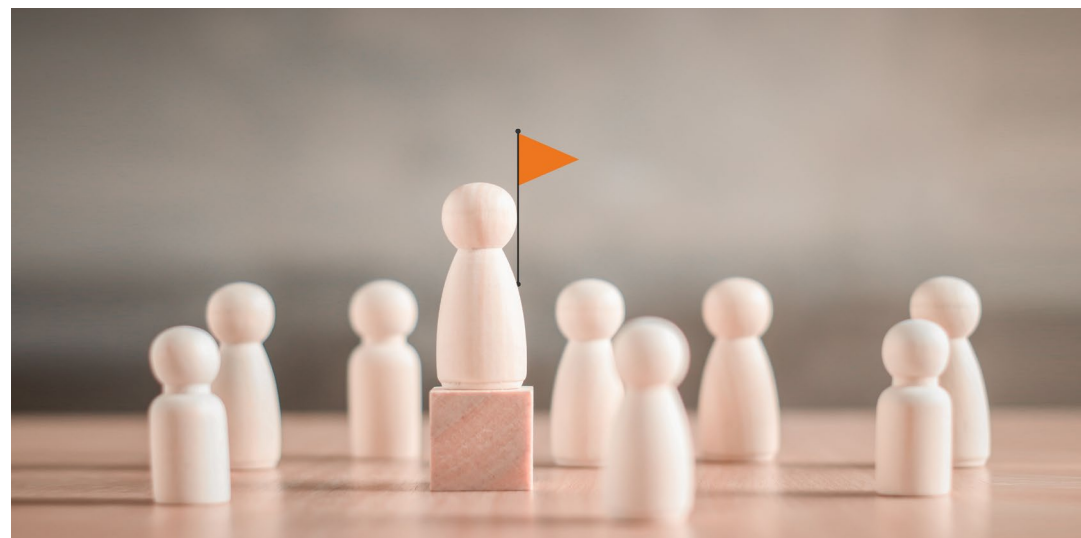
Underlag till investeringsplanering och budgetberedning bygger i dagsläget på dialoger och sammanställningar av behov från verksamheterna, snarare än på formellt fastställda planer.

Uppföljning av lokalförsörjningsprocessen sker genom löpande dialoger mellan verksamheter och verksamhet Fastighet, samt genom återkommande möten i den strategiska fastighetsgruppen. Det finns en ambition att årligen följa upp och utvärdera processen enligt de nya riktlinjerna när dessa antas.

Granskarens kommentarer

Styrningen av lokalförsörjningsprocessen i Sala kommun vilar formellt på antagna styrdokument, men i praktiken har dessa inte följts konsekvent. Det saknas en fungerande process för att ta fram och implementera de dokument som styrdokumenten kräver, såsom lokalresursplan och lokalförsörjningsplan. Under senare tid har arbetssätt och processer delvis anpassats efter ännu ej antagna riktlinjer. Vi ser allvarligt på att befintliga styrdokument inte tillämpats fullt ut under flera år. Men konstaterar samtidigt att det är tydligt att styrningen är under utveckling.

Vi bedömer att det i dagsläget saknas en formell process för att dokumentera och följa upp hur lokalerna används och om verksamheternas behov tillgodoses på ett effektivt sätt. Mot bakgrund av det utvecklingsarbete som pågår och de nya styrdokument som ska antas gör vi dock bedömningen att det finns förutsättningar för en ändamålsenlig utveckling av uppföljningen av lokalförsörjningsprocessen.

2.2 Demografiska behov

Iakttagelser

Som underlag för bedömning av framtida lokalbehov används en tioårig befolkningsprognos som uppdateras årligen. En gemensam befolkningsprognos från Statisticon ligger till grund för dialoger och planering inom samtliga verksamhetsområden. I nuläget sker det dock inte någon systematisk dokumentation av hur demografiska förändringar beaktas i lokalförsörjningsprocessen. Detta eftersom de formella dokument som enligt nuvarande riktlinje ska tas fram, saknas.

Befolkningsprognosen omfattar både total befolkning och specifika åldersgrupper, vilket möjliggör anpassning av lokalbehov för exempelvis skola, förskola och äldreomsorg.

Arbets sättet har under senare tid utvecklats mot att verksamheterna och verksamhet Fastighet tillsammans analyserar demografiska data och diskuterar konsekvenser för lokalbehov, ofta i samband med investeringsplanering och prioritering av åtgärder. Dialoger förs mellan verksamheterna och verksamhet Fastighet för att säkerställa att lokalplaneringen tar hänsyn till förändringar i befolkningsstruktur, geografisk placering och upptagningsområden.

Demografiska behov diskuteras och analyseras i den strategiska fastighetsgruppen, där gemensamma underlag och statistik används för att skapa samsyn och förankring inför investeringsplanering och prioritering av åtgärder.

Kapacitetsutredningar och scenarier används som stöd, men det saknas en formell process för att dokumentera och följa upp demografiska behov enligt nuvarande styrdokument. Arbetet med att ta fram nya mallar och rutiner kommer enligt uppgift tydligare integrera demografiska analyser i lokalförsörjningsprocessen.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tagit fram ett metodstöd för prognos av behov av särskilda boenden, vilket används i Sala kommun. Metodstödet omfattar de fem stegen Nuläge, Behov, Tillgång, Övriga förutsättningar samt Prognos.

För respektive steg finns ett antal frågeställningar. Om dessa frågeställningar besvaras/belyses på ett heltäckande sätt finns en god grund för träffsäkra prognoser beträffande behov av särskilda boenden.

I våra intervjuer framkommer att man från såväl förskole- och skolverksamheten som från äldreomsorgen upplever att verksamheternas behov beaktas och omhändertas på ett ändamålsenligt sätt i lokalförsörjningsprocessen. I våra intervjuer framförs också att samarbetet mellan verksamheterna/kontoren och verksamhet Fastighet har förbättrats avsevärt under senare år.

Granskarens kommentarer

Kommunen använder en årlig befolkningsprognos som grund för planering av lokalbehov, och det finns en etablerad dialog mellan verksamheter och verksamhet Fastighet kring demografiska förändringar. Dock saknas en formell och systematisk dokumentation av hur demografiska behov beaktas i lokalförsörjningsprocessen, eftersom de styrande dokumenten inte tillämpas. Det finns en ambition att integrera demografiska analyser tydligare i processen, men i nuläget sker detta främst genom informella dialoger och inte genom fastställda planer. Det är positivt att samverkan har förbättrats, men det finns fortfarande utrymme för att stärka den systematiska hanteringen av demografiska behov.

Avsaknad av systematisk dokumentation avseende demografiska behov riskerar enligt vår bedömning bland annat att leda till att beslutsprocessen blir subjektiv och mindre transparent, vilket kan leda till svårigheter att prioritera mellan olika verksamheter.

2.3 Anpassning till verksamheternas förutsättningar

Iakttagelser

Bedömning och prioritering av lokalbehov sker i praktiken genom dialoger mellan verksamheterna och verksamhet Fastighet, samt genom sammanställningar av behov inför investeringsplanering och budgetberedning.

Prioriteringsordningen för investeringar och åtgärder har under senare tid anpassats efter den nya investeringsriktlinjen, som bygger på en modell med tre nivåer: röd (lagkrav och tvingande investeringar), gul (underhåll för att upprätthålla funktion) och grön (ambitionshöjningar och politiska prioriteringar). Denna modell används i praktiken för att sortera och prioritera behov, även om den ännu inte är formellt fastställd i styrdokumentet beträffande lokalförsörjning.

Investeringsbehov och driftkostnadskonsekvenser analyseras och presenteras i samband med budgetberedning och investeringsplanering. Verksamheterna förväntas ta hänsyn till både investerings- och driftkostnader, men enligt våra intervjuer finns det variationer i hur väl detta hanteras och dokumenteras. I våra intervjuer framförs att verksamhet Fastighet för dialog med verksamheterna för att säkerställa att ekonomiska konsekvenser är tydliga.

I granskningen framkommer också att det har funnits utmaningar kring tydligheten i ekonomiska konsekvenser, särskilt vid större projekt och förändringar i lokalbeståndet. Det uppges tidigare ha förekommit att driftkostnader och hyresnivåer blivit överraskningar för verksamheterna, men arbetet ska på senare tid ha utvecklats mot bättre framförhållning och tydligare underlag.

I granskningen framkommer att det i praktiken har funnits brister i information och framförhållning kring internhyror, vilket uppges ha bidragit till verksamhetens underskott mot budget. Delar av hyran har, enligt våra intervjuer, blivit känd först under innevarande budgetår och därmed kommit som en sen överraskning.

Dock framförs att internhyresmodellen och rutiner för hyresjustering är under utveckling och kommer att anpassats efter förslag i nya riktlinjer, bland annat vad gäller tidpunkt för kommunikation och fakturering. Enligt den nya, ännu ej antagna, riktlinjen ska internhyran kommuniceras med nyttjande verksamheter senast i augusti månad inför kommande budgetår. Således pågår ett arbete med att förbättra rutiner och transparens beträffande internhyror.

Granskarens kommentarer

Bedömning och prioritering av lokalbehov sker i praktiken genom dialoger och sammanställningar inför investeringsplanering, men det saknas en formell och transparent process för att säkerställa att verksamheternas behov och ekonomiska ramar alltid beaktas på ett enhetligt sätt. Detta riskerar enligt vår bedömning att leda till att prioriteringar av lokalbehov blir godtyckliga eller att de styrs av tillfälliga intressen, snarare än faktiska behov och ekonomiska förutsättningar. Det försvårar också uppföljning och utvärdering av om lokalförsörjningen faktiskt möter verksamheternas behov.

Den nya investeringsmodellen har enligt vår mening förbättrat förutsättningarna för prioriteringen, men är ännu inte fullt implementerad i och med att de nya styrdokumentet på lokalförsörjningsområdet ännu inte antagits.

Det har tidigare funnits brister i framförhållning och tydlighet kring ekonomiska konsekvenser, särskilt vid större projekt, även om detta har förbättrats på senare tid.

Information och transparens beträffande internhyror har enligt vår bedömning varit bristfällig, vilket försvårat verksamheternas budgetarbete. Den pågående utvecklingen vad gäller rutiner för internhyror och hyresjusteringar är enligt vår bedömning nödvändig. Vi ser positivt på de planerade förändringarna på området men vill samtidigt betona vikten av att utvecklingen fortsätter.

2.4 Roller och ansvar

Iakttagelser

Roller och ansvar i lokalförsörjningsprocessen är definierade i nu gällande styrdokument, men har i praktiken utvecklats och anpassats efter de nya arbetssätt som bygger på de ännu ej antagna styrdokument. Kommunstyrelsen ansvarar för strategisk planering och analys av fastighetsinnehav, lokalförsörjning och lokalnyttjande, samt för att etablera styrdokument och arbetssätt. Nämnderna ansvarar för att årligen besluta om lokalbehovsplaner inom respektive verksamhetsområde, och för att utse lokalsamordnare som företräder verksamheten i lokalfrågor.

Tekniska kontoret, genom verksamhet Fastighet, ansvarar för planering, anskaffning, förvaltning, drift och utveckling av kommunens byggnader, samt för in- och uthyrning av lokaler. Verksamhet Fastighet har mandat att fatta beslut om lokalanvändning utifrån kommunnyttan, och ansvarar för upprättande av internhyresavtal, hyresadministration och hyresdebitering. Nyttjande verksamheter ansvarar för sin lokalanvändning och för att optimera lokalutnyttjandet.

Den strategiska fastighetsgruppen ansvarar för beredning och prioritering av lokalbehov. Framgent kommer gruppen även att ansvara för beredning av lokalförsörjningsplanen. Gruppen fungerar som ett forum för strategiska och kontorsövergripande frågor.

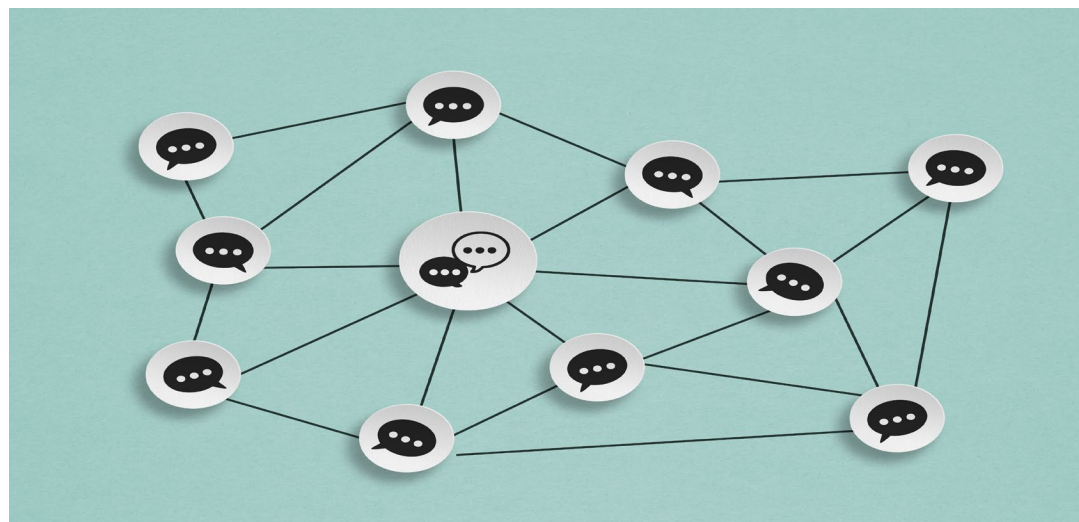
De intervjuade upplever att roller och ansvar i praktiken har blivit tydligare genom utvecklingen av arbetssätt och etableringen av strategiska forum, även om det finns behov av ytterligare förtydliganden i vissa detaljfrågor, exempelvis kring gränsdragning av tekniska och verksamhetsrelaterade arbetsuppgifter. Det uppges finnas en ambition att tydliggöra ansvarsfördelningen och att dokumentera arbetsuppgifter och mandat i nya riktlinjer och rutiner.

Granskarens kommentarer

Roller och ansvar är definierade i styrdokument, men har i praktiken utvecklats och anpassats efter nya arbetssätt och ännu ej antagna riktlinjer. Det finns en tydlig ambition att förtydliga ansvarsfördelningen och att dokumentera arbetsuppgifter och mandat, vilket vi ser positivt på.

Utifrån våra intervjuer uppfattar vi att processen som sådan samt roller, ansvar och gränsdragningar i dag upplevs som tydligare jämfört med tidigare. Vi bedömer dock att det fortsatt finns behov av att tydliggöra gränsdragningar etc.

Den strategiska fastighetsgruppen har enligt vår bedömning bidragit till ökad tydlighet och samverkan, men det finns behov av att säkerställa att roller och ansvar är tydligt dokumenterade och kommunicerade i hela organisationen.

2.5 Hantering av verksamhet Fastighets underskott

Iakttagelser

Verksamhet Fastighet har under senare år haft ett underskott, vilket till stor del har varit relaterat till kostnader för evakueringslokaler, rivningar och återställning efter extraordinära händelser, samt en differens mellan hyresintäkter och driftkostnader för kommunens fastigheter. Nuvarande riktlinje för fastighets- och lokalförsörjning anger vissa principer för hantering av kostnader och budget, men i praktiken har arbetet med att komma till rätta med underskottet utgått från interna analyser, genomlysning av hyresprocessen och anpassning av rutiner efter de ännu ej antagna styrdokument.

Inom ramen för ärendet "Budget i balans" har underskottet hos verksamhet Fastighet varit en central del under 2025. Åtgärder som vidtagits inkluderar översyn av hyresavtal, fakturering, internhyresmodell och serviceavtal, samt synliggörande av kostnader för tomställda lokaler, evakueringslokaler och extraordinära händelser. Åtgärderna är dokumenterade och återrapporteras löpande. Dock saknas det en formell process för dokumentation och uppföljning enligt nuvarande riktlinje.

Verksamhet Fastighet arbetar aktivt med avyttring av fastigheter, optimering av lokalbeståndet och utveckling av ekonomiska uppföljningsverktyg.

Arbetet med att komma i balans fortsätter, med ambitionen att nå ekonomi i balans inom verksamhet Fastighet under 2026. Genomlysningen av hyresprocessen och implementeringen av nya system och rutiner har bidragit till ökad transparens och kontroll över kostnader och intäkter. Uppföljning sker löpande och åtgärdsplaner revideras vid behov.

Granskarens kommentarer

Vi konstaterar att det finns analyser och åtgärdsplaner för att hantera verksamhet Fastighets underskott. Åtgärdernas ekonomiska effekter har uppskattats och redovisats, med återkommande uppföljning och rapportering till kommunstyrelsen.

De beslutade åtgärderna har enligt vår bedömning varit relevanta men effekterna har varit begränsade under 2025 och flera åtgärder har långsiktig verkan snarare än omedelbar. Åtgärder som försäljning av fastigheter, avveckling av moduler samt omförhandling av avtal kräver tid innan full effekt uppnås.

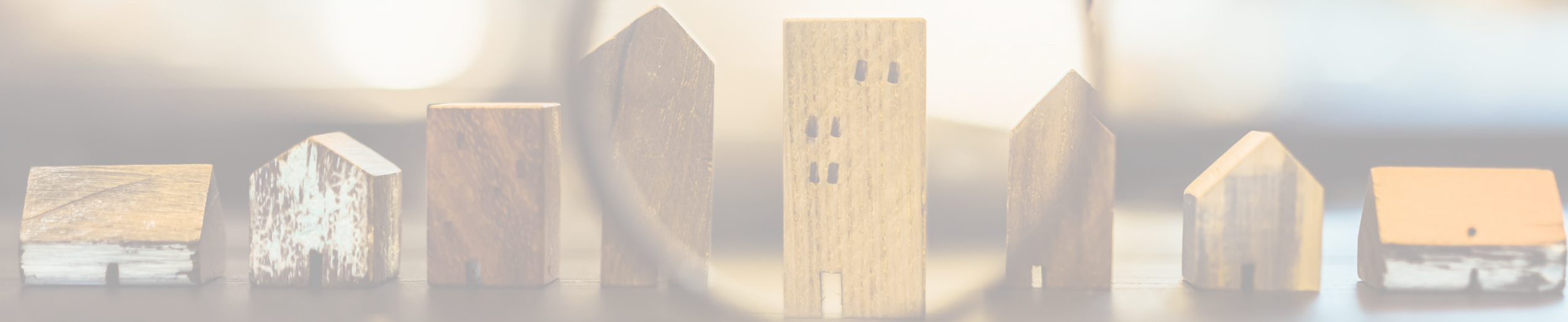
Av underlagen vi tagit del av framgår det att det har funnits brister i prognosarbete och i vissa fall har åtgärder och effekter varit svåra att kvalitetssäkra, vilket påverkat styrningen negativt. Vi konstaterar därmed att det har funnits svårigheter att snabbt vända underskottet, delvis på grund av åtgärdernas karaktär och delvis på grund av brister i styrning och uppföljning.

Exempel på åtgärder som enligt vår mening skulle kunna ha bidragit till att snabbare hantera underskottet:

- Tidigare ta fram och implementera en samlad lokalförsörjningsplan.
- Säkerställa bättre prognosarbete och ekonomistyrning.
- Snabbare verkställa vissa åtgärder, t.ex. försäljning av tomställda lokaler och avveckling av moduler.

Sammantaget bedömer vi att det finns en struktur för analys och åtgärdsplanering, men att genomförandet och uppföljningen behöver stärkas för att säkerställa snabbare och mer varaktiga resultat.

3. Slutsats och rekommendationer

3 Slutsats och rekommendationer

Revision är per definition bakåtblickande eftersom revisionen utgår från det som har hänt, de beslut som har fattats och de åtgärder som har vidtagits. Revisionell bedömning görs utifrån, vid tidpunkten för granskningens genomförande, gällande regler och riktlinjer.

Med en strikt revisionell (bakåtblickande) ansats skulle vår slutsats och samlade revisionella bedömning ha varit betydligt mer kritisk. Per revisionsfråga hade bedömningen sannolikt blivit orange eller röd. Vi har i denna rapport dock valt att ta hänsyn till att granskningen genomförts under pågående utvecklingsarbete. Genom att ta hänsyn till det pågående utvecklingsarbetet kan granskningen ge en mer balanserad och konstruktiv bedömning, som både speglar nuläget och ger vägledning för fortsatt förbättring. Detta ökar rapportens relevans och nytta för kommunen.

Det faktum att bedömningen landar på gul för fyra av fem revisionsfrågor ska tolkas mot bakgrund av att det pågående utvecklingsarbetet, enligt vår bedömning, i stor utsträckning innebär att nödvändiga åtgärder antingen påbörjats eller finns planerade.

Slutsats

Utifrån nu gällande styrdokument finns tydliga brister i efterlevnad av styrdokument och formalisering av processer. Vi konstaterar också brister i uppföljning av åtgärder, särskilt vad gäller hanteringen av underskottet hos verksamhet Fastighet.

Kommunstyrelsen har dock påbörjat ett utvecklingsarbete för att stärka styrning, samverkan och ekonomisk kontroll inom lokalförsörjningsprocessen. För att säkerställa en långsiktigt hållbar och kostnadseffektiv lokalförsörjning behöver kommunen skyndsamt fastställa och implementera de nya styrdokumenten samt säkerställa att processer formaliseras och att uppföljning och prognosarbete stärks.

Revisionsfråga	Bedömning	
1) Beaktas demografisk utveckling och förändrade verksamhetsbehov på ett ändamålsenligt sätt i kommunens lokalförsörjningsplanering?	Mindre avvikelse, bör noteras och hanteras i samband med annan revidering eller i mån av tid	
2) Finns det rutiner för att bedöma och prioritera lokalbehov utifrån verksamhetens krav och ekonomiska ramar?	Mindre avvikelse, bör noteras och hanteras i samband med annan revidering eller i mån av tid	
3) Är roller och ansvar tydligt definierade mellan förvaltningar, fastighetsenhet och verksamheter?	Mindre avvikelse, bör noteras och hanteras i samband med annan revidering eller i mån av tid	
4) Hur följs lokalförsörjningsprocessen upp och utvärderas för att säkerställa att lokalerna används effektivt och att verksamheternas behov tillgodoses?	Mindre avvikelse, bör noteras och hanteras i samband med annan revidering eller i mån av tid	
5) Finns det analyser och åtgärdsplaner för att komma till rätta med verksamhet Fastighets underskott?	Större avvikelse, bör hanteras	

3 Slutsats och rekommendationer

Samlad revisionell bedömning

Utifrån granskningens syfte gör vi bedömningen att kommunstyrelsen i dagsläget inte har en tillräcklig styrning och kontroll för att säkerställa en ändamålsenlig lokalförsörjning. Mot bakgrund av det pågående utvecklingsarbetet är vår bedömning dock att förutsättningarna för en ändamålsenlig lokalförsörjning successivt är på väg att förbättras.

Sala kommuns lokalförsörjningsprocess visar enligt vår bedömning på flera förbättringsområden. Kommunstyrelsen rekommenderas att prioritera arbetet med att säkerställa en samlad och systematisk styrning av lokalförsörjningsprocessen, med tydliga rutiner, ansvarsfördelning och uppföljning.

Rekommendationer

Kommunstyrelsen

- Kommunstyrelsen bör säkerställa att de nya styrdokumenterna skyndsamt fastställs och implementeras. Arbetet med att ta fram lokalbehovsplaner samt en övergripande lokalförsörjningsplan bör prioriteras.
- Kommunstyrelsen bör säkerställa att processer och rutiner dokumenteras och kommuniceras till berörda aktörer.
- Kommunstyrelsen bör utveckla en systematisk och dokumenterad process för hur demografiska förändringar och verksamhetsbehov beaktas i lokalförsörjningsplaneringen.
- Kommunstyrelsen bör säkerställa att det finns tydliga och transparenta rutiner för hur lokalbehov bedöms och prioriteras utifrån verksamheternas krav och ekonomiska ramar.
- Kommunstyrelsen bör ytterligare tydliggöra och dokumentera roller, ansvar och gränsdragningar inom lokalförsörjningsprocessen.

- Kommunstyrelsen bör utveckla rutiner för systematisk uppföljning och utvärdering av lokalförsörjningsprocessen, inklusive återkommande rapportering till kommunstyrelsen.
- Prognosarbetet bör förbättras för att säkerställa att ekonomiska effekter av vidtagna åtgärder kan följas upp och kvalitetssäkras.
- Kommunstyrelsen bör prioritera åtgärder som ger omedelbar effekt på ekonomin hos verksamhet Fastighet, såsom försäljning eller uthyrning av tomställda lokaler och avveckling av kostsamma moduler.
- Kommunstyrelsen bör säkerställa att det finns tillräcklig kompetens och resurser för att arbeta strategiskt med lokalförsörjningsfrågor, inklusive att rollen som lokalstrateg är tillsatt och har rätt mandat och stöd.

Undertecknande

Granskningen är genomförd i enlighet med SKYREV:s rekommendationer och vägledningar, samt God revisionssed i kommunal verksamhet. Rapporten är internt kvalitetssäkrad i enlighet med Conecturas kvalitetsledningssystem samt faktakontrollerad av ett urval av de personer som har bistått med information till granskningen.

Örebro 2026-01-19

Per Naarttijärvi

*Certifierad kommunal revisor
Uppdragsansvarig*

Andreas Wendin

*Kommunal verksamhetsrevisor
Granskare*

CONECTURA

VERKSAMHETSUTVECKLING

KFPB § 13 Beslut om ändrat datum för kommunfullmäktiges sammanträde**INLEDNING**

Kommunfullmäktiges presidieberedning beslutade vid sammanträde den 4 december 2026, § 76, att fastställa sammanträdesdagar för kommunfullmäktige för 2026.

Kommunfullmäktige sammanträder normalt den sista måndagen i månaden. I mars 2026 är sammanträdet inplanerat till den 23: e. Detta är inte den sista måndagen i månaden, det är den 30 mars.

Enligt punkt 3.6 i Arbetsordning för kommunfullmäktige, får ordföranden, om det föreligger särskilda skäl, efter samråd med vice ordförandena, ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet.

Kommunfullmäktiges presidieberedning föreslår att datumet för kommunfullmäktige ändras från den 23 mars 2026 till den 30 mars 2026, för att följa beslut om att genomföra sammanträdena den sista måndagen i månaden.

Yrkanden

Ordförande Emil Andersson Bleckert (S) yrkar,
att kommunfullmäktiges presidieberedning beslutar,
att ändra datum för kommunfullmäktiges sammanträde från den 23 mars 2026 till den 30 mars 2026.

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Kommunfullmäktiges presidieberedning beslutar,
att ändra datum för kommunfullmäktiges sammanträde från den 23 mars 2026 till den 30 mars 2026.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 5 Idrottsprogram 2026–2032, Sala kommun

INLEDNING

Idrottsprogrammet 2026–2032, Sala kommun anger den strategiska inriktningen för idrottens utveckling. Programmet syftar till att främja folkhälsa, social sammanhållning och hållbar samhällsutveckling genom att ge alla invånare möjlighet till idrott och fysisk aktivitet. Den bygger på samverkan mellan kommunen, föreningslivet och andra aktörer samt tar avstamp från lokala och regionala styrdokument.

Programmet utgår från lokala behov men förankras samtidigt i övergripande mål och styrdokument, såsom:

- Regional Idrottsplan för Västmanland 2022–2030, som betonar samverkan mellan kommuner, idrottsrörelsen och civilsamhället.
- Agenda 2030 och FN:s globala mål, med fokus på social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.
- Vision och målområden för Sala kommun, som lyfter fram målen om ett hållbart, tryggt och växande samhälle.

Programmet utgår från ett arbetssätt som skapar konkreta handlingsplaner i nära samverkan med idrottsföreningar och andra aktörer genom dialog. Handlingsplanerna sträcker sig över 2–3 år och gör det möjligt att anpassa arbetet efter aktuella behov och förutsättningar.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet innebär inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

KS 2025.5757 – Idrottsprogram 2026-2032, Sala kommun
Protokollsutdrag KFN § 138, 2025-11-13

Ledningsutskottets beslut §198, 2025-12-17

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar, bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att anta Idrottsprogram 2026 – 2032, Sala kommun, i enlighet med bilaga KS 2025.5757.

Magnus Edman (SD), Johanna Ritvadotter (V), Tryggve Lindman (SD), Tomas Bergling (M) och Hanna Westman (SBä) yrkar bifall till ledningsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag mot avslag och finner ledningsutskottets förslag bifallet.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 5 fortsättning

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta Idrottsprogram 2026 – 2032, Sala kommun, i enlighet med bilaga KS
2025.5757.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 198 Idrottsprogram 2026–2032, Sala kommun**INLEDNING**

Idrottsprogrammet för Sala kommun 2026–2032 anger den strategiska inriktningen för idrottens utveckling. Programmet syftar till att främja folkhälsa, social sammanhållning och hållbar samhällsutveckling genom att ge alla invånare möjlighet till idrott och fysisk aktivitet. Den bygger på samverkan mellan kommunen, föreningslivet och andra aktörer samt tar avstamp från lokala och regionala styrdokument.

Programmet utgår från lokala behov men förankras samtidigt i övergripande mål och styrdokument, såsom:

- Regional Idrottsplan för Västmanland 2022–2030, som betonar samverkan mellan kommuner, idrottsrörelsen och civilsamhället.
- Agenda 2030 och FN:s globala mål, med fokus på social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.
- Vision och målområden för Sala kommun, som lyfter fram målen om ett hållbart, tryggt och växande samhälle.

Programmet utgår från ett arbetssätt som skapar konkreta handlingsplaner i nära samverkan med idrottsföreningar och andra aktörer genom dialog. Handlingsplanerna sträcker sig över 2–3 år och gör det möjligt att anpassa arbetet efter aktuella behov och förutsättningar.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet innebär inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

KS 2025.5757 – Idrottsprogram 2026-2032, Sala kommun
Protokollsutdrag KFN § 138, 2025-11-13

Ärendet föredras av kultur- och fritidschef Roger Nilsson.

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar, att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att anta Idrottsprogram 2026 – 2032 Sala kommun, i enlighet med bilaga KS 2025.5757.

Magnus Edman (SD) och Camilla Runerås (S) yrkar bifall till Amanda Lindblads (S) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 198 fortsättning

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta Idrottsprogram 2026 – 2032 Sala kommun, i enlighet med bilaga KS
2025.5757

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KFN § 138 Idrottsprogram 2026 - 2032 (Idrottsplan 2026-2032)

INLEDNING

Idrottsprogrammet för Sala kommun 2026–2032 anger den strategiska inriktningen för idrottens utveckling. Programmet syftar till att främja folkhälsa, social sammanhållning och hållbar samhällsutveckling genom att ge alla invånare möjlighet till idrott och fysisk aktivitet. Den bygger på samverkan mellan kommunen, föreningslivet och andra aktörer samt tar avstamp från lokala och regionala styrdokument. Vikten av att arbeta med handlingsplaner blir extra viktigt för att programmet inte ska upplevas svävande och fint på papper.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

KFN 2025.512 - Idrottsprogram 2026 – 2032
KFN 2025.534 - Yttrande över Idrottsprogram 2026-2032
KFN 2025.546 - Remissvar Idrottsprogram 2026-2032
KFN 2025.547 - Yttrande Idrottsprogrammet 2026–2032
KFN 2025.555 - Yttrande Idrottsprogram 2026-2032
Kultur- och fritidschef Roger Nilsson föredrar ärendet.

Yrkanden

Ordförande Gert Wibe (V) yrkar,
att kultur och fritidsnämnden beslutar,
att föreslå att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar att
anta Idrottsprogram 2026-2032.

Anders Westin (C) yrkar bifall.

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Kultur och fritidsnämnden beslutar,
att föreslå att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar att
anta Idrottsprogram 2026-2032.

Skickas till
Huvudregistrator

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Idrottsprogram 2026 - 2032

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

METADATA OM DOKUMENTET

Dokumentnamn Idrottsprogram 2026 - 2032		Dokumenttyp Styrdokument	Omfattar Kommunen
Beslutsinstans Kultur- och fritidsnämnden	Dokumentansvarig Fritidsutvecklare	Publicering www.sala.se , intranät	
Beslutad datum	Översyn bör göras	Klassificering 1.3.1	Diarienummer 2025/123
Relation	Ersätter		Författningssamling

INNEHÅLL

1	INLEDNING	7
2	VISION	9
3	STRATEGIER OCH MÅLOMRÅDEN	10
3.1	Ett växande Sala genom idrott	10
	Mål	10
	Strategier	10
3.2	Ett hållbart Sala genom idrott	10
	Mål	10
	Strategier	10
3.3	Ett tryggt och rättvist Sala genom idrott	11
	Mål	11
	Strategier	11
4	IDROTTENS ROLL I FYSISK PLANERING OCH SAMHÄLLSUTVECKLING	13
4.1	Mål	13
4.2	Strategier	13
5	HÅLLBAR IDROTT	14
5.1	Mål	14
5.2	Strategier	14
6	SOCIAL INKLUDERING OCH JÄMLIKHET INOM IDROTT	15
6.1	Mål	15
6.2	Strategier	15
7	BARN OCH UNGAS RÄTT TILL RÖRELSE	16
7.1	Mål	16
7.2	Strategier	16
8	UTVECKLING AV IDROTTSANLÄGGNINGAR OCH INFRASTRUKTURER	17
8.1	Mål	17
8.2	Strategier	17
9	SAMVERKAN MED IDROTTSRÖRELSEN OCH CIVILSAMHÄLLET	18
9.1	Mål	18
9.2	Strategier	18
10	UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING	19
10.1	Mål	19
10.2	Strategier	19
11	FRAMTIDSSPANING: INTERKOMMUNAL SAMVERKAN	20

1 INLEDNING

Idrottsprogrammet för Sala kommun 2026–2032 anger den strategiska inriktningen för idrottens utveckling. Programmet syftar till att främja folkhälsa, social sammanhållning och hållbar samhällsutveckling genom att ge alla invånare möjlighet till idrott och fysisk aktivitet. Den bygger på samverkan mellan kommunen, föreningslivet och andra aktörer samt tar avstamp från lokala och regionala styrdokument. Vikten av att arbeta med handlingsplaner blir extra viktigt för att programmet inte ska upplevas svävande och fin på papper.

Idrott och fysisk aktivitet är en central del av samhällslivet i Sala kommun. Genom idrotten ges förutsättningar för bättre folkhälsa, ökad delaktighet och

Målet är ett samhälle där idrott och rörelse är en självklar del av vardagen för alla som bor och verkar i Sala kommun.

socialt sammanhang. Den erbjuder mötesplatser där människor i olika åldrar och med olika bakgrund kan delta på lika villkor och utvecklas både fysiskt och socialt.

Idrottsprogrammet för 2026–2032 är ett strategiskt styrdokument som anger kommunens inriktning för idrottens utveckling under planperioden. Programmet omfattar både organiserad föreningsidrott, spontanidrott och andra former av fysisk aktivitet.

Den utgår från lokala behov men förankras samtidigt i övergripande mål och styrdokument, såsom:

- Regional Idrottsplan för Västmanland 2022–2030, som betonar samverkan mellan kommuner, idrottsrörelsen och civilsamhället.
- Agenda 2030 och FN:s globala mål, med fokus på social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.
- Vision och målområden för Sala kommun, som lyfter fram målen om ett hållbart, tryggt och växande samhälle.

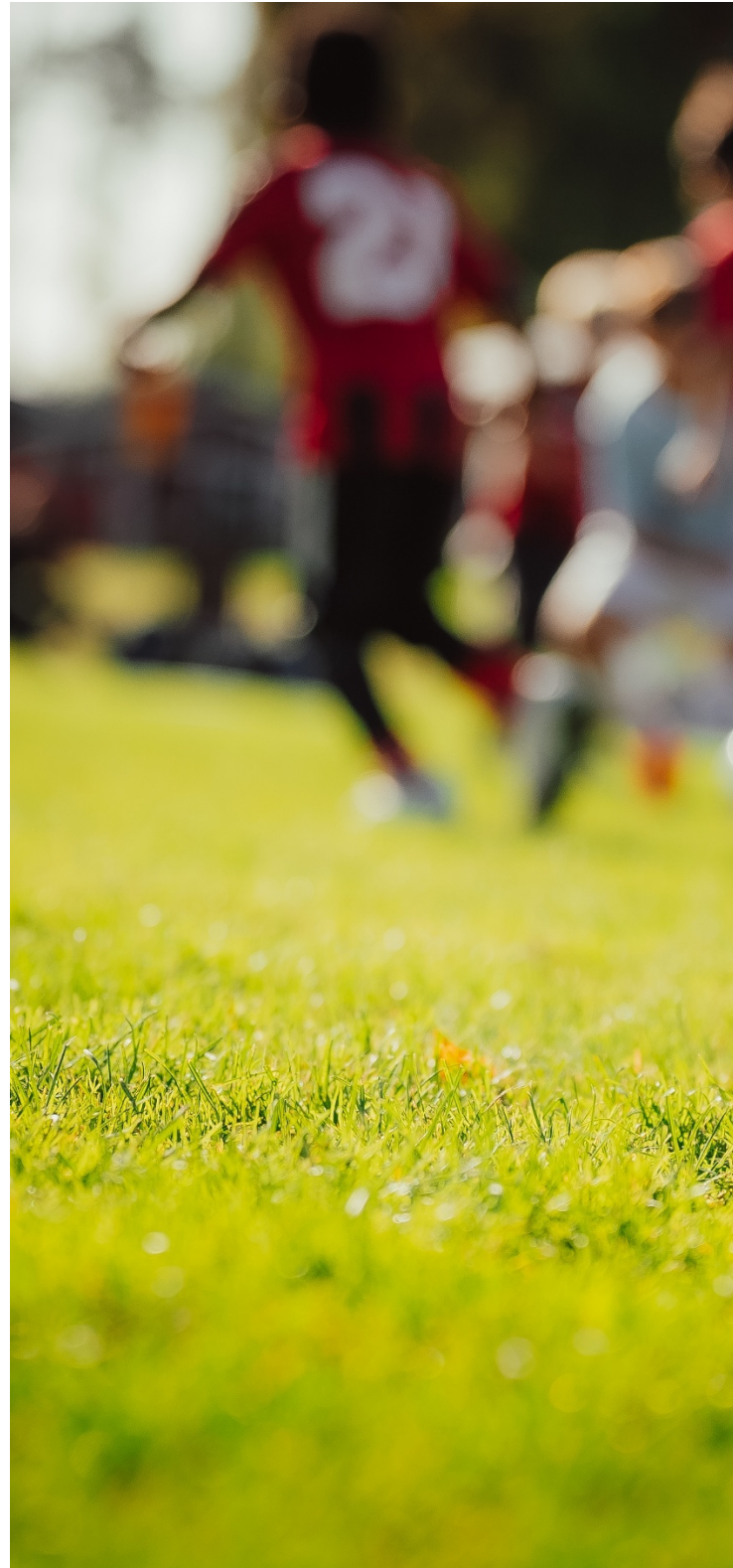
Programmet utgår från ett arbetssätt som skapar konkreta handlingsplaner i nära samverkan med idrottsföreningar och andra aktörer genom dialog. Handlingsplanerna sträcker sig över 2–3 år och gör det möjligt att anpassa arbetet efter aktuella behov och förutsättningar.

Idrottsprogrammet markerar idrottens roll som en del av kommunens långsiktiga strategi för hälsa, social hållbarhet och gemenskap.

Syftet med idrottsprogrammet är att skapa goda och jämlika förutsättningar för alla invånare att delta i idrott och fysisk aktivitet.

Programmet bygger på fyra huvudinriktningar:

- att främja fysisk och psykisk hälsa genom ökad aktivitet och tillgång till idrottsmiljöer.
- att säkerställa tillgänglighet och inkludering för alla, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning eller socioekonomiska förutsättningar.
- att utveckla hållbara och resurseffektiva anläggningar i linje med kommunens klimatmål.
- att stärka samverkan mellan kommunen, föreningslivet, skolor, näringslivet och andra aktörer.

2 VISION

Sala kommun ska vara en plats där alla invånare, oavsett ålder, bakgrund eller funktionsnedsättning, har möjlighet att delta i idrott och fysisk aktivitet.

Visionen är att idrotten ska bidra till hälsa, gemenskap och social hållbarhet, och samtidigt stärka kommunens utveckling mot ett tryggt och hållbart samhälle.

Visionen uttrycker kommunens långsiktiga ambition att idrott och fysisk aktivitet ska vara en självklar del av livet för alla invånare.

Det innebär att barn, unga, vuxna och äldre, oavsett kön, socioekonomiska förutsättningar eller funktionsnedsättning, ska kunna delta på lika villkor.

Idrotten i Sala ska vara inkluderande och tillgänglig.

Att föreningsidrotten, skolorna och de spontana mötesplatserna tillsammans ska skapa aktiviteter som svarar mot olika behov och intressen. Särskilt viktiga är insatser för barn och unga, där goda vanor grundläggs, och för äldre, där idrott och rörelse bidrar till ett aktivt och hälsosamt åldrande.

Visionen lyfter också fram idrotten som en social och kulturell kraft. Genom idrotten möts människor från olika delar av kommunen, bygger relationer och utvecklar en känsla av gemenskap och tillhörighet.

Mötena stärker lokalsamhället och bidrar till integration, jämlikhet och delaktighet.

Samtidigt knyter visionen an till kommunens övergripande mål om ett

tryggt, hållbart och växande samhälle. Den är i linje med Agenda 2030 och FN:s globala mål, särskilt mål 3 om hälsa och välbefinnande samt mål 11 om hållbara samhällen. Även den Regionala Idrottsprogrammet för Västmanland understryker vikten av samverkan som en nyckel för att nå dessa mål.

Visionen för idrotten i Sala kommun är därmed att idrott och fysisk aktivitet inte bara stärker individens hälsa, utan också fungerar som en grundpelare för social hållbarhet, integration och utveckling i hela kommunen.

Sala kommun – en plats där alla har möjlighet att röra sig och utvecklas genom idrott och fysisk aktivitet.

3 STRATEGIER OCH MÅLOMRÅDEN

Idrottsprogrammet för 2026–2032 bygger på fyra målområden som är förankrade i Sala kommuns Vision och målområden, den Regionala Idrottsplanen för Västmanland samt Agenda 2030. Dessa målområden ska stärka idrottens roll för folkhälsa, hållbarhet och social sammanhållning.

3.1 Ett växande Sala genom idrott

Idrotten ska bidra till kommunens attraktivitet och utveckling. Genom att stärka föreningslivet, skapa goda förutsättningar för barn- och ungdomsidrott samt främja större idrottsevenemang kan Sala växa både socialt och ekonomiskt.

MÅL:

1. Fler barn och unga ska delta i både föreningsidrott och spontanidrott.
2. Idrotten ska bidra till kommunens attraktionskraft genom ett starkt föreningsliv och möjlighet att arrangera evenemang.

STRATEGIER:

1. Ge riktat stöd till föreningar som satsar på barn- och ungdomsidrott samt breddidrott.
2. Främja idrottsturism och evenemang i samverkan med föreningar, region och näringsliv.
3. Säkerställa att alla delar av kommunen har tillgång till idrottsanläggningar och aktiviteter.

3.2 Ett hållbart Sala genom idrott

Idrottsanläggningar och evenemang ska utvecklas i linje med kommunens Energi- och klimatstrategi. Nya och befintliga anläggningar ska drivas energieffektivt. Hållbarhetsprinciper ska integreras planering, med fokus på resurseffektivitet och tillgänglighet.

MÅL:

1. Idrottsanläggningar ska drivas med minskad klimatpåverkan i enlighet med kommunens Energi- och klimatstrategi.
2. Idrottsverksamhet och evenemang ska utvecklas med tydliga hållbarhetskrav.

STRATEGIER:

1. Införa energieffektiviseringar och använda förnybar energi vid ny- och ombyggnation.
2. Uppmuntra miljöcertifiering av anläggningar och evenemang.
3. Integrera hållbarhetsprinciper i planering och investeringar, inklusive transporter och tillgänglighet.

3.3 Ett tryggt och rättvist Sala genom idrott

Idrotten ska vara tillgänglig och inkluderande för alla invånare, oavsett kön, ålder, bakgrund eller funktionsnedsättning. Jämställdhet inom idrottsrörelsen ska främjas och anläggningar ska präglas av trygga miljöer fria från mobbning, diskriminering och trakasserier.

MÅL:

1. Alla invånare ska ha lika möjligheter att delta i idrott, oavsett kön, könsöverskridande identitet, ålder, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning.
2. Idrottens miljöer ska vara jämställda, inkluderande och trygga.

STRATEGIER:

1. Stödja föreningar som arbetar aktivt med inkludering, särskilt för personer med funktionsnedsättning, nyanlända och socioekonomiskt utsatta.
2. Fördela resurser och träningstider på ett sätt som främjar jämställdhet.
3. Utveckla trygghetsarbete i anläggningar och vid evenemang för att motverka diskriminering, mobbning och trakasserier.

Samverkan och partnerskap

Utvecklingen av idrotten kräver samverkan mellan kommunen, föreningslivet, skolan, näringslivet och civilsamhället. Genom långsiktiga partnerskap skapas fler möjligheter till rörelse och aktivitet i hela kommunen, samtidigt som resurser används effektivt och synergieffekter uppnås.

Målområde	Mål	Strategier
Ett växande Sala genom idrott	Fler barn och unga ska delta i både föreningsidrott och spontanidrott.	1. Ge riktat stöd till föreningar som satsar på barn- och ungdomsidrott samt breddidrott. 2. Främja idrottsturism och evenemang i samverkan med föreningar, region och näringsliv.
Ett växande Sala genom idrott	Idrotten ska bidra till kommunens attraktionskraft genom ett starkt föreningsliv och möjlighet att arrangera evenemang.	3. Säkerställa att alla delar av kommunen har tillgång till idrottsanläggningar och aktiviteter.
Ett hållbart Sala genom idrott	Idrottsanläggningar ska drivas med minskad klimatpåverkan i enlighet med kommunens Energi- och klimatstrategi.	1. Införa energieffektiviseringar och använda förnybar energi vid ny- och ombyggnation. 2. Uppmuntra miljöcertifiering av anläggningar och evenemang. 3. Integrera hållbarhetsprinciper i planering och investeringar, inklusive transporter och tillgång till energi, materialval, samt långsiktig resurseffektivitet.
Ett hållbart Sala genom idrott	Idrottsverksamhet och evenemang ska utvecklas med tydliga hållbarhetskrav.	
Ett tryggt och rättvist Sala genom idrott	Alla invånare ska ha lika möjligheter att delta i idrott, oavsett kön, könsöverskridande identitet, ålder, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning.	1. Stödja föreningar som arbetar aktivt med inkludering, särskilt för personer med funktionsnedsättning, nyanlända och socioekonomiskt utsatta. 2. Fördela resurser och träningstider på ett sätt som främjar jämställdhet. 3. Utveckla trygghetsarbete i anläggningar och vid evenemang för att motverka diskriminering, mobbning och trakasserier.
Ett tryggt och rättvist Sala genom idrott	Idrottens miljöer ska vara jämställda, inkluderande och trygga.	

Tabellen sammanfattar idrottsprogrammets tre målområden och de förväntade målen och strategierna för perioden 2026–2032

4

IDROTTENS ROLL I FYSISK PLANERING OCH SAMHÄLLSUTVECKLING

Idrottens roll i Sala kommuns fysiska planering är att bidra till hållbara, tillgängliga och trygga livsmiljöer. Genom att integrera idrott i översiktsplanering och stadsutveckling stärks folkhälsa, gemenskap och jämlikhet i hela kommunen.

Idrottsprogrammet ska bidra till att hela kommunen – både stadskärnan och landsbygden – får tillgång till miljöer för aktivitet. Det kan handla om större idrottsanläggningar, men också om mindre, multifunktionella ytor för vardagsmotion och möten. Nya skolor, bostadsområden och offentliga platser behöver planeras med idrottens behov i åtanke för att säkerställa närhet till anläggningar och möjligheter för spontan rörelse. På så sätt skapas tillgängliga och jämlika förutsättningar för alla invånare, oavsett ålder eller bakgrund.

En central del är att koppla idrotten till hållbar samhällsutveckling.

Anläggningar och evenemang ska planeras och drivas på ett sätt som minskar klimatpåverkan, i linje med kommunens Energi- och klimatstrategi 2020–2030. Samtidigt ska de vara flexibla mötesplatser som stärker social samhörighet och integration.

Idrotten har behov att det utvecklas hållbara transportmönster. Genom gång- och cykelstråk samt goda kollektivtrafiklösningar blir det

enklare för invånare att ta sig till aktiviteter utan att vara beroende av bil. Det gör att idrotten inte bara stärker hälsan, utan också bidrar till en grönare och mer klimatsmart kommun.

Slutligen är idrotten en social och kulturell kraft i stadsutvecklingen. Genom samverkan mellan idrott, kultur och andra samhällssektorer kan kommunen skapa mångfunktionella mötesplatser där människor möts i vardagen. Dessa miljöer bidrar till trygghet, gemenskap och identitet, vilket gör idrotten till en grundpelare i byggandet av ett hållbart och inkluderande Sala.

4.1 Mål

1. Alla invånare ska ha nära tillgång till idrott och fysisk aktivitet i sin vardagsmiljö.
2. Idrottsplatser och grönområden ska vara mötesplatser som stärker gemenskap och inkludering.

4.2 Strategier

1. Planera nya områden med föreningslivets behov i åtanke, och placera anläggningar så att barn, unga och äldre enkelt kan delta.
2. Säkerställa jämlik tillgång genom trygga transportvägar och anläggningar i både stad och landsbygd.
3. Utveckla grönytor och idrottsplatser som kan användas av många olika grupper och verksamheter.

5 HÅLLBAR IDROTT

Idrotten har en viktig roll i Sala kommuns arbete för hållbar utveckling.

En hållbar idrott innebär att både anläggningar, evenemang och aktiviteter planeras och genomförs på ett sätt som stärker miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Genom idrotten kan kommunen främja hälsosamma livsstilar och skapa jämlika förutsättningar för alla invånare att delta.

Hållbar idrott innebär att idrottsanläggningar drivs energieffektivt, med förnybar energi och resurssnåla lösningar. Det betyder också att idrottsevenemang genomförs på ett sätt som tar hänsyn till klimatmål, bland annat genom att minska avfall, förbättra transportlösningar och erbjuda klimatsmarta alternativ. Samtidigt ska idrotten bidra till social hållbarhet genom att vara tillgänglig och inkluderande, oavsett ålder, kön, bakgrund eller funktionsnedsättning.

Sala kommuns arbete med hållbar idrott utgår från Energi- och klimatstrategin 2020–2030, Agenda 2030 och de nationella folkhälsomålen.

Detta innebär att idrotten ses som en del av kommunens långsiktiga utvecklingsarbete, där klimatansvar och social inkludering går hand i hand.

5.1 Mål

1. Idrottens klimatpåverkan ska minska genom energieffektiva anläggningar och hållbara evenemang.
2. Idrotten ska främja social hållbarhet genom att vara tillgänglig och inkluderande för alla invånare.

5.2 Strategier

1. Utveckla energieffektiva och miljöcertifierade idrottsanläggningar i linje med Energi- och klimatstrategin, med fokus på förnybar energi och hållbara byggmaterial.
2. Säkerställa att större idrottsevenemang planeras och genomförs hållbart, inklusive klimatsmarta transporter, återvinning och minskad resursförbrukning.
3. Stärka social hållbarhet genom att erbjuda jämlik tillgång till idrott, minska ekonomiska hinder och stödja föreningar som arbetar med inkludering.

6 SOCIAL INKLUDERING OCH JÄMLIKHET INOM IDROTT

Idrotten i Sala kommun ska vara en öppen och inkluderande arena för alla invånare. Genom gemensamma mötesplatser kan idrotten bidra till att minska sociala klyftor, stärka integrationen och främja jämlikhet. Detta innebär att kommunen ser idrotten som en kraft för sammanhållning, där skillnader i ålder, kön, bakgrund, funktionsnedsättning eller ekonomi inte får vara hinder för deltagande.

Idrottens sociala dimension handlar både om tillgänglighet till anläggningar och om att skapa trygga och välkomnande miljöer. Anläggningar ska vara fysiskt tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, geografiskt nåbara för både stad och landsbygd samt ekonomiskt möjliga att delta i. På så sätt blir idrotten ett verktyg för att säkerställa jämlika förutsättningar.

Samtidigt är jämställdhet en central del av kommunens idrottsstrategi. Flickor och pojkar ska ha samma möjligheter att delta och utvecklas inom idrotten, och ledarskapet ska spegla samhällets mångfald. För att uppnå detta krävs ett nära samarbete mellan kommunen, idrottsföreningarna och civilsamhället.

Genom riktade insatser kan kommunen stärka deltagandet bland underrepresenterade grupper, såsom

nyanlända, flickor och personer med funktionsnedsättning. Idrottens värdegrund ska främja respekt, delaktighet och likabehandling, vilket gör idrotten till en grundpelare för integration och social hållbarhet i Sala kommun.

6.1 Mål

1. Idrotten i Sala kommun ska vara inkluderande och jämlik, där föreningslivet har en central roll i att erbjuda aktiviteter för alla invånare.
2. Samverkan mellan kommunen, idrottsföreningar och andra samhällsaktörer ska stärka integration, jämställdhet och delaktighet.

6.2 Strategier

1. Stödja föreningslivet i arbetet med att nå underrepresenterade grupper genom riktade resurser, utbildning och utvecklingsstöd.
2. Främja samarbete mellan skolor, föreningar och kommunen för att skapa fler möjligheter till idrott och fysisk aktivitet i både stad och landsbygd.
3. Utveckla gemensamma program med föreningslivet för att stärka trygghet, mångfald och jämställdhet inom idrotten, inklusive insatser för att motverka diskriminering och skapa välkomnande miljöer.

7

BARN OCH UNGAS RÄTT TILL RÖRELSE

Barn och ungas rätt till rörelse är en grundläggande del av Sala kommuns idrottsprogram. Fysisk aktivitet är avgörande för hälsa, lärande och social utveckling, och tidigt etablerade vanor följer med genom hela livet. Kommunen vill därför säkerställa att alla barn och unga, oavsett bakgrund, ges dagliga möjligheter till rörelse i skola, fritid och föreningsliv. Trygga och inkluderande idrottsmiljöer ska göra det möjligt för fler att delta och känna delaktighet.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp i Sala kommuns idrottsprogram. Regelbunden fysisk aktivitet är avgörande för deras hälsa, utveckling och välbefinnande, och tidigt etablerade rörelsevanor har betydelse genom hela livet. Idrott och fysisk aktivitet ska därför ses som en rättighet för alla barn och unga i kommunen.

Idrotten ska bidra till jämlika förutsättningar, oavsett bakgrund eller funktionsnedsättning. Detta innebär att både skola, fritidsverksamheter och föreningsliv behöver arbeta tillsammans för att ge barn och unga dagliga möjligheter till rörelse. Lika viktigt är att skapa trygga och inkluderande idrottsmiljöer, där ingen utesluts på grund av ekonomi, tillgänglighet eller sociala hinder.

Genom insatser i skola, fritids och föreningsliv kan kommunen nå både de barn som redan är aktiva och de som annars riskerar att stå utanför. Fysisk aktivitet ska finnas nära i vardagen – i skolmiljön, i bostadsområden och genom föreningsidrotten. På detta sätt bidrar idrotten inte bara till goda levnadsvanor, utan också till social gemenskap, integration och stärkt självförtroende för barn och unga i Sala kommun.

7.1 Mål

1. Alla barn och unga i Sala kommun ska ha tillgång till daglig rörelse och fysisk aktivitet i skola, fritid och föreningsliv.
2. Barn och unga ska erbjudas trygga, inkluderande och tillgängliga idrottsmiljöer som främjar hälsa och delaktighet.

7.2 Strategier

1. Stärka samarbetet mellan skola, fritidsverksamheter och föreningsliv för att ge fler möjligheter till daglig rörelse.
2. Utveckla tillgängliga och trygga idrottsmiljöer, både organiserade och spontana, i hela kommunen.
3. Minska hinder för deltagande genom subventionerade avgifter, anpassade aktiviteter och riktade insatser för barn och unga med särskilda behov.

8 UTVECKLING AV IDROTTSANLÄGGNINGAR OCH INFRASTRUKTURER

Idrottsanläggningar och idrottsytor utgör grunden för att ge invånarna möjlighet till fysisk aktivitet, oavsett om det sker i organiserad form eller spontant. De är också viktiga mötesplatser som stärker gemenskap och social hållbarhet. I Sala kommun ska utveckling och underhåll av anläggningar ske på ett sätt som stödjer föreningslivet, möter invånarnas behov och bidrar till kommunens övergripande mål om hållbarhet och tillväxt.

Kommunens arbete med idrottsanläggningar är nära kopplat till den fysiska samhällsplaneringen. Nya bostadsområden och skolor ska kompletteras med anläggningar för idrott och rörelse. Samtidigt behöver befintliga idrottsplatser moderniseras för att uppfylla krav på tillgänglighet, energieffektivitet och mångfunktionalitet. På så sätt kan de användas av både föreningsliv, skola och enskilda invånare.

Hållbarhet är en central del av anläggningsutvecklingen. Alla nya och renoverade anläggningar ska planeras och drivas i linje med Energi- och klimatstrategin 2020–2030, med fokus på förnybar energi och låg miljöpåverkan. Idrottsanläggningar fördelas jämnt över kommunen så att både stad och landsbygd har god tillgång till ytor för aktivitet.

Samverkan med föreningslivet och andra aktörer är avgörande för att

skapa ändamålsenliga och levande idrottsmiljöer. Genom partnerskap kan kommunen ta tillvara föreningarnas kunskap och engagemang, samtidigt som nya finansieringslösningar kan öppna för fler investeringar. På detta sätt kan idrottsanläggningarna i Sala bli både hållbara, inkluderande och långsiktigt attraktiva för hela befolkningen.

8.1 Mål

1. Idrottsanläggningar och idrottsytor i Sala kommun ska vara moderna, hållbara och tillgängliga för alla invånare.
2. Kommunens anläggningar ska stödja föreningslivets utveckling och fungera som attraktiva mötesplatser i både stad och landsbygd.

8.2 Strategier

1. Modernisera och utveckla befintliga idrottsanläggningar med fokus på tillgänglighet, energieffektivitet och mångfunktionella ytor.
2. Planera nya anläggningar där behovet är störst och säkerställa en rättvis geografisk fördelning, inklusive satsningar på spontanidrottsytor i hela kommunen.
3. Fördjupa samverkan med föreningslivet, skolan och näringslivet för att anläggningar och infrastruktur ska möta faktiska behov och bidra till långsiktig hållbarhet.

9 SAMVERKAN MED IDROTTSRÖRELSEN OCH CIVILSAMHÄLLET

Samverkan mellan kommunen, idrottsrörelsen och civilsamhället är avgörande för att skapa en stark och inkluderande idrottskultur i Sala kommun. Genom långsiktiga partnerskap kan föreningslivet ges bättre förutsättningar att växa, samtidigt som fler invånare får möjlighet att delta i idrott och fysisk aktivitet.

Idrottsrörelsen och civilsamhället är avgörande för att skapa en levande och inkluderande idrottskultur i Sala kommun. Genom föreningarnas engagemang och ideella krafter finns en mångfald av aktiviteter som bidrar till folkhälsa, gemenskap och integration. Kommunens roll är att stödja, underlätta och samordna så att föreningslivet får goda förutsättningar att utvecklas och nå fler invånare.

Samverkan handlar både om att stärka föreningslivets kapacitet och om att bygga långsiktiga partnerskap mellan kommunen, skolorna, näringslivet och andra delar av civilsamhället. Tillsammans kan dessa aktörer skapa en idrottsmiljö som är trygg, inkluderande och tillgänglig för alla.

Genom gemensamma satsningar kan kommunen och föreningslivet inte bara stärka det organiserade idrottandet, utan också skapa fler möjligheter till spontanidrott och lågtröskelaktiviteter som når barn, unga och grupper som annars riskerar att stå utanför. Idrottens sociala roll förstärks därmed som en motor för integration, delaktighet och samhällsutveckling.

9.1 Mål

1. Sala kommun ska utveckla långsiktiga och hållbara samarbeten med idrottsrörelsen och civilsamhället för att stärka idrottens tillgänglighet och kvalitet.
2. Föreningslivet ska ges förutsättningar att växa, nå nya grupper och bidra till integration och social sammanhållning.

9.2 Strategier

1. Skapa en tydlig struktur för samverkan med föreningslivet genom regelbundna dialogmöten, stöd i form av bidrag och utbildning samt gemensamma utvecklingsprojekt.
2. Främja partnerskap mellan skola, fritidsverksamheter och föreningar för att fler barn och unga ska delta i idrott och rörelse.
3. Utveckla fler inkluderande aktiviteter med låga trösklar tillsammans med föreningslivet och civilsamhället, med fokus på underrepresenterade grupper och spontanidrott.

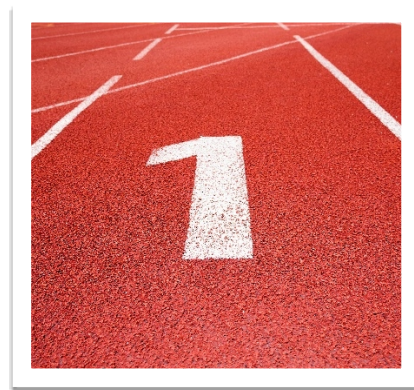
10 UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Uppföljning och utvärdering säkerställer att idrottsprogrammets mål uppnås och att resurser används effektivt. Genom tydliga indikatorer och regelbunden dialog med föreningslivet och invånarna kan kommunen anpassa insatserna och utveckla idrotten i linje med långsiktiga mål.

För att idrottsprogrammet ska få genomslag krävs kontinuerlig uppföljning och utvärdering. Det gör det möjligt att säkerställa att resurser används effektivt, att målen uppnås och att idrottens utveckling sker i linje med kommunens långsiktiga visioner. Uppföljningen bidrar också med viktiga lärdomar som kan ligga till grund för justeringar och nya prioriteringar.

Arbetet ska bygga på mätbara indikatorer och årliga uppföljningar i dialog med föreningslivet, civilsamhället och invånarna. På så sätt kan kommunen följa hur idrottens tillgänglighet, kvalitet och inkludering utvecklas och se till att insatserna stärker både hälsa, gemenskap och hållbarhet.

Kultur- och fritidsnämnden har huvudansvar för uppföljningen, men arbetet sker i nära samarbete med idrottsföreningar, skolor och andra aktörer.

10.1 Mål

1. Att regelbundet följa upp hur idrottsprogrammets mål och strategier genomförs och bidrar till kommunens övergripande utvecklingsmål.
2. Att säkerställa att resurser används effektivt och att resultaten leder till förbättrad tillgänglighet, inkludering och hållbarhet inom idrotten.

10.2 Strategier

1. Utveckla tydliga indikatorer för uppföljning, till exempel deltagande i olika grupper, tillgänglighet till anläggningar och graden av hållbara investeringar.
2. Genomföra årliga uppföljningar och delrapporter i dialog med föreningslivet, civilsamhället och invånare, som används som underlag för framtida beslut.
3. Säkerställa tydlig ansvarsfördelning mellan kommunen och berörda aktörer samt anpassa insatserna löpande utifrån resultaten.

11 FRAMTIDSSPANING: INTERKOMMUNAL SAMVERKAN

Interkommunal samverkan kan i framtiden bidra till ett bredare idrottsutbud och mer hållbara lösningar för Sala kommun. Genom gemensamma investeringar och delade resurser med grannkommuner kan nya möjligheter öppnas för både föreningsliv och invånare.

Interkommunal samverkan är ett område med stor potential för framtiden. Genom att dela resurser och erfarenheter med grannkommuner kan Sala kommun på sikt skapa bättre förutsättningar för både anläggningar, evenemang och kompetensutveckling. Detta kan bidra till ett bredare idrottsutbud, effektivare resursanvändning och stärkt idrottsturism.

Även om organisatoriska och praktiska hinder gör att samverkan inte är fullt ut genomförbar idag, finns det långsiktiga fördelar med att undersöka möjligheterna. Genom gemensamma investeringar, delning av specialanläggningar och samordnade utbildningsinsatser kan kommunerna tillsammans bygga hållbara lösningar som gynnar både föreningsliv och invånare.

Framtidsspaningen pekar på att interkommunal samverkan kan bli en viktig del av idrottens utveckling i regionen. Sala kommun bör därför följa utvecklingen, ta vara på erfarenheter från andra kommuner och successivt utvärdera möjligheterna till gemensamma satsningar.

Idrottsprogram
Kultur- och fritidsnämnden

SALA KOMMUN
Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

Idrottsprogram
Kultur- och fritidsnämnden

SALA KOMMUN

Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

Remissvar – Idrottsprogram 2026-2032

Från: RF-SISU Västmanland

Datum: 2025-10-10

Kontaktperson: Kristin Pleick

1. Inledning

RF-SISU Västmanland tackar för möjligheten att lämna synpunkter på det föreslagna Idrottsprogrammet 2026–2032. Vi ser positivt på att Sala tar ett helhetsgrepp kring idrottens roll i samhället och vill härmed framföra våra synpunkter utifrån vårt uppdrag att främja *livslångt idrottande* och *tillgång till plats för idrott*.

2. Förslag till förbättringar

Livslångt idrottande

Vi välkomnar programmets ambition att främja fysisk aktivitet i alla åldrar. För att detta ska bli verklighet krävs att idrottsmiljöer utformas inkluderande och tillgängligt – både fysiskt och socialt. Det är avgörande att barn, ungdomar, vuxna och äldre ges möjlighet att delta i organiserad och spontan idrott utifrån sina förutsättningar. Vi vill särskilt lyfta vikten av att:

- Säkra långsiktig finansiering för föreningslivet som möjliggör breddverksamhet.
- Utveckla insatser för att behålla ungdomar inom idrotten även efter tonåren.
- Stärka samverkan mellan skola, föreningsliv och äldreomsorg för att främja rörelse hela livet.

Plats för idrott

Tillgången till ändamålsenliga idrottsanläggningar är en grundförutsättning för att idrott ska kunna bedrivas. Vi ser med oro på att många kommuner har ett växande investeringsbehov i både nya och befintliga anläggningar. Vi uppmanar kommunen att:

- Prioritera idrottsanläggningar i samhällsplaneringen – idrott måste ses som samhällsviktig infrastruktur.
- Säkerställa att anläggningar är flexibla och kan användas av flera idrotter och målgrupper.
- Involvera föreningslivet tidigt i planeringsprocesser för att säkerställa behovsanpassning.

4. Avslutning

RF-SISU Västmanland ser fram emot fortsatt dialog och samverkan kring idrottens utveckling i Sala. Särskilt i framtagandet av handlingsplanen. Vi står gärna till förfogande för att bidra med kunskap och erfarenhet i det fortsatta arbetet med att förverkliga Idrottsprogrammet 2026–2032.

Jan Andersson
Ordförande RF-SISU Västmanland

Kristin Pleick
Distriktsidrottschef RF-SISU Västmanland

Tack för möjligheten att lämna synpunkter på "Idrottsprogram 2026-2032"

Vi har läst igenom och tagit del av innehållet men förstår inte riktigt vem och hur det ska användas. Som föreningsmedlem i en idrottsförening i Sala utgår vi ifrån att vi tillhör både idrottsrörelsen, civilsamhället och är kommuninvånare. I dokumentet uppfattar vi att uppdelningen mellan olika benämningar gör skillnader som vi inte upplever.

Flera uppgifter i dokumentet upprepar dessutom samma mål och strategier vilket gör att handlingsplanen för programmet upplevs svävande och endast fint på papperet.

Dessutom hänvisas ett flertal gånger till samma övergripande styrdokument, dock inte till "Översiktsplan för Sala kommun 2050".

Genomgående saknar vi strategier och mål samt åtgärder och utveckling kring anläggningar av marker och övriga idrottsytor för bla. rörligt friluftsliv.

Vi vill naturligtvis också att ett sådant här dokument skall användas inom hela kommunen för att undvika tex. att inviga vandringsleden "Helgonmossen runt" men några veckor senare får vi besked om att delar av skogen ska avverkas. Detta i ett områdesskyddat återhämtningslandskap.

Med vänlig hälsning

Sala Orienteringsklubb

From: Heidi Vestheim
Sent: 2025-10-08 10:40:51
To: KFF
Subject: Idrottsprogram 2026-2032

Du får inte ofta e-post från heidivestheim@hotmail.com. [Läs om varför det här är viktigt](#)
Hej!

Vi på Sala ShapeClub har läst genom remissen och har inga övriga synpunkter, utan tycker det ser ut som en bra grund att jobba med framöver för kommunen och idrotts/föreningslivet i sala.

Mvh Heidi Vestheim sekreterare/kassör
Sala ShapeClub

Skickat från [Outlook för Android](#)

Samhällsbyggnadskontoret,
Emma Öberg och Marta Dypbukt
Projektledare för översiktsplanen

YTTRANDE

Idrottsprogrammet 2026–2032

YTTRANDE

Nedanstående yttrande är formulerat av representanter på Plan- och utvecklingsenheten som arbetar med översiktsplanen.

Inledning

Få med att Idrottsprogrammet för Sala kommun även förankras i översiktsplanen. Översiktsplanen är grunden för den fysiska utvecklingen av kommunen och säkerställer de fysiska förutsättningarna för att olika typer av fritids- och idrottsanläggningar ska kunna etableras. Punkt 4 har även direkt koppling till översiktsplanen.

4. Idrottens roll i fysisk planering och samhällsutveckling

Se över bild/fotografi som ligger bakom rubriktexten. Ordet "samhällsutveckling" syns inte lika bra som övriga ord i rubriken. Gör eventuellt bilden mer transparent, så syns texten bättre.

Ett förslag är att få med att det är i översiktsplanen och efterföljande detaljplaner som de fysiska förutsättningarna för att kunna utöva idrotts- och andra fritidsaktiviteter säkerställs.

8. Utveckling av idrottsanläggningar och infrastrukturer

Se över meningen "*Idrottsanläggningar fördelas jämnt över kommunen så att både stad och landsbygd har god tillgång till ytor för aktivitet*".

I översiktsplanen är inriktningen att service och kommunens resurser i första hand ska koncentreras till Sala stad och servicenoderna. Och att utvecklingsorter och landsbygd därigenom får bra tillgång till servicen. Kanske går att formulera om meningen utifrån översiktsplanens utvecklingsinriktning?

Det är även skillnad på idrottsanläggning och idrottsanläggning. Ett badhus är inte samma sak som en fotbollsplan. Badhus koncentreras kanske till Sala stad och servicenoder, men fotbollsplaner kan man säkert vara mer givmild med.

Övrigt

Tack för att vi fick möjlighet att läsa programmet. Återkoppla gärna vid frågor eller otydligheter i yttrandet.

KSLU § 204 Planuppdrag för utvidgning Salberga kriminalvårdsanstalt, Kristina 4:245 och del av Kristina 4:4 – godkännande för antagande**INLEDNING**

I juni 2024 antog kommunstyrelsen en avsiktsförklaring (KS § 97) mellan Sala kommun och Salberga Fastighetsförvaltning AB (Skandrenting). I beslutet står att Kriminalvården önskar att utveckla och utöka sin verksamhet inom Salberga-anstalten vilket innebär att Salberga Fastighetsförvaltning AB, Kriminalvården och Sala kommun avser och ser fram emot att utveckla sitt samarbete i Sala.

Detaljplanen var ute på samråd mellan 26 maj 2025 till och med 30 juni 2025 (5 veckor) och på granskning mellan 8 oktober 2025 till och med 29 oktober 2025 (3 veckor).

I granskningen inkom 7 yttranden som i huvudsak inte hade något att erinra.

Till antagandehandlingen har endast mindre ändringar gjorts. Inga ändringar har gjorts i plankartan avseende bestämmelser, byggrätt etc.

- Ett övergångsställe och placering administrationsbyggnad har ändrats i situationsplanen (planbeskrivning).
- Vissa errataändringar avseende lekplats, dagvattenhantering (planbeskrivning).
- Mindre ändringar avseende illustrationer, ny information avseende avveckling Gärdesta modulskola samt nyinkommen ändring av administrationsbyggnad (inom byggrätt).
- Egenskapsgräns flyttas något i plankartan på grund av ny önskad placering av administrationsbyggnaden.

Planförslaget möjliggör att initialt kontor och logistikbyggnad flyttar ut från befintlig anstalt till mark utanför anstaltens mur (totalt ca 2000 m²). Planförslaget medger även framtida möjlig byggnation som t.ex. matsal för anställda och storkök. Totalt 4000 m² byggnadsarea (BYA) tillåts inom kvartersmark.

Då detaljplanen inte överensstämmer med gällande översiktsplan tas detaljplanen fram genom ett utökat förfarande.

Ekonomiska konsekvenser

Då del av Kristina 4:4 avses avyttras för Kriminalvårdens behov innebär detta en intäkt för Sala kommun. Kommunstyrelsen beslutade 2025-11-12 (Ks § 206) att godkänna köp- och genomförandeavtalet. Ifall detaljplanen inte godkänns innebär detta att intäkten uteblir.

Beslutsunderlag

KS 2025.6163 – Missiv

KS 2025.6164 – Plankarta

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 204 fortsättning

KS 2025.6165 – Planbeskrivning

KS 2025.6166 – Granskning

KS 2025.4790 – Samrådsredogörelse

Ärendet föredras av planarkitekt Mikael Byström. Planchef Victor Zakrisson och samhällsbyggnadschef Lars Wedlin deltar vid ärendets behandling.

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att
kommunfullmäktige beslutar,
att godkänna planförslaget, samt
att anta detaljplan för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina
4:245 och Kristina 4:4.

Erik Hamrin (M) och Elisabet Pettersson (C) yrkar bifall till Amanda Lindblads (S)
yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige
beslutar,
att godkänna planförslaget, samt
att anta detaljplan för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina
4:245 och Kristina 4:4.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 10 Planuppdrag för utvidgning Salberga kriminalvårdsanstalt,
Kristina 4:245 och del av Kristina 4:4**INLEDNING**

I juni 2024 antog kommunstyrelsen en avsiktsförklaring (KS § 97) mellan Sala kommun och Salberga Fastighetsförvaltning AB (Skandrenting). I beslutet står att Kriminalvården önskar att utveckla och utöka sin verksamhet inom Salberga-anstalten vilket innebär att Salberga Fastighetsförvaltning AB, Kriminalvården och Sala kommun avser och ser fram emot att utveckla sitt samarbete i Sala.

Detaljplanen var ute på samråd mellan 26 maj 2025 till och med 30 juni 2025 (5 veckor) och på granskning mellan 8 oktober 2025 till och med 29 oktober 2025 (3 veckor).

I granskningen inkom 7 yttranden som i huvudsak inte hade något att erinra.

Till antagandehandlingen har endast mindre ändringar gjorts. Inga ändringar har gjorts i plankartan avseende bestämmelser, byggrätt etc.

- Ett övergångsställe och placering administrationsbyggnad har ändrats i situationsplanen (planbeskrivning).
- Vissa errataändringar avseende lekplats, dagvattenhantering (planbeskrivning).
- Mindre ändringar avseende illustrationer, ny information avseende avveckling Gärdesta modulskola samt nyinkommen ändring av administrationsbyggnad (inom byggrätt).
- Egenskapsgräns flyttas något i plankartan på grund av ny önskad placering av administrationsbyggnaden.

Planförslaget möjliggör att initialt kontor och logistikbyggnad flyttar ut från befintlig anstalt till mark utanför anstaltens mur (totalt ca 2000 m²). Planförslaget medger även framtida möjlig byggnation som t.ex. matsal för anställda och storkök. Totalt 4000 m² byggnadsarea (BYA) tillåts inom kvartersmark.

Då detaljplanen inte överensstämmer med gällande översiktsplan tas detaljplanen fram genom ett utökat förfarande.

Ekonomiska konsekvenser

Då del av Kristina 4:4 avses avyttras för Kriminalvårdens behov innebär detta en intäkt för Sala kommun. Kommunstyrelsen beslutade 2025-11-12 (Ks § 206) att godkänna köp- och genomförandeavtalet. Ifall detaljplanen inte godkänns innebär detta att intäkten uteblir.

Beslutsunderlag

KS 2025.6163 – Missiv

KS 2025.6164 – Plankarta

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 10 fortsättning

KS 2025.6165 – Planbeskrivning

KS 2025.6166 – Granskning

KS 2025.4790 – Samrådsredogörelse

Ledningsutskottets beslut § 204, 2025-12-17

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,
bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen hemställer att
kommunfullmäktiges beslutar,
att godkänna planförslaget, samt
att anta detaljplan för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina
4:245 och Kristina 4:4.

Glenn Andersson (S), Camilla Runerås (S), Rickard Larsson (C), Ingela Kilholm
Lindström (MP), Erik Hamrin (M), Tomas Bergling (M), Magnus Edman (SD),
Tryggve Lindman (SD), Henric Eriksson (SD) och Hanna Westman (SBä) yrkar bifall
till ledningsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag mot avslag och finner
ledningsutskottets förslag bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att godkänna planförslaget, samt
att anta detaljplan för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina
4:245 och Kristina 4:4.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET
Plan- och utvecklingsenheten
Mikael Byström
Planarkitekt

Missiv – Detaljplan för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4 – Godkännande för antagande

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

I juni 2024 så antog Kommunstyrelsen en avsiktsförklaring (KS §97) mellan Sala kommun och Salberga Fastighetsförvaltning AB (Skandrenting). I beslutet står att Kriminalvården önskar att utveckla och utöka sin verksamhet inom Salberga-anstalten vilket innebär att Salberga Fastighetsförvaltning AB, Kriminalvården och Sala kommun avser och ser fram emot att utveckla sitt samarbete i Sala.

Detaljplanen var ute på samråd mellan **2025-05-26 – 2025-06-30** (5 veckor) och på granskning mellan **2025-10-08 – 2025-10-29** (3 veckor).

I granskningen inkom 7 yttranden som i huvudsak inte hade något att erinra.

Till antagandehandlingen har endast mindre ändringar gjorts. Inga ändringar har gjorts i plankartan avseende bestämmelser, byggrätt etc.

- Ett övergångsställe och placering administrationsbyggnad har ändrats i situationsplanen (planbeskrivning).
- Vissa errataändringar avseende lekplats, dagvattenhantering (planbeskrivning).
- Mindre ändringar avseende illustrationer, ny information avseende avveckling Gärdesta modulskola samt nyinkommen ändring av administrationsbyggnad (inom byggrätt).
- Egenskapsgräns flyttas något i plankartan pga. ny önskad placering av administrationsbyggnaden.

Planförslaget möjliggör att initialt kontor och logistikbyggnad flyttar ut från befintlig anstalt till mark utanför anstaltens mur (totalt ca 2000 m²). Planförslaget medger även framtida möjlig byggnation som t.ex. matsal för anställda och storkök. Totalt 4000 m² byggnadsarea (BYA) tillåts inom kvartersmark.

Då detaljplanen inte överensstämmer med gällande översiktsplan tas detaljplanen fram genom ett utökat förfarande.

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET, Plan- och
utvecklingsenheten

Ekonomiska konsekvenser

Då del av Kristina 4:4 avses avyttras för Kriminalvårdens behov så innebär detta en intäkt för Sala kommun. Kommunstyrelsen beslutade 2025-11-12 (Ks § 206) att godkänna köp- och genomförandeavtalet. Ifall detaljplanen inte godkänns innebär detta att intäkten uteblir.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunstyrelsens föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att godkänna planförslaget,

att anta detaljplan för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4.

Bilagor:

1. Bilaga 1 – Samrådsredogörelse 2025-09-04
2. Bilaga 2 – Granskningsutlåtande 2025-11-18
3. Bilaga 3 - A – Plankarta Salberga 2025-11-26
4. Bilaga 4 - A – Planbeskrivning Salberga 2025-11-26

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET, Plan- och
utvecklingsenheten

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☐	NEJ ☒
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☐	NEJ ☒
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☐	NEJ ☒
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☐	NEJ ☒
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☐	NEJ ☒

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☒
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☒
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☒

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☒	NEJ ☐
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET, Plan- och
utvecklingsenheten

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

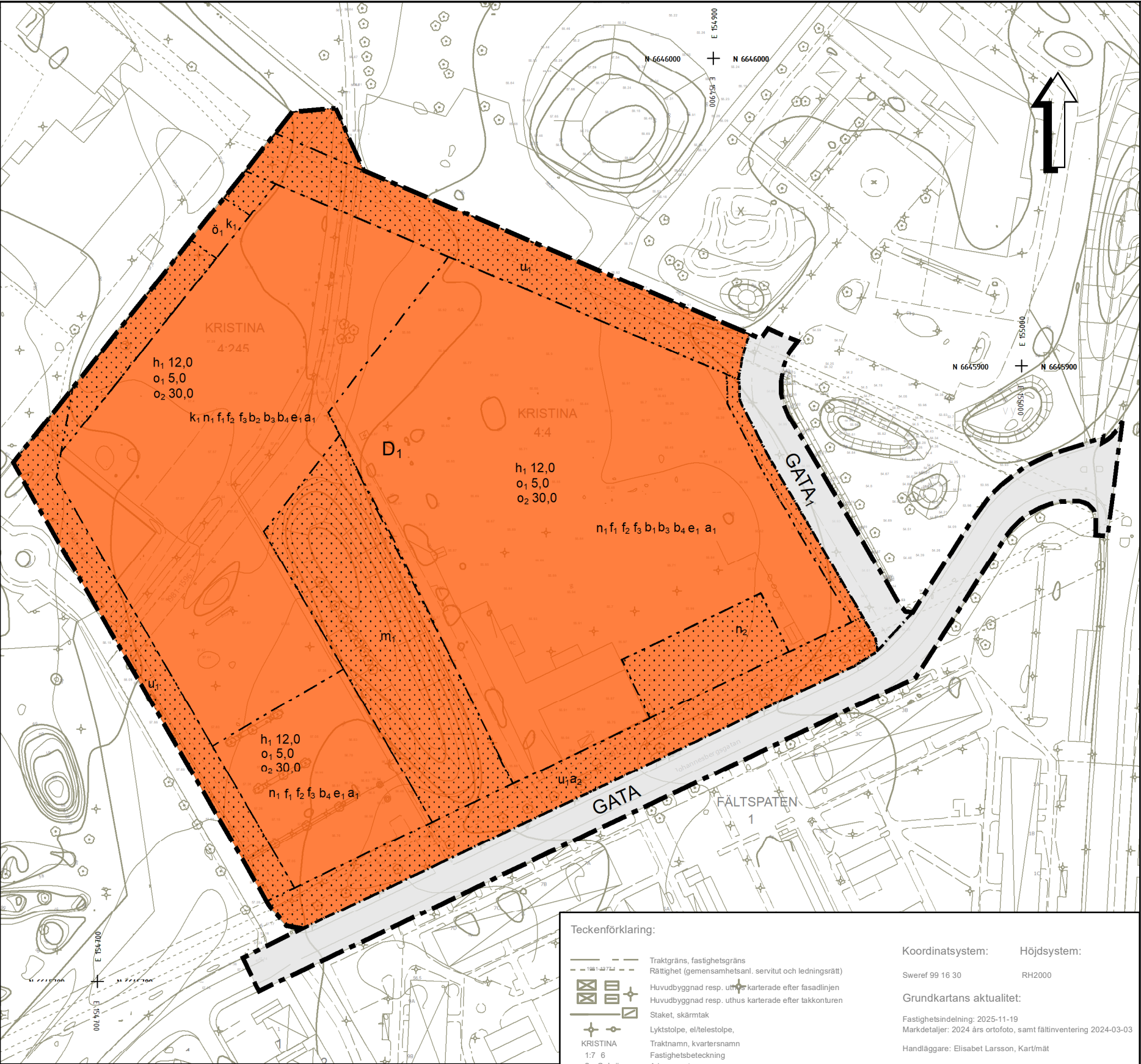
Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Teckenförklaring:

- Traktgräns, fastighetsgräns
- Rättighet (gemensamhetsanl. servitut och ledningsrätt)
- Huvudbyggnad resp. uthus karterade efter fasadlinjen
- Huvudbyggnad resp. uthus karterade efter takkonturen
- Staket, skärmtak
- Lyktstolpe, el/telestolpe
- Traktnamn, kvartersnamn
- Fastighetsbeteckning
- Adress, gatunamn
- Beteckning för samfällad mark och gemensamhetsanläggning.
- Höjdkurva
- Inmätt markhöjd, rutnätsskriss
- Slänt
- Digitaliserat träd, vattenyta/damm, digitaliserat buskage
- Väggkant

Koordinatsystem: Svref 99 16 30

Höjdsystem: RH2000

Grundkartans aktualitet: Fastighetsindelning: 2025-11-19
Markdetaljer: 2024 års ortofoto, samt fältinventering 2024-03-03

Handläggare: Elisabet Larsson, Kart/mät

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar.
Endast angiven användning och utformning är tillåten.
Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom all kvartersmark eller all allmän plats eller allt vattenområde på plankartan.

GRÄNSLINJER

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV ALLMÄN PLATS

- GATA Gata
- GATA1 Lokalgata

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

- D1 Kriminalvård

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden är 10 år över hela planområdet och börjar gälla fr.o.m. laga kraft datum.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande

- Marken får inte föras med byggnad.
- Ö1 Marken får endast föras med en maximalt 5 meter bred anslutning (sluss) in till anstalten. Slussen ska placeras i huvudsak centrerat mellan två sektioner av konstverket Silverraster.

Höjd på byggnadsverk

- h1 12,0 Högsta nockhöjd är angivet värde i meter.

Markens anordnande och vegetation

- n1 Dagvatten ska ledas till anlagda gröna ytor för lokal fördröjning och infiltration innan det leds vidare till mark avsedd för underjordisk dagvattenanläggning (öster om vallen) eller till kommunalt dagvattennät (väster om vallen).
- n2 Inom egenskapsområdet är marken avsedd för underjordisk anläggning för fördröjning av dagvatten.

Markreservat för allmännyttiga ändamål

- u1 Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar.

Skydd mot störningar

- m1 Schaktning och omflyttning av förorenade massor inom egenskapsområdet måste godkännas av tillsynsmyndigheten.

Takvinkel

- o1 5,0 Minsta takvinkel är angivet värde i grader.
- o2 30,0 Största takvinkel är angivet värde i grader.

Utformning

- f1 Tak ska vara av typen sadeltak.
- f2 Lägre utstickande byggnadsdelar i bottenplan samt komplementbyggnader får ha annan utformning avseende takvinkel och taktyp.
- f3 Fasader ska utformas avseende materialval och färgsättning så de harmoniserar med historisk bebyggelse i norr samt till bostadsområdet i sydöst.

Utförande

- b1 Inom egenskapsområdet ska minst 50% av marken vara genomsläpplig.
- b2 Inom egenskapsområdet ska minst 35% av marken vara genomsläpplig.
- b3 Nya parkeringsytor ska utföras av permeabelt material.
- b4 Källare får inte finnas.

Utnyttjandegrad

- e1 Maximalt total byggnadsarea är 4000 m2

Villkor för startbesked

- a1 Startbesked får inte ges för nybyggnation förrän avhjälpande åtgärder avseende markföroreningar är beslutade och godkända av tillsynsmyndigheten.

Ändrad lovplikt

- a2 Marklov krävs även för fällning av träd i allé (oxlar) inom egenskapsområdet. Träd får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk.

Varsamhet

- k1 Konstverket Silverraster som är del av anstaltsmuren ska beaktas. Eventuella ändringar av konstverket eller tillägg i närmiljön ska göras varsamt.

- Till planen hör:
 - Planbeskrivning
 - Illustrationsplan
- Fastighetsförteckning
- Grundkarta
- Samrådsredogörelse
- Granskningsutlåtande
- Översiktlig geoteknisk utredning
- Dagvattenutredning

Detaljplan för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt DPnr

Sala kommun

Västmanlands län

Beslutsdatum

Instans

ANTAGANDEHANDLING

Samråd

2025-05-21

KSLU § 79

Plan- och utvecklingsenheten, Samhällsbyggnadskontoret

Granskning

2025-10-01

KSLU § 134

Upprättad 2025-04-30

Reviderad 2025-11-26

Antagande

2026-xx-xx

KF § xx

Mikael Byström

Planarkitekt

Marta Dypbukt

Planarkitekt

Victor Zakrisson

Planchef

Diariumnummer

2024/964

PLANBESKRIVNING*Planområdets läge.***Detaljplan för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4.**

Sala tätort, Sala kommun, Västmanlands län

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	HANDLINGAR OCH PLANPROCESS	5
1.1	HANDLINGAR	5
1.2	PLANPROCESSEN	7
2	DETALJPLANENS SYFTE	7
2.1	SYFTE	8
3	BESKRIVNING AV DETALJPLANEN	8
3.1	BAKGRUND	9
3.2	HELA DETALJPLANEN	10
3.3	GENOMFÖRANDETID	11
3.4	ALLMÄN PLATS	11
3.4.1	HUVUDMANNASKAP	12
3.5	KVARTERSMARK	12
3.6	BEFINTLIGT	14
3.7	ÄRENDEINFORMATION	16
4	MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR	17
4.1	MOTIV TILL REGLERINGAR	17
4.1.1	ANVÄNDNING AV ALLMÄN PLATS	17
4.1.2	ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK	17
4.1.3	EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK	17
5	PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	21
5.1	AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN	21
5.2	ALLMÄN OMRÅDESBESKRIVNING SAMT LANDSKAPSKAPSBILD	22
5.3	NATUR OCH FRIYTOR	22
5.3.1	MARK OCH VEGETATION	22
5.3.2	FÖRORENAD MARK	23
5.3.3	VATTEN	27
5.3.4	LEK OCH REKREATION	27
5.3.5	KULTURMILJÖ	28
5.4	BEBYGGELSE	30
5.4.1	BEFINTLIG BEBYGGELSE	30
5.5	KOMMUNALA	31
5.5.1	KOMMUNALA BESLUT	31
5.5.2	DETALJPLAN	31
5.5.3	PLANBESKED	33
5.5.4	ÖVERSIKTSPLAN	33
5.5.5	KOMMUNALT BESLUTADE RIKTLINJER	34
5.6	RIKSINTRESSEN	34
5.7	MILJÖKVALITETSNORMER	34
5.7.1	LUFT	34
5.7.2	VATTEN	35
5.7.3	BULLER	36
5.8	MILJÖ	36
5.8.1	DAGVATTEN	36
5.9	HÄLSA OCH SÄKERHET	41
5.9.1	OMGIVNINGSBULLER	41

5.9.2 RISK FÖR OLYCKOR	43
5.9.3 RISK FÖR ÖVERSVÄMNING	43
5.10 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN	45
5.10.1 TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR I NÄROMRÅDET	45
5.10.2 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN.....	46
5.10.3 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR GRUNDLÄGGNING.....	49
5.10.4 MARKARBETEN	50
5.10.5 MARKRADON.....	51
5.11 HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN	52
5.12 KULTURMILJÖ	54
5.12.1 FORNLÄMNINGAR	54
5.13 FYSISK MILJÖ	54
5.13.1 GÅNG- OCH CYKELVÄG (GC)	54
5.13.2 HÄRDGJORDA YTOR.....	56
5.14 SOCIALA	56
5.15 TEKNIK.....	56
5.16 TRAFIK.....	57
5.17 ANNAT.....	58
6 PLANERINGSUNDERLAG.....	59
6.1 KOMMUNALA	59
6.1.1 DETALJPLAN.....	59
6.1.2 GRUNDKARTA.....	60
6.1.3 ÖVERSIKTSPLAN.....	60
6.1.4 UNDERSÖKNING ENLIGT 6 KAP. 6§ MILJÖBALKEN (1998:808).....	60
6.1.5 SÄRSKILT BESLUT OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN.....	60
6.1.6 GODKÄNNANDE AV KÖP- OCH GENOMFÖRANDEAVTAL	60
6.2 UTREDNINGAR	60
6.2.1 DAGVATTENUTREDNING	60
6.2.2 GEOTEKNISK UTREDNING.....	61
6.2.3 MARKMILJÖUTREDNING	61
6.2.4 BULLERUTREDNING	61
6.3 ANNAT.....	62
7 KONSEKVENSER	62
7.1 FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER	62
7.2 NATUR.....	62
7.2.1 LANDSKAPSBILD	62
7.2.2 NATUR OCH FRIYTOR.....	63
7.3 MILJÖ	63
7.3.1 MILJÖBEDÖMNING.....	63
7.3.2 STÄLLNINGSTAGANDE 4 KAP. 33 B § PLAN- OCH BYGGLAGEN (2010:900)	63
7.3.3 DAGVATTEN.....	64
7.4 MILJÖKVALITETSNORMER.....	68
7.4.1 LUFT.....	68
7.4.2 VATTEN.....	68
7.4.3 BULLER.....	68
7.5 HÄLSA OCH SÄKERHET	69
7.5.1 ÖVERSVÄMNING	69
7.5.2 OLYCKOR.....	70
7.6 SOCIALA	71
7.6.1 BARN	71
7.6.2 ANSTÄLLDA.....	71

7.6.3 JÄMLIKHET.....	71
7.7 TRAFIK.....	71
7.7.1 MOTORTRAFIK.....	71
7.7.2 GÅNG- OCH CYKELTRAFIK.....	72
8 GENOMFÖRANDEFRÅGOR	72
8.1 FASTIGHETSÄTTSLIGA FRÅGOR.....	72
8.1.1 FÖRÄNDRAD FASTIGHETSINDELNING.....	72
8.1.2 RÄTTIGHETER	73
8.2 TEKNISKA FRÅGOR	74
8.2.1 TEKNISKA ÅTGÄRDER.....	74
8.2.2 UTBYGGNAD VATTEN OCH AVLOPP	75
8.3 EKONOMISKA FRÅGOR	76
8.3.1 PLANAVGIFT	76
8.3.2 DRIFT ALLMÄN PLATS.....	76
8.3.3 DRIFT VATTEN OCH AVLOPP.....	76
8.4 ORGANISATORISKA FRÅGOR.....	76
8.4.1 KÖP- OCH GENOMFÖRANDEAVTAL.....	76
8.4.2 TIDPLAN.....	77
8.5 UPPLYSNINGAR	78
8.6 ANNAT.....	78
9 MEDVERKANDE	79

1 HANDLINGAR OCH PLANPROCESS

1.1 HANDLINGAR

Till detaljplanen hör följande handlingar i antagandeskedet:

Planbeskrivning 2025-11-26

Plankarta (Skala 1:1500 A3) 2025-11-26

Fastighetsförteckning 2025-04-15 Uppdaterad 2025-09-05 *

Samrådsredogörelse 2025-09-04

Granskningsutlåtande 2025-11-18

Handlingar markerade med * finns inte med på Sala kommuns hemsida på grund av GDPR (behandling av personuppgifter i EU).

Utredningar och underlag:

Äldre utredningar och underlag:

- 2010-02-11 – *Översiktligt PM Geoteknik, Kristina 4:4 mfl.* (Bjerking 2010).
- 2010-02-11 – *PM Miljöteknisk markundersökning, Kristina 4:4 mfl.* (Bjerking 2010).
- 2018-02-28 - *Översiktlig miljöteknisk markundersökning inför skolverksamhet* (Geosigma 2018).
- 2018-04-04 – *Beslut hantering av massor inom Kristina 4:4* (Miljöenheten, Sala kommun 2018).
- 2020-04-14 – *PM Geoteknik Projekteringsunderlag- Del av Kristina 4:245 – Ny VA ledning* (Peab Anläggning/Gren Consulting 2020).
- 2023-03-01 – *Skyfallskartering över Sala stad* (Sala kommun/WRS 2023).
- 2023-06-15 - *Kontrollstrategi 2024–2025* (Sala kommun 2023).
- 2023-07-19 - *Behovsbedömning markundersökning – uppförande av Ekdalen modulförskola i Sala, Sala kommun* (AFRY 2023).

Nya utredningar och underlag:

- 2024-06-05 - *Avsiktsförklaring Salberga - Protokollsutdrag* (KS § 97).
- 2024-10-02 - *Planuppdrag för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt - Protokollsutdrag* (KSLU § 126).
- 2025-03-06 – *Grundkarta; uppdaterad 2025-11-19.*
- 2025-03-26 – *Översiktlig Geoteknisk undersökning, PM + MUR* (Loxia 2025-03-26).
- 2025-04-14 – *Dagvattenutredning Salberga* (WRS 2025-04-14).

1.2 PLANPROCESSEN

En detaljplan krävs när områden ska bebyggas och när användningen av en fastighet eller ett område avses förändras. Kommunens planläggning fastslår användning av mark- och vattenområden samt reglerar bebyggelse, gator, parker och friluftsområden.

Initiativet till att upprätta en detaljplan kan komma från markägare och exploatörer men även från politiskt håll när frågor som exempelvis ledningsförsörjning, vägdragningar eller byggnationer av allmännyttiga verksamheter kräver en förändrad markanvändning.

I en detaljplan är plankartan den juridiskt bindande handlingen som ligger till grund för bygglovsprövning. Den anger bland annat hur bebyggelse ska regleras, vad som ska vara allmän platsmark eller kvartersmark.

Planbeskrivningen syftar till att beskriva de förändringar som planen innebär för en plats, samt områdets förutsättningar. Planbeskrivningen är också ett stöd för att underlätta tolkning av plankartan. I ett nyligen avgjort rättsfall (HD 2022-12-09 P 266-22, P 270-22, P 272-22) så har planbeskrivningen i stort fått en mer avgörande betydelse hur eventuellt oklara planbestämmelser ska tolkas och tillämpas. Planbeskrivningen blir därmed den förklaring, guide till plankartan där inkluderade beskrivningar av plankartans bestämmelser blir ledande i hur de ska tolkas och vad som kan medges i den senare bygglovsprocessen.

Genomförandebeskrivningen syftar till att säkerställa ett genomförande av detaljplanen. Den tillämpas som stöd vid fastighetsbildning, avtalsskrivning för fördelning av kostnader mellan berörda parter m.m. efter planens antagande.

Processpilen nedan illustrerar var i planprocessen som den aktuella detaljplanen befinner sig.

2 DETALJPLANENS SYFTE

Planprocessen bedrivs med utökat förfarande i enlighet med Plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

2.1 SYFTE

Det allmänna intresset är stort för att möjliggöra för den utökade kapaciteten av Salberga kriminalvårdsanstalt samt att antalet arbetstillfällen, i och med expansionen, kommer öka i Sala.

- *Syftet med detaljplanen är att möjliggöra anläggandet av anstaltens administrativa och logistiska byggnader på mark i direkt anslutning till Salberga kriminalvårdsanstalt.*

Nybyggnation inom planområdet ska avseende utformning beakta närheten till närliggande bostadsområden samt historisk byggnation norr om området och främst anläggas inom områdets nordvästra delar närmare befintlig anstalt.

Sekundärt syfte är att i framtiden även kunna möjliggöra för ytterligare funktioner som kan behöva förläggas utanför anstaltens murar, exempelvis kök och/eller personalmatsal. Dessa ytterligare funktioner ska, om det blir aktuellt, antingen placeras på den norra delen av anstaltens befintliga personalparkering alternativt på ytor norr om befintlig vall. Alla ovan nämnda användningar täcks av användningsbestämmelse **D₁** – Kriminalvård. Inget boende för intagna ska anläggas på aktuell mark, utan endast funktioner för kriminalvårdens verksamhet som inte behöver finnas innanför anstaltsmuren.

3 BESKRIVNING AV DETALJPLANEN

Kriminalvården trivs bra med sin kriminalvårdsanstalt i Sala ("Salberga") som de förhyr av fastighetsägaren Salberga Fastighetsförvaltning AB. Kriminalvården önskar utveckla och utöka sin verksamhet inom Salberga med både fler intagna och anställda. För att det ska vara möjligt behöver Salberga utvecklas i samarbete mellan Kriminalvården, Salberga Fastighetsförvaltning AB och Sala kommun.

Salberga Fastighetsförvaltning AB uppskattar Kriminalvården som hyresgäst och önskar fortsätta utveckla sin fastighet för Kriminalvårdens räkning. För att göra det avser Salberga Fastighetsförvaltning AB att ingå förhandling med Kommunen om en ny detaljplan och förvärv av ytterligare mark samtidigt som Salberga Fastighetsförvaltning AB och Kriminalvården ingår förhandling om att inom sådan mark utöka och utveckla Salberga för Kriminalvårdens behov.

Uppdraget är brådskande och kommer tas fram med hög prioritet. Inom arton (18) månader behöver anpassningar inom dagens kriminalvårdsanstalt vara genomförda. Inom arton månader behöver också byggandet av lokaler för administration och logistik på angränsande mark påbörjas. För att möjliggöra denna tidplan måste arbetet med detaljplan omedelbart inledas.

Planintressent är Salberga Fastighetsförvaltning Aktiebolag (Skandrenting) som är kommunens motpart under processen.

Detaljplanen kommer reglera byggrätten för tänkt utvidgning samt i byggrätten även ge utrymme för eventuellt framtida behov avseende ytterligare nybyggnation. Det är endast civila verksamheter inom anstalten som möjliggörs av planen och den kommer inte möjliggöra boende för intagna. Utökning av boendeplatser sker istället inom befintlig mur och med gällande detaljplan. Förutom byggrätt möjliggörs också ytor för parkeringar samt nödvändiga ytor för dagvattenhantering. Befintliga massor från tidigare sanering för modulskolorna ska ligga kvar. Alternativt kommer möjligheten att omplacera dessa massor inom området undersökas ifall behov uppkommer i framtiden.

Plankartan har endast en användning, **D₁** – Kriminalvård. Övriga regleringar av marken görs istället genom bland annat egenskaps-, villkors- och skyddsbestämmelser.

Då aktuellt område idag är platsen för kommunala modulsolor som är under avveckling samt att området till stor del redan sanerats för känslig markanvändning ses en vidareutveckling av Salbergas verksamhet lämplig att anläggas på aktuella ytor.

3.1 BAKGRUND

Bakgrunden till planarbetet är önskan från Kriminalvården att utveckla och utöka sin verksamhet som ligger till grund för den avsiktsförklaring som slutits mellan Sala kommun och Salberga Fastighetsförvaltning AB enligt beskrivning ovan. Avsiktsförklaringen beslutades i juni 2024 som påtalar att innan 5 februari 2026 (18 månader) behöver byggandet av de verksamheter som planen tillåter ha påbörjats. I oktober 2024 fick Plan- och utvecklingsenheten planuppdrag att ta fram detaljplanen i samarbete med Salberga Fastighetsförvaltning AB.

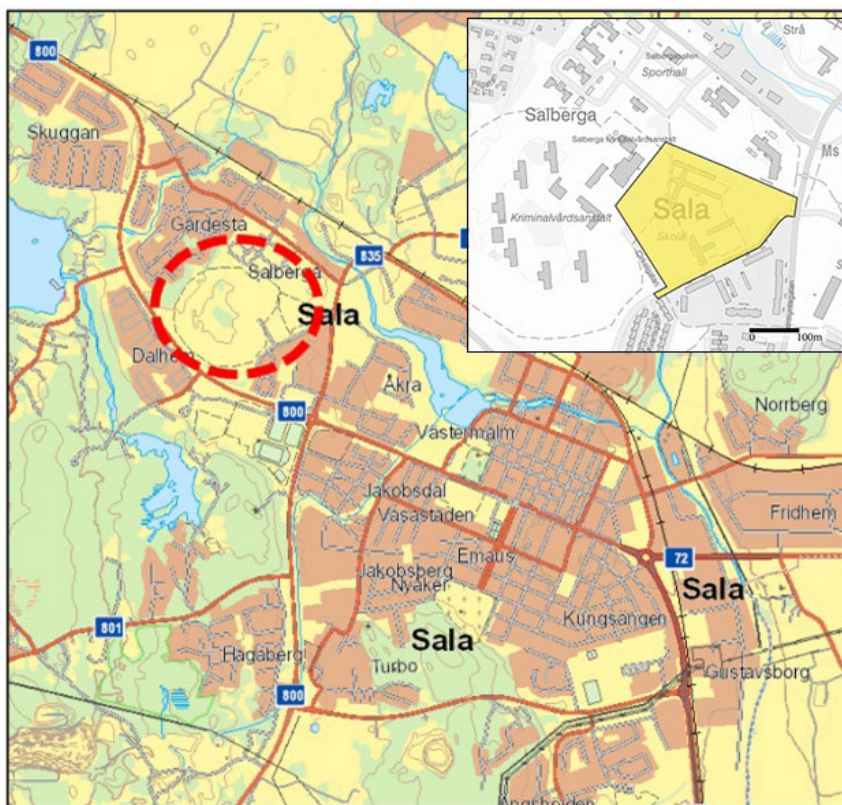
Sveriges regering har i det s.k. Tidöavtalet aviserat ett antal kriminalpolitiska reformer som ska genomföras. En konsekvens av dessa reformer är att det indikerar att ett drastiskt ökat platsbehov inom följande 10-års period. Kriminalvården ska möjliggöra för totalt ca. 27 000 platser i häkten och anstalter 2033, vilket kan jämföras med nuvarande ca. 9 000 platser (KV 2023-14991). Salberga avses utökas och skapa fler tillgängliga platser. Idag finns 294 platser och inom inhägnat område kommer nya byggnader anläggas för att möjliggöra ca 80-100 ytterligare platser (med stöd i gällande detaljplan 3996, se nedan).

För att möjliggöra denna expansion behöver verksamheter innanför murarna ge plats för nybyggnationen av boendeplatser. Detta ger som konsekvens att verksamheter, i första hand logistikcentral och administrationsbyggnad, istället måste anläggas utanför muren och en sluss in till området byggas för in- och utgående gods. Den administrativa byggnaden kommer även ha omklädningsutrymmen för att underlätta och effektivisera inpassering för anställda till anstalten.

På aktuell plats finns sedan 2018 modulsolor där delar av marken sanerats för att bli lämplig för känslig markanvändning. Denna mark anses därmed som lämplig för planerade verksamheter (mindre känslig markanvändning). Förutom de idag planerade byggnaderna kommer även parkering och dagvattenanläggningar anläggas. Ytterligare byggnation än för den idag planerade kan bli aktuell inom området i framtiden. En uppskattad maximal byggrätt för att kunna möjliggöra detta införs därför i planen.

3.2 HELA DETALJPLANEN

Planområdet ligger i nordvästra Sala mellan bostadsområdena Åkra och Gärdesta. En bit söder om planområdet finns Dalhemsleden (länsväg 800) samt Lärkanområdet med bland annat simhall, hockeyrink och fotbollsplaner. Sportanläggningen ligger ca 400 meter från planområdet.

Figur 1: Orienteringskarta över planområdets läge i Sala tätort.

Detaljplanen kommer möjliggöra för dagens behov och även möjliggöra byggrätter som idag inte är aktuella eller beslutade att anläggas. Primärt är det administrativa funktioner (kontor och logistik) samt parkering som ska anläggas inom området, men i framtiden kan t.ex. matsal och kök bli aktuella att bygga på platsen. I dagsläget är det endast administrativ- samt logistisk byggnad som överenskommit med Kriminalvården att flytta ut. Andra möjligheter som nämnda kök- och matsal är endast spekulativt i dagsläget, men planförslaget tar höjd för att

ytterligare funktioner avses flytta ut i framtiden. Sammantaget är att de funktioner som anläggs inom planområdet ska vara icke störande för omgivningen.

Tänkt byggnation kommer anpassa fasadutformning avseende material och färg till närliggande bostadsområde samt kulturhistorisk bebyggelse norr om planområdet.

Planförslaget avviker från Översiktsplan för Sala kommun 2050 då översiktsplanen har utpekat området som lämpligt för sammanhängande bostadsbebyggelse, något som inte stämmer med det planen ska möjliggöra. Planen tas därför fram genom ett utökat förfarande.

Planen möjliggör byggrätt för totalt 4000 m² byggnadsarea (BYA) inom kvartersmark. Administrationsbyggnaden och logistikbyggnaden kommer utnyttja ca 2000 m² av denna byggrätt. Övrig byggrätt kan i framtiden utnyttjas för exempelvis matsal och kök (utgör ca 1500 m²) samt för tillkommande komplementbyggnader etc.

Figur 2: Från Översiktsplan för Sala kommun 2050

Nybyggnation av byggnaderna kommer placeras nära befintlig anstalt på behörigt avstånd från befintlig bebyggelse och ytorna närmare Johannesbergsgatan kommer i framtiden främst utnyttjas som parkeringsytor (initialt är ca 2000 m² planerade för en ny personalparkering). Delar av de grusade, tidigare sanerade delarna av skolgården kommer innefatta dagvattenanläggningar (växtbäddar).

Nybyggnation ska innebära för området ett positivt tillägg avseende volym och arkitektur, mer genomtänkt och anpassat till omgivningen än t.ex. sedvanliga logistikbyggnader. Tanken är även att de nya byggnaderna visuellt ska mjuka upp och förändra intrycket av anstaltens östra fasad genom att skala och struktur ändras i och med nybyggnation placeras mellan befintliga flerbostadshus och anstalten.

3.3 GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden är 10 år (120 månader) och börjar gälla det datum detaljplanen vinner laga kraft.

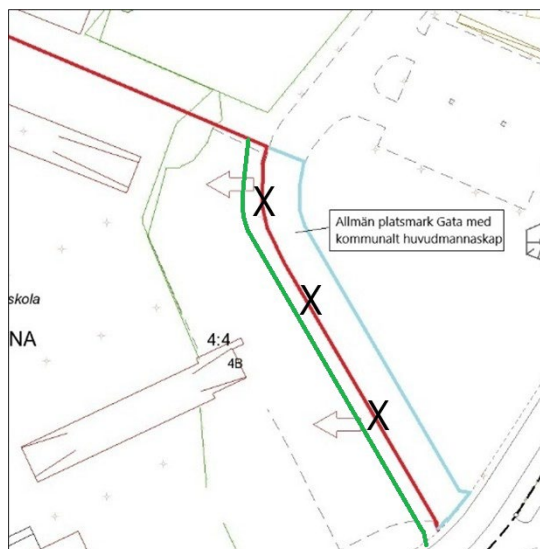
3.4 ALLMÄN PLATS

Idag finns en korsande gång- och cykelbana som blir tvungen att tas bort då marken blir kvartersmark för anstaltens behov. Denna gång- och cykelbana kommer inte att ersättas då den genande funktion den innehaft inte går att uppnå med en ny dragning. Istället kommer gång- och cykeltrafik utnyttja befintlig väg längs med Josefsdalsvägen och söderut. Den befintliga vägen är kortare än vad en nyanlagd gång- och cykelbana skulle bli (Se nedan 5:13 Fysisk miljö).

Merparten av området där modulskola- och modulförskola har funnits är planlagd som friluftsområde (N). Innan modulskolorna anlades 2018 fanns här ett par fotbollsplaner för spontanidrott och dessa fotbollsplaner kommer inte vara möjliga att återanlägga på platsen. För ändamålet finns en fotbollsplan direkt norr om planområdet som man når via Josefsdalsvägen. Det finns även lekmöjligheter vid Glimmernes lekplats inom Åkraområdet direkt söder om planområdet alternativt stora möjligheter för idrottsverksamhet på Lärkans idrottsområde ca 400 meter söder om planområdet.

Detta planarbete kommer därmed inte innebära att fler allmänna platser skapas, utan färre då anstalten som skyddsobjekt inte är allmänt tillgängligt. Endast den korta lokalgata som tidigare användes för hämtning/lämning vid skola och förskola, samt till Johannesbergsgatans äldreboende kommer att utgöra ny allmän platsmark gata samt att en kortare ny gång- och cykelväg anläggs upp till befintligt äldreboende.

Även befintlig GATA (Johannesbergsgatan) inkluderas i planförslaget för att ersätta aktuell del av befintlig detaljplan. Detta för att anpassa planmosaik.

Figur 3: Enskild angöringsgata (idag) som blir allmän platsmark Gata. Gatan har breddats 4 meter sedan samrådet för att möjliggöra GC-väg till äldreboendet (grön linje)

3.4.1 HUVUDMANNASKAP

Huvudmannaskapet för allmän plats (anslutningsgata med målpunkt

Johannesbergsgatans äldreboende) är idag enskilt och driftas av kommunens fastighetsenhet. Denna gata kommer vid detaljplanens genomförande att, förutom att utgöra allmän gata till äldreboendet även bli gatan dit trafik till anstaltens omlastningscentral och parkering kommer att ledas. Efter samrådet breddades lokalgatan 4 meter för att möjliggöra en säker GC-väg till anstalten samt äldreboende, se figur 3.

Denna gata kommer vid planens genomförande att bli under kommunalt huvudmannaskap och driftas av Sala kommun. Då gatan även kommer nyttjas för anstaltens behov ska frågan om medfinansiering för drift och underhåll överenskommas mellan Sala kommun och Salberga Fastighetsförvaltning AB och avtal skrivs, se nedan avsnitt 8.3.2.

Även Johannesbergsgatan är inkluderad i planförslaget som kvarstår i kommunalt huvudmannaskap.

3.5 KVARTERSMARK

Kvartersmarken i detaljplanen kommer utgöras av användningen **D₁** – Kriminalvård.

Administrativ och logistikbyggnad, parkering och angöringsgata omlastningscentral kommer

anläggas inom området. Enskilt huvudmannaskap för anläggningar, gata gäller inom kvartersmarken. Övriga regleringar inom kvartersmarken regleras genom egenskapsbestämmelser t.ex. prickad mark, nockhöjd, maximal byggnadsarea osv.

Villkorande bestämmelser inkluderas även för kvartersmarken som avser dagvattenhantering, hantering av befintlig vall med förorenade massor samt krav på eventuella saneringsåtgärder.

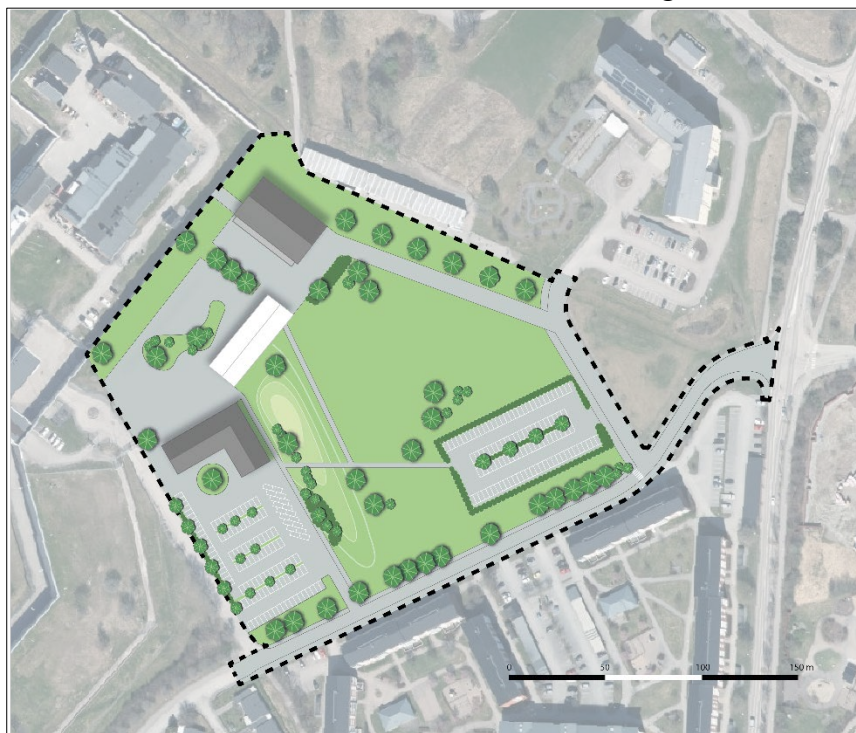
Även ett område där en underjordisk dagvattenanläggning (dagvattenkassetter) lämpligast placeras markeras ut i plankartan.

Byggnationen inom kvartersmark kommer i ett första skede förläggas på markytor nära muren till anstalten samt delvis på den norra delen av befintlig personalparkering. En koppling/sluss in till området kommer möjliggöras genom en sektion av muren, ca 5 meter bred som sammankopplar omlastningscentralen med anstalten innanför muren.

Administrationsbyggnaden blir ett L-format hus i två våningar och ges en byggnadsarea (BYA) på ca. 800-1000 m² och cirka 8 meter i nockhöjd.

Efter granskningen önskar Kriminalvården flytta administrationsbyggnaden bort från muren och närmare befintlig parkering. Då den nya placeringen är inom kvartersmarkens byggrätt så påverkas detaljplanen endast genom att en egenskapsgräns flyttas något. Se figur 4 för ny föreslagen placering.

Omlastningscentralen kommer bli en byggnad på ca 1000 m² byggnadsarea och ca 11 meter i nockhöjd. Total byggrätt som utnyttjas för dessa byggnader blir därmed ca 2000 m² i byggnadsarea. Nockhöjd i planen begänsas till att tillåta maximalt 12 meter. Takutformning kommer vara sadeltak med takvinklar mellan 5-30 grader. Utformningen kommer även regleras

Figur 4: Illustration av tänkta byggnader och lokalgator inom kvartersmark. Byggnad som illustreras som vit visar hur framtida byggnad t.ex. personalmatsal och/eller kök kan utformas. Exakt slutlig placering av byggnaderna är ännu ej bestämda. Innan granskningen var administrationsbyggnaden avsedd att placeras nära muren, men enligt nytt förslag ska den nu ligga lite längre söderut delvis på befintlig parkering.

så den på lämpligt sätt kommer anpassas till befintlig byggnation i närområdet. Den totala möjliga byggrätten inom hela användningsområdet (kvartersmarken) kommer begränsas till maximalt 4000 m² och kan i framtiden utnyttjas för t.ex. personalmatsal och/eller kök (som bedöms uppta ca. 1500 m², eller möjligen små övernattningslägenheter för besökande närstående till intagna (tillfällig vistelse) och eventuella mindre komplement- eller tekniska byggnader. Byggrätten kommer därmed endast utnyttjas till ca. 50% i ett första skede.

Fjärrkyla

I samrådet inkom information att Sala-Heby Energi AB för tidiga diskussioner med Salberga Fastighetsförvaltning AB om att använda sig av fjärrkyla till den nya byggnationen. Då ingenting är bestämt kan inte ytor för en eventuell fjärrkyleanläggning införas. En eventuell anläggning måste därmed inkluderas i planens totala byggrätt (ifall den uppförs som en egen byggnad) samt att detaljplanens utformningsbestämmelser gäller. Gällande gränsvärden för verksamhetsbuller måste innan bygglov ges undersökas och innehållas.

3.6 BEFINTLIGT

I området fanns tidigare två modulsolor (Gärdesta modulsola och Ekdalen modulförskola) som tomstälts under 2025. Gärdestas moduler avlägsnas från området senast 2026-03-01 och modulerna för Ekdalen som senast 2028-03-31. Delar av Ekdalens moduler kommer användas som kontor av Salberga Fastighetsförvaltning AB.

Inom de centrala delarna av området finns en vall som består av förorenade massor som fick läggas på platsen efter att marken sanerats inför anläggandet av modulsolorna. Denna vall ska i möjligaste mån finnas kvar orörd. Ifall behov uppstår för att flytta vallen, eller delar av vallen, måste tillsynsmyndighet kontaktas (Sala kommuns miljöenhet).

Längs med Johannesbergsgatan finns en allé med oxlar som omfattas av generellt biotopskydd i enlighet med 7 kap 11 § MB. Dessa oxlar ska bevaras om inte sjukdom eller fara innebär att enskilda träd måste fällas. Eventuellt borttagna träd ska ersättas med nyplanterade träd. Inom planområdet finns även en biotopskyddad åkerholme nära anstalten (se figur 5). Aktuell åkerholme kan behövas avlägsnas beroende på hur nära fängelsemuren administrationsbyggnaden slutligen placeras. Innan ett borttagande kan genomföras så krävs dispens från Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Figur 5: Åkerholmen som kan bli tvungen att avlägsnas.

I området finns även befintlig personalparkering samt besöksparkering. Parkeringar avses finnas kvar men det finns möjlighet att delar av befintlig parkering ersätts av nybyggnation då administrationsbyggnaden vid antagandet avses flyttas bort från muren. Exakt vilken placering som slutligen beslutas av Kriminalvården och Salberga fastighetsförvaltning AB är ännu inte bestämt. Om man bestämmer sig för en ny placering (se figur 4) så påverkas troligtvis inte aktuell åkerholme.

Befintlig gång- och cykelväg genom området kommer att avvecklas. Delar av dagens befintliga gång- och cykelväg kan komma att omvandlas till att bli gångvägar för anstaltens personal från nyanlagda parkeringsytor till arbetsplatsen.

Själva muren till Salberga kriminalvårdsanstalt är utsmyckad med ett offentligt konstverk, Silverraster som finansierades av Statens konstråd i samarbete med Kriminalvården 2007. Konstverket, av konstnärerna Hanna Stahle och Mårten Medbo är en ca 250 meter lång väggskulptur/-relief består av moln av reflekterande rasterpunkter av polerad stålplåt och visar på de höga konstnärliga och sociala målsättningar som gällde för de nya klass 1-anstalter som byggdes i Sverige under början av 2000-talet.

Figur 6. Konstverket Silverraster av Hanna Stahle och Mårten Medbo. Foto lånat från <http://www.hannastahle.se/>.

Konstverket är väl synligt från den idag befintliga gång- och cykelvägen. Efter planens genomförande kommer konstverket inte längre vara tillgängligt för allmänheten. Dessutom påverkas konstverkets syfte och idé negativt av planens genomförande eftersom konstverkets bärande idé är att det ska reflektera himlen, vilket ej kommer vara möjligt i och med den framtida byggnad som ska uppföras framför. Även det faktum att omlastningscentralen ska ha en sluss genom muren påverkar konstverket. Det finns goda möjligheter att anlägga denna sluss mellan två sektioner av konstverket och detta förordas och regleras i plankarta. Fortsättningen av konstverket som finns längs med den norra anstaltsmuren kommer inte påverkas av planförslaget och kommer även i framtiden vara allmänt tillgängligt att beskåda.

Lämpligast lösning tas fram genom att dialog förs mellan konstnärerna och Salberga Fastighetsförvaltning AB. Kommunen har mellan samråd och granskning genomfört ett par möten och viljan finns hos respektive parter att hitta en lösning. Avvägningen för kommunen är i detta fall det stora allmänna intresset att tillgodose behovet av fler boendeplatser i relation till det allmänna intresset för offentlig konst. Även fast kommunen anser att möjliggörandet av

expansionen väger tyngre så vill kommunen ändå samtidigt värna om aktuella konstnärliga värden, upphovsrättslagen samt PBL. Därav införs en varsamhetsbestämmelse **k₁** som innebär att vid bygglov ska konstverket beaktas och eventuella ändringar av konstverket eller tillägg i närmiljön ska göras varsamt. Då även eventuellt ny konstnärlig utsmyckning av nybyggnation kan bli aktuell så möjliggörs detta genom att utformingsbestämmelse **f₃** uppdateras. I möte 2025-09-05, där Statens konstråd närvarade, diskuterades att förändringar inte per automatik är dåligt, utan att det kan vara en del av att bevara, använda och utveckla området. Hur man framledes kan utveckla konsten på platsen genom eventuell omkomposition, flytt, utnyttjande av nya byggnader osv. Vilka åtgärder som slutligen bestäms genomförs överenskommes mellan konstnärerna (upphovsmän) och fastighetsägaren (Salberga fastighetsutveckling AB).

3.7 ÄRENDEINFORMATION

Följande information kommer kopplas till planområdet digitalt (enligt BFS 2020:5, 2 kap. 3 §). Sala kommun (kommunnamn), Detaljplan för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4 (detaljplanens namn), 2024:964 (diarienummer), KSLU § 126 (hänvisning beslutsprotokoll), 2024-10-02 (detaljplanen påbörjad) och 2026-XX-XX (detaljplanen vunnit laga kraft).

4 MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

4.1 MOTIV TILL REGLERINGAR

Hit hör de motiv till regleringar som avses i 2 kap. 3 § i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om planbeskrivning.

4.1.1 ANVÄNDNING AV ALLMÄN PLATS

GATA – Huvudgata

Avser Johannesbergsgatan. Gatan inkluderas i planförslaget för att ersätta den befintliga detaljplanens utbredning i området för att planmosaiken ska bli enhetlig. Omfattning och användning är samma som i gällande detaljplan.

GATA₁ – Lokalgata

Avser allmän platsmark gata som idag är enskild väg till Johannesbergsgatans äldreboende. Gatan kommer fungera, förutom för trafik till äldreboendet, som den gata som ska användas för angöring till anstaltens kvartersmark (personalparkering, omlastningscentral. Då denna väg är enskild idag kommer drift/underhåll övergå till kommunalt huvudmannaskap. Även en GC-väg kommer anläggas längs med lokalgatan till äldreboendet. GC-vägen markeras inte ut i plankartan för att inte låsa fast placeringen, men troligast är att den placeras längs med den västra sidan då det finns gatubelysning samt att marken redan är asfalterad på den sidan.

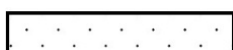
4.1.2 ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

D₁ – Kriminalvård

Hela aktuella kvartersmarken kommer omfattas av användningsbestämmelse **D₁** – Kriminalvård. Detta då denna användning täcker anstaltens behov med undantag från funktioner som innefattar boende för intagna. Funktioner inom planområdet ska innefatta mer civila funktioner som idag finns innanför murarna, primärt för administration och omlastningscentral. Det finns även möjlighet att t.ex. personalmatsal, storkök eller annan användning etableras utanför muren, men detta är inte bestämt när planen författas. Även möjlighet för kriminalvården att anlägga t.ex. ett par mindre parhus (övernattning för anhöriga till intagna) har diskuterats. Planens maximala byggrätt möjliggör dessa framtida behov.

4.1.3 EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande:

– Marken får inte förses med byggnad

Avser mark som inte får förses med byggnad. Det avser dels mark med skyddsavstånd till lokalgata/GC men innefattar även delar som omfattas av markreservat (se nedan) samt befintlig allé. Även egenskapsområdet med förorenade massor (vallen) ska inte möjliggöra för

byggnader. Möjliga anläggningar inom prickad mark kommer innefatta stängsel, parkering, framtida gångvägar etc. Även grindar för inpassering till området kommer att uppföras.

ö₁ – Marken får endast förses med en maximalt 5 meter bred anslutning (sluss) in till anstalten. Slussen ska placeras i huvudsak centrerat mellan två sektioner av konstverket Silverraster

Bestämmelsen möjliggör att en byggd koppling anläggs mellan omlastningscentral och anstalten. Muren kommer behöva öppnas upp för detta ändamål. Exakt placering är ännu oklar, men en 5 meter bred sluss för transport av gods behövs enligt muntlig uppgift (Salberga Fastighetsförvaltning AB 2025). Placeringen av slussen ska göras så att konstverket Silverraster inte påverkas fysiskt utan placeringen bör göras så centrerat inom tillåten yta som möjligt.

Höjd på byggnadsverk:

h₁ 12,0 – Högsta nockhöjd är angivet värde i meter

Avser högsta möjliga nockhöjd på byggnader inom användningsområdet.

Markens anordnande och vegetation:

n₁ – Dagvatten ska ledas till anlagda gröna ytor för lokal fördröjning och infiltration innan det leds vidare till mark avsedd för underjordisk dagvattenanläggning (öster om vallen) eller till kommunalt dagvattennät (väster om vallen)

Dagvatten ska fördröjas och helt infiltreras lokalt på gräsytor, växtbäddar etc. Om detta inte går att uppnå ska dagvattnet efter fördröjning ledas vidare till underjordiskt dagvattenanläggning. Se bestämmelse n₂. Den lokala fördröjningen avser främst att rena dagvattnet, samt vid större nederbörds mängder leda dagvattnet till den större underjordiska dagvattenanläggningen. För ytor på västra sidan vallen (inklusive befintlig hårdgjord parkering) leds dagvattnet efter fördröjning till befintlig anslutningspunkt för kommunalt dagvattennät.

n₂ – Inom egenskapsområdet är marken avsedd för underjordisk anläggning för fördröjning av dagvatten

Bestämmelsen avser att en underjordisk dagvattenanläggning (kapacitet minst 230 m³) för fördröjning ska anläggas inom egenskapsområdet i enlighet med dagvattenutredningens förslag (WRS 2025). Avsedd yta för anläggningen är 1000 m² stor och får inte förses med byggnad. Dagvattnet ska efter fördröjning ledas vidare till kommunalt dagvattennät. Ytan för anläggningen har utökats för att möjliggöra för en grundare, men mer utbredd anläggning.

Markreservat för allmännyttiga ändamål:

u₁ - Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar

Avser markförlagda allmännyttiga ledningar som exempelvis el- och fjärrvärme. Längs med idag befintlig parkering finns el- och VA ledningar (enskilda) nedlagda med anslutningspunkter vid Johannesbergsgatan.

Skydd mot störningar:

m₁ – Schaktning och omflyttning av förorenade massor inom egenskapsområdet måste godkännas av tillsynsmyndigheten

Avser att förorenade massor inom egenskapsområdet inte skall schaktas eller omplaceras innan ett godkännande getts av tillsynsmyndigheten. Vid önskemål av eventuella åtgärder inom egenskapsområdet måste därför tillsynsmyndigheten (Sala kommuns Miljöenhet) kontaktas.

Takvinkel:

o₁ 5,0 – Minsta takvinkel är angivet värde i grader

o₂ 30,0 – Största takvinkel är angivet värde i grader

Avser den minsta och största takvinkel som tillåts inom användningsområdet. Läses tillsammans med bestämmelse f₂.

Utformning:

f₁ – Tak ska vara av typen sadeltak

Avser den taktyp som tillåts inom användningsområdet. Läses tillsammans med bestämmelse f₂.

f₂ – Lägre utstickande byggnadsdelar i bottenplan samt komplementbyggnader får ha annan utformning avseende takvinkel eller taktyp

Avser att tillåta avvikande takvinklar och utformning av tak avseende utstickande byggnadsdelar som skärmtak, tak över entré etc. Även komplementbyggnader får avvika från bestämmelserna o₁ och o₂ samt f₁.

f₃ – Fasader ska utföras avseende materialval och färgsättning så de harmoniserar med historisk bebyggelse i norr samt till bostadsområdet i sydöst. Undantag avseende fasadernas material och färgsättning får göras för att möjliggöra konstnärlig utsmyckning.

Avser att all nybyggnation ska beakta och anpassa sin utformning till befintlig närliggande byggnation. Undantaget avser att möjliggöra för eventuell framtida konstnärlig utsmyckning av nybyggnations fasader, se även bestämmelse **k₁**.

Utförande:

b₁ – Inom egenskapsområdet ska minst 50% av marken ska vara genomsläppling

Avser den mark som inte ska avses bebyggas förutom med parkeringsytor. Då marken till stor innefattar den yta som har sanerats (rena grus-/sandytor) så förordas en högre genomsläpplighet. Bestämmelsen läses tillsammans med **b₃**. Gäller inom egenskapsområdet.

b₂ – Inom egenskapsområdet ska minst 35% av marken vara genomsläpplig

Avser den mark som avses bebyggas initialt. Då planerad exploateringsgrad är större inom egenskapsområdet så kommer hårdgörandegraden även vara större. Ju högre genomsläpplighet som möjliggörs desto bättre. Gäller inom egenskapsområdet.

b₃ – Nya parkeringsytor ska utföras av permeabelt material

Avser att minimera hårdgjorda ytor inom användningsområdet och öka möjligheterna för lokal infiltration. Gäller inom hela användningsområdet. Bestämmelsen gäller inte för lokalgata inom kvartersmark samt last- och vändplats framför logistikbyggnad. Gångvägar etc. kan även med fördel utföras som permeabla.

b₄ – Källare får inte finnas

Markförutsättningarna och närheten till grundvatten innebär att källare inte bör anläggas inom användningsområdet.

Utnyttjandegrad:

e₁ – Maximal total byggnadsarea är 4000 m²

Den maximala byggnadsarean (BYA) som tillåts totalt inom hela användningsområdet. Denna area omfattar både byggnader och eventuella komplementbyggnader.

Villkor för startbesked:

a₁ – Startbesked får inte ges för nybyggnation förrän avhjälpande åtgärder avseende markföroreningar är beslutade och godkända av tillsynsmyndigheten

Nybyggnation måste föregås av en undersökning avseende markföroreningar. Det är troligt att högre halter av bly finns som i vissa fall överstiger Naturvårdsverkets riktvärden för mindre känslig markanvändning. Eventuell sanering och/eller omplacering massor inom området,

eller annan åtgärd måste anmälas till Sala kommuns miljöenhet och startbesked får inte ges innan aktuella åtgärder är beslutade och godkända.

Undantag kan möjligen gälla ifall nybyggnation avses placeras på den redan tidigare sanerade marken för modulsolor. Ett beslut att inga ytterligare åtgärder krävs ska då ha tagits av tillsynsmyndigheten innan startbesked kan ges.

Ändrad lovplikt:

a₂ – Marklov krävs även för fällning av träd i allé (oxlar) inom egenskapsområdet. Träd får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk

Avser att den befintliga allén ska bevaras. Eventuellt behov av fällning ska samrådaskommunens byggenhet samt länsstyrelsen och marklov krävs därför innan detta kan göras. Nya träd ska ersätta det, eller de träd som vid behov måste fällas.

Varsamhet:

k₁ – Konstverket Silverraster som finns på anstaltsmuren ska beaktas vid nybyggnation. Eventuella ändringar av konstverket eller tillägg i närmiljön ska göras varsamt.

Konstverket Silverraster ska beaktas. Detta kan exempelvis vara att flytta eller ändra konstverket alternativt kompensationsåtgärder på annan plats som är mer allmänt tillgänglig. Exakt vilka åtgärder som är rimliga får utgå från den tänkta bebyggelsen och hur det påverkar verket samt skrivelsen i PBL 2 kap. 6§. Detta avgörs i bygglovsskedet. Se även bestämmelse ö₁ och f₃.

Genomförandetid:

Genomförandetiden är 10 år över hela planområdet och börjar gälla fr.o.m. laga kraft datum. (2026-XX-XX).

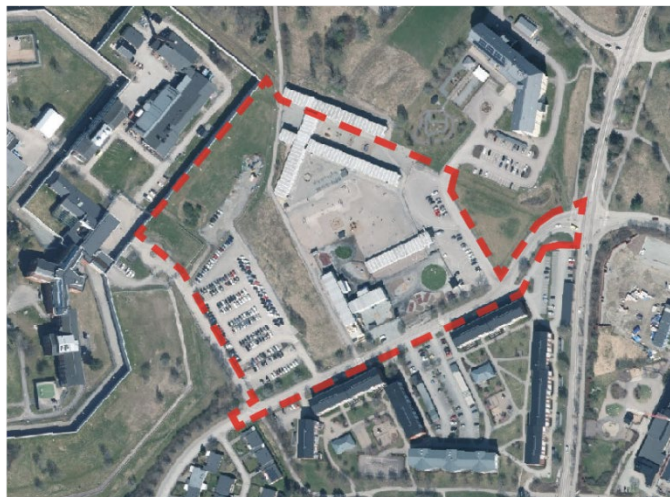
5 PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

5.1 AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Planområdets areal är totalt ca 5 hektar varav ca 4,3 hektar utgörs av kvartersmark. Två fastigheter berörs: Kristina 4:245 och Kristina 4:4. Kristina 4:245 ägs av Salberga Fastighetsförvaltning Aktiebolag och Kristina 4:4 ägs av Sala kommun.

5.2 ALLMÄN OMRÅDESBESKRIVNING SAMT LANDSKAPSBILD

Planområdet karaktäriseras helt av Salberga kriminalvårdsanstalt. Topografiskt är området tämligen flackt, runt +57 i västra delen ned till runt + 55 i den östra. Norr om planområdet finns kvarvarande bebyggelse från när området var del av Västmanlands trängkårs kasernområde (T5, 1906-1928) och senare platsen där Salberga sjukhus byggdes (1931, idag rivet). De röda 3-vånings tegelbyggnader som idag finns inom anstaltens område byggdes under tidigt 1960-tal och användes under många år som sjukhus för personer med psykisk ohälsa. Söderut på andra sidan Johannesbergsgatan finns bostadsområdet Åkra med bebyggelse från 1960-talet i främst rött tegel och åt nordost finns ett relativt nybyggt äldreboende i 5 våningar med gulvit puts och plåttak (2012).

Figur 7: Planområde

En gång- och cykelväg korsar området och används av de som bor norr och väster om Salberga kriminalvårdsanstalt. Skolbarn och föräldrar har tidigare använt denna väg till skola/förskola.

5.3 NATUR OCH FRIYTOR

5.3.1 MARK OCH VEGETATION

Förutom personalparkering och besöksparkering till anstalten så finns idag endast gräsytor och mindre buskage och småträd inom området. Längs med Johannesbergsgatan finns en biotopskyddad allé med oxlar och inom inhägnat område till anstalten finns en kvarvarande åkerholme, även den biotopskyddad.

Figur 8: Till vänster åkerholmen 2005 (innan anstalten anlades) och till höger en dunge med Pelarek och Prunus sp längs med GC-väg. (Sala kommun 2005 och 2024).

I mitten av området finns en vall bestående av ca. 5000 ton med förorenade massor. Denna vall skapades vid anläggandet av den första versionen av modulskola 2018. Vallen är vildvuxen och längs med vallens kanter växer mindre träd. I övrigt är planområdet sparsamt bevuxet med träd och endast mindre grupper finns på vissa platser t.ex. mellan modulskola och gång- och cykelväg. Marken mellan gång- och cykelväg och anstalten är helt gräsbevuxen med undantag för nämnda åkerholme och en nyanlagd parkering.

Figur 9: Vallen med massor från anläggandet av modulskola (Källa: Google maps).

5.3.2 FÖRORENAD MARK

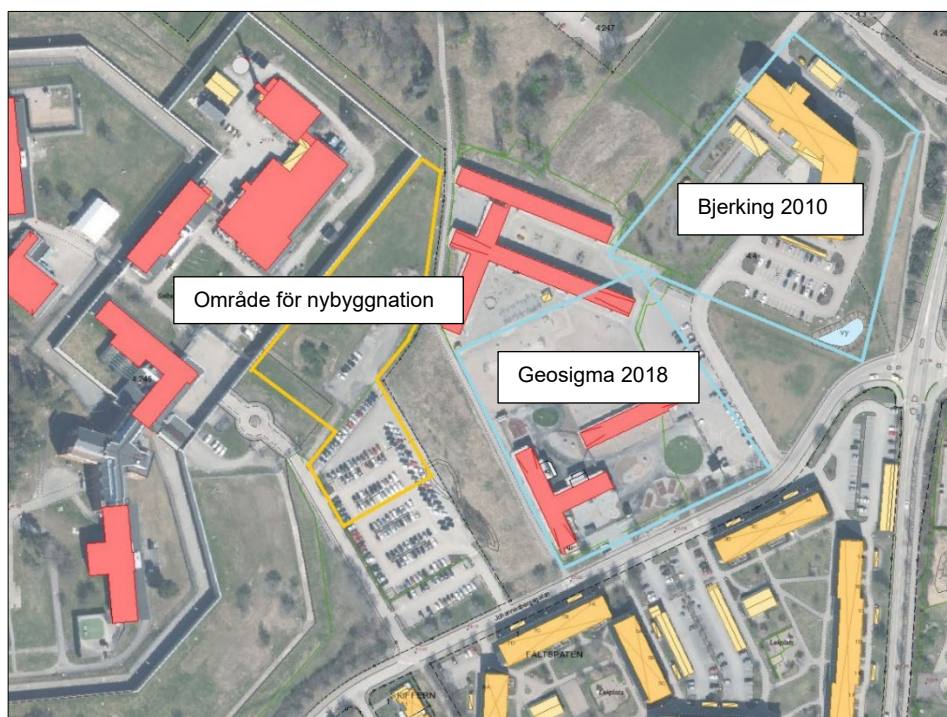
Inom Sala tätort finns en utbredd metallförorening i marken som härrör från stadens mångåriga gruvverksamhet. Spåren av föroreningarna utgörs både av utfyllnadsmassor och luftburet nedfall. Då stadsspecifika riktvärden inte ännu finns för Sala jämförs tagna prover med Naturvårdsverkets generella riktvärden för MKM (Mindre Känslig Markanvändning).

Vallen i figur 9 ovan innefattar de förorenade massor som fick deponeras på plats när modulskolorna anlades (se ”Utlåtande hantering massor inom planområdet (Miljöenheten Sala kommun 2018)”). Eventuellt kan dessa massor behöva omplaceras inom planområdet vid områdets framtida utveckling. Om det blir aktuellt måste miljöenheten Sala kommun kontaktas. En bestämmelse att schaktning och omflyttning av massor måste godkännas av tillsynsmyndigheten införs därför i detaljplanen (bestämmelse **m₁**).

Inom planområdet finns idag delar av Salbergaanstalten samt två modulsolor. Gärdesta modulskola samt Ekdalen modulförskola. Bägge modulsolorna har tomställts under pågående planarbete. De sista modulerna kommer avlägsnas från planområdet som senast 2028-03-31 (enligt gällande avtal). Efter detta datum kommer denna mark inkluderas för anstaltens behov.

Föroreningar:

Områden inom och angränsande till den aktuella kvartersmarken har undersökts tidigare avseende markföroreningar. Då dessa undersökningar redan finns, samt att avsedd nybyggnation (administration samt logistikbyggnad) är byggnation som är klassad som mindre känslig markanvändning, bedömer Sala kommun att dessa tidigare utförda undersökningar ger en tillräckligt god överblick av föroreningssituationen i området avsedd för nybyggnation. Att ta fram en ny markmiljöundersökning under planprocessen anses därmed ej nödvändig för aktuell nybyggnation.

Figur 10: Områden för tidigare utförda Markmiljöundersökningar

MMU för Äldreboende Kristina 4:4 (Bjerking 2010).

Direkt nordost om aktuellt planområde (Kristina 4:4) togs prover under planarbetet för ett nytt äldreboende (2010). Uppmätta värden jämfördes vid tillfället mot de riktvärden som då gällde samt med platsspecifika riktvärden för Sala som idag inte är tillämpbara. Proverna togs ned till 0,5 m.

Tabell 1 Sammanställning analysresultat av jordprov från Kristina 4:4 (mg/kg TS).

Samlingsprov	17	18	KM	PSV ytjord*
Djup (m)	0-0,5	0-0,5		
Torrsubstans (%)	73	77,2		
Metaller				
Arsenik As	2,9	2,6	10	10
Barium, Ba	150	160	200	
Bly Pb	180	220	50	550
Kadmium Cd	0,55	0,86	0,5	4
Koppar Cu	23	26	80	
Krom Cr	38	32	80	
Kviksilver Hg	0,33	0,43	0,25	6
Nickel Ni	22	18	40	
Vanadin V	51	47	100	
Zink Zn	180	210	250	
Antimon, Sb (Kungsv.)	3,3	3,4	12	
Kobolt Co	12	12	15	

KM-riktvärden är hämtade från Naturvårdsverkets rapport 5976. Riktvärdena publicerades första gången 2008-10-24. Fullständiga analysprotokoll finns som bilaga. * Platsspecifika riktvärden för kontaminerad ytjord vid bostäder, hämtade från Enviropro rapport "Strategi för bedömning av metallföroreningar i mark vid exploatering inom Sala tätort" 2008. Fetstil markerar halter över platsspecifika riktvärden.

Riktvärden för MKM
(Naturvårdsverket,
2022)

As: 25
Ba: 300
Pb: 180
Cd: 12
Co: 35
Cu: 200
Cr: 150
Hg: 2,5
Ni: 120
V: 200
Zn: 500
Sb: 30

Figur 11: Analysresultat. Överkryssat gäller ej idag. (Bjerking 2010). Ruta till höger, gällande riktvärden.

MMU för Modulskola (Geosigma 2018):

Jordprovtagning genomfördes 2018 i tio provtagningspunkter varav 20 prov erhöles. 10 st. mellan 0-0,1 m och 10 från 0,1-0,5 m. Av dessa skapades fyra samlingsprover som analyserades i laboratorium (ALS Scandinavia). Undersökningen genomfördes innan modulskolorna anlades och är inkluderat inom aktuell kvartersmark i denna detaljplan.

Vid anläggandet av modulskolan tilläts att massor kunde anläggas i en vall bredvid skolan (ca. 5000 ton). Bland planhandlingarna bifogas ett utlåtande från miljöenheten Sala kommun avseende masshantering.

Runt en halvmeter förorenad jord och lera banades av och ersattes med genomsläpplig markduk som sen påfylldes med rena massor i form av grus/sand. Information om saneringen redovisas senare i en behovsutredning inför anläggandet av modulförskolan på samma mark (*Behovsbedömning markundersökning – uppförande av Ekdalen modulförskola i Sala, Sala kommun* (AFRY 2023)).

Detaljplan för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4

Tabell 4-1. Analysresultaten sammanställda och klassade mot Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark. Gul färg innebär att halten överstiger Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning. Orange färg innebär att halten överstiger Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre känslig markanvändning

Ämne	Enhet	Samlingsprov PG01-PG05 0-0,1 m	Samlingsprov PG06-PG10 0-0,1 m	Samlingsprov PG01-PG05 0,1-0,5 m	Samlingsprov PG06-PG10 0,1-0,5 m	KM	MKM
TS	%	63,2	64,3	79,2	81,3	-	-
Arsenik (As)	mg/kg TS	5,07	4,61	4,97	5,1	10	25
Barium (Ba)	mg/kg TS	120	124	119	153	200	300
Kadmium (Cd)	mg/kg TS	0,532	0,416	0,418	0,155	0,8	12
Kobolt (Co)	mg/kg TS	11,9	14,3	13,4	19,7	15	35
Krom (Cr)	mg/kg TS	34,4	35,3	38,7	40,2	80	150
Koppar (Cu)	mg/kg TS	28,7	26	30,8	31,6	80	200
Kvicksilver (Hg)	mg/kg TS	0,224	0,242	0,197	<0,2	0,25	2,5
Nickel (Ni)	mg/kg TS	21,7	21,8	23,8	30,2	40	120
Bly (Pb)	mg/kg TS	124	152	123	36,6	50	400
Vanadin (V)	mg/kg TS	44,2	44,9	46,9	47,6	100	200
Zink (Z)	mg/kg TS	145	129	150	97	250	500

Riktvärden för
MKM
(Naturvårdsverket,
2022)

As: 25
Ba: 300
Cd: 12
Co: 35
Cr: 150
Cu: 200
Hg: 2,5
Ni: 120
Pb: 180
V: 200
Zn: 500

Figur 12: Analysresultat Geosigma 2018 (ruta till höger, gällande riktvärden).

Efter 2018 har en modulförskola anlagts i södra delen av området och modulsolan har flyttats åt nordöst (se bild ovan). Inga prover har tagits där modulsolan idag är placerad. Denna skola är under avveckling och eleverna kommer under 2025 flytta till den nybyggda Åkraskolan som byggs ca 350 meter österut.

Avseende mindre känslig markanvändning är det endast bly som överstiger idag gällande riktvärden med 220 mg/kg (Naturvårdsverket 2022).

I planbeskrivningen till den gällande detaljplanen för området (DP 3996) står det även att undersökningar utförts inom planområdet 1992 som visar på blyhalter mellan 60–220 mg/kg samt kadmiumhalter mellan 1–2 mg/kg. Sammantaget ger de tidigare genomförda undersökningarna en god bild avseende föroreningssituationen inom området i stort.

Slutligen kan nämnas undersökning som genomförts i februari 2025 (Peab anläggning AB) avseende att omflytta massor inför teknisk schakt innanför Salbergas murar (pågående bygglov för expansion). Proverna visade att föroreningarna i de aktuella massorna som ska flyttas understeg riktvärdena för mindre känslig markanvändning (resultat mellan 42–63 mg/kg). Till skillnad mot detta resultat består halterna i vallen inom planområdet troligen av högre andelar bly (se utredningar ovan).

Slutsats:

Det kan förmodas att halterna av främst bly även är hög inom det område som avses för nybyggnation. Dessa halter kommer ligga med utgångspunkt från tidigare undersökningar nära eller över de idag gällande riktvärdena för mindre känslig markanvändning. I de östra/sydöstra delarna av planområdet är situationen bättre då saneringsåtgärder vidtagits, men har även där vissa brister då bottenprover inte togs när massorna avlägsnades. Planerade användningar inom området rör sig om nybyggnation i form av en administrativ byggnad samt en

logistikbyggnad. I övrigt är det främst parkeringsytor, men även dagvattenhantering som ska anläggas inom området.

Inom det område som nybyggnation planeras så görs bedömningen att en översiktlig markmiljöundersökning inte är nödvändig att ta fram inom detaljplanearbetet. Indikationerna från tidigare utförda provtagningar ger en tydlig bild vad som kan förväntas vid en provtagning även inom det område där nybyggnation avses anläggas. En bestämmelse, **a₁**, införs för kvartersmark som fastställer att avhjälpande åtgärder för markföroreningar ska vara beslutade och godkända av tillsynsmyndigheten (Sala kommuns miljöenhet) innan startbesked får ges för nybyggnation.

Villkor för startbesked - bestämmelse **a₁** - införs i plankarta att *”Startbesked får inte ges för nybyggnation förrän avhjälpande åtgärder avseende markföroreningar är beslutade och godkända av tillsynsmyndigheten”* samt skyddsbestämmelse **m₁** avseende befinlig vall: *”Schaktning inom och omflyttning av förorenade massor inom egenskapsområdet måste godkännas av tillsynsmyndigheten”*. Skyddsbestämmelsen finns för att säkra att tillsynsmyndigheten kontaktas ifall behov uppstår av att ta bort, flytta delar av vallen på grund av idag okända skäl. Då föroreningar finns över hela området (med undantag av den tidigare sanerade delen) bör alla avsedda markåtgärder föregås av att tillsynsmyndigheten kontaktas.

5.3.3 VATTEN

Inga vattenförekomster finns inom planområdet. Närmaste vattenförekomst är Skvalån: Lillån (i folkmun Lillån) som ligger ca 300 meter österut. Lillån är även recipient för planområdets dagvatten. Lillån mynnar nedströms ut i Sagån.

5.3.4 LEK OCH REKREATION

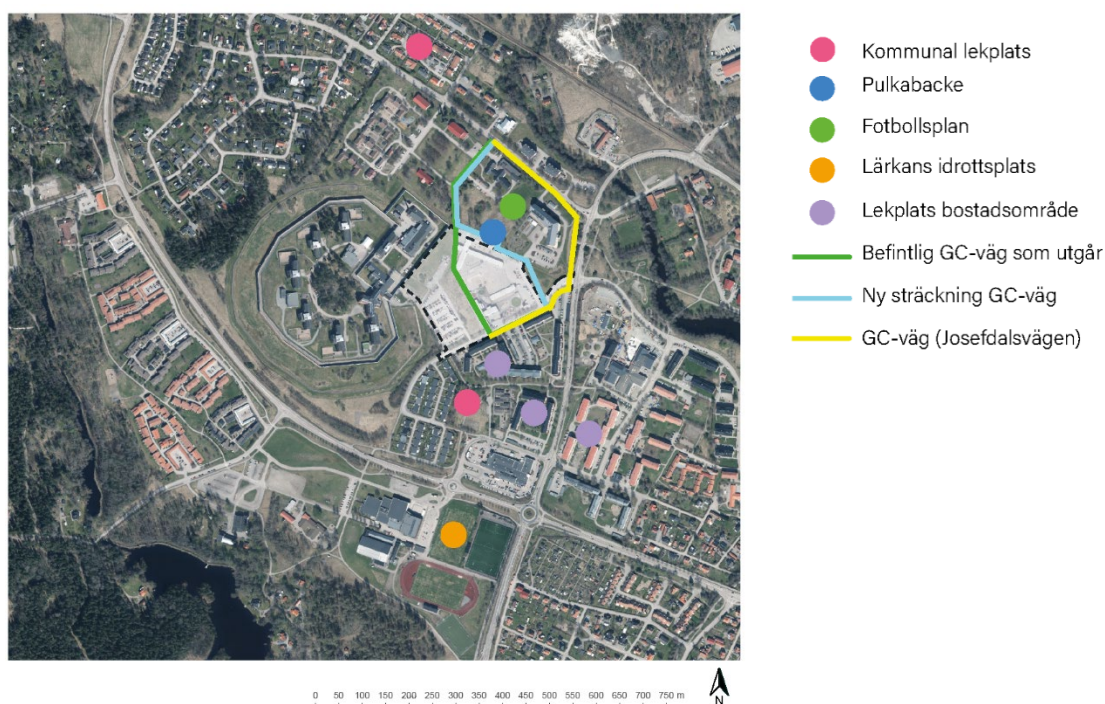
När den idag gällande detaljplanen togs fram planlades största delen av aktuellt planområde som N-Friluftsområde. Vid bedömningen avseende betydande miljöpåverkan skrev Länsstyrelsen Västmanland i sitt yttrande: *”Den yta som i första hand ska tas i anspråk för ny bebyggelse är utpekad som friluftsområde (N) i befintlig plan. Även om det redan tidigare i strid mot detta har tagits i anspråk för tillfälliga byggnader, så behöver behovet av gröna ytor för friluftslivet inom planen utredas och tillgodoses långsiktigt. Tillgängliggörande av alternativa ytor inom planen för friluftslivet kan vara ett alternativ om den aktuella ytan bedöms mest lämplig för bebyggelse”*.

Inom planområdet finns idag lekytor inom både modulskola och modulförskola (som är under pågående nedmontering). Dessa kommer försvinna och platsen kommer ej vara tillgänglig för allmänheten.

Områden för friluftsliv eller spontanidrott kommer därför i denna plan inte kunna tillgodoses inom aktuellt planområde, men i närområdet finns ett flertal lek- och sportmöjligheter, se figur 14. Möjligheten att ta sig till dessa med gång eller cykel bedöms som god även om befintlig GC-väg utgår.

I det angränsande Åkraområdet finns flera platser för lek- och sport. På bostadsgårdarna mindre lektytor men det finns också en större kommunal lekplats, Glimmerns lekplats. Förutom detta finns en fotbollsplan direkt norr om planområdet där det t.ex. spelats Korpenfotboll tidigare. Vallen som separerar planområdet och fotbollsplanen används som pulkabacke om vintrarna.

Utöver dessa platser finns även Lärkans idrottsplats ca 400 meter söder om planområdet med möjlighet för allehanda sportaktiviteter med fotbollsplaner, idrottshall, ishockeyrink och simhall. Det finns även strövområden med stigar längs med Skvalån, och hundrastgårdar finns direkt nordöst om planområdet

Figur 13: Platser för lek- och sport i närområdet.

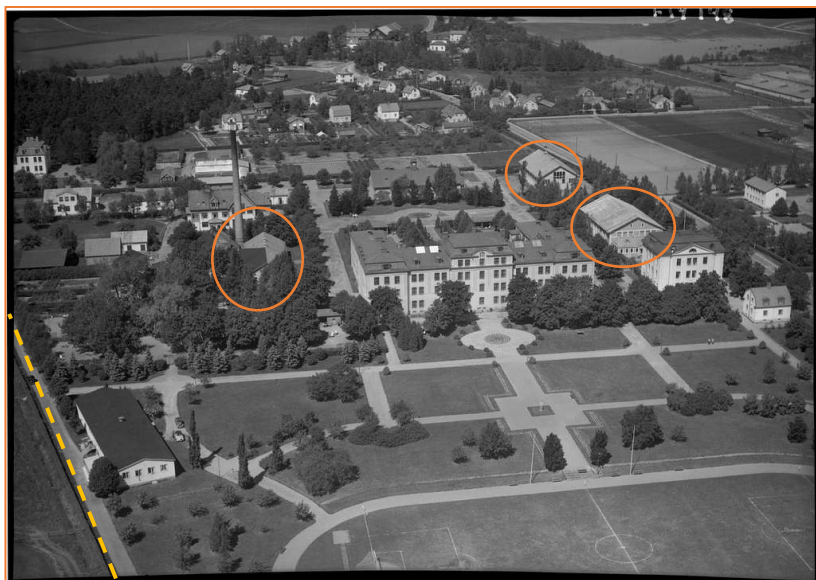
5.3.5 KULTURMILJÖ

Inga värden för kulturmiljö finns inom planområdet. Åt norr finns kvarvarande större bebyggelse (till exempel med bevarandevärde som hör från tidigt 1900-tal då Västmanlands trängkår T5 fanns på platsen. Kulturarv Västmanland beskriver området som:

”Området Salberga ligger centralt i Sala stad, väster om Väsby Kungsgård. Området avgränsas av Lillån i norr, Dalhemsleden i syd, området Gärdesta i väst och Åkra i öst. Områdets bebyggelse består i huvudsak av anläggningar och lokaler med olika funktioner, såsom Salberga anstalt, förskoleverksamhet samt ett fåtal flerbostadshus. På grönyterna växer löv- och barrträd och mellan byggnaderna finns hårdgjorda ytor för trafik. Området söder om Josefsdalsvägen karaktäriseras av storskaliga träbyggnader från 1900-talets början, ursprungligen uppförda för Västmanlands trängkår. Delar av miljöns grönytor utgör rester av en parkanläggning, med symmetrisk struktur och stora lövträd. Ett tydligt karaktärsdrag för bebyggelsen är de gulmålade fasaderna och vitmålade snickerierna. Mot Josefsdalsvägen finns ett före detta ridhus respektive exercishus. Byggnaderna har gulmålade träpanel, småspröjsade fönster, vitmålade snickerier och röda plåttak. På området finns ytterligare mindre byggnader, även dessa med gula fasadkulörer men med fasader i puts eller panel. Parkanläggningen angränsar till Salberga anstalt, som utgör områdets södra del.”

Figur 14: Kulturhistoriskt viktiga byggnader, exercishuset samt skymd till vänster ridhuset. I förgrunden platsen för själva kasernbyggnaden som 1930 omvandlades till sjukhus (byggnaden revs 1983). Se även figur 16 nedan.

Figur 15: Flygfoto som visar Salberga sjukhus. Byggnader kvar på plats inringade. Streckad linje ungefär där planområdet angränsar i nordväst. Notera idrottsplan i bildens nedre del (Foto: AB Flygtrafik 1959).

Då området angränsar planområdet behöver tillkommande bebyggelse avseende sin utformning visa hänsyn till närliggande bebyggelse genom att byggnadsmaterial och färger

anspelar till denna, dels det närliggande bostadsområdet 60-tals området Åkra, och dels till den äldre 1900-tals bebyggelsen närmast åt norr. Inspiration till hur nybyggnationen genom sin utformning kan anpassas till områdes karaktär, stadsbild och omgivande bebyggelse kan göras genom att läsa Kulturarv Västmanlands bebyggelseinventeringar i området (se t.ex. citat ovan).

Utformningsbestämmelse införs i plankarta om att fasader och färgsättning ska harmonisera med historisk bebyggelse i norr samt bostadsområdet i söder. Några visuella exempel på hur utformningen kan uppfylla bestämmelsen görs inte i detaljplanen, utan kommer presenteras av exploitör när bygglovet lämnas in. Bygglov hanterar sen frågan med grund i kravet på hänsyn och god helhetsverkan (2 kap. 6 §1 PBL) samt med utformningsbestämmelse f₃. Eventuellt kan vissa fasader undantas för att möjliggöra konstnärlig utsmyckning.

5.4 BEBYGGELSE

5.4.1 BEFINTLIG BEBYGGELSE

Inom kvartersmark finns idag två modulsolor samt mottagningskök som funnits på platsen sedan 2018. Den första versionen av modulskola fanns i områdets sydöstra del, och under 2022 flyttades skolan till den norra delen samtidigt som förskolan etablerades på den södra delen. Modulerna är grundlagda på slipers och är i en- till två våningar i gråvita kulörer. Planområdet angränsar direkt till anstaltens mur.

Idag så är modulsolorna tomställda. Det innebär att det idag finns två tomma modulsolor inom planområdet. Dels Gärdesta som ska avlägsnas av modulleverantören senast 2026-03-01, och dels Ekdalens förskola vars moduler ska avlägsnas senast 2028-03-31.

Senaste informationen avseende Gärdestas moduler är att nedmontering påbörjas av modulleverantören under november 2025.

Avseende Ekdalens moduler så kommer Salberga Fastighetsförvaltning AB hyra 447 m² av totalt 1743 m² av de tomställda modulerna för kontor under byggtiden.

Figur 17: Bild tagen åt söder mot modulförskolans lektyr.

Figur 18: Gärdesta modulskola monteras på slipers maj 2022 (bild: Fastighetsenheten Sala kn).

För de övriga tomställda ytorna så kan dessa komma att hyras ut av kommunen för idag okända verksamheter, alternativt tas bort i förtid och flyttas till annan plats. Modulerna kan även att hämtas i förtid av modulleverantören. Det finns därmed oklarheter om användning samt exakt när modulerna kommer vara borta från planområdet. Kontakt måste tas med Sala kommuns byggenhet innan en ny eventuell användning av modulerna kan påbörjas.

Detaljplanen kan därför inte anta att moduler tas bort i förtid utan måste utgå från gällande avtal. Enligt dessa så ska Gärdestas moduler vara borttagna senast 2026-03-01 och Ekdalens moduler senast 2028-03-31. Efter granskningen har nu borttagandet av Gärdestas moduler påbörjats under november 2025. Det innebär, när arbetet är klart, möjlighet att kunna tillåta förtida tillträde till marken för anläggandet av nödvändiga byggvägar mm. Tillträde till marken, inklusive möjlighet avseende förtida tillträde, är reglerat i beslutat köp- och genomförandeavtal.

5.5 KOMMUNALA

5.5.1 KOMMUNALA BESLUT

- *Avsiktsförklaring Salberga 2024-06-05 (KS § 97).*
- *Planuppdrag för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt 2024-10-02 (KSLU § 126).*
- *Godkännande för samråd 2025-05-21 (KSLU § 79)*
- *Särskilt beslut avseende betydande miljöpåverkan 2025-10-01 (KSLU § 133)*
- *Godkännande för granskning 2025-10-01 (KSLU § 134)*
- *Godkännande av köp- och genomförandeavtal 2025-11-12 (KS § 206)*
- *Godkännande för antagande 2025-12-17 (KSLU § XX), 2026-XX-XX (KS § XX)*
- *Antagande 2026-XX-XX (KF § XX)*

5.5.2 DETALJPLAN

Delar av två befintliga detaljplaner kommer ersättas av detta planarbete. Det är främst **DP 3996** (2006) men även den sydvästra delen av **DP 4030** (2012). Genomförandetiden är utgången för bägge planer.

Söder om planområdet angränsar detaljplanen till DP 3995 och 3048. Planområdet anpassas till DP 3996 planområdesgräns längs med Johannesbergsgatan upp till korsningen Silvermyntsgatan.

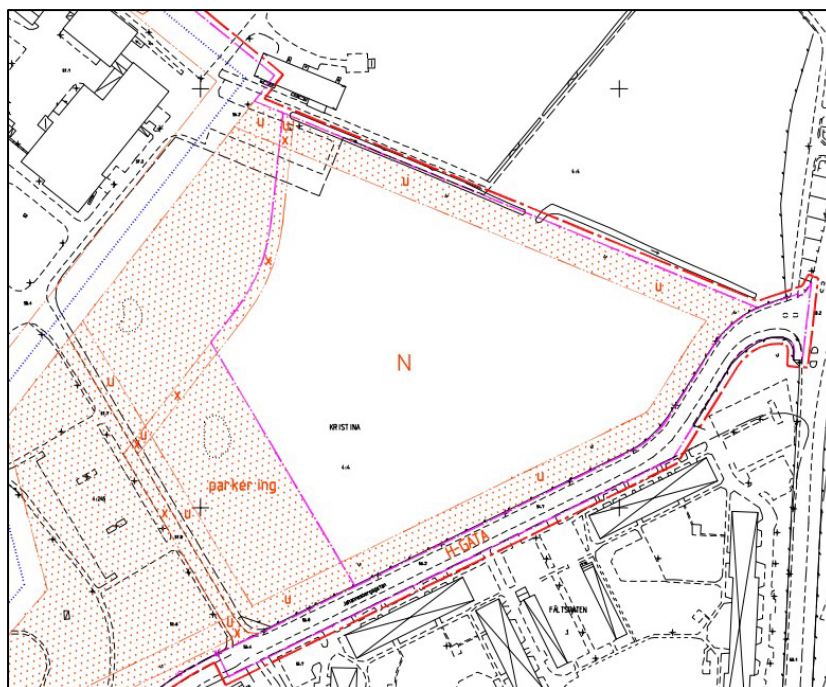
Figur 19: Påverkade och angränsande planer (röd markerat: planområdet som ersätter del av DP 3996 och 4030. Gul markerat: visar den del av DP 4030 som ersätts av denna plan).

Gällande detaljplan, DP 3996, fastställdes 2006 och omfattar Salberga kriminalvårdsanstalt och marken kring astalten. Den del av planen som kommer ersättas är i huvudsak planlagd som N – friluftsområde men inkluderar också parkeringsplats. Det öppna fältet var tidigare platsen för fotbollsplaner och området var tänkt att fortsätta som allmän plats för sport och friluftsaktivitet. Området är även reglerat med prickmark (marken får inte bebyggas) samt ett flertal u-områden, dvs. mark för underjordiska ledningar som t.ex. vattenledningar, fjärrvärme och el. Vissa av ledningar kommer flyttas medan andra ledningar kommer finnas kvar. Ett ”x” område (marken ska vara tillgänglig för gång- och cykeltrafik) finns även planlagd inom området. Denna gång- och cykelväg kommer inte finnas kvar i framtiden mer än att delar av befintlig väg kan utnyttjas på nytt sätt som t.ex. gångväg för anställda på väg från parkering till arbetet.

Inom plan DP 4030 är det den sydvästra delen som idag inkluderar en anslutande lokalgata som påverkas. Området kommer även fortsättningsvis vara allmän platsmark men tas med i planförslaget då anslutningsväg in till kvartersmark (till omlastningscentral och personalparkering) även kommer samutnyttja denna lokalgata.

Själva Johannesbergsgatan inkluderas i planförslaget med syfte att planmosaiken på ett mer lämpligt sätt ska ersätta gällande plan DP 3996.

Den aktuella planen ersätter delar av två gällande detaljplaner och anpassar bestämmelserna samt planområdesgränsen utifrån dagens förhållanden och faktiska användning. Utanför det aktuella planområdet kommer de befintliga detaljplanerna gälla som innan.

Figur 20: Del av gällande DP 3996 (Del av Salbergaområdet, Kriminalvårdsanstalt)

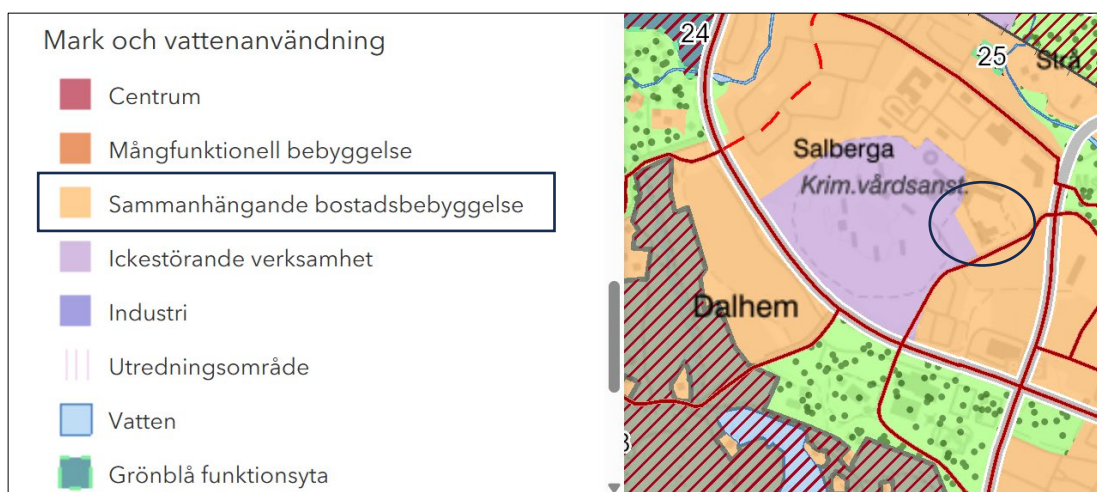
5.5.3 PLANBESKED

Detta planförslag föregicks av en avsiktsförklaring (Avsiktsförklaring Salberga 2024-06-05 (KS § 97)). Ett beslut avseende planbesked togs därför inte. Beslut om planuppdrag togs av Kommunstyrelsens ledningsutskott 2024-10-02 (§ 126). Se avsnitt ovan 5.5.1 Kommunala beslut.

5.5.4 ÖVERSIKTSPLAN

I gällande Översiktsplan, översiktsplan för Sala kommun 2050 beskrivs "Sammanhängande bostadsbebyggelse" som områden som huvudsakligen består av bostadsbebyggelse, men där en eller ett fåtal servicefunktioner kan förekomma. Underkategorier till användningen är bostäder, handel, verksamheter, besöksanläggning, skola, tillfällig vistelse mm.

Själva anstalten är utpekad som ickestörande verksamhet och utvidgningen av anstalten kommer därmed strida mot gällande översiktsplan. Då det ändå bedöms osannolikt att planläggning för bostadsbebyggelse skulle kunna göras så pass nära anstalten, ses tänkt utvidgning som lämplig för den aktuella marken. Planen framtas på grund av detta genom ett utökat planförfarande.

Figur 21: Från Översiktsplan för Sala Kommun 2050.

5.5.5 KOMMUNALT BESLUTADE RIKTLINJER

- Avfallsföreskrifter (VafabMiljö kommunalförbund – Gällande från 2024-01-01)
- Parkeringsnorm (Kommunstyrelsens förvaltning 2015-11-05)
- Policy för dagvattenhantering (Sala Kommunfullmäktige 2020-12-21)
- Policy för offentlig konst (Sala Kommunfullmäktige 2022-11-28)

Ovanstående riktlinjer och policyer har använts i planarbetet som allmänt underlag och även som underlag till teknisk konsult.

5.6 RIKSINTRESSEN

Inga riksintressen finns inom planområdet. Angränsande till aktuellt planområde (> 400 meter) finns flera olika riksintressen. Åt öster, väster och söder finns riksintresse för kulturmiljövård ”Sala Silvergruva och Sala bergstad”. Åt söder och väster finns fler riksintressen som exempelvis för naturvård och friluftsliv. Åt norr finns riksintresse för kommunikation ”Dalabanan”. Planförslaget bedöms inte påverka något av dessa riksintressen.

5.7 MILJÖKVALITETSNORMER

5.7.1 LUFT

Sala kommun har få verksamheter med betydande luftkvalitetspåverkan. Bebyggelsen i staden är låg och inte så vidsträckt samt att det inte finns längre byggnadskorridorer i kombination med belastade gaturum. Enligt Sala kommuns kontrollstrategi för luftkvalitet 2024-2025 (2023) så utvärderas och bedöms miljökonsekvensen för respektive ämne enligt

Luftkvalitetsförordningen (SFS 2010:477). Om halterna överstiger en utvärderingströskel har kommunen normalt sett krav på att genomföra kontinuerliga mätningar av den föroreningen. Överlag är luftkvaliteten i Sala tätort god och alla olika luftföroreningarna bedöms i huvudsak understiga den nedre utvärderingströskeln (NUT). Det enda undantaget är en gång per år där det genomförs en stor veteranbilsparad i Sala. Kolmonoxidhalterna blir då tillfälligt kraftigt förhöjda. Mätningar för att klargöra exakt hur mycket kommer göras framledes.

Sammantaget är förutsättningarna för god luftkvalitet goda i Sala tätort och planens genomförande kommer inte att påverka MKN för luft negativt.

5.7.2 VATTEN

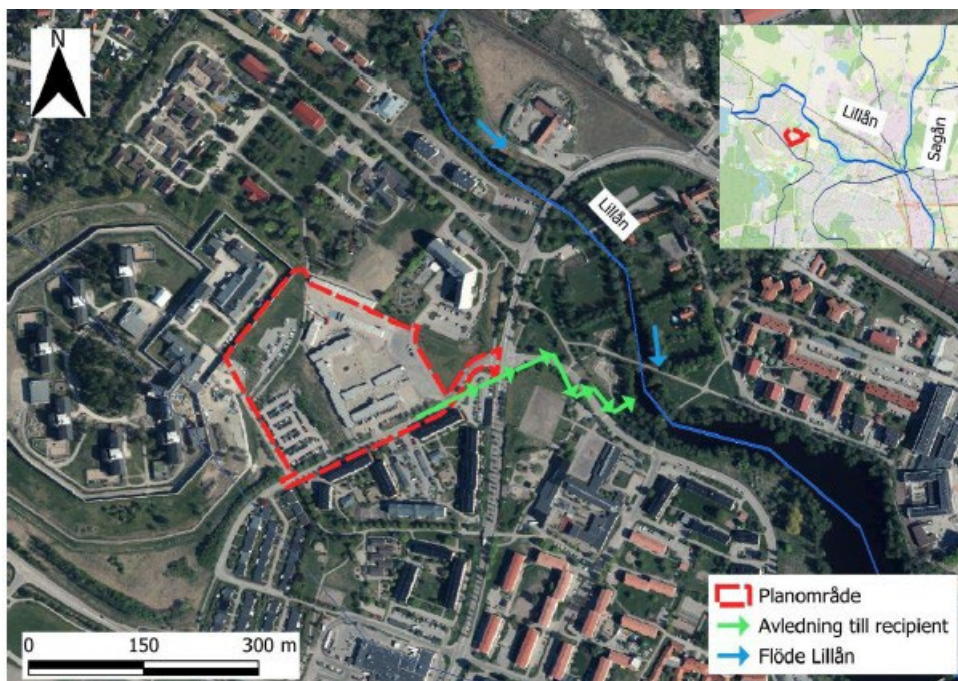
Recipient för området är vattenförekomsten Skvalån: Lillån (WA65304127). Lillån ligger ungefär 300 meter från planområdet, se figur 22 nedan. Lillån har, enligt den senaste bedömningen genomförd 2023-05-02, dålig ekologisk status på grund av låg konnektivitet för fisk (Vattenmyndigheterna m.fl., 2025a). Kvalitetsfaktorn kiselalger är måttlig vilket tyder på problem med övergödning och kvalitetsfaktorn för det särskilt förorenande ämnet zink är måttlig på grund av höga uppmätta halter. Gällande miljökvalitetsnorm för förvaltningscykel 3 säger att vattenförekomsten ska nå en god ekologisk status till 2027 med undantag för kvalitetsfaktorn kiselalger från diffusa jordbrukskällor på grund av naturliga förhållanden.

Den kemiska statusen är, enligt den senaste bedömningen genomförd 2023-05-02, uppnår ej god då halterna av bly, kadmium samt de överallt överskridande ämnena kvicksilver och PBDE är för höga i vattenförekomsten. Miljökvalitetsnormen för förvaltningscykel 3 säger att en god kemisk status ska uppnås till 2027 med undantag för kvicksilver och PBDE.

Cirka 2 kilometer nedströms planområdet ansluter Lillån till Sagån sträckan mellan Sala flygplats och mynningen till Lillån (WA72702963). Denna vattenförekomst har enligt den senaste bedömningen genomförd 2023-05-02 en måttlig ekologisk status på grund av näringsämnen, låg konnektivitet och höga halter av de särskilt förorenande ämnena zink och ammoniak (Vattenmyndigheterna m.fl., 2025b).

Gällande miljökvalitetsnorm för förvaltningscykel 3 anger att vattenförekomsten ska uppnå god ekologisk status till 2027 med undantag för kvalitetsfaktorerna näringsämnen och kiselalger från diffusa jordbrukskällor som har en tidsfrist till 2033 på grund av naturliga förhållanden.

Den kemiska statusen är enligt den senaste bedömningen genomförd 2023-05-02 klassad som uppnår ej god på grund av att halterna för de överallt överskridande ämnena kvicksilver och PBDE. Miljökvalitetsnormen för förvaltningscykel 3 säger att en god kemisk ytvattenstatus ska uppnås till 2027 med undantag för de överallt överskridande ämnena kvicksilver och PBDE.

Figur 22: Recipient för planområdet. Avledning av dagvatten sker via kommunen dagvattennät till vattenförekomsten Skvalån:Lillån.

5.7.3 BULLER

Planerad nybyggnation kommer anläggas >160 meter från befintliga bostäder i Åkraområdet. Andelen trafik vid korsningen Johannesbergsgatan/ny lokalgata bedöms kvarstå oförändrad eller bli mindre frekvent än idag då trafiken till/från modulskolorna successivt försvinner. Bedömningen blir att MKN för buller inte kommer överstigas och innebära skadliga effekter på människors hälsa enligt förordning (SFS 2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Bullret har beräknats översiktligt och kommer endast uppgå till drygt 50 dBA dygnsekvivalent bullernivå (se nedan avsnitt 5.9 Hälsa och säkerhet).

5.8 MILJÖ

5.8.1 DAGVATTEN

Situationen avseende dagvatten har förändrats mycket i området sedan 2018. Innan modulskolorna kom på plats fanns här gräsbevuxna fotbollsplaner, och dagvatten omhändertogs lokalt. Utförd dagvattenutredning har utgått från denna ursprungliga situation för sina beräkningar. Efter att äldreboendet anlades direkt bredvid 2010, och modulskolorna förlades här 2018 har situationen dock ändrats. Förutom (troliga) makadamdiken och dräneringsrör inom bägge områdena fick modulskolorna saneras och grus- /sandytor förutom asfalterade ytor precis där skolorna ställdes. Dagvattnet från skolområdet infiltreras via de öppna grusytorna och leds troligen via dräneringsrör (se figur 23 nedan) till anslutningspunkt i

Johannesbergsgatan som sedan leds via dagvattennätet till Lillån. Hur stor fördröjning samt reningseffekt som dagens lösning åstadkommer är okänd.

Figur 23: Gulmarkerat. Servisledning inlagd på ortofoto (2018) som ungefärligen visar där en dräneringsledning är förlagd inom skolområdets östra del. Läget från projekteringshandling VSD (2018) – Ledningsdimension D110 PP.

Utförd dagvattenutredning har i sina beräkningar utgått från hur området såg ut innan etableringen av modulskolan 2018. De troliga, men ej helt bekräftade anläggningar som finns i vissa underlag för modulskolorna (finns förutom dräneringsrör även förslag på anläggande av makadamdike) har därmed inte beaktas i utförda beräkningar. Dessa troliga, men inte bekräftade anläggningar kan om de finns endast vara positivt sett ur ett dagvattenhänseende i kombination med åtgärderna som föreslås nedan.

5.8.1.1 Nuvarande förutsättningar

Beslutade riktlinjer för dagvattenhanteringen i Sala kommun (2020) anger bland annat följande mål för dagvattenhanteringen:

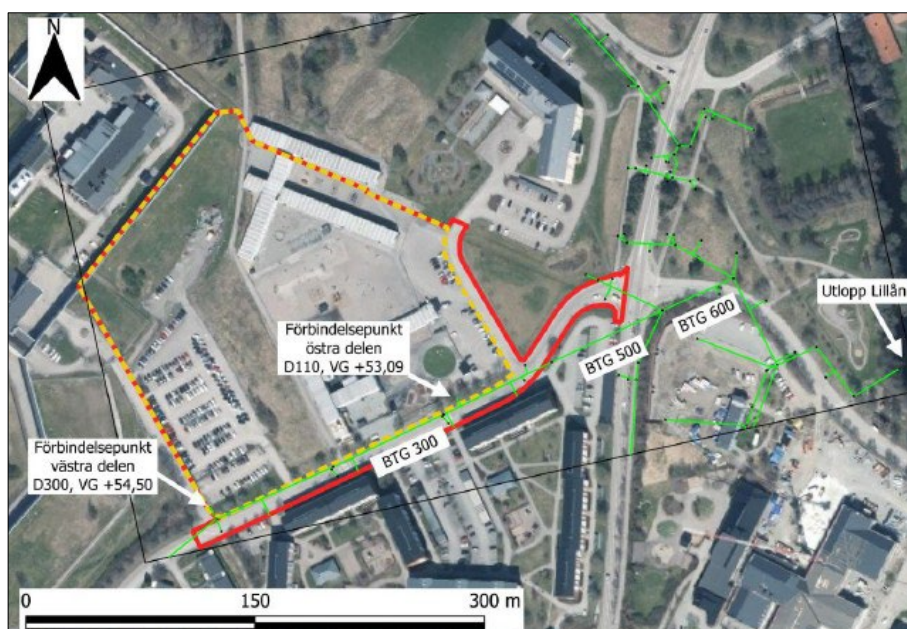
- Dagvattenhanteringen i Sala kommun ska ske på ett hållbart sätt så att det inte medför negativa effekter i miljön eller för samhället i stort.
- Dagvattenlösningarna ska fördröja och reducera dagvattenflödena så att belastningen på ledningsnätet och recipienten minskar. Lokalt omhändertagande av dagvatten eftersträvas.
- Utsläpp av dagvatten får inte ge upphov till en sådan förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras. Med försämring menas att utsläppet av dagvatten negativt påverkar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm.

Utförd dagvattenutredning (WRS 2025) har genomfört flödes- och föroreningsberäkningar för området (med utgångspunkt från hur området såg ut innan modulsolan etablerades). Dessa flöden ska inte öka jämfört med innan exploatering, d.v.s. innan modulsolan anlades 2018.

Till grund för dagvattenutredningen har även dimensionering skett enligt Svenskt Vattens publikation P110. Klimatfaktor 1,3 samt att minsta fördröjningsvolym inom kvartersmark bör motsvara 10 liter per kvadratmeter reducerad area. Flöden och magasinsbehov ska beräknas utifrån ett 20-årsregn.

Befintligt dagvattennät:

Kommunala dagvattenledningar med dimensionen 300 mm går längs med Johannesbergsgatan och två anslutningspunkter för kvartersmarken ligger längs med denna dimensionen på dagvattenledningen längs Johannesbergsgatan övergår till 600 mm innan det når utloppet i Lillån. Dagvattenhanteringen inom kvartersmarken är i dagsläget osäker för den östra delen av kvartersmarken då ledningsunderlag saknas och inga dagvattenbrunnar har hittats i fält. Troligtvis dräneras skolgården i dagsläget via en dräneringsledning till anslutningspunkten i öster (D110, VG +53,09, se figur 23 ovan och figur 24). I ett förslag till dagvattenhantering inför byggnation av modulsolan har ett makadamdike ritats ut i fastighetens norra del (Sala kommun, u.å.). Det är dock oklart om denna åtgärd anlades i samband med markarbetena när modulsolan byggdes i området. För fastighetens västra del avvattnas i dagsläget parkeringen och stora delar av Salberga kriminalvårdsanstalt till anslutningspunkten i väster (D300, VG +54,50).

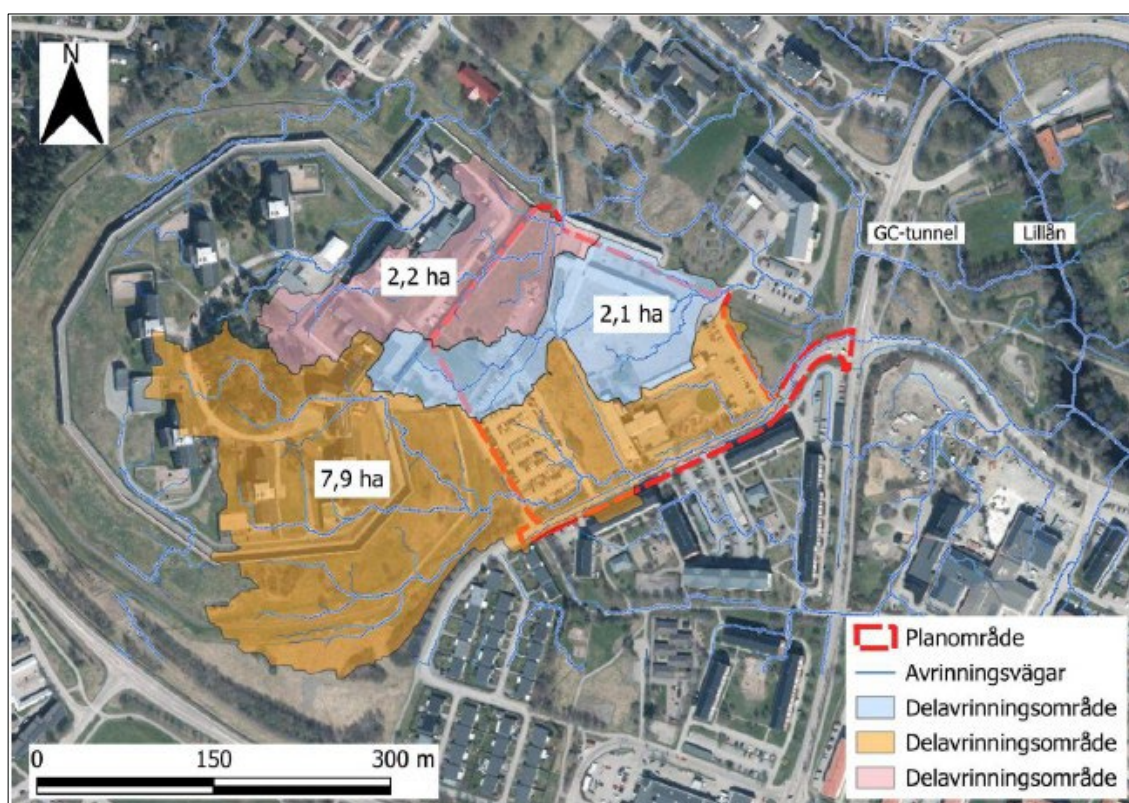

Figur 24: Dagvattenledningar vid planområdet (WRS 2025)

Befintlig ytavrinning och vattendelare:

Ytavrinningen i området sker generellt österut mot Lillån. Enligt analys i programmet Scalgo Live består planområdet av tre olika delavrinningsområden med storlekar mellan 2,1 och 7,9 hektar. Delar av avrinningsområdena omfattar Salbergaanstalten, men troligtvis fungerar muren runt anstalten som en vattendelare för ytliga flöden. Det tekniska avrinningsområdet för dagvatten (se nedan avsnitt 5.8.1.2) skiljer sig från avrinningen med endast hänsyn till marknivåer. Vid kraftiga regn där dagvattensystemets kapacitet överskrids kan dock avrinningen ske som figur 25 nedan visar.

Nedströms planområdet leds vattnet mot Lillån via en underfart för gång- och cykeltrafik. Ingen bebyggelse eller viktig infrastruktur bedöms ligga mellan planområdet och recipienten Lillån.

Figur 25: Avrinningsvägar och avrinningsområden vid planområdet utifrån topografin (WRS 2025)

5.8.1.2 Flöden- och föroreningsberäkningar samt magasinsbehov

Flödet vid ett dimensionerande 20-årsregn förväntas öka från 350 l/s till 680 l/s, vilket motsvarar en ökning med 94 %. Detta beror på att hårdgörningsgraden i området ökar efter exploatering. Med en klimatfaktor på 1,3 kommer det dimensionerande 20-årsregnet att öka ytterligare till 890 l/s.

Flödesberäkningarna delas upp per antagen anslutningspunkt inom kvartersmarken där ungefär en tredjedel antas ledas mot den västra anslutningspunkten. Allmän platsmark beräknas som ett separat område.

Magasinsbehovet inom planområdet utgår ifrån att flödet inte ska öka efter exploatering upp till ett klimatkompenserat 20-årsflöde. Markanvändningen för allmän platsmark är oförändrad efter exploatering, men då en klimatafaktor på 1,3 tillkommer så behöver 24 m³ dagvatten magasineras för att uppnå fördröjningskravet att fördröja ett 20-årsregn.

	Magasinsbehov vid 10-mm fördröjning [m ³]	Magasinsbehov vid ett 5- årsregn innan exploatering [m ³]	Magasinsbehov vid ett 20-årsregn innan exploatering [m ³]
Kvartersmark, östra området	130	200	310
Kvartersmark, västra området	69	14	22
Allmän platsmark	42	15	24
<i>Totalt</i>	<i>240</i>	<i>230</i>	<i>360</i>

Figur 26. Valt beräkningsfall som använts vid dimensionering av åtgärdsförslag inramat med grön linje.

Förorenings- och närsaltmängder i dagvattnet som alstras inom området har beräknats med beräkningsverktyget Stormtac. Resultaten bör inte avläsas i exakta tal utan snarare ses som en indikation på föroreningsbelastning då både beräkningsverktyget och indata inhyser både osäkerheter och variationer. Stormtac visar att belastningen från planområdet ökar för samtliga av de nio undersökta näringsämnena och föroreningarna. För sex av dessa ämnen är förändringen större än osäkerheten. Ökningen är som störst för metallerna zink och kadmium. Att föroreningsbelastningen ökar beror på att området innan exploatering bestod av mestadels grönytor med en väldigt låg belastning av dagvattenföroreningar.

Utifrån resultatet av beräkningen föreligger ett behov av att rena dagvattnet. Då recipienterna har problem med övergödning är det främst fosfor och kväve som har stort reningsbehov. Att zink och kadmium ökar är även besvärande då Lillån har höga halter av dessa ämnen.

5.9 HÄLSA OCH SÄKERHET

5.9.1 OMGIVNINGSBULLER

Trafikbuller:

Utvidgningen av Salberga Kriminalvårdsanstalt kommer medföra att leveranser, sophämtning och personbilstrafik till anstalten kommer öka.

För trafik till- och från området används riktvärdena för vägtrafik. Enligt uppgift från Salberga Fastighetsförvaltning AB ankommer leveranser till Salberga kriminalvårdsanstalt drygt 40 gånger/vecka (2024). Leveranserna kommer endast marginellt att öka. Inga leveranser sker däremot på kvällstid utan endast under dagtid (mellan 08–15). Detta då personal måste finnas på plats för att motta leveransen, öppna grindar mm. Därför sker leveranserna på fasta överenskomna tider enligt schema. Det finns därför inte risk att till exempel lastbilar anländer på natten och parkerar i närområdet för att sen vänta in personal för att kunna lossa. Samma rutiner gäller även för sophämtning mm.

Antalet anställda till anstalten kommer även öka, men samtidigt har Gärdesta modulskola och Ekdalens modulförskola avvecklats då den nya Åkraskolan nyligen invigts. Detta medför att den tillfälliga busshållplatsen Åkraskolan/Johannisberg även avvecklats helt. Sammantaget bedöms trafiksituationen minska eller vara nära oförändrad än i dagsläget.

Till Johannesbergsgatans äldreboende sker leveranser från Josefsdalsvägen direkt norr om äldreboendet. Trafiken från lokalgatan på södra sidan används mestadels av besökande, personal och färdtjänst (fast möjlighet för godsleveranser finns via denna gata). Gatan kommer i framtiden även att utnyttjas för leveranser till omlastningscentralen samt som infart till en ny personalparkering.

Antalet anställda som arbetar på äldreboendet är i medeltal 60 personer (uppdelat på olika tider på dygnet) varav de flesta anställda är på plats mellan 6:30-17:30. Hur många som använder bil till jobbet varierar från dag till dag samt årstid och väder. Besökare brukar komma från kl.12 fram till kvällen och antalet besök är runt 16 per dag. Utöver anställda och besökare kommer även färdtjänst dagligen och ambulans ibland. Befintlig parkering till äldreboendet är aldrig full enligt uppgift från verksamheten.

Situationen som tills nyligen var aktuell var att 1701 ÅDT kör in via Johannesbergsgatan varav många hade målpunkten att lämna barn till förskola/skola på förmiddagar. Merparten fordonsrörelser är även idag boende i området, leveranser samt anställda till äldreboende och anstalt. Besökare till intagna kommer mer sällan, men besöksparkering finns idag med drygt 30 p-platser. Leveranser sker med mindre tunga lastbilar.

Före anläggandet av modulskolarna var trafiken som körde in på Johannesbergsgatan från Silvermyntsgatan 1465 fordonsrörelser i årsmedeldygnstrafik (ÅDT) och efter anläggandet av modulskolorna 2018 ökade detta till 1701. Efter avfarten mot äldreboende och skolorna minskar fordonsrörelserna med ca 500 ÅDT som är trafik till kriminalvårdsanstalten och till närliggande bostadsområden.

Figur 27: Uppmätta fordonsrörelser.

Nu när Gärdesta modulskola och Ekdalens modulförskola tomställda kommer årsmedeldygnstrafiken troligen minska något från dessa nivåer även vid beaktning av att fler leveranser och personaltrafik blir resultatet av att anstalten utökas.

Verksamhetsbuller från omlastningscentral (logistik)

Buller från godshantering vid lastkajer och omlastningsterminaler ska räknas in i ljudnivån från verksamheten (som inte är betydande avseende en anstalt) och bedömas som industribuller. För detta har Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller använts (Naturvårdsverket 2015).

Närmaste bostadsområde är Åkra österut som är flerbostadshus i tre-fyra våningar. Avståndet till tänkt lastzon till fasaderna är >160 meter. Befintliga Johannesbergsgatan ligger i direkt anslutning till bostadsområdet och avståndet från bostäder till korsningen dit leveranser, personal kommer köra in är som närmast ca 20 meter. En analys behövs därför genomföras och bedöma hur skillnaden blir i framtiden i relation till dagens situation.

Högsta tillåtna hastighet är idag på Johannesbergsgatan är 30 km/timmen och ska förbli så även när modulskolorna avvecklats. Enligt Boverkets skrift "Hur mycket bullrar vägtrafiken" från 2016 kommer en hastighet på 30 km/timmen och en ÅDT på 1800 innebära en

dygnsekvivalent bullernivå vid närmaste bostadsfasad på 53 dBA och klarar därmed förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader 3§ som påtalar att buller från spårtrafik och vägar inte bör överskrida 60 dBA.

Avståndet till lastbrygga och lastzon är så långt för att det inte kan innebära större störningar avseende trafik- och verksamhetsbuller samt att leveranser till anstalten alltid sker på dagtid. Trots detta är det viktigt att trots avståndet utforma området så ev. störningar minimeras och en så god ljudmiljö som möjligt uppnås även om bullernivåerna är låga. Främst avses då momentana störningar vid lassning/lossning.

Under samrådet inkom information från Sala-Heby Energi AB att de förhandlar med Kriminalvården avseende att anlägga en eventuell anläggning för fjärrkyla inom området. Då det i dagsläget är oklart om Kriminalvården önskar detta, samt att ingen vet platsen för tänkt anläggning så behövs det, om det blir aktuellt, utredas verksamhetsbuller innan bygglov för en kylanläggning kan ges. Avseende utformning ska detaljplanens bestämmelser följas och en anläggning inrymmas i den givna maximala byggrätten.

5.9.2 RISK FÖR OLYCKOR

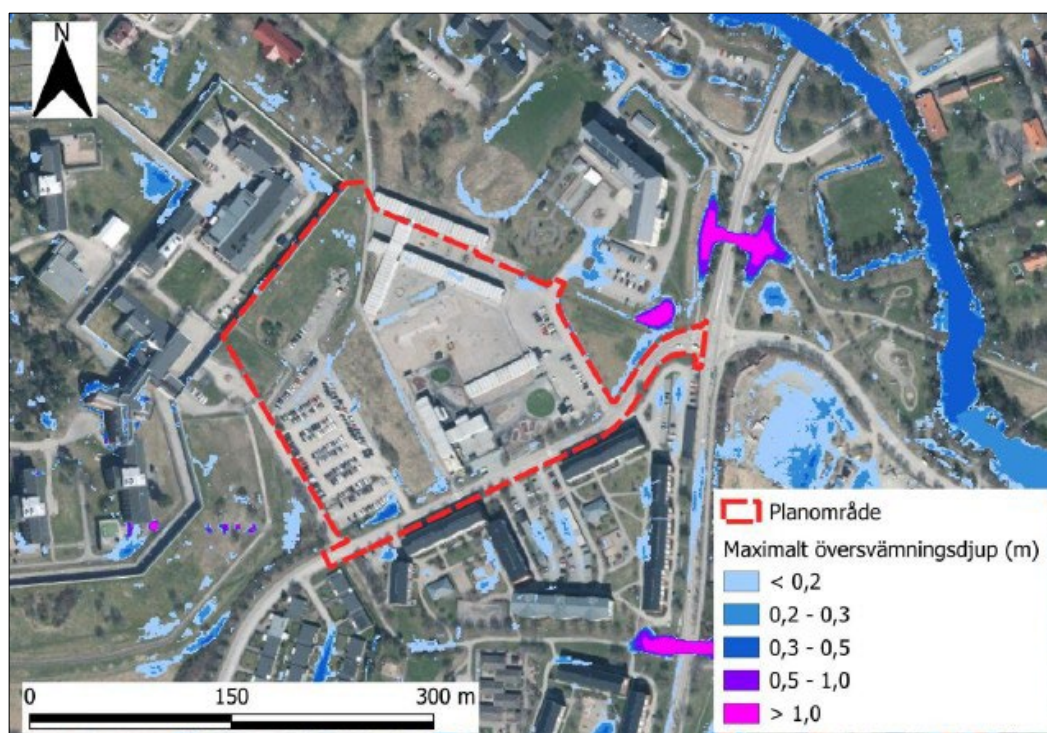
Idag är risken för olyckor liten inom området. Hastighetsbegränsningen på Johannesbergsgatan är låg, 30 km/timmen och biltrafik och oskyddade trafikanter är separerade då separat gång- och cykelväg finns.

5.9.3 RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

En dynamisk skyfallskartering över Sala finns sedan tidigare framtagen av WRS (2023). Skyfallskarteringen motsvarar ”detaljerad analys enligt MSB:s vägledning för skyfallskartering i tätorter (MSB, 2023).

Skyfallskarteringen visar att översvämningsriskerna inom planområdet är relativt små då större lågpunkter och rinnvägar saknas. Ett mindre område söder om den västra parkeringen blir dock översvämmat med vattendjup på upp till 0,5 meter. Detta stämmer även överens med kommunens erfarenheter från skyfallet under stormen Hans 2023 då just detta område ej drabbades av de omfattande översvämnarna som då uppstod i Sala. Inga större översvämnningar bedöms heller kunna ske längs vägar vid planområdet och tillgängligheten till området bedöms därför inte hindras vid skyfall. Översvämning sker dock på parkeringen vid äldreboendet direkt öster om planområdet. Då delar av planområdet ligger uppströms detta område bör höjdsättningen anpassas så att ytavrinningen leds mot Johannesbergsgatan.

Översvämningskartering saknas för Lillån, men med hänsyn till att höjdskillnaden mellan planområdet och Lillåns reglerade vattenyta är cirka fyra meter bedöms översvämningsrisken vara obefintlig.

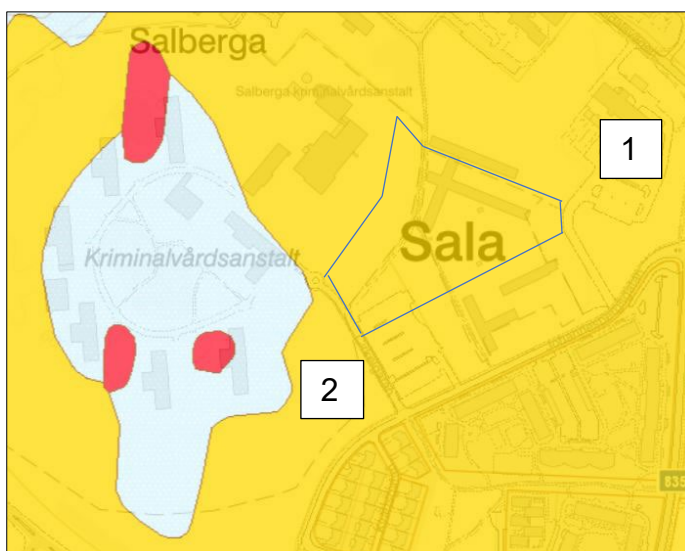

Figur 28: Maximala vattendjup inom planområdet till följd av ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,3 (Källa WRS 2023, Ortofoto: Lantmäteriet 2024)

5.10 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

5.10.1 TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR I NÄROMRÅDET

I närområdet kring kommande kvartersmark har tidigare geotekniska undersökningar genomförts. Dels en undersökning från 2010 (1) som bland annat tittade på de geologiska förutsättningarna för det äldreboende som idag finns på platsen (Bjerking 2010) och dels ett projekteringsunderlag (2) som legat till grund för ny VA-ledning från anstalten. Bägge ger en indikation på vilka förhållanden som kan förväntas.

Figur 29: Plats för tidigare utförda geotekniska undersökningar, polygon visar ungefärligt omfattning av ny utförd geoteknisk utredning. Bakgrund: SGU Jordartskarta (gulfärgat: glacial lera).

Tidigare undersökningar i närområdet har kommit fram till följande karaktäristik avseende geotekniska förhållanden i området:

1. Undergrunden utgörs överst av 0,2–0,5 meter mullhaltig jord eller fyllning. Därunder följer 2,6–4,7 meter kohesionsjord följt av friktionsjord. Kohesionsjordens mäktighet är störst i den centrala och nordöstra delen. Kohesionsjorden utgörs av siltig lera som ned till 1,5 - 2 meters djup är av fast karaktär s.k. torrskorpelera. Därunder är leran av halvfast till lös beskaffenhet. Lägsta konstaterade skjuvhållfasthet uppmättes med vingborr på 4,5 meters djup i sonderingspunkt 103 och var där 22 kPa. Friktionsjorden under leran har ej närmare undersökts men antas utgöras av morän. Tryck/vridsonderingarna har stoppat efter 0,1–0,7 meter i friktionsjorden vilket motsvara 2,8 – 5,7 meters djup från markytan. **(Översiktligt PM Geoteknik – Kristina 4:4, 4:11 samt 4:14, Sala kommun (2010-02-11 - Bjerking).**

2. Jordlagerföljden i undersökta borrhöjningar består av mullhaltig organisk jord med inslag av rötter intill ca 0,15 – 0,2 m djup ovan lera intill ca 0,3 – 2,5 m djup varpå morän och berg följer. Ställvis förekommer påfört fyllningsmaterial, detta gäller främst mellan befintlig byggnad och strax öster om betongmuren samt i anslutning till Cirkelgatan. Fyllningens mäktighet bedöms variera med ca 0,5 – 1,0 m. **(Del av Kristina 4:245 – Salberga i Sala kommun – Ny VA-ledning (PM Geoteknik – Projekteringsunderlag 2020-04-14 – Peab Anläggning AB/Gren Consulting).**

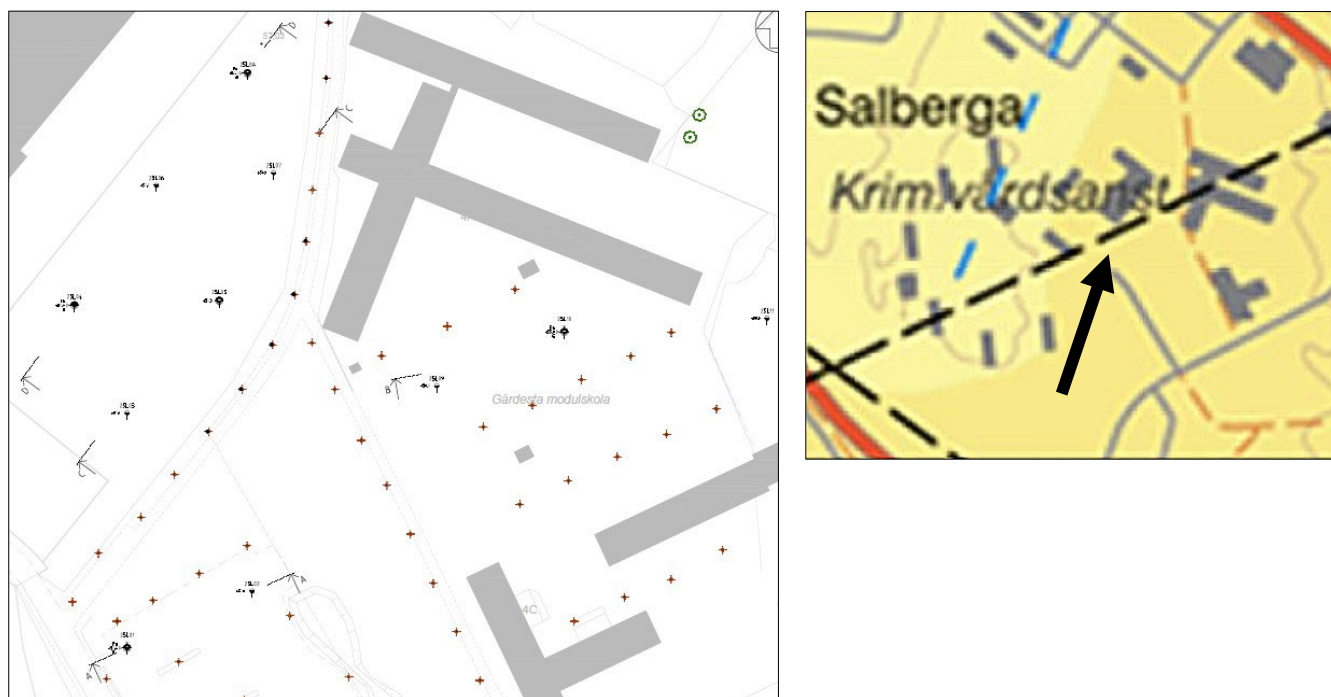
Det kan med ovan utförda utredningar förmodas att ytlagret (ned till runt 0,5 meter) följs av lera av torrskorpekaraktär (ca 0,5–2 meter), med lösare lera under (2-) innan det ersätts av friktionsjordar och/eller berg på ett djup på ca 3–5 meter. En ny översiktlig geoteknisk utredning har tagits fram över delar av planområdet (den del där byggnation ska anläggas) och utförd utredning bekräftar dessa tidigare undersökningar till stor del, men inte till fullo (Loxia 2025).

5.10.2 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Geoteknisk utredning 2025 (Loxia):

Den översiktliga Geotekniska utredningen som framtogs under februari-mars 2025 begränsades till den nordvästra delen av planområdet där nybyggnationen är avsedd att placeras. Främst gjordes sonderingarna på gräsytan närmast anstalten, men även på skolgården samt befintlig personalparkering.

Enligt SGU:s jorddjupskarta anges jorddjupet till 3–10 meter och enligt berggrundskartan består berggrunden av Dacit-Ryolit. Även en lokal deformationszon skär genom området i riktning SV-NO.

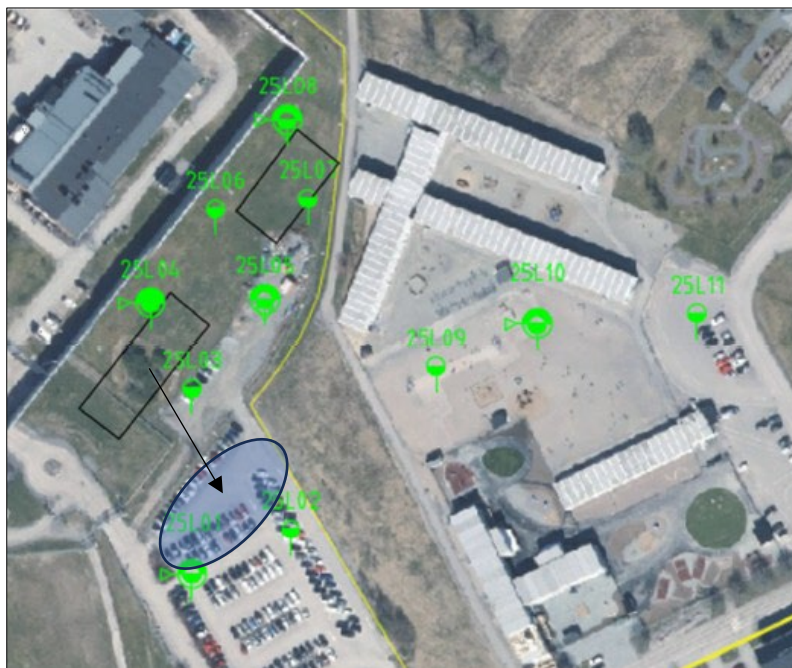
Figur 30: Vänster: Sonderingspunkter (mer information i MUR). Höger: Illustration av korsande deformationszon som korsar området (Loxia 2025).

Inom gräsyrtorna innanför befintligt yttre staket vid Salbergaanstalten består ytskiktet enligt utförd provtagning överst av ca 0,1 m mulljord med växtdelar eller ca 0,1 m fyllning. I ett område längst i norr är fyllningen något mäktigare och består av mullhaltig sandig siltig lera ned till ca 0,7 m under markytan. Under mulljord och fyllning förekommer torrskorpelelera ned till mellan ca 0,7 – 1,1 m djup, följt av lera med torrskorpekaraktär ned till ca 3 m djup under markytan. Under leran med torrskorpekaraktär följer en varvig lera med tunna siltskikt ned till ca 5 m djup under markytan, leran är lös till mycket lös inom den sista metern. Under leran har stopp skett i relativt fast friktionsjord, förmodad sandig morän.

På vissa ställen har trycksonderingar stoppat på ytligare djup. I punkterna 25L02, på befintlig parkering utanför grindarna, och i 25L03, 25L04, 25L06 och 25L07 innanför grindarna har trycksonderingarna stoppat på mellan 1,5 – 2,5 m djup, i jord med medelhög relativ fasthet. Åtminstone 3 av dessa stopp bedöms, enligt jämförelse med äldre flygfoton, se figur 31, och en kompletterande slagsondering relatera till äldre odlingsrösen eller moränryggar. De två stoppen i punkt 25L06 och 25L07 kan bero på påträffade större stenar eller block i leran.

Figur 31: Blå cirklar (25L02-04, 06-07) markerade på flygfoto (1960) Se även figur 32 nedan.

Figur 32: Provpunkter och ungefärlig placering av byggnader. Efter granskning önskar Kriminalvården placera administrationsbyggnaden på norra delen av befintlig parkering.

I övrigt inom de asfalterade ytorna vid personalparkeringen, samt österut vid skolgården består jorden under ställvis ca 0,1 m asfalt överst av ca 0,6 – 0,8 m fyllning bestående av sandigt grus. Under fyllningen förekommer torrskorpeleran ned till ca 1,6 – 1,8 m djup under markytan. I punkt 25L01, vid befintlig personalparkering, följer lera med torrskorpekaraktär, likt förhållandet innanför staketet, ned till ca 3 m djup, överlagrande en lösare lera. I läget för skolgården har leran under torrskorpeleran inte bedömts ha torrskorpekaraktär. Leran uppvisar dock även här varvighet, tunna siltskikt och en övergång till en lösare lera mot djupet.

Lermäktigheten bedöms generellt under torrskorpeleran till mellan 1 – 2 m. Av denna mäktighet har den lösare leran, där den finns, en mäktighet av ca 1 m och finns på mellan ca 4 – 5 m djup under markytan.

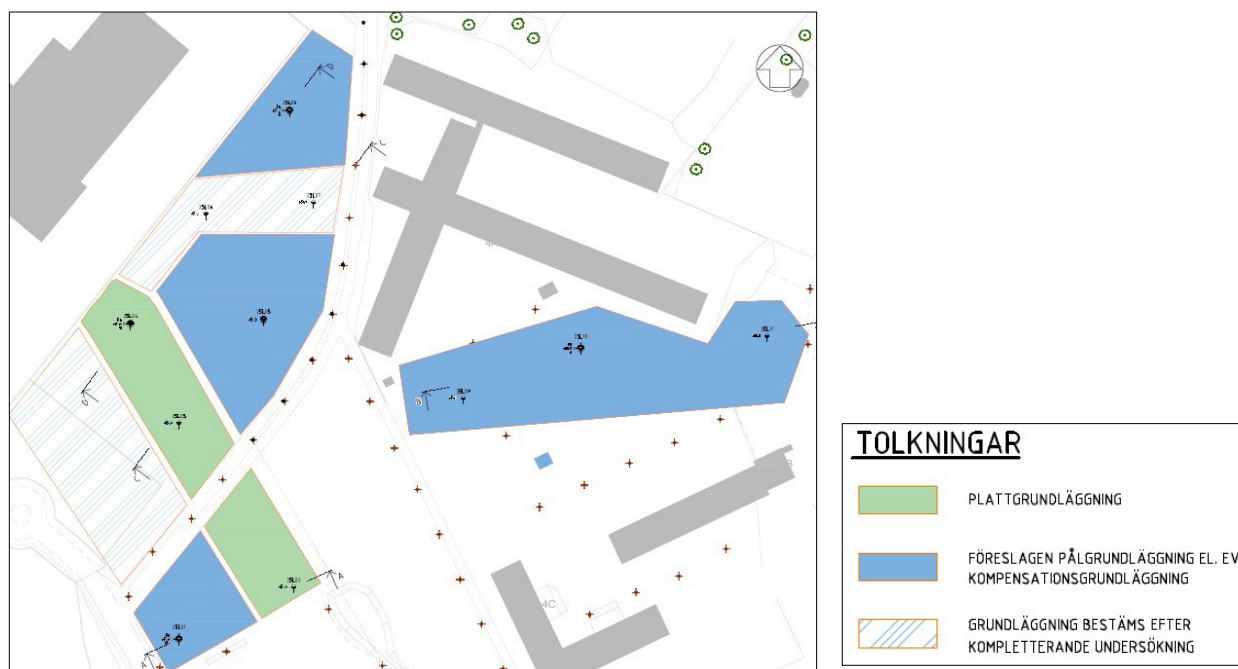
Skjuvhållfastheten utvärderad från CPT-sondering ligger mellan 80 – 40 kPa i torrskorpeleran, mellan 40 – 20 kPa i den varviga leran under torrskorpeleran och mellan 20 – 8 kPa i den varviga lösa leran, där den finns och överlagrar friktionsjorden. Från CPT-sonderingen har även ett värde på 1,3 kPa registrerats, denna registrering bedöms ej som trovärdig utan är förmodligen en felutvärdering på grund av att CPT-konen är anpassad för ett bredare men mindre exakt register. Utförda CPT- och trycksonderingar har, utöver de tidigare nämnda ytligare sonderingsstoppen, stannat på djup som varierar mellan ca 4 – 5,5 m under markytan i jord med medelhög relativ fasthet, förmodad sandig morän.

Lerans vattenkvot understiger huvudsakligen 45 % med enstaka värden upp mot 60 %. Lerans konflytgräns varierar mellan ca 40 – 70 %.

5.10.3 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR GRUNDLÄGGNING

Utifrån resultatet från utförda geotekniska undersökning föreslås två olika grundläggningssätt för de två byggnaderna. Den norra byggnaden föreslås grundläggas på spetsburna pålar av stål eller betong förutsatt att tillräckliga pållängder kan erhållas. Inom delar av området kan det bli svårt att erhålla tillräcklig pållängd p.g.a. litet djup till morän och eventuellt då även till berg. I de fall pålarna är kortare än 2,5 – 3 m bör i stället stålrörspålar inborrade i berg användas. Det kan eventuellt bli aktuellt att kombinera olika grundläggningssätt. Möjliga lösningar är även urgrävning av lera då denna är begränsad i djupled, eller förbelastning. Ett annat alternativ är kompensationsgrundläggning; den befintliga jorden skiftas ur och ersätts med lättfyllning. Den påförda lasten får inte överskrida vikten av den utskiftade jorden.

Den södra byggnaden föreslås plattgrundläggas direkt på den naturligt lagrade torrskorpeleran då utförda sonderingar inom det södra området tyder på avsaknad av underlagrande lös lera. Detta behöver dock bekräftas med en kompletterande undersökning vid byggnadens södra kortsida (kompletterande provgrovsundersökning behövs). Inom detta område bedöms mindre och medelstora byggnader kunna plattgrundläggas på förekommande torrskorpelera. Ett grundtryck på ca 100 – 120 kPa bedöms kunna accepteras överslagsmässigt, vilket motsvarar grundtrycket från en normal villa. Se bild nedan.

Figur 33: Tolkningar avseende lämplig grundläggningsmetod samt var kompletteringar ska göras.

Utförd utredning visar att tänkt byggnation är möjlig och lämplig att anlägga på platsen, men att det föreligger behov för kompletteringar. Vid projektering måste därför, när utformning och laster är mer kända, kompletterande sonderingar (se nedan) genomföras så markens beskaffenhet blir mer kända i detalj. I och med detta fås ett mer komplett underlag avseende

lämpligast grundläggning som kan revidera/komplettera de principiella råden ovan (Se även nedan 5.10.4 Markarbeten).

- Provgropsundersökning i läget för den södra byggnadens södra del som i nuläget ligger innanför det inre staketet, föreslås ske för att kontrollera jordlagerföljden
- Jord- och bergsondering för att bedöma erforderlig pållängd.
- Hejarsondering för att komplettera jord- och bergsondering och ta fram friktionsvinkel på morän.
- Kolvprovtagning
- CRS-försök i laboratorium för noggrannare bedömning av sättningsegenskaper
- Utökade grundvattenmätningar, med mätningar en gång per månad för att ev. fånga säsongsvariationer.

Utöver detta krävs kompletterande geotekniska undersökningar ifall ny byggnation önskas på de delar av kvartersmarken som inte undersökts inom ramen för denna plans framtagande.

5.10.4 MARKARBETEN

Schaktning:

Eventuell förekommande mulljord samt asfalt skall avlägsnas under byggnader och hårdgjorda ytor. Vid schaktningsarbeten skall anvisningar enligt Svensk Byggtjänsts ”Schakta Säkert” från 2015 följas. Schakt bedöms främst ske i förekommande fyllning eller torrskorpelera med en mäktighet av minst en meter, överlagrande lera med en skjuvhållfasthet över 20 kPa, förutsatt att schakt ej sker ned till större djup än ca 3 meter under markytan. Vid schakt under grundvattnets trycknivå bör grundvattnet hållas undan med läns-pumpar i pumpgropar då befintlig lera inte bedöms vara mäktig nog att förhindra hydraulisk bottenuppträckning.

Fyllning och packning:

Fyllning under pålad byggnad skall ske med pålningsbara massor. Under plattgrundlagd byggnad skall läggas en packad fyllning om minst 0,3 meter. På grundbotten skall en geotextil av lämplig bruksklass utläggas innan fyllningen påförs.

Dränering:

Dränering inom kvartersmark bör ej ske under nivån +55 för att ej permanent påverka grundvattenförhållandena inom området. Avseende dränering inom allmän platsmark gata (befintliga lokaligator) så dräneras de idag till nivåer lägre än +55 och behöver fortsätta hållas dränerade för att bibehålla sin funktion.

Marksättningar och markstabilitet:

Den förekommande jorden inom områden med lera är att betrakta som något sättning-skänslig även om inga kompressionsförsök har skett på leran. Utifrån utvärderad CPT i punkterna i närheten av anstalten bedöms leran vara överkonsoliderad ned till ca 3 – 4 meter djup under markytan och normalkonsoliderad och sättningsbenägen under denna nivå. Sättningarna kan grovt uppskattas till 7–8 cm vid 2 meter lera och en uppfyllnad över befintlig markyta om ca 1 meter. Vid behov av större uppfyllning och vid plattgrundläggning i områden med lera bedöms kompressionsförsök behöva utföras för en mer noggrann bedömning av sättningarna. Överkonsolideringsgraden har ej heller undersökts på befintlig skolgård.

Avseende markstabilitet är marken att betrakta som stabil vid belastning på markytan från entreprenadmaskiner. Leran bedöms kunna belastas med upp till 100 kPa utan att riskera markens stabilitet, förutsatt plan mark. Vid större kranuppställningar samt vid arbeten i anslutning till eventuella schakter där släntkrönet belastas skall dock samråd ske med geotekniker.

5.10.5 MARKRADON

Kommunens radonriskkarta från 1995 visar att planområdet ligger inom normalrisk-område för radon. De mätningar av radon som gjordes vid den geotekniska utredningen visar att normalrisk också föreligger, men att ett prov (25L08) i den nordvästa delen påvisade ett högre radonvärde (värden $>50 \text{ kBq/m}^3$ som innebär hög risk).

Mätningar av radon utfördes i fyra punkter inom området och följande värden uppmättes:

Punkt	Radonhalt (kBq/m^3)
25L01	40,7
25L04	36,7
25L08	51
25L10	28,3

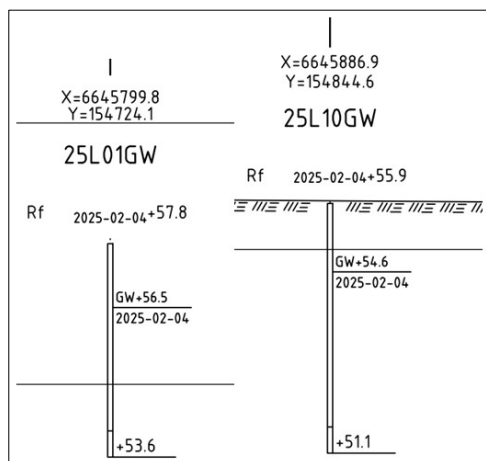
Tabell 1: Uppmätta radonhalter.

Ett radonsäkert byggande rekommenderas, huvudrekommendationen från Boverket vad gäller byggnadssätt med avseende på radon är att alltid bygga tätt mot marken. Radonskydd hanteras i bygglovskedet.

5.11 HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Planområdet är förhållandevis flackt (mellan +57,8 i väster ned till ca + 55 i öster). Jordmånen i marken är i huvudsak glacial lera. Markens infiltrationsförmåga är låg och är att beteckna som mycket dåligt dränerande.

Två grundvattenrör har installerats i samband med den geotekniska undersökningen. Dessa rör har avvägts vid ett tillfälle, 1 – 2 dagar efter installationen, i februari 2025 (25L01GW och 25L10GW). Porttrycksutjämning och därpå följande beräkning av grundvattnets trycknivå har även utförts efter CPT-sonderingar (25L05 och 25L08). Inom den nordvästra delen av området har en trycknivå på +56,3 – +55,2 (1 – 1,4 m under markytan) beräknats från CPT-sonderingar. Inom den sydöstra delen av området har en trycknivå på +56,5 – +54,6 (1,2 – 1,3 m under markytan) uppmätts i grundvattenrören. De utförda mätningarna tyder på relativt likartade grundvattenförhållanden inom området, grundvattnets trycknivå låg vid tidpunkten för mätning på mellan 1 – 1,4 m under markytan. Grundvattennivåerna låg generellt i små magasin över de normala vid tidpunkten (enligt SGU:s grundvattennivåer). Över tid kan sannolikt variationer förekomma.

ID	Avläsning	
	Datum	Djup/Nivå
25L01GW	2025-02-04	1,3 m.u.my/+54,6
25L10GW	2025-02-04	1,2 m.u.my/+56,5

ID	Avläsning porttrycksutjämning	
	Datum	Djup/Nivå
25L05	2025-02-04	1,02 m.u.my/+56,3
25L08	2025-02-04	1,38 m.u.my/+55,7

Figur 34: Från MUR (Loxia 2025). Grundvattennivåer (G-10.2-001) samt grundvattennivå och porttrycksutjämning (tabell 2 och 3).

2025-04-23 kontrollerades dagvattenrören av Sala kommun och nivåerna uppmättes då för 25L01GW till + 55,8 (1,8 m.u.my) och för 25L10GW till + 54,28 (1,6 m.u.my) (RH2000). Dagvattenrören kommer mätas igen i oktober 2025. Dagvattenrören kontrollerades igen 2025-06-12. 25L01GW uppmättes till + 55,84 (1,8 m.u.my.) och 25L10GW uppmättes till + 54,42 (1,46 m.u.my). Mätningar i oktober (2025-10-08) uppvisade liknande nivåer som i juni (+55,88 och + 54,45). Uppmätta värden skiljer sig därmed mycket lite mellan april-oktober.

För att få ytterligare jämförelser finns ett grundvattenrör från 2017 i planområdets sydvästra hörn (SALA 9020) precis vid infarten till Salberga, nära Johannesbergsgatan. I detta

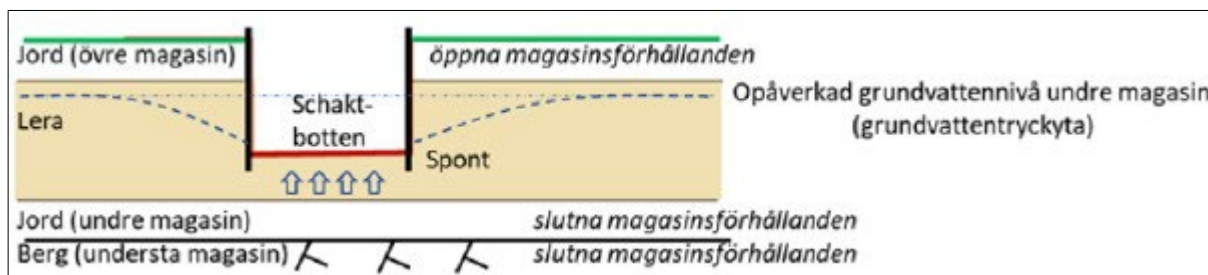
grundvattenrör har vattnet sedan mätningarna påbörjades 2017 i genomsnitt legat på ett djup av ca 2,7 meter under markytan (+54,13 RH2000). Då marken ligger högre och avståndet är ca 130 meter från där den underjordiska dagvattenanläggningen avses förläggas så behöver grundvattennivån undersökas där anläggningen avses placeras. Troligen ligger grundvattennivån där på strax över eller under + 53.

Vid projektering för en underjordisk dagvattenanläggning bör jordlager och grundvattennivån undersökas inom utsett område för kunna bestämma lämpligast utformning av anläggningen.

Grundvattennivån har därmed undersökts på två punkter inom kvartersmarken samt vid CPT sondering. Grundvattenrören 25L01GW (östra delen på befintlig parkering) samt 25L10GW (västra delen på skolgården). Bägge grundvattenrören drogs ned till friktionsjorden. Vid projekteringen inför nybyggnation bör hydrogeolog undersöka grundvattensituationen närmare. T.ex. kan fler grundvattenrör slås ned i lerlagret men inte ned till friktionsjorden tillsammans med att befintliga rör avläses. Detta för att jämföra uppmätta grundvattennivåer och ge en mer detaljerad information avseende möjliga schakningsdjup och minimera risken för hydraulisk bottenuppträckning. Undersökningen kan även svara på om det finns behov av tillfällig grundvattenbortträngning, kontrollåtgärder m.m. Detta för att, tillsammans med kompletterande geoteknik, ge en mer detaljerad information avseende lämpligast grundläggning. Kompletteringen kan förslagvis göras vid projektering i samband i med geotekniska undersökningar.

Liknande rekommendationer beskrivs även i utförd dagvattenutredning där förslaget är att anlägga ett underjordiskt fördröjningsmagasin. Innan ett anläggande kan bli aktuellt ska förutsättningarna avseende geohydrologin undersökas närmare för att föreslagen konstruktion ska bli funktionell samt inte påverka grundvattennivåer negativt.

” Det är troligt att den uppmätta grundvattennivån visar grundvattentryckytan i det slutna magasinet under lerlagret, vilket på grund av lerans tryck ställer sig en bit upp i lerlagret (SGU, 2019). Vid eventuell framtida schakt i området behöver lerlagrets mäktighet och grundvattennivåer i det undre och övre magasinet säkerställas, samt influensområdet för en eventuell lokal grundvattensänkning behöver utredas. Risker som bottenuppträckning behöver även beaktas...Fler provpunkter kommer behövas i och kring positionen för ett eventuellt underjordiskt magasin.” (WRS 2025, avsnitt 5.2).

Figur 35: Schematisk bild av påverkan på grundvattennivå (SGU 2019).

5.12 KULTURMILJÖ

Inga kulturhistoriskt viktiga lämningar, byggnader eller byggnadsminnen finns inom planområdet. Strax norr om planområdet finns mer kulturhistoriskt intressant arkitektur och kvarvarande delar av det gamla sjukhusets park. Området är inte planlagt och byggnaderna i området har inget skydd. Konstverket Silverraster på anstaltens mur är del av dagens befintliga kulturmiljö (se ovan avsnitt 3:6).

5.12.1 FORNLÄMNINGAR

Inga fornlämningar finns inom planområdet. I fornsök finns endast registrerat ett par fynd i närheten (ej fornlämningar). Dels ett lösfynd av tre bitar yngre rödgods (sentida höganäsproduktion) gjordes vid arkeologisk utredning under planarbetet för äldreboendet nordöst om planområdet (L2022-781) samt en sentida husgrund (lusthus) som idag finns inom anstaltsområdet (L2003-8485). Skulle lämningar hittas under markarbeten ska arbetet direkt avbrytas och tillsynsmyndighet (Länstyrelsen Västmanland) kontaktas.

5.13 FYSISK MILJÖ

5.13.1 GÅNG- OCH CYKELVÄG (GC)

Idag går en gång- och cykelväg (GC-väg) genom området där Salberga avses utvidgas. Från befintlig GC-väg längs med Josefsdalsvägen når man GC-vägen genom att ta Portvaktsgatan ned till Tränggatan där GC-vägen fortsätter söderut. Efter tidigare ombyggnation av parkeringsplatserna avviker GC-vägen åt sydost fram till befintligt GC-nät på Johannesbergsgatans östra sida.

Denna GC-väg används frekvent av boende som bor längre nordväst om området (t.ex. från Gärdesta och Josefsdal). Vägen används bland annat för att ta sig till målpunkter som sportaktiviteter vid Lärkanområdet och tidigare för att hämta/lämna barn vid skola och förskola.

Ny detaljplan kommer innebära att denna GC-väg inte kommer kunna finnas kvar då området i framtiden inhägnas. Området kommer därmed inte längre vara tillgängligt för allmänheten. Samhällsbyggnadskontoret har därför utrett om en ny dragning direkt norr om området och åt öster skulle kunna ersätta den del av GC-vägen som inte kommer gå att använda i framtiden.

Slutsatsen blir att det finns möjligheten att göra detta (se ljusblå linje figur 36) men att detta inte kommer innebära en genare väg än vad befintligt GC-nätet idag erbjuder. Antalet passager över gator är samma oavsett lösning (en passage över Johannesbergsgatan) och den nyanlagda GC-vägen skulle till och med bli aningen längre.

I figur 36 (grön linje) är den idag befintliga GC-vägen klart kortare (ca 470 meter) och innebär en genare väg till målpunkter söderut. Vid ett anläggande av en ersättande GC-väg skulle denna anläggas norr om anstaltens nya utbredning och gå västerut och ned till Johannesbergsgatan (ljusblå linje). Denna sträcka blir ca 630 meter. Att i stället för att svänga in på Portvaktsgatan fortsätta längs med Josefsdalsvägen, och sedan svänga söderut innebär även det en längre sträcka än idag (ca 600 meter).

Sammantaget kommer det bli något längre att cykla/gå i framtiden än idag, men då en ersättande lösning endast skulle innebära en ännu längre sträcka finns det inte några anledningar att ersätta den gamla genare GC-vägen med en helt ny GC-väg.

Tidsmässigt (med cykel) innebär förändringen att restiden blir ca 25–30 sekunder längre genom att använda sig av befintligt GC-nät. Denna tidsskillnad blir även den konsekvens som detaljplanen innebär för trafikanter som nyttjar GC-nätet.

En ny GC-väg kommer trots detta anläggas längs med den nya lokalgatan till äldreboendet. Även ett nytt övergångsställe kommer anläggas vid infarten till lokalgatan som passerar Johannesbergsgatan (kopplar ihop ny GC-väg med det befintliga GC-nätet). Se rödmarkerad linje i figur 36. Om framtida behov uppstår kvarstår en möjlighet att koppla samman GC-

Figur 36: Längd avseende befintlig och alternativ till GC. Röd streckad linje avser ny GC till äldreboendet samt övergångsställe till befintlig GC på andra sidan Johannesbergsgatan. Pil visar möjligheten att sammankoppla GC-nätet i framtiden om behov uppstår.

vägarna genom att anlägga en fortsättning av GC-vägen längs den norra sidan i enlighet med ljusblå linje och pil i figur 36 (direkt utanför planområdet).

5.13.2 HÅRDGJORDA YTOR

Förutom befintlig asfalterad gång- och cykelväg finns övriga hårdgjorda ytor inom området som personalparkering och asfalterat underlag där olika versioner av modulskolan placerats. Även asfalterade hämtning och lämningszoner finns.

5.14 SOCIALA

Idag används västra delen av området främst av anställda vid Salberga kriminalvårdsanstalt då anstaltens parkeringsplats ligger där, men även besökare till anstalten. Östra delen används för förbipasserande som använder GC-vägen för att ta sig i nord/sydlig riktning. Planområdet angränsar i sydöst till bostadsområdet Åkra som är Salabostäders hyresbostäder och i nordöst till det Johannesbergsgatans äldreboende.

5.15 TEKNIK

Inom planområdet finns teknisk infrastruktur i form av ledningar som t.ex. fjärrvärme, el, fiber och VA. Inom skolområdet finns också nedlagda ledningar och anläggningar för skolans behov, t.ex. fettavskiljare, dräneringsrör, el-försörjning och VA rör. Dessa kommer ligga kvar i marken efter att skolorna avetableras. Fjärrvärmeledningar går längs med kvartersmarkens norra och södra gränser. Påkoppling av nybyggnation till fjärrvärme är möjlig (Sala-Heby Energi AB). Diskussioner pågår även om att eventuellt anlägga anläggning för fjärrkyla.

Den befintliga transformatorstationen anlades för skolans behov och kommer troligen inte behövas i framtiden då de nya byggnaderna troligen kommer få sin elförsörjning inifrån anstalten (för att möjliggöra reservkraft vid strömavbrott). Befintliga armaturer och belysningskällor inom skolområdet och längs med befintlig gång- och cykelvägar behöver övertas eller avvecklas. Diskussion avseende detta ska göras mellan ledningsägare och Salberga Fastighetsförvaltning AB.

Figur 37: Transformatorstation och belysning. Bild tagen från väster.
Ekdalens modulförskola och Åkraområdet i bakgrunden. Vallen till höger.

5.16 TRAFIK

Kollektivtrafik

Busslinjen ”Silverlinjen” trafikerar och hållplats finns vid närliggande Silvermyntsgatan cirka 120 meter från planområdet. Önskemål finns från Kriminalvården att i framtiden kunna anlägga en hållplats. Inom kvartersmarken skulle en vändslinga för buss gå att åstadkomma, men inget beslut om detta är taget i dagsläget. Endast en handfull anställda nyttjar kollektivtrafik för att ta sig till jobbet. En anledning till det är på grund av att aktuell tidtabell synkar dåligt med Kriminalvårdens arbetstider. Periodvis har Kriminalvården chartrat direktbussar från Uppsala till Salberga. Diskussioner ska enligt uppgift från Salberga Fastighetsförvaltning AB pågå mellan Kriminalvården och Region Västmanland om eventuella anpassningar i tidtabellen för att förbättra möjligheten för att använda kollektivtrafik.

Tidigare trafikerade busslinje 60 den tillfälliga hållplatsen Åkraskolan/Johannisbergsgatan som ligger i anslutning till modulskolorna. Linjens sträckning och upptagningsområde är inte anpassad för att utnyttjas av anställda på anstalten. Linje 60 har, efter att Åkraskolan återinvigdes 2025-08-18, återgått till att trafikera Åkraskolan.

Övrig motortrafik

Silvermyntsgatan är utsedd som sekundär led för farligt gods (ÅDT November 2024: 5843). Då aktuell kvartersmark ligger på behörigt avstånd innebär detta ingen risk.

Trafiken på Josefsdalsvägen har som målpunkter bostäder på Åkraområdet samt till anstalten och skola/äldreboende. Hastigheten är begränsad till 30 km/timmen. ÅDT där man svänger in från Silvermyntsgatan låg 2018 på 1701 och har inte mätts där sedan dess. Trafiken avtal ju längre in på vägen man tittar, se avsnitt ovan 5.9.1 Trafikbuller.

Avseende trafiken på den enskilda väg som ska övergå att bli allmän platsmark gata så används den idag för hämtning/lämning till modulskolorna samt trafik till äldreboendet. Personbilstrafiken varierar från dag till dag på vardagar avseende personal som tar bilen med högt räknat ca 60 bilar/dygn (ej beaktat anställda som går, cyklar till jobbet). Fordonsrörelserna är utspridda på olika skift (dag, kväll, natt) med något mer trafik när skiftbyten sker. Besökare till äldreboendet brukar besök vara i genomsnitt ca 16 st/dag. Ambulanser och färdtjänst tillkommer. Leveranser sker främst från Josefsdalsvägen, ca 20 st/vecka.

För modulskolornas del så alstrar dessa ingen trafik idag då de är tomställda.

Figur 38: Sekundär led för farligt gods (Silvermyntsgatan).

5.17 ANNAT

Postutdelning:

Postnord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är Postnord som ska godkänna placering och standard på postmottagningsfunktionen. I denna roll representerar Postnord samtliga postoperatörer som är verksamma i det aktuella området.

Till Salberga Kriminalvårdsanstalt är det Postnord som levererar post till anstalten och Kriminalvården avser att förlägga posthanteringen ut till den nya omlastningscentralen. Vid

projektering av omlastningscentralen ska därför Postnord tidigt kontaktas för dialog och godkännande.

Avfallshantering:

Enligt uppgift från Kriminalvården kommer avfallshanteringen att flyttas ut till omlastningscentralen. Inga detaljer finns ännu och antingen kommer avfallet förvaras inne i byggnaden alternativt kan t.ex. en miljöbod komma att anläggas i nära anslutning till omlastningscentralen. Detta kommer bestämmas vid kommande projektering. Förutom Vafab Miljö AB handhas avfallet från anstalten även av PreZero. Enligt Salberga Fastighetsförvaltning AB kommer föransökan för hämtning även framledes att krävas, något som lyfts som problematiskt av VafabMiljö AB.

Avfallshanteringen ska utföras i enlighet med kommunens renhållningsordning de rekommendationer som anges i Avfall Sveriges "Handbok för avfallsutrymmen - Riktlinjer för utformning av avfallsutrymmen vid ny- och ombyggnation".

Hämningsplats för avfall ska utformas efter Arbetsmiljöverkets krav på körvägar, vändplatser och angöringsplatser. Avfallshanteringen ska även följa kommunens riktlinjer om källsortering. Avfall kan sorteras enskilt eller i miljöbod, skåp, bottentömmande behållare eller motsvarande, som utöver rest- och matavfall även inrymmer utsortering av förpackningsmaterial, glas och tidningar.

Inför projektering av ett avfallsutrymme eller ett beslut om bygglov av ett avfallsutrymme ska kontrakterade avfallsföretag kontaktas för att säkerställa förslag till utformning.

6 PLANERINGSUNDERLAG

6.1 KOMMUNALA

6.1.1 DETALJPLAN

DP 3996 Del av Salbergaområdet, Kriminalvårdsanstalten. Laga kraft 2006-07-04.

Lagras i fysiskt arkiv och digitalt (www.sala.se) Start > Bygga, bo och miljö > Detaljplaner och områdesbestämmelser > Gällande detaljplaner.

DP 4030 Detaljplan för del av Kristina 4:4. Laga kraft 2012-02-03. Lagras i fysiskt arkiv och digitalt (www.sala.se) Start > Bygga, bo och miljö > Detaljplaner och områdesbestämmelser > Gällande detaljplaner.

6.1.2 GRUNDKARTA

Grundkartans aktualitet inför antagande: Fastighetsindelning 2025-11-19. Markdetaljer: 2024 års ortofoto, samt fältinventering 2024-03-03. Koordinatsystem Sweref 99 16 30 och Höjdsystem RH2000. Lagras i kommunens diarie (KS 2024/964).

Då aktuellt område är plats för pågående avvecklande av modulskolorna så ändras förutsättningarna kontinuerligt. Inga huvudsakliga mark- ägo förhållanden ändras utan belysningsstolpar tas bort, lektyr avvecklas samt moduler håller på att avlägsnas. Då Gärderstas moduler inom kort är avlägsnade så har dessa moduler helt tagits bort från grundkartan inför antagandet. Ekdalens moduler kvarstår.

6.1.3 ÖVERSIKTSPLAN

Översiktsplan för Sala kommun 2050. Antagen 2023-09-25. Lagras i fysiskt arkiv och digitalt (www.sala.se) Start > Bygga, bo och miljö > Översiktsplanering.

6.1.4 UNDERSÖKNING ENLIGT 6 KAP. 6§ MILJÖBALKEN (1998:808)

En undersökning om betydande miljöpåverkan togs fram och skickades för samråd till Länsstyrelsen Västmanland 2024-02-22. Undersökningen och Länsstyrelsens yttrande finns i kommunens diarie. Länsstyrelsens yttrande är daterat 2024-09-19 och har diariennr 4745-2024. Bägge dokumenten lagras i kommunens diarie (KS 2024/964).

6.1.5 SÄRSKILT BESLUT OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Ett särskilt beslut att planförslaget inte kommer innebära en betydande miljöpåverkan har tagits i KSLU mellan samråd och granskning (KSLU § 133). Protokollutdrag bifogas planhandlingarna och lagras i kommunens diarie (KS 2024/964 & KS 2025/972).

6.1.6 GODKÄNNANDE AV KÖP- OCH GENOMFÖRANDEAVTAL

Avtalet godkändes i Kommunstyrelsen 2025-11-12 (KS § 206). Beslut och påskrivet avtal lagras i kommunens diarie (KS 2025/1038) samt fysiskt arkiv.

6.2 UTREDNINGAR

6.2.1 DAGVATTENUTREDNING

Dagvattenutredning (WRS 2025-04-14), Lagras i kommunens diarie (KS 2024/964).

Skyfallskartering över Sala stad (Sala kommun (WRS 2023-03-01), Lagras i kommunens diarie (KS 2025/399).

6.2.2 GEOTEKNISK UTREDNING

Översiktlig Geoteknisk utredning (Loxia 2025-03-26), PM + MUR - Lagras i kommunens diarie (KS 2024/964).

Äldre geotekniska utredningar:

Översiktligt PM Geoteknik, Kristina 4:4 mfl. (Bjerking 2010-02-11), Underlag till DP 4030 (Dnr: 2011/225). Utredning lagrad i kommunens Geosecma Webb (utredningar).

PM Geoteknik Projekteringsunderlag- Del av Kristina 4:245 – Ny VA ledning (Peab Anläggning/Gren Consulting 2020-04-14). Erhållen från Salberga Fastighetsförvaltning AB. Lagras ej hos kommunen.

6.2.3 MARKMILJÖUTREDNING

Någon ny markmiljöutredning har inte framtagits för denna detaljplan. Däremot har tidigare undersökningar inom planområdet och i det direkta närområdet använts och en kvalificerad bedömning gjorts avseende gällande markmiljösituation. Utredningar som legat till grund är:

PM Miljöteknisk markundersökning, Kristina 4:4 mfl. (Bjerking 2010-02-11), Underlag till DP 4030 (Dnr: 2011/225). Utredning lagrad i kommunens Geosecma Webb (utredningar).

Översiktlig miljöteknisk markundersökning inför skolverksamhet (Geosigma 2018-02-25) Lagras i kommunens diarie (Dnr: 2018/593).

Behovsbedömning markundersökning – uppförande av Ekdalen modulförskola i Sala, Sala kommun (AFRY 2023-07-19). Lagras i kommunen diarie (Dnr: 2023/1318).

Beslut hantering av massor inom Kristina 4:4 (Miljöenheten Sala kommun 2018-04-04) Delegationsbeslut § 2018/175 (Dnr: 2018/754).

6.2.4 BULLERUTREDNING

En översiktlig beräkning avseende trafikbullersituationen har genomförts genom tabeller publicerade i "Så mycket bullrar vägtrafiken" (Boverket). Data avseende ÅDT (Årsmedel dygnstrafik) i området har tillhandahållits från Projekt- och utvecklingsenheten, Sala kommun. Övrig information avseende trafik (till äldreboendet) har erhållits från Vård- och omsorgsenheten och till anstalten från Salberga Fastighetsförvaltning AB.

6.3 ANNAT

Kontrollstrategi för luftkvalitet 2024–2025, Lagras i kommunens diarie (Dnr: KS 2023/181).

7 KONSEKVENSER

7.1 FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER

Inom området finns både servitut och ledningsrätter. Sala-Heby Elnät AB har ledningsrätt för starkström (1981-1422.1) samt fjärrvärme (1981-111.1). Ledningsrätterna påverkar bägge fastigheter men kommer kunna finnas kvar i plankarta inlagda markreservat för allmännyttiga ledningar.

Ett servitut (1981-1596.1) som kom till när befintlig plan genomfördes är det som möjliggjorde att allmänheten kunde använda en väg inom fastigheten Kristina 4:245 som gång- och cykelväg ”Servitut med rätt att använda väg för gång- och cykeltrafik”. Vid denna plans genomförande, och det faktum att övriga gång- och cykelvägen kommer förvinna innebär att detta servitut behöver avslutas.

För att tillgodose dagvattenhanteringen för kvartersmarken (främst vid skyfall) ska ett servitut tas fram som möjliggör att leda del av områdets dagvatten till det befintliga dike som idag tillhör befintligt äldreboende.

Ledningsrätter kommer inte påverkas av planförslaget utan markreservat som säkrar befintliga ledningsrätter i området införs i plankartan.

Markreservaten kommer för anstaltens behov förses med stängsel, men detta ses inte förhindra framtida tillgänglighet till aktuella ledningar. Vid behov av åtkomst för service/underhåll av ledningarna gäller ledningsrätt. Lämpligast placering av stängsel diskuteras mellan fastighetsägare (Salberga Fastighetsförvaltning AB) och ledningsägaren (Sala-Heby Energi AB) innan dessa uppförs.

7.2 NATUR

7.2.1 LANDSKAPSBILD

Salbergaanstalten innebär redan idag en stor påverkan på landskapsbilden med tanke på den dominerande muren som omgärdar anstalten. Planförslaget och till den kommande byggnation

kommer placeras närmare befintlig anstalt och påverkar därav landskapsbilden i liten grad. Inhängnande stängsel kommer göras lägre och anpassas till närheten till kringliggnade befintlig bebyggelse. Syftet är att det inte ska upplevas att anstalten kommer närmare de närmast boende än hur det upplevs idag.

7.2.2 NATUR OCH FRIYTOR

Den natur och friytor som fanns inom planområdet innan modulskolorna anlades kommer inte gå att återskapa på platsen. Detta då behovet av expansion av Kriminalvårdens anstalter är av högre allmänt intresse än återskapandet av växtlighet och friytor i form av gräsplaner för bollspel. Då mycket av växligheten redan idag är borttagen blir konsekvenserna minimala. Om möjligt kan öppna ytor för dagvattenhantering innebära mer grönska, men är då inte allmänt tillgängliga.

7.3 MILJÖ

7.3.1 MILJÖBEDÖMNING

En behovsbedömning avseende betydande miljöpåverkan har gjorts enligt PBL 4:34 och 6 kap MB. Detaljplanen bedöms inte medföra sådana förändringar och påverkan att den fordrar en miljökonsekvensbeskrivning. Särskilt samråd har skett med Länsstyrelsen som yttrat sig att de instämmer i kommunens bedömning att rubricerad detaljplan inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 5 kap. 11 a § PBL (4745-2024).

Planförslaget bedöms vara förenlig med hushållningsbestämmelserna enligt kap 3 MB, planområdet ingår inte i något av de områden som omnämns i kap 4 MB. Förslagets genomförande bedöms inte heller medföra att de gällande miljökvalitetsnormerna enligt MB kap 5 överskrids. Ett särskilt beslut att planförslaget inte kommer innebära en betydande miljöpåverkan har tagits i KSLU innan planen togs ut på granskning (KSLU § 133). Se även ovan 6.1.5.

7.3.2 STÄLLNINGSTAGANDE 4 KAP. 33 B § PLAN- OCH BYGGLAGEN (2010:900)

Kommunen bedömer att betydande miljöpåverkan inte kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan enligt Miljöbalken 6 kap 5 §. och skälen för detta ställningstagande redogörs nedan:

Markanvändning - Detaljplanen innebär att området kan exploateras och utvecklas för att anlägga anstaltens logistiska- samt administrativa funktioner. Påverkan på markanvändningen blir minimal på platsen för tänkt bebyggelse då delar av marken redan är exploaterad och sanerad till känslig markanvändning (idag modulsolor). Viss påverkan kan bli fallet om

dagvattenanläggningar måste anläggas för att omhänderta dagvatten samt möjligt behov för fler parkeringar, lastzon etcetera.

Omgivning - Omgivningen kommer påverkas i och med att ny bebyggelse tillförs. Bestämmelse avseende utformning har införts i plankartan som tillser att den anpassas till kringliggande bebyggelse.

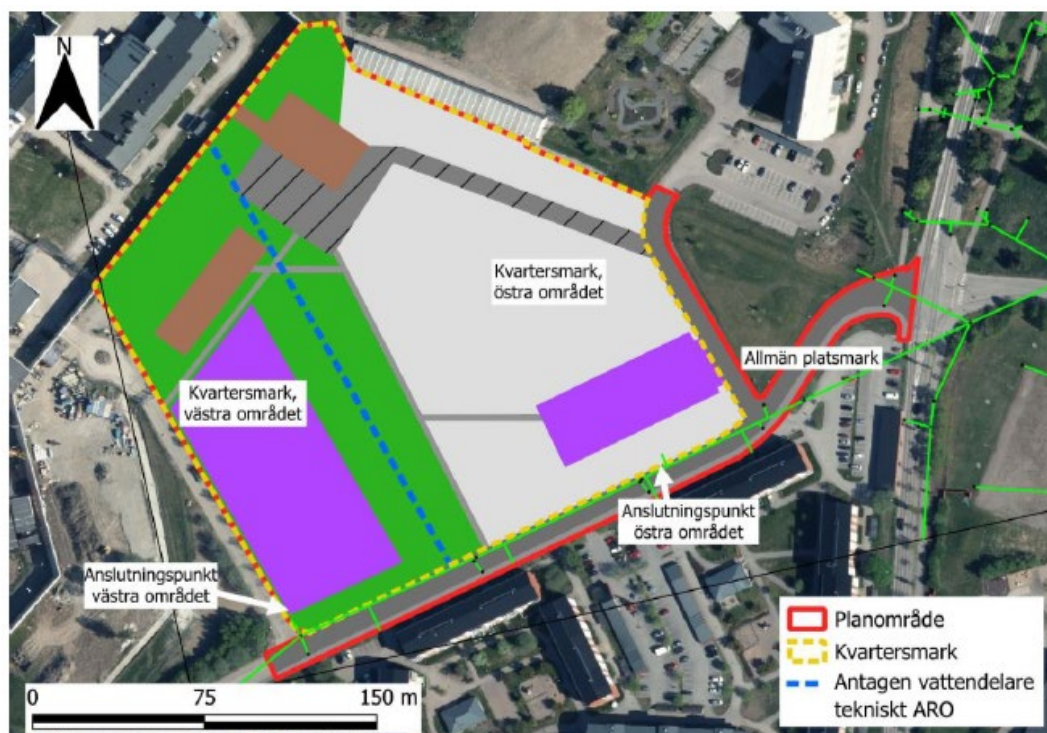
Natur- och kulturmiljö - Detaljplanen bedöms inte påverka några kända fornlämningar eller annan värdefull natur- eller kulturmiljö.

Hälsa och säkerhet - Genomförandet av planen bedöms inte medföra någon betydande risk som berör hälsa och säkerhet. Den mark som avses för byggnation är till viss del redan sanerad ned till känslig markanvändning och ses lämplig för tänkt byggnation. Den vall med massor från saneringen som idag finns på platsen kommer inte påverkas för tänkt utveckling av området. Radonsäkert byggande rekommenderas och frågan kommer hanteras i bygglov.

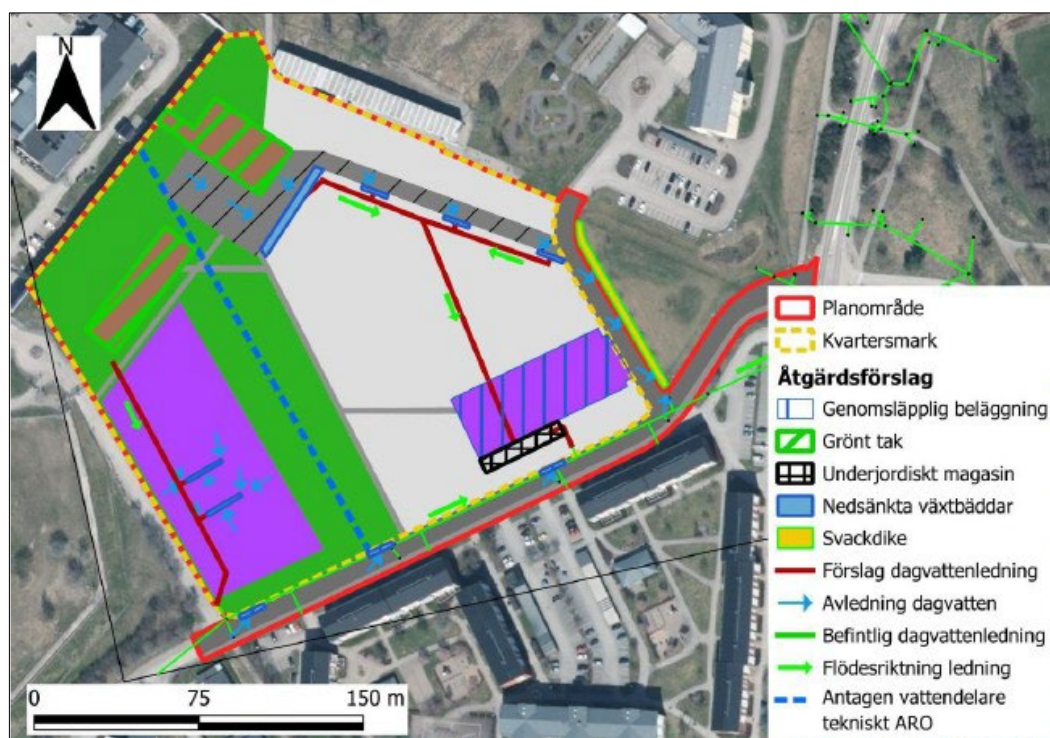
Den samlade bedömningen blir därför att med utgångspunkt av ovanstående skäl bedöms ett genomförande av detaljplanen inte kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan enligt Miljöbalken 6 kap 5 §. En miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning enligt Plan- och bygglagen 4 kap 34 § bedöms därmed inte behöva genomföras.

7.3.3 DAGVATTEN

Förslag på dagvattenhantering har tagits fram inom för detaljplanen utförd dagvattenutredning (WRS 2025). Figur 39 visar delområden för flödesberäkning och anslutningspunkter och figur 40 visar principlösning för dagvattenhantering. Observera att den västra delen av planområdet redan har en befintlig dagvattenledning som avvattnar parkeringen, exakt läge och dimension är dock inte känd. Vidare beskrivning av åtgärdsförslagen för kvartersmark och allmän platsmark följer nedan.

Figur 39: Delområden för flödesberäkning och anslutningspunkter

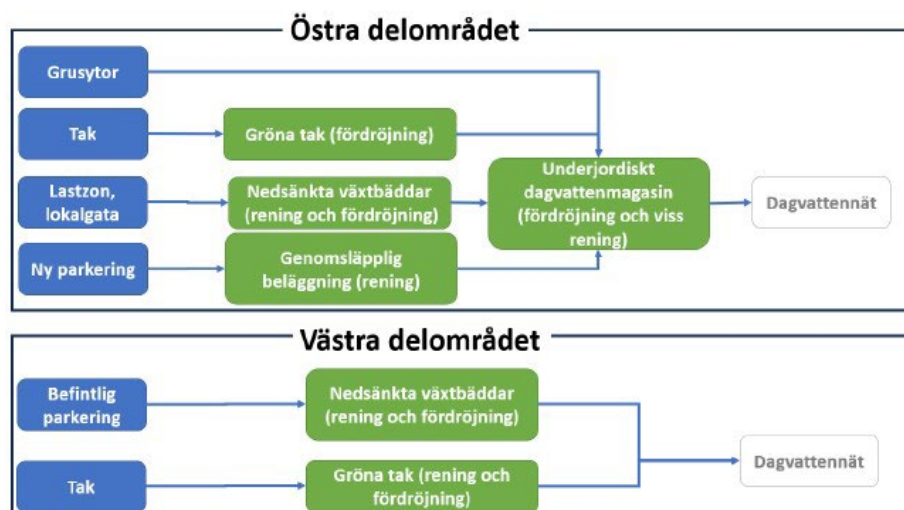

Figur 40: Förslag på utformning av dagvattenåtgärder inom planområdet. Föreslagen ledning i västra delen av kvartersmarken tar ej hänsyn till befintlig ledning vars läge är okänt (WRS 2025).

Inom kvartersmark:

Dagvatten inom kvartersmarken föreslås huvudsakligen renas i nedsänkta växtbäddar och dessa förläggs därför vid de mest förorenande ytorna som den befintliga parkeringen och lastplatsen. För takytor inom kvartersmarken föreslås fördröjning ske via gröna tak och dagvatten från den framtida parkeringen i öster föreslås fördröjas och renas genom att parkeringen anläggs med genomsläpplig beläggning. Då fördröjningsbehovet är relativt stort, i synnerhet för det östra området, föreslås att resterande volymer för detta delområde fördröjs i ett underjordiskt magasin innan flödet når det kommunala dagvattennätet (Figur 41 nedan). För icke-hårdgjorda ytor som grus- och grönytor kommer större delen av nederbörden att infiltrera och ingen reningsåtgärd bedöms därför vara nödvändig.

Tyngre trafik kan förekomma på lokalgatan inom kvartersmarken, men då verksamheten inte innefattar kemikalier eller miljöfarliga ämnen bedöms risken vara liten för miljöfarliga utsläpp från transporter i området.

Figur 41: Schematisk skiss över förslag till dagvattenhantering inom kvartersmark (WRS 2025).

Dagvattenkonsult WRS har i mailkonversation uttryckt att de anser att om nya takytorna anläggs med gröna tak och en nedsänkt växtbädd utmed lastytan enligt åtgärdsförslag i dagvattenutredningen, kommer detta dämpa det mesta av tillkommande dagvattenflöden från ytorna. Och eftersom området idag till stor del är hårdgjort med taktor m.m. från modulsolor, borde det inte bli någon drastisk skillnad från idag. WRS lyfter även att eftersom detta scenario kommer vara under en begränsad period, minskar sannolikheten och därmed risken för översvämning av dagvattensystemet. Utifrån detta görs bedömningen att senareläggande av anläggandet bör gå att acceptera om övriga åtgärder enligt förslag i dagvattenutredning utförs. Senarelagt anläggande av dagvattenmagasinet regleras via köp- och genomförandeavtal (se nedan genomförandeåtgärder).

Inom allmän platsmark:

De delar av planområdet som består av allmän platsmark utgörs både innan och efter exploatering av gata med tillhörande trottoarer. Området har inga större ytor som kan användas till dagvattenhantering och därför har åtgärdsförslaget utgått ifrån att man kan utvidga den allmänna platsmarken något i de östra delarna av planområdet och att man kan ta en del av trottoaren närmast kvartersmarken i anspråk för dagvattenhanteringen.

Totalt är fördröjningsbehovet inom den allmänna platsmarken 24 m³ för att fördröja ett 20-årsregn ner till samma flöden som innan exploatering. I detta fall är markanvändningen oförändrad efter exploatering. Fördröjningsbehovet uppkommer endast på grund av att klimatfaktorn 1,3 används för de dimensionerande flödena för beräkningsfallet efter exploatering.

För att rena och fördröja dagvattnet inom allmän platsmark föreslås att växtbäddar anläggs längs Johannesbergsgatan och att trottoaren på den norra sidan antingen minskas eller tas bort helt för att göra plats åt dessa (se figur 40 & 42). Hela gatusektionen i denna del av planområdet antas kunna ledas mot växtbäddarna, men exakt placering behöver ses över i ett senare skede för att säkerställa detta. Längs vägen upp till äldreboendet föreslås att den allmänna platsmarken utvidgas och att dämmande sektioner anläggs i det befintliga diket som går längs den östra sidan av vägen för att möjliggöra fördröjning av dagvatten. På grund av områdets topografi och platsbrist vid den allmänna platsmarken bedöms att dagvatten från de östra delarna inte kan omhändertas lokalt innan dagvattnet når ledningsnätet. Med de östra delarna avses den allmänna platsmark som finns längst i öster, dvs. Johannesbergsgatan från korsningen lokalgata och upp till korsningen med Silvermyntsgatan.

Figur 42: Schematisk skiss över förslag till dagvattenhantering inom allmän platsmark (WRS 2025)

Då lokalgator redan är utbyggda planeras åtgärderna att genomföras först i framtiden. Åtgärderna kan genomföras i samband med att lokalgator behöver förnyas, eller när det finns en fastställd handlingsplan för dagvatten inom kommunen där en prioritering är gjord utifrån behov.

7.4 MILJÖKVALITETSNORMER

7.4.1 LUFT

Planförslaget bedöms inte innebära några konsekvenser för miljökvalitetsnormer för luft.

7.4.2 VATTEN

Beräknad föroreningsbelastning efter föreslagna åtgärder har tagits fram i Stormtac inom utförd dagvattenutredning (WRS 2025). Resultatet visar att föroreningsbelastningen förväntas minska för samtliga undersökta ämnen bortsett från fosfor, kväve och koppar som alla ökar något. För samtliga undersökta ämnen är dock osäkerheten i beräkningarna större än den beräknade förändringen. Med tanke på att en stor del av planområdet bestod av grönytor innan exploatering kan effekten av föreslagna åtgärder ses som god. Fosfor och kväve ökar dock fortsatt något efter föreslagna åtgärder vilket är problematiskt sett till recipienterna Lillån och Sagåns problematik med övergödning. Om ytan nedsänkta växtbäddar skulle öka i exempelvis den västra delen av kvartersmarken vid parkeringen kan ytterligare kväve och fosfor renas vilket i sin tur skulle kunna leda till att halterna förblir relativt oförändrade efter exploatering. En ökning med ytterligare cirka 300 m² växtbäddsyta i denna del av planområdet leder till att halterna av kväve och fosfor förblir helt oförändrade från efter exploatering. Det är dock inte säkert att denna förändring är kostnadsmässigt motiverad med tanke på att de stora osäkerheterna i beräkningarna innebär att en ökning inte kan säkerställas. Med föreslagna åtgärder beräknas även halterna av zink, bly och kadmium att minska till följd av exploateringen vilket är positivt för recipienternas möjlighet att nå gällande miljökvalitetsnormer.

Sammantaget bedöms att exploateringen med föreslagna åtgärder inte kommer att försvåra recipienternas möjlighet att nå gällande miljökvalitetsnormer.

7.4.3 BULLER

Planförslaget kommer inte innebära några problem att följa miljökvalitetsnormen för buller. Trafiksituationen kommer bli liknande eller till och med mindre när modulskolorna avvecklas på platsen. Ökad trafik kommer bli resultatet av att fler anställs på anstalten samt att leveranser till anstalten ökar. Avståndet till lastbryggor m.m. kommer placeras långt från befintliga bostäder.

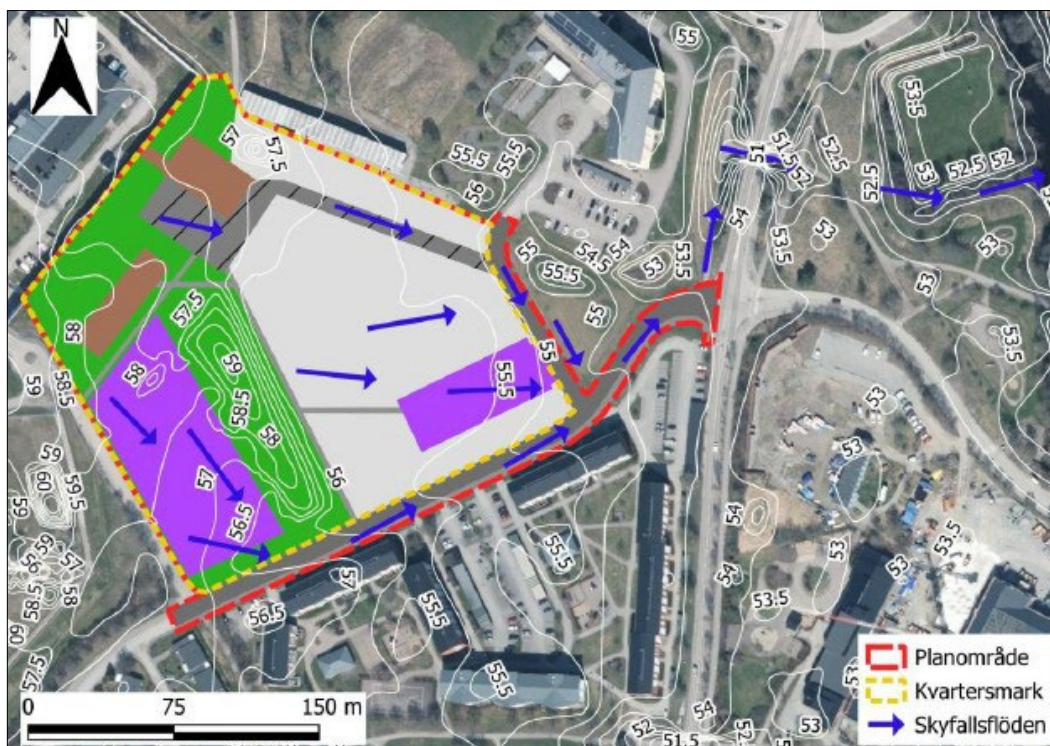
7.5 HÄLSA OCH SÄKERHET

7.5.1 ÖVERSVÄMNING

Ingen översvämningsproblematik finns inom planområdet i dagsläget och då ingen större förändring av höjdsättning planeras i samband med exploatering bedöms översvämningsriskerna fortsatt vara små.

För att hantera den ytvavrinning som kan uppstå vid extrema regn föreslås att höjdsättningen görs på ett sådant sätt att ytvavrinning leds bort från huskroppar och att nya lågpunkter vid bebyggelse undviks i samband med exploateringen (Figur 43). Skyfallsflöden bör ledas ut mot gata som agerar sekundär avrinningsväg vid skyfall. I planområdets nordöstra del leds i nuläget skyfallsflöden från en del av planområdet mot äldreboendets parkering. I samband med exploateringen förslås att höjdsättningen justeras i denna del av planen så att flöden istället leds mot svackdiket väster om planen och Johannesbergsgatan. Inga större befintliga lågpunkter som i dagsläget fördröjer skyfallsvolymen försvinner som följd av exploateringen och ingen bebyggelse finns nedströms mellan planområdet och recipienten Lillån. Med tanke på detta bedöms negativ påverkan på nedströms bebyggelse vara mycket liten till följd av exploateringen.

Då större lågpunkter och rinnvägar saknas inom planområdet är rekommendationer kring lägsta grundläggningsnivå inte motiverade utifrån ett skyfallsperspektiv.

7.5.2 OLYCKOR

Bägge modulskolorna har tomställt och modulförskolan som finns inom områdets sydöstra del kan komma att få verksamheter som vi idag inte vet något om. Förskolans moduler måste kunna finnas kvar på platsen ända tills de enligt avtal avlägsnas senast 2028-03-31.

Redan nu vet vi att delar av Ekdalens modulförskola hyrs av Salberga Fastighetsförvaltning AB som kontor men denna yta utgör i dagsläget endast ca. ¼ av tomställd yta. Information från fastighetsenheten har gett eventuellt kan övriga ytor, eller delar därav, hyras ut för andra verksamheter. Om detta sker kommer någon form av verksamhet finnas i nära anslutning till byggarbetsplatsen.

Grundläggande aktsamhetskrav i Plan- och bygglagen (10 kap. 2 a §) samt en ändring att Boverket får bemyndigande att meddela föreskrifter i Plan- och byggförordningen (10 kap, 24§) så har nya föreskrifter avseende aktsamhet från Boverket (BFS 2024:4 - *Boverkets föreskrifter om aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markåtgärder*) börjat gälla från och med 1 januari 2025. I föreskriften påtalas att vid projektering ska aktsamhetsåtgärder projekteras. § 6 påtalar risk för påtalar att ”Om det finns särskild risk för personskador, ska arbetsplatser för bygg- rivnings- och markåtgärder vara ordnade så att tillträdet för obehöriga försvåras. § 7 påtalar bland annat att för uppkomst och spridning av buller, och damm eller föroreningar ska skäliga aktsamhetsåtgärder vidtas.

Det kommer därmed krävas vid projektering av byggnation att aktsamhet tas så att eventuella nya verksamheter i modulerna inte påverkas negativt av byggnationen samt att risken för personskada, åtkomst till området inte möjliggörs. Detta avser även byggtrafik och andra risker som finns under byggnationstiden. Projekteringens aktsamhetsåtgärder ska även dokumenteras enligt 4 § andra stycket.

I Boverkets Byggregler (BBR avsnitt 2:3 och 2:4) finns föreskrifter och allmänna råd om bland annat hur byggarbetsplatser ska vara ordnade så att tillträde för obehörigt försvåras och att risken för personskador begränsas. BBR hänvisar även till andra regelverk hos Arbetarskyddsstyrelsen (AFS 1999:3) och Naturvårdsverket (NFS 2004:15).

Byggherren ansvarar att t.ex. byggnation utförs i enlighet med gällande krav enligt lagar och föreskrifter (10 kap. 5 § PBL). Detta inkluderar då aktsamhetsåtgärder mm.

För planerad expansion av Salberga kriminalvårdsanstalt ska säkerhets- och aktsamhetsåtgärderna tas fram av byggherren. Samtidigt bör lämpliga åtgärder framtas i samråd med Sala kommuns fastighetsenhet så att eventuell ny användning/verksamhet i modulerna kan finnas utan att risker för personskada uppstår under byggtiden.

Förutsatt att förebyggande åtgärder genomförs vid projektering och innan byggande påbörjas bedöms det att inga konsekvenser för olyckor finns inom planområdet under genomförandet.

7.6 SOCIALA

7.6.1 BARN

Planförslaget bedöms ge flera negativa sociala konsekvenser för barn. I ursprunglig detaljplan för Salberga är delar av dagens planområde planlagt som friluftsområde. Detta på grund av att det då fanns fotbollsplaner på platsen. Sedan dess har platsens användning förändrats i och med anläggandet av modulsolor. I och med denna plans genomförande ändras användningen från friluftsområde till kriminalvård, och de bollplaner som fanns på platsen innan modulsolorna kommer inte att anläggas igen. Det stora nationella intresset av att utöka Sveriges anstaltsplatser, den nuvarande markanvändningen samt närhet till andra lekplatser och idrottsplatser ger sammantaget bedömningen att platsen kan tas i anspråk för kriminalvård trots vissa negativa sociala konsekvenser för barn. En redogörelse för alternativa lek- och idrottsplatser i närområdet finns i avsnitt 5.3.4 Lek och Rekreation längre upp i planbeskrivningen.

7.6.2 ANSTÄLLDA

Planens genomförande bidrar till flera positiva sociala konsekvenser för anställda, bland annat flera arbetstillfällen. Planen möjliggör nytt omklädningsrum för anställda vilket underlättar och effektiviserar inpassering till anstalten. Idag kommer många ombytta eftersom inte alla personliga tillhörigheter får tas med in på anstalten. Befintliga omklädningsrum ligger dessutom långt in i anstalten vilket gör att extratid måste läggas på att gå dit innan passet börjar. Anställda har uttryckt att de känner sig otrygga när de rör sig i sina arbetskläder till och från jobbet. Nytt omklädningsrum bedöms alltså leda till en ökad känsla av trygghet för de anställda.

7.6.3 JÄMLIKHET

Kriminalvården arbetar aktivt med jämlikhets- och jämställdhetsfrågor och inga negativa konsekvenser av planförslaget kan identifieras. Avseende tillgänglighetsfrågor är området flackt men t.ex. gångbanor, informationsskyltar, trösklar och ramper ska utformas så att alla människor (anställda, besökare till anstalten) utan hinder kan orientera sig inom och röra sig i området.

7.7 TRAFIK

7.7.1 MOTORTRAFIK

Då modulsolorna avvecklas samt att antalet anställda ökar till Salberga Kriminalvårdsanstalt bedöms den totala trafikmängden blir mindre, eller oförändrad jämfört med dagens situation. Inga konsekvenser avseende motortrafik bedöms därför uppstå, vare sig gällande antal fordonsrörelser och/eller säkerhet.

7.7.2 GÅNG- OCH CYKELTRAFIK

Konsekvensen för gång- och cykeltrafik blir att den idag befintliga gång- och cykelvägen (GC-vägen) som korsar området idag kommer försvinna. Under och efter planens genomförande kommer GC-vägen sluta redan vid slutet av Portvaktsgatan. För att ta sig till mål söderut måste gående och cyklister i framtiden använda befintligt GC-nät längs med Josefsdalsvägen och sedan söderut längs med Johannesbergsgatan.

I höjd med infarten Johannesbergsgatan/lokalgatan kommer ett övergångsställe anläggas som ansluter till en ny GC-väg för att förbättra säkerhet och tillgänglighet för besökare till äldreboendet samt för anställda på anstalten som tar sig till jobbet från/till busshållplats Silvermyntsgatan (Se även avsnitt 5.13 ovan). Övergångsstället kommer korsa Johannesbergsgatan så att befintligt GC-nät kopplas samman med den nya GC-vägen. Den trottoar som finns längs med Johannesbergsgatans västra sida är smal och i dåligt skick. Därför förordas att man använder befintlig GC-väg för att ta sig säkert till äldreboende och anstalt. När anstalten sedan är färdigutbyggd, om det visar sig att den smala trottoaren används i stor grad, kan detta påkalla eventuella kapacitetshöjande åtgärder som innefattar breddning av trottoaren samt anläggandet av ytterligare ett korsande övergångsställe över infarten till äldreboendet.

8 GENOMFÖRANDEFRÅGOR

8.1 FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR

8.1.1 FÖRÄNDRAD FASTIGHETSINDELNING

Kristina 4:4 (kommunal fastighet) avses avyttra drygt 2,6 hektar till Sala Fastighetsförvaltning AB som äger Kristina 4:245. GATA₁ som utgör ca 1400 m² allmän platsmark gata kommer att uppgå i kommunalt huvudmannaskap.

Fastighet	Storlek	Storlek efter fastighetsbildning
Kristina 4:4	337 938 m ² , avyttrar ca 26 800 m ²	Ca 311 138 m ²
Kristina 4:245	211 306 m ² , erhåller ca 26 800 m ²	Ca 238 106 m ²
Allmän platsmark GATA ₁	Ca 1400 m ²	Kvarstår i Kristina 4:4

Därför ska befintliga anläggningar under mark, samt belysning och asfalterade ytor inom kvartersmark övertas av Salberga Fastighetsförvaltning AB från Sala kommun utan kostnad. Lekanordningar, basketplaner etc. för skolans verksamhet ska avlägsnas, VA rör mm. ska pluggas och när allt detta genomförts anses marken vara återställd. Eventuellt behov för framtida borttagande eller flytt av anläggningar under mark bekostas av exploatör.

Avseende anläggningar ovan mark (t.ex. gång- och cykelväg, transformatorstation mm). gäller samma resonemang som ovan, men en diskussion avseende övertagande bör ske innan man tar bort anläggningarna och återställer marken. Ägs vissa anläggningar av annan part (exempelvis belysningsstolpar) får separata överenskommelser göras avseende dessa innan ett eventuellt övertagande eller avlägsnande. Belysningsstolpar, lekanordningar från Gärdesta skolgård har under sommaren 2025 tagits bort och avvecklingen är pågående.

Övriga ledningar:

Inom planområdet finns även andra ledningar såsom VA (Sala kommun), el (Sala-Heby energi och fiber (Skanova). Ledningsägare är skyldiga att bevaka sina rättigheter och samråda med kommunen. Ledningsägaren ansöker och bekostar eventuella ledningsrätter hos lantmäteriet. Servitut säkerhetsställs genom officialservitut eller avtalsservitut där ledningshavaren står för kostnaden.

Om ledningsflytt behövs för planens genomförande ska ledningsägaren konsulteras och åtgärden bekostas av exploatör. Exempel på detta är Skanova (Telia Company AB) vars ledningar längs befintlig cykelbana kommer behöva flyttas. Kontakt för samordning/flytt ska därmed tas tidigt med Skanova i samband med detaljprojektering för nybyggnation.

8.2 TEKNISKA FRÅGOR

8.2.1 TEKNISKA ÅTGÄRDER

Kompletterande geoteknisk undersökning inför projektering, grundläggning

Den geotekniska undersökningen ska kompletteras innan slutlig grundläggningsmetod bestäms. Den grundläggning som bedöms nödvändig i den översiktliga undersökningen är att byggnation i den nordvästra delen ska pålas, medan plattgrundläggning, eller en kombination är möjligt på torrskorpeleran avseende den sydvästra byggnaden. Även grundvattennivåer behöver undersökas närmare av geohydrolog. Detta t.ex. för att säkerställa att schaktning påverkar grundvattennivåer negativt. Se Loxia 2025 och avsnitt 5:10 ovan. Kompletteringar görs vid projekteringskedet och bekostas av exploatör.

Samma behov finns även vid framtida projektering för den underjordiska fördröjningsanläggningen (dagvattenkassetter). Den underökningen ska genomföras i området där

modulförskolan tidigare fanns, se utförd dagvattenutredning (WRS 2025) samt bestämmelse **n₂**. Ytan för denna anläggning har utökats så valmöjligheterna för att kunna utforma anläggningen bäst för platsens förutsättningar (tex. ett grunt liggande men mer utbredd anläggning). Utloppet måste ligga något högre än anslutningspunktens höjd (+53,09).

Markmiljöundersökning

Krav på att utföra markmiljöundersökning innan åtgärder kan genomföras bestäms av tillsynsmyndigheten (Sala kommuns miljöenhet). Samma gäller schaktning och ev. omflyttning av massor i befintlig vall. Avhjälpande åtgärder bekostas av exploatör.

Dagvattenanläggning

En större dagvattenanläggning ska anläggas (minst 230 m³) för erforderlig fördröjning innan dagvattnet leds till kommunal dagvattenledning ska anläggas inom kvartersmark. Denna större fördröjningsanläggning föreslås i dagvattenutredningen att anläggas i anslutning till dagens påkoppling till dagvattennätet. I planförslaget utpekas mark lämplig för denna anläggning, bestämmelse **n₂**. Modulerna kan komma att finnas kvar till 2028, men då förskoleverksamheten avslutats, och stor del av marken där den underjordiska dagvattenanläggningen går att nå så kan förtida tillträde för undersökningar för projektering genomföras. Att anläggningen ska komma till stånd regleras i köp- och genomförandeavtal. Se även ovan ”kompletterande geoteknisk undersökning”. Då modulerna kan finnas kvar ända till 2028 kommer kravet på att bygga anläggningen regleras via avtal, och kommer därmed inte på plats innan idag planerad nybyggnation genomförs. Mindre lokala fördröjnings- och reningsåtgärder ska även anläggas inom kvartersmark i enlighet med dagvattenutredningens förslag, se bestämmelse **n₁**. Dagvattenanläggningar bekostas av exploatör.

Dagvattenanläggning allmän plats

Åtgärder för fördröjning och rening av dagvatten som alstras på gator och grönytor inom allmän platsmark. Då lokalgator redan är utbyggda planeras åtgärderna att genomföras i framtiden. Åtgärderna kan genomföras i samband med att lokalgator behöver förnyas, eller när det finns en fastställd handlingsplan för dagvatten inom kommunen där en prioritering är gjord utifrån behov.

8.2.2 UTBYGGNAD VATTEN OCH AVLOPP

Utbyggnad av VA anläggningen är inte nödvändig då anslutningspunkt för VA redan finns, både in till Salberga kriminalvårdsanstalt och till modulskolorna. Bägge aktuella anslutningspunkter kan utnyttjas för anstaltens framtida behov.

Planområdet ligger inom verksamhetsområdet för kommunalt vatten och avlopp, den allmänna VA anläggningen är utbyggd till området. Planområdet har befintliga anslutningspunkter för VA, till Salberga kriminalvårdsanstalt och till modulskolorna. Befintliga anslutningspunkter

kan utnyttjas för anstaltens framtida behov. Ombyggnad av befintliga eller tillkommande anslutningar hanteras i bygglovsskedet.

8.3 EKONOMISKA FRÅGOR

8.3.1 PLANAVGIFT

Framtagandet av detaljplanen har debiterats helt via plankostnadsavtal. Planavgift ska därmed inte debiteras vid framtida bygglov.

8.3.2 DRIFT ALLMÄN PLATS

Då lokalgatan kommer försörja både Salberga kriminalvårdsanstalt och vara allmän tillfartsväg till det kommunala äldreboendet föreslås delfinansiering regleras för anstaltens användning av gatan via separat avtal. Planförslaget kommer inte innebära behov av att anlägga någon ny allmän platsmark förutom den nya kortare GC-vägen.

8.3.3 DRIFT VATTEN OCH AVLOPP

Kommunen ansvarar endast för att tillhandahålla påkopplingspunkt. Drift och underhåll VA ledningar inom kvartersmark är enskilt.

8.4 ORGANISATORISKA FRÅGOR

8.4.1 KÖP- OCH GENOMFÖRANDEAVTAL

Ett köp- och genomförandeavtal mellan Sala kommun och exploatören Salberga Fastighetsförvaltning AB har tagits fram för att överlåta aktuell mark i enlighet med ingången avsiktsförklaring. Beslut avseende avtalet har tagits i Kommunstyrelsen 2025-11-12 (KS § 206).

Huvudsakligt innehåll i avtalet:

- Kommunen överlåter en 2,7 hektar stor del av Fastigheten Kristina 4:4 till exploatören. Se figur 45 ovan.
- Marken överlåts i befintligt skick och exploatören åtar sig därmed ansvaret för eventuella framtida miljötekniska åtgärder i enlighet med gällande miljölagstiftning. Detta inkluderar ansvaret för de konstaterat förorenade massor som lagts upp i en vall inom fastigheten.

- Kommunen ansöker om fastighetsbildning när detaljplanen vunnit laga kraft. Exploatören åtar sig att svara för samtliga förrättningskostnader kopplat till fastighetsbildning samt eventuella nödvändiga förrättningar enligt anläggningslagen och ledningsrättslagen.
- Kommunen åtar sig att säkerställa att rivningen av Gärdesta modulskola och Ekdalens modulförskola slutförts senast 2026-02-28 respektive senast 2028-03-31. Avtal har tecknats mellan Sala kommuns fastighetsenhet och Salberga Fastighetsförvaltning AB för uthyrning av del av Ekdalens modulförskola för kontor. Avtalet gäller mellan 2025-09-01 till 2027-12-31. Om Salberga Fastighetsförvaltning avser fortsätta nyttja modulerna efter avtalets utgång tecknas ett nytt avtal direkt med modulleverantören.
- Exploatören och kommunen åtar sig att gemensamt upprätta en huvudtidplan för exploateringen.
- Exploatören ansvarar för att bekosta och utföra samtliga bygg- och anläggningsarbeten inom blivande kvartersmark. Detta inkluderar erforderliga dagvattenanläggningar i enlighet med framtagna dagvatten utredning. Se dock även avsnitt 8:6 nedan.
- Exploatören åtar sig att bekosta anläggandet av en gång- och cykelväg längs med lokalgatan i planområdets östra del samt ett övergångsställe.
- Exploatören befrias från gatukostnadsersättning enligt detaljplanen.
- Respektive ledningsägare ansvarar för och bekostar nödvändig omläggning av de ledningar som inte ligger inom något av detaljplanens u-områden.
- För den händelse exploatören överlåter fastigheten till en annan part åtar sig exploatören att såsom för egen skuld solidariskt med de nya ägarna svara för det rätta fullgörandet av alla åtaganden och förpliktelser gentemot kommunen enligt köp- och genomförandavtalet.

8.4.2 TIDPLAN

Preliminär tidplan för detaljplanens genomförande är:

Q3-Q4 2025 – Bygghandlingar tas fram av Salberga Fastighetsförvaltning AB i samarbete med Kriminalvården.

Q1 2026 – Detaljplanen vinner laga kraft.

Q4 2025 – Q1 2026 – Gärdesta modulskola avvecklas och moduler tas bort (senast 2026-03-01). Borttagande av modulerna har påbörjats under november 2025.

Q2-Q3 2026 – Byggnation påbörjas av administrationsbyggnad och omlastningscentral.

Q2 - 2028 – Modulförskolans moduler avlägsnas av modulleverantören och marken överlämnas återställd.

Q2-Q3 2028 – Det huvudsakliga underjordiska fördröjningsmagasinet för dagvatten anläggs och parkeringsplats kan anläggas.

8.5 UPPLYSNINGAR

Avseende avvecklingen av Gärdesta modulskola och Ekdalens modulförskola så överenskommes nödvändig nivå avseende avveckling och återställande av marken under planens framtagande mellan Sala kommun och Salberga Fastighetsförvaltning AB. Detta då planframtagandet samtidigt är pågående då Gärdesta moduskola börjar avvecklas. Avseende Ekdalens moduler kan ett avvecklande och återställande av marken inte genomföras innan modulerna avsläsnats som senast 2028-03-31.

8.6 ANNAT

Ett problem avseende genomförandet av detaljplanen utgörs av det faktum att Ekdalens moduler kan finnas kvar på platsen till 2028. Detta då områdets lägsta punkt samt anslutningspunkt till dagvattennätet finns precis där förskolan är förlagd. Utförd dagvattenutredningen föreslår en större fördröjande dagvattenanläggning inom förskoleområdet (dagvattenkassetter med en fördröjande volym på minst 230 m³).

Möjligheterna för att anlägga detta dagvattenanläggning beror helt på vad som sker på platsen för Ekdalens moduler. Om modulerna avlägsnas tidigare än vad avtalet uppger, och det inte innebär problematik för modulerna som enligt ingånget avtal ska användas som kontor av Salberga Fastighetsförvaltning AB, så kan projektering och byggnation av dagvattenanläggningen genomföras.

Det förutsätter även att ingen annan verksamhet inhyrs i de idag tomma modulerna. Om hinder föreligger så kan den underjordiska dagvattenanläggningen inte börja anläggas förrän efter ett par år efter att den nya bebyggelsen (administrativ- och logistikbyggnad) är färdigställda och då i samband med att den större nya personalparkeringen anläggs.

Lokal dagvattenhantering för rening kring byggnader och vid parkeringar kan fortfarande anläggas.

Då krav i plankarta innan bygglov- startbesked inte fungerar i detta fall införs i köp- och genomförandeavtalet att dagvattenanläggningen, som ett krav, ska anläggas tillsammans med övriga nödvändiga anläggningar (växtbäddar etc.) Detta för att uppnå MKN vatten.

9 MEDVERKANDE

Detaljplanen har framtagits fram av Plan- och utvecklingsenheten i samarbete med Bygg- och miljöenheten, Fastighetsenheten och Projekt- och utvecklingsenheten. Kontinuerliga avstämningar har under processen genomförts med representanter för Salberga Fastighetsförvaltning AB som i sin tur har haft kontakt med Kriminalvården.

Mikael Byström
Planarkitekt

Marta Dypbukt
Planarkitekt
Landskapsarkitekt LAR/MSA

Victor Zakrisson
Planchef

Samhällsbyggnadskontoret, Plan- och utvecklingsenheten

POSTADRESS: Sala kommun 733 25 Sala

BESÖKSADRESS: Stora Torget 1 TFN 0224-74 70 00

E-POST information@sala.se WEBBPLATS www.sala.se

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Detaljplan för

Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4

Sala kommun, Västmanlands län
Utökat förfarande

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

Detaljplan för **Salberga** har under perioden **2025-10-08 – 2025-10-29 (3 veckor)** varit utsänd på granskning. Under denna tid fanns detaljplaneförslaget tillgängligt på kommunens hemsida och i kommunhusets entré. Inför granskningsperioden skickades planförslaget ut till berörda sakägare, myndigheter, kommunala förvaltningar m fl. som yttrat sig i samrådet.

Totalt **7** yttranden inkom under granskningen. Här nedan följer en sammanfattning av de inkomna synpunkterna under granskningsskedet. Samhällsbyggnadskontorets kommentarer redovisas i *kursiv* stil.

Detaljplanen förväntas antas i Kommunfullmäktige i slutet av januari 2026.

Ändringar som genomförs till antagandehandlingen:

Plankarta:

- En egenskapsgräns flyttas något.
- Grundkarta uppdateras till antagandet.

Planbeskrivning:

- Annan placering av övergångsställe införs i planbeskrivning och situationsplan.
- Information avseende lekplats ändras i illustrationer och text.
- Ny möjlig placering av kontor ändras i situationsplanen efter ett sent beslut av Kriminalvården. Ligger inom aktuell byggrätt så detaljplanen påverkas inte.
- Klargörande information avseende dagvattenhantering i östra delen införs i planbeskrivningen.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Remisslista	Synpunkter
1. Länsstyrelsen Västmanlands län	Vidhåller sitt ställningstagande från samrådet och anser fortfarande att det är oklart hur dagvattnet från allmän platsmark i öst ska hanteras.
2. Lantmäteriet	Inget att erinra.
3. VafabMiljö	Inget att erinra.
4. Tekniska kontoret - Projekt och utvecklingsenheten, Sala kommun	- Lokalgata, GC – kostnader. - Placering övergångsställe. - Korrekt information avseende lekplats.
5. Bygg- och miljöenheten, Sala kommun	Inget att erinra.
6. Kollektivtrafikförvaltningen Region Västmanland	Inget att erinra.
7. Trafikverket	Inget att erinra.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

1. Länsstyrelsen Västmanlands län

Granskning av detaljplan för Detaljplan för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4, Sala kommun Kommunens ärendenummer: 2024/964

Beskrivning av ärendet

Detaljplanen har överlämnats till Länsstyrelsen för granskning i enlighet med 5 kap. 20 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Detaljplanen handläggs med utökat förfarande.

Enligt 5 kap. 22 § PBL ska Länsstyrelsen under granskningstiden yttra sig över planförslaget, om planförslaget enligt Länsstyrelsens bedömning innebär att någon av överprövningsgrunderna i 11 kap. 10 § PBL inte följs eller tillgodoses.

Länsstyrelsens synpunkter i samrådsskedet framgår av yttrande dnr 3560-2025, daterat den 26 maj 2025.

Syftet med detaljplanen

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra anläggandet av anstaltens administrativa och logistiska byggnader på mark i direkt anslutning till Salberga kriminalvårdsanstalt.

Nybyggnation inom planområdet ska avseende utformning beakta närheten till närliggande bostadsområden samt historisk byggnation norr om området och främst anläggas inom områdets nordvästra delar närmare befintlig anstalt. Sekundärt syfte är att i framtiden även kunna möjliggöra för ytterligare funktioner som kan behöva förläggas utanför anstaltens murar, exempelvis kök och/eller personalmatsal.

Detaljplanens överensstämmelse med översiktsplanen

Länsstyrelsen bedömer att detaljplaneförslaget överensstämmer med översiktsplanen enligt 4 kap. 33 § p.5 PBL.

Länsstyrelsens synpunkter - prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen har inget att tillägga i fråga om hur planförslaget tillgodoser statliga eller andra allmänna intressen och bedömer, med hänsyn till prövningsgrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden, att ett antagande av detaljplanen inte kommer att prövas.

Upplysningar

Länsstyrelsen vidhåller sitt tidigare ställningstagande från samrådsyttrandet och anser att det fortfarande är otydligt om hur dagvattnet från den allmänna platsmarken i öst ska hanteras.

Om kommunen önskar ett muntligt samtal i enlighet med vad som anges i upplysningen, hänvisar Länsstyrelsen till den natur- och vattenhandläggare som medverkat i detta yttrande.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för era kommentarer.

Kommunen har genomfört möte med Länsstyrelsens natur- och vattenhandläggare och efter kommer införa klargörande information avseende dagvatten i planbeskrivningen.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

2. Lantmäteriet

Detaljplan för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4

Vid genomgång av planförslagets handlingar (daterade 2025-10-29) har följande noterats:

Lantmäteriet har inga synpunkter på de aktuella planhandlingarna.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande. Noteras.

3. VafabMiljö

Yttrande angående: Remiss Detaljplan för utvidgning av Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4, Sala

Vi har inga ytterligare synpunkter utöver vad vi har framfört i tidigare yttrande.

Med vänlig hälsning

Vafabmiljö kommunalförbund

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande. Noteras.

4. Tekniska kontoret - Projekt och utvecklingsenheten – Sala kommun

TRAFIK

Då planförslaget innebär att lokalgata blir allmän gata innebär detta ökade åtaganden i form av drift och underhåll för Gatapark-enheten. Likaså gäller om en GC-väg angörs till Kriminalvårdens nytta, allmännyttan för denna anses som lägre. Detta behöver förankras i form av ökade driftkostnader.

Det utpekade nya övergångsstället som ska korsa lokalgatan anses felplacerat då det leder till/från en trottoar, det bör i stället korsa Johannesbergsgatan (GC-GC).

PARK/NATUR

I Planbeskrivningen s 27–28 står det om en lekplats, detta är inte och har aldrig varit en allmän lekplats utan en del av skolgården. Modulerna byttes ut efter en tid och då hamnade denna lekyta i skymundan. Justera s 27, 28, 70, även kartbilden.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för era kommentarer.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Trafik: I samrådet påtalades av projekt och utvecklingsenheten behovet av att skapa plats för en GC-väg upp till äldreboendet. Då införandet av GC-vägen tillkom för att beakta yttrandet så kvarstår därmed vägen till antagandet. GC-vägen kommer vara allmänt tillgänglig inte enbart för kriminalvården utan även för besökare till äldreboendet (ifall en sammankopplande GC-väg anläggs i den norra delen i framtiden så blir användningen av allmänheten troligen mer frekvent). Angående ökade kostnader avseende drift för denna nya gata så får det inkluderas i gängse budgetarbete.

Angående övergångsställe så är det denna trottoar på nordvästra sidan om Johannesbergsgatan som ofta används av de som ankommer från busshållplats Silvermyntsgatan. Efter diskussion med trafikingenjör så bör kommunen förorda en mer säker gångväg till anstalten. Detta beror på att trottoaren på den nordvästra sidan av Johannesbergsgatan är både smal och i dåligt skick. Placeringen av övergångsstället placeras därför över Johannesbergsgatan i höjd med där den nya GC-vägen anläggs. Beroende på hur rörelsemönstret i framtiden sen blir, när anstalten byggts ut helt, så kan det uppstå behov för ytterligare standardhöjning och/eller fler övergångsställen. Kostnaden för anläggande av detta övergångsställe (och GC) finns med i köp- och exploateringsavtal med Salberga Fastighetsförvaltning AB. Informationen införs/ändras i planbeskrivning.

Park/Natur:

Tack för informationen. Planbeskrivningen korrigeras enligt yttrande.

5. Bygg- och miljönämnden, Sala kommun

Bygg- och miljönämnden har för granskning fått ett förslag till ny detaljplan för utvidgning av Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4, Sala kommun (diarienummer: 2024/964). Detaljplanen görs med utökat förfarande och är utskickad på granskning till 2025-10-29. Bygg- och miljönämnden har fått förlängd svarstid till nämndens sammanträde 2025-11-04.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra anläggandet av anstaltens administrativa och logistiska byggnader på mark i direkt anslutning till Salberga kriminalvårdsanstalt. Sekundärt syfte är att i framtiden även kunna möjliggöra för ytterligare funktioner som kan behöva förläggas utanför anstaltens murar, exempelvis kök och/eller personalmatsal.

I samrådsskedet hade Bygg- och miljönämnden inga synpunkter på planförslaget. Vissa justeringar och ändringar har skett i plankarta och planbeskrivning efter samrådet. Dialog har skett med byggenheten kring införandet av varsamhetsbestämmelse k₁ avseende konstverket Silverraster.

Bygg- och miljönämnden har inga synpunkter på genomförda ändringar av planförslaget.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande. Noteras.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

6. Kollektivtrafikförvaltningen Region Västmanland

Det allmänna intresset är stort för att utöka kapaciteten av Salberga kriminalvårdsanstalt samt att antalet arbetstillfällen, i och med expansionen, kommer öka i Sala. För att möjliggöra detta samverkar Kriminalvården, Salberga Fastighetsförvaltning AB och Sala kommun. Detaljplanen kommer möjliggöra för dagens behov och även möjliggöra byggrätter som idag inte är aktuella eller beslutade att anlägga. Primärt är det administrativa funktioner (kontor och logistik) samt parkering som ska anläggas inom området, men i framtiden kan till exempel matsal och kök bli aktuella att bygga på platsen.

Kollektivtrafikförvaltningens yttrande

Kollektivtrafikförvaltningen har inga ytterligare kommentarer.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande. Noteras.

7. Trafikverket

Granskning gällande detaljplan för Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4, Sala kommun

Trafikverket har inget att erinra.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande. Noteras.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Detaljplan för

Utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt

Sala kommun, Västmanlands län
Utökat förfarande

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Detaljplan för Utvidgning Salberga kriminalvårdsanstalt har under perioden **2025-05-26 – 2025-06-30 (5 veckor)** varit utsänd på samråd. Under denna tid fanns detaljplaneförslaget tillgängligt på kommunens hemsida och i kommunhusets entré. Inför samrådsperioden skickades planförslaget ut till berörda fastighetsägare, myndigheter, kommunala förvaltningar med flera samt kungjordes i Sala Allehanda 2025-05-26.

Under samrådet inkom totalt **19** yttranden (varav yttrandet från Statens Konstråd inkom efter samrådets avslutande pga. pågående omorganisation). Nedan följer en sammanfattning av inkomna synpunkter under samrådsskedet.

Samhällsbyggnadskontorets kommentarer redovisas i kursiv stil.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Remisslista Grönmarkerad: Inga synpunkter på planförslaget	Synpunkter	Synpunkter beaktas och ändras till granskning
1. Länsstyrelsen Västmanlands län	- En mer preciserad beskrivning av vad som menas med "...dagvatten från de östra delarna inte kan omhändertas lokalt innan dagvattnet når ledningsnätet. - Önskar att ett par av de utredningar som föreslås i DV utredningen genomförs.	- Ja - Nej
2. Lantmäteriet	- Gränskvalité, Lägesosäkerhet. - Redovisning påverkan befintliga planer. - Otydlig redovisning avseende innehåll markanvisningsavtal.	- Nej - Ja - Ja
3. Sala-Heby Energi AB avd. värme	- Har fjärrvärmeledningar och el-ledningar inom planområdet. Önskar fortsatt tillträde till dessa för drift och underhåll. - Bör klargöras hur tillgång till ledningarna ska lösas.	- Ja - Ja
4. Sala-Heby Energi AB avd. elnät	Ingen erinran, information.	-
5. Sala-Heby Energi AB avd. affärsutveckling	Vill anpassa planen så att fjärrkyleanläggning möjliggörs, antingen på tak eller egen anläggning på mark.	Nej
6. Vafab Miljö AB	Ingen erinran, information.	-
7. Skanova (Telia Company) AB	Har ledningar inom planområdet. Vill om möjligt behålla dessa i nuvarande läge. Vill tidigt bli kontaktade om flytt blir nödvändig.	-
8. GlobalConnect Fiber	Ingen erinran.	-
9. Vattenfall AB	Ingen erinran.	-

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

10. Sala kommun – Skolkontoret	- I huvudsak inga invändningar. - Påtar att vägen till Gärdesta förskola blir längre om befintlig GC tas bort. - Förordar en ny GC eller att den gamla om möjligt får finnas kvar. - Trafiksäkerhet.	- - • Nej • Delvis
11. Sala kommun – Bygg och Miljönämnden	Ingen erinran.	-
12. Sala kommun – Tekniska kontoret – Projekt & Utveckling	- Utökning av allmän platsmark. - Säker överfart Johannesbergsgatan. - Förslag på tillägg, ändring text (VA, DV).	• Ja • Ja • Ja
13. Sala kommun – Kultur- och fritidsnämnden	- Påtar att området har stor potential som tillgång för allmänheten pga. direkt anslutning till befintliga rekreations- och strövområden. - Negativ påverkan på offentligt konstverk. - Kommunen ska ges kompensation för förlust av områden som i dag kan nyttjas för spontanidrott och rekreation. - Att konstverket Silverraster påverkas så lite som möjligt. - Att konstverket även fortsatt görs tillgänglig för allmänheten.	- - • Nej • Ja • Nej
14. Sala kommun – Fastighetsenheten	- Ingen risk för olyckor pga. förskoleverksamhet. - Ekdalen behöver kunna finnas kvar, eller få annan användning åtminstone fram tills avtal löper ut 2028. - Felaktiga gatunamn i planbeskrivning. - Vad händer om affären ej blir av? - Farhågor om störande vägtrafikbuller.	• Ja • Ja • Ja • Nej • Nej

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

	• Drifts- och förhandlingsfrågor.	-
15. Trafikverket	• Ingen erinran.	-
16. Region Västmanland – Kollektivtrafikförvaltningen	• Vill få information från Kriminalvårdens arbetstider för att kunna anpassa tidtabellen för att möta framtida behov. • Vill föra vidare dialog med Kriminalvården avseende en ny hållplats samt information om befintlig hållplats. Åkraskolan/Johannisberg. • Vill få in anmälan om ev. kommersiell busstrafik. • Information om missad rubrik, övrig motorburen trafik.	• Delvis - • Ja
17. Västmanlands läns museum	• Påverkan av offentligt konstverk Silverraster. • Konstverket omfattas av kulturmiljöinventeringen som genomfördes 2022 och utgör ett viktigt karaktärsdrag för området Salberga. • Påtalar lagskydd enligt Upphovsrättslagen och PBL. • Påtalar att konstverket är unikt, skapat specifikt för platsen och kan ha ett högt konstnärligt värde. • Rekommenderar att sakkunnig inom offentlig konst värderar konstverket och som rådgivare vid eventuella ändringar i och omkring konstverket. • Anser att konstverket bör bevaras och beaktas i fortsatt planarbete.	- - - - • Nej • Delvis
18. Sala Hembygds- och Fornminnesförening	• Ingen erinran.	-
19. Statens konstråd (yttrande inkommen efter avslutat samråd)	• Lösning som beskrivs i planen har en direkt påverkan på konstverkets gestaltning. • Dialog ska ske mellan fastighetsägare/arkitekt och upphovsmän avseende ev.	- • Ja

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

	omarbetad gestaltning som de godkänner. - Förvanskningsförbudet i PBL bör tillämpas. - Eventuell metod för eventuell demontering och återmontering ska stämmas av med konstnärerna. - Fördelaktigt att peka ut konstverket med q för att skydda det mot framtida förvanskning.	- Delvis - Nej - Nej
--	---	--

Ändringar till granskning:

Planbeskrivning:

- Avsnitt om dagvatten uppdateras.
- Avsnitt om VA uppdateras.
- Mer data avseende uppmätta GV-nivåer införs i planbeskrivning samt att tillgänglig yta för underjordisk dagvattenanläggning utökas i plankarta.
- Avsnitt om hur befintliga detaljplaner påverkas uppdateras.
- Avsnitt om köp och genomförandeavtal uppdateras, delarna avseende markanvisning tas bort.
- Information avseende befintliga gränser klargörs.
- Information införs hur det offentliga konstverket Silverraster beaktas vid genomförandet.
- Information om tillgång till ledningar etc. läggs till.
- Information om möjlig anläggning för fjärrkyla införs.
- Information om ny Gång- och cykelväg samt nytt övergångsställe införs.
- Att ingen pågående skolverksamhet pågår nu utan att endast tomställda moduler finns kvar, samt information avseende dessa.
- Risker för pågående verksamhet förskola tas bort ur planförslaget.
- Avsnitt om markanvisning tas bort och ersätts av avsnitt om köp- och genomförandeavtal.
- Errataändringar.

Plankarta:

- Allmän platsmark GC-väg tas bort och allmän platsmark GATA utökas.
- 4 meter kvartersmark tas bort och ersätts av allmän platsmark Lokalgata. Detta för att möjliggöra en GC-väg längs med lokalgatan upp till äldreboendet.
- Möjlig yta för bestämmelse **ö₁** ändras så konstverket Silverraster påverkas mindre av anläggandet av en sluss in till anstalten samt att maximal bredd på slussen minskas till 5 meter.
- Varsamhetsbestämmelse **k₁** avseende konstverket Silverraster införs.
- Utformningsbestämmelse **f₃** ändras så det möjliggör eventuell framtida utsmykning av nybyggnation.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

1. Länsstyrelsen Västmanlands län

Beskrivning av ärendet

Detaljplanen har överlämnats till Länsstyrelsen för samråd i enlighet med 5 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Handlingar daterade 2025-05-26. Detaljplanen handläggs med utökat förfarande.

Under samrådet ska Länsstyrelsen enligt 5 kap. 14 § PBL särskilt

1. ta till vara och samordna statens intressen
2. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken (1998:808), MB, tillgodoses, att miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. MB följs och att strandskydd enligt 7 kap. MB inte upphävs i strid med gällande bestämmelser
3. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt
4. verka för att en bebyggelse inte blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Under samrådet ska Länsstyrelsen också särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kap. PBL. Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna i denna lag, om det behövs från allmän synpunkt.

Syftet med detaljplanen

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra anläggandet av anstaltsadministrativa och logistiska byggnader på mark i direkt anslutning till Salberga kriminalvårdsanstalt.

Nybyggnation inom planområdet ska avseende utformning beakta närheten till närliggande bostadsområden samt historisk byggnation norr om området och främst anläggas inom områdets nordvästra delar närmare befintlig anstalt.

Detaljplanens överensstämmelse med översiktsplanen

Planförslaget överensstämmer inte helt med översiktsplan för Sala kommun. Aktuell mark för tänkt expansion är planlagd för N - Friluftsområde. Planen kommer därför tas fram med ett utökat planförfarande.

Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning att planförslaget handläggs med utökat förfarande.

Länsstyrelsens synpunkter – prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Länsstyrelsen har inget att tillägga i fråga om hur planförslaget tillgodoser statliga eller andra allmänna intressen och bedömer, med hänsyn till prövningsgrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden, att ett antagande av planändringen inte kommer att prövas.

Länsstyrelsens synpunkter - råd enligt 2 kap. PBL**Naturmiljövärden****Dagvatten**

I planbeskrivningen och dagvattenutredningen står det att " På grund av områdets topografi och platsbrist vid den allmänna platsmarken bedöms att dagvatten från de östra delarna inte kan omhändertas lokalt innan dagvattnet når ledningsnätet." Det är något oklart vilka östra delar som åsyftas. Länsstyrelsen hade önskat en mer preciserad beskrivning av det, och en argumentation för att det inte har en betydande påverkan att det vattnet inte kan fördröjas eller renas.

I dagvattenutredningen nämns det att det behöver utredas vidare att de planerade dämningarna i svackdiket i öst inte har någon negativ påverkan uppströms. Det står också att "Vidare provtagning av jordlagerföljder och grundvattennivåer vid tänkt placering för ett underjordiskt magasin behöver utföras innan projektering." Dessa två vidare utredningar nämns inte i planbeskrivningen,

Länsstyrelsen vill trycka på att det är viktigt att dessa utförs.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att ett genomförande av detaljplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

Angående dagvatten.

Se även yttrande Tekniska kontoret nedan. Med de östra delarna avses den allmänna platsmark som finns i öster, alltså den östra lokalgatan. Förklaringen till varför dagvatten inte kan omhändertas lokalt är för att befintliga förutsättningar försvårar fördröjning av dagvattnet innan det når dagvattennätet. I dagvattenutredningen har brist på rening och fördröjning i denna del kompenserats för i andra delar av planområdet. En något mer klagörande och preciserande beskrivning införs i planbeskrivningen. Information om fördröjande anläggningar inom allmän platsmark från Tekniska kontorets yttrande kommer också införas i planbeskrivningen, se nedan.

" Dagvattenanläggning allmän plats: Åtgärder för fördröjning och rening av dagvatten som alstras på gator och grönytor inom allmän platsmark. Då lokalgator redan är utbyggda planeras åtgärderna att genomföras i framtiden. Åtgärderna kan genomföras i samband med att lokalgator behöver förnyas, eller när det finns en fastställd handlingsplan för dagvatten inom kommunen där en prioritering är gjord utifrån behov".

Angående att det står att det behöver utredas vidare så att planerade dämningar i svackdiket i öster inte orsakar någon negativ påverkan uppströms: I dagvattenutredningen har en översiktlig

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

uträkning gjorts med uppskattade värden på dikets lutning och vattengång. Uträkningarna visar att tillkommande volymer inte bör orsaka problem, men i och med att den baseras på uppskattade värden så behövs vidare utredning som underlag till projektering.

Angående skrivelsen "vidare provtagning av jordlagerföljder och grundvattennivåer vid tänkt placering för ett underjordiskt magasin behöver utföras innan projektering" så uppmäts grundvattennivåerna fram till antagandet av detaljplanen, dels de rör som etablerades när geoteknisk undersökning genomfördes men till granskningen införs även data från i området närliggande äldre grundvattenrör i planbeskrivningen. Då dränering idag sker till ca +53 vid utloppet till dagvattennäten (i den direkta närheten) kan det antas att grundvattennivån ligger nära eller strax under denna höjd. För att utöka möjligheterna, om det visar sig problematiskt med ett djupt liggande magasin, möjliggörs för ett mer ytkrävande, men grundare underjordiskt dagvattenmagasin genom att utbredningsområdet utökas i plankartan. Förutsättningarna och lämpligast utformning för det underjordiska magasinet får sedan utredas vidare i projekteringsskede. Att anläggandet av det underjordiska magasinet ska genomföras regleras i köp- och genomförandeaftal.

2. Lantmäteriet

YTTRANDE I ÄRENDE LM2025/065119

Detaljplan för utvidgning Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4

Vid genomgång av planförslagets handlingar (daterade 2025-06-18) har följande noterats:

Kontrollera fastighetsgränser av vikt för planläggningen med 0,03 meters lägesosäkerhet

I planförslaget finns det användnings- eller planområdesgränser i samma läge som fastighetsgränser som är inlagda i den digitala registerkartan med mycket god lägesosäkerhet (0,03 och 0,025 meter). Denna lägesosäkerhet kan dock vara missvisande och det är möjligt att dessa fastighetsgränser inte har kontrollmätts när lägesosäkerheten sattes.

Vid övergången mellan referenssystemen RT 90 och SWEREF 99 transformerades nämligen tusentals gränspunkter över hela landet som registrerades rakt av, utan kontroll, med lägesosäkerheten 0,025 eller 0,03 meter. Det har i efterhand visat sig att många av dessa punkter till exempel i områden med lokala stomnät kan ha god "intern" lägesosäkerhet, men inte ligga rätt i förhållande till SWEREF 99.

Lantmäteriet uppmanar därför kommunen att vara extra uppmärksam vid planläggning av områden där det förekommer gränser med just lägesosäkerheten 0,025 eller 0,03 meter, och vid behov kontrollmäta sådana gränser. Om ni kontrollmäter gränspunkter, se till att kommunen gör en så kallad DRK-leverans till ajourhållning-DRK@lm.se i överensstämmelse med DRK-avtalet. Då kommer det att framgå av fastighetsgränsernas redovisning i den digitala registerkartan att lägesosäkerheten är kontrollerad samt vilka punkter som har mätts in och vilka punkter som är transformerade utifrån inmätningarna.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Redovisning av hur befintliga planer påverkas

I planbeskrivningen finns på sidan 28 finns en redovisning av vilka befintliga detaljplaner som finns inom planområdet. För att underlätta förståelsen för de som inte är insatta i hur systemet med detaljplaner fungerar bör det även framgå vad som sker med gällande detaljplaner och eventuella fastighetsindelningsbestämmelser som berörs av planarbetet. För en befintlig detaljplan där endast en del av området berörs av ett planförslag kan detta till exempel beskrivas genom en text i stil med *"Om föreslagen detaljplan antas och får laga kraft upphör tidigare detaljplan att gälla inom planområdet, men fortsätter att gälla som tidigare utanför det nu aktuella planområdet."*

Glöm inte att kontrollera så att gällande plan / planer och eventuella fastighetsindelningsbestämmelser fortfarande går att genomföra efter att den aktuella planen fått laga kraft.

Lite för otydlig redovisning av innehåll i avtal om markanvisning

I planbeskrivningen anges att avtal om markanvisning har tecknats.

När avsikten är att genomföra markanvisningar ska kommunen enligt 4 kap. 33 § 3 st. 2 men. PBL redovisa avtalens huvudsakliga innehåll liksom konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal i planbeskrivningen. Detta ska enligt 5 kap. 13 § PBL göras redan i samrådsskedet.

Lantmäteriet konstaterar att lagstiftaren har avsett att exploatörens samtliga åtaganden ska redovisas på en översiktlig nivå, men där det ändå ska gå att bedöma vad åtagandena innebär. Lantmäteriet bedömer att handlingarna i dess nuvarande skick inte är tillräckligt tydliga och behöver därför kompletteras.

Redovisningen behöver enligt Lantmäteriets mening förbättras och vara mer konkret kring:

- vilka områden som avses för överlåtelse eller upplåtelse (helst redovisade på kartor)
- vilka fysiska anläggningar exploatören ska utföra och vilken standard de ska ha
- vilka olika kostnader som exploatören åtar sig att betala
- åtaganden om att betala eller inte kräva ersättningar
- tidplan för utbyggnad av de anläggningar som avtalet omfattar
- om exploatören ska ställa en säkerhet för åtaganden enligt avtalet
- om det finns flera exploatörer – ansvarsfördelningen mellan dem

Glöm inte att även redovisa konsekvenserna (se ovan). Lantmäteriet har tagit fram ett material med information om regelverket vid "Redovisning av genomförandeavtal i planbeskrivning" och tre exempel på hur redovisning av innehåll och konsekvenser kan se ut i en planbeskrivning. Använd gärna detta material som inspiration.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Det område som föreslås få ändrad användning i detaljplanen ansluter till gränspunkter som inte är markerade i fält. Det finns därmed inga fysiska markeringar att lokalisera och kontrollmätta. Se förrättningsakt 1981–1596. Information om denna förutsättning införs i planbeskrivning.

Informationen avseende redovisning befintliga planer samt redovisning av innehåll i avtal uppdateras i planbeskrivningen.

Efter samrådet har det beslutats att inte upprätta ett markanvisningsavtal utan det kommande köp- och genomförandeavtalet redovisas i stället i planbeskrivningen.

3. Sala-Heby Energi – värme

Yttrande gällande samråd gällande utvidgning av Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4

Detaljplanen och de kommande etableringarna ligger inom planerat område för expansion samt förtätning utav fjärrvärme. Energi- och klimatstrategin i området förordar fjärrvärme för att det är viktigt att värna om en uppvärmningsform med minsta möjliga primärenergiindex och möjligheten att öka tillgången till förnybar el.

Sala-Heby Energi AB, Affärsområde Värme har fjärrvärmenät till norr om det planerade området och därför finns väldigt goda förutsättningar för att ansluta byggnader. Sala-Heby Energi AB, Affärsområde Värme har både kammare och fjärrvärmenät som kommer att hamna innanför skyddat område och därmed kommer tillgången begränsas för underhållsarbete. Detta behöver klarläggas innan arbete påbörjas hur tillgång säkras så underhåll kan ske utav både kammare och fjärrvärmenät.

I övrigt har Sala-Heby Energi AB, Affärsområde Värme, inget att erinra.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

Befintliga fjärrvärmeledningar kommer även fortsättningsvis finnas inom markreservat för allmännyttiga ledningar. Dessa markreservat kommer ej att förse med byggnader. Stängsel kommer däremot att uppföras inom markreservatet då området kommer vara del av skyddsobjektet. Lämpligast placering av stängsel samt framtida tillträde/tillgång till ledningarna för underhåll löses genom dialog med Salberga Fastighetsförvaltning AB. Detta klargörs i planbeskrivningen till granskning. Då aktuella ledningar omfattas av ledningsrätt så ger detta i sig en obestridd möjlighet att komma åt ledningarna för underhåll.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

4. Sala-Heby Energi - elnät

Sala-Heby Energi Elnät har inga synpunkter på detaljplanens utformning. Vår önskan är att i ett tidigt skede bli kontaktade ang. befintlig transformatorstation inom området.

Vi ser också ett behov att se över nätstrukturen i området vilket diskuterades år 2019–2020.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

Det är osäkert om befintlig transformatorstation inom området kommer att behövas efter att modulsolorna avvecklats. Hur en eventuell avveckling lämpligast görs, och hur kostnaderna för detta fördelas är en diskussion mellan Sala kommuns fastighetsenhet, Salberga Fastighetsförvaltning AB och Sala-Heby Energi. Kontakt avseende detta kommer tas redan innan detaljplanen färdigställs. Information avseende avveckling transformatorstation uppdateras i planbeskrivningen ifall Salberga Fastighetsförvaltning AB hinner besluta om sina avsikter under planarbetet. Idag så är det fortfarande oklart vad som kommer beslutas avseende aktuell station från fastighetsägare och i förlängningen Kriminalvården.

Angående uppdatering av nätstrukturen i området bör kontakt tas med tekniska kontoret för att fortsätta nämnda diskussion. Vi förutsätter att tillräcklig kapacitet finns då detta inte påtalas i yttrandet.

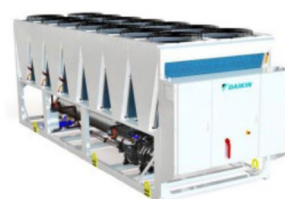
5. Sala-Heby Energi AB – affärsutveckling

Jag skulle vilja att Salberga Planbeskrivning med tillhörande plankarta möjliggör en potentiell fjärrkylecentral/-anläggning som vid ett positivt projektbesked är tänkt att förse byggnaderna med förnybar kyla.

Den frågan är under arbete just nu mellan oss på SHE och projektet.

Fysisk utformning vet vi inget om i nuläget då projektet är i förstudiefas. Däremot vet vi hur de normalt sett brukar byggas. Då bygger man det med värmepumpar och kompletterande utomhusdelar, som man det antingen placerar ovanpå byggnaders tak eller som en helt fristående anläggning. Går det att passa om detta i planen?

Exempel på hur dessa kan se ut från försäljare:

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

En eventuell fjärrkyleanläggning är inget som planläggs för specifikt i planen (E-område). Dels då det är oklart om Kriminalvården beslutar sig för detta, dels för att det finns otillräckligt med information för att kunna införa ett E-område i planen.

En eventuell framtida anläggning får därmed anpassa sig efter detaljplanens byggrätt samt utformningsbestämmelser och måste även innehålla gällande riktlinjer för verksamhetsbuller. Detta innebär att vid projektering måste bullersituationen undersökas och eventuellt nödvändiga bullerdämpande åtgärder vidtas. Information avseende en möjlig framtida fjärrkyleanläggning införs i planbeskrivning. Ingen information införs heller avseende eventuell framtida ledningsrätt, servitut etc. som kan bli aktuellt om en anläggning senare ska byggas.

6. VafabMiljö AB

Yttrande angående: Remiss Detaljplan för utvidgning av Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4, Sala

Vafabmiljö har tagit del av rubricerat ärende och har följande synpunkter på planförslaget.

Vi är positiva till att flytta avfallshanteringen till anstaltens omlastningscentralen om detta medför att vi inte längre behöver föranmäla varje hämtningstillfälle av avfallet, vilket innebär att avfallshanteringen inte påverkas negativt.

Avfallshanteringen ska utföras i enlighet med kommunens renhållningsordning och de rekommendationer som anges i Avfall Sveriges "Handbok för avfallsutrymmen, Riktlinjer för utformning av avfallsutrymmen vid ny- och ombyggnation". Hämtningsplats för avfall ska utformas efter Arbetsmiljöverkets krav på körvägar, vändplatser och angöringsplatser.

Avfallshanteringen ska även följa kommunens riktlinjer om källsortering. Avfall kan sorteras i miljöbod, skåp, bottentömmande behållare eller motsvarande, som utöver rest- och matavfall även inrymmer utsortering av förpackningsmaterial, glas och tidningar.

Inför projektering av ett avfallsutrymme eller ett beslut om bygglov av ett avfallsutrymme ska kommunalförbundet VafabMiljö kontaktas för att säkerställa förslaget till utformning.

VafabMiljö har i övrigt inga synpunkter på planförslaget.

Med vänlig hälsning

Vafabmiljö kommunalförbund

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

Bifogad information finns redan i planbeskrivningen. Angående flytt av avfallshantering ut till omlastningscentral är detta i dagsläget endast muntlig information och inga fastslagna beslut att

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

så ska ske har tagits av Kriminalvården. Även om hanteringen flyttas ut kommer föransökan fortfarande att krävas. Planhandlingen kompletteras med ny information ifall det framkommer något mer konkret innan granskningen.

7. Skanova (Telia Company) AB

Skanova (Telia Company) AB har tagit del av förslag till detaljplan, och låter framföra följande:

Yttrande

Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet

Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning.

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet när detaljplanarbete påbörjas och kallas till samrådsmöten för det aktuella området för att kunna samordna nya ledningar.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på plankartan. Kontakta ledningskollen.se

Kabelanvisning beställs via ledningskollen.se

För ledningssamordning kontakta telia-natforvaltning@teliacompany.com

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

Enligt information från ledningskollen finns merparten av Skanovas ledningar inom markreservat för allmännyttiga ledningar och kommer huvudsakligen inte påverkas av planförslaget. En ledning finns dock förlagd längs med den vall som finns centralt inom området. Ledningen fortsätter sen norrut längs med den idag befintliga cykelbanan. Denna ledning kommer bli tvungen att flyttas då delar av cykelbanan kommer bebyggas. Även eventuella framtida åtgärder i själva vallen kan ge behov av nödvändiga flyttningsåtgärder. Den befintliga information som finns i planbeskrivning att behov av flyttåtgärder bekostas av exploatör kvarstår men planbeskrivningen kompletteras med att kontakt för samordning/flytt ska tas tidigt i samband med detaljprojektering för nybyggnation.

8. GlobalConnect

GlobalConnect har inget befintligt nät kring Salberga Kriminalvårdsanstalt.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande. Noteras.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

9. Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB har inget att erinra avseende rubricerat planärende.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande. Noteras.

10. Sala kommun – Skolkontoret

YTTRANDE

Skolkontoret har i huvudsak inga invändningar mot det föreslagna detaljplaneunderlaget. Det finns dock vissa aspekter som bör beaktas innan beslut fattas.

Skolkontoret har en av Salas största förskolor strax utanför det aktuella planområdet. Den föreslagna förändringen som innebär att gång- och cykelvägen genom området tas bort (se bild 1; den gröna sträckningen försvinner och den gula blir det alternativa färd sättet till förskolan), riskerar att försämra tillgängligheten för medborgare som i högre grad är beroende av gång- eller cykeltrafik. Detta kan leda till att vissa vårdnadshavare avstår från att nyttja förskoleverksamheten.

Även om ett alternativ föreslås i form av en ny dragning (ljusblå sträckning), innebär även detta en längre väg till förskolan. Det är viktigt att notera att mätningarna inte är gjorda till förskolans entré, utan till platsen vid den nuvarande entrén där fastighetskontoret har sin verksamhet (se bild 1). Från denna gemensamma startpunkt är avståndet till förskolan via (se bild 2):

- den gröna vägen: 475 meter
- den nya ljusblå vägen: 652 meter
- den gula vägen: 864 meter

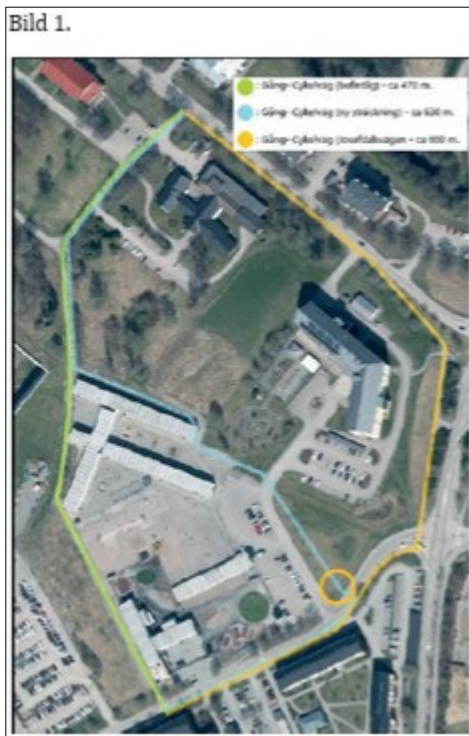
En stor andel av de barn som idag går på Gärdesta förskola kommer från Åkraområdet, ett socioekonomiskt svagt område där många inte har körkort eller transportmöjligheter i samma omfattning som många andra områden. Det är därför av vikt att tillgängligheten för dessa barn och deras vårdnadshavare inte försämras i onödan.

Trafiksäkerhet

En ytterligare aspekt som bör uppmärksammas är eventuella ökningen av biltrafik runt den befintliga förskolan i framtiden kan få negativa konsekvenser ur ett trafiksäkerhetsperspektiv. Det aktuella planförslaget ser inte ut att påverka detta i någon större utsträckning, men det bör tas i beaktande vid framtida förändringar inom området.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Då eventuellt ny sträckning av gång- och cykelväg ligger på andra sidan av Salbergas område, innebär detta att vårdnadshavare kommer behöva korsa en trafikerad väg (infarten till äldreboendet och Salberga anstalt). Detta behöver också tas i beaktan för en säker miljö för gång- och cykeltrafik. (gul ring visar punkten där trafik och gång-cykeltrafik möts).

Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna förändringarna bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för förskole- och skolverksamheten.

FÖRSLAG

Att se över möjligheten att behålla den befintliga gång- och cykelvägen mellan Åkraområdet och Gärdesta förskola.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

Planförslaget utgick från att Ekdalens modulförskola skulle finnas kvar till 2028. Information att förskolan avvecklas i förtid inkom i ett för sent skede (direkt innan samråd). Barnen från Ekdalen kommer tillfälligtvis flytta till Gärdesta förskola för att sen flytta in i den nybyggda Åkra förskola. Den längre sträckan till Gärdesta förskola kommer därför endast vara tillfällig för de flesta av barnen. Det motiverar inte samhällsekonomiskt att bekosta en ny GC-väg för en något genare väg till förskolan. Möjligheterna att anlägga en GC-väg kommer dock framledes vara möjlig direkt norr om planområdet om behovet för detta uppkommer i framtiden (tex. att nya målpunkter, verksamheter etableras inom det området). En GC-väg kommer att anläggas, då det kan anordnas

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

med enkla medel (redan asfalterad yta). Denna GC-väg placeras längs med den nya lokalgatan till äldreboendet. En framtida möjlighet finns därmed att kunna koppla ihop GC-nätet i framtiden om ett reellt behov av detta uppkommer. Planförslagets redovisning av GC-väg kommer därmed kvarstå, men ändå med vissa kompletteringar (se även kommentar till Tekniska kontorets yttrande nedan).

Angående att behålla den idag befintliga GC vägen som går rakt igenom området så är det tyvärr inte möjligt att behålla denna då den kommer ligga inom själva skyddsobjektet. Ett övergångsställe vid infarten (gulmarkerad cirkel i bilderna) kommer att anläggas både för att göra passage säkrare för fotgängare samt för anställda till anstalten som kommer med buss (hållplats Silvermyntsgatan). Information avseende GC-vägen och detta övergångsställe införs i planbeskrivningen samt vem som står för kostnaden för anläggandet.

11. Sala kommun - Bygg och Miljönämnden

Bygg- och miljönämnden har inga synpunkter på planförslaget.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande. Noteras.

12. Sala kommun - Tekniska kontoret/Projekt & Utveckling

YTTRANDE

PLANKARTAN

- GCVÄG i plankartan innebär en precisering som riskerar att begränsa möjligheterna för framtida behov vid en ombyggnad av gatan. Om ytan i stället pekas ut som GATA säkerställs en mer framtidssäkrad bestämmelse.

PLANBESKRIVNING

VA

- 8.2.2 Förslag ändra text till: Planområdet ligger inom verksamhetsområdet för kommunalt vatten och avlopp, den allmänna VA anläggningen är utbyggd till området. Planområdet har befintliga anslutningspunkter för VA, till Salberga kriminalvårdsanstalt och till modulskolorna. Befintliga anslutningspunkter kan utnyttjas för anstaltens framtida behov. Ombyggnad av befintliga eller tillkommande anslutningar hanteras i bygglovsskedet.

DAGVATTEN

- 8.2.1 Tillägg: Dagvattenanläggning allmän plats: Åtgärder för fördröjning och rening av dagvatten som alstras på gator och grönytor inom allmän platsmark. Då lokalgator redan är utbyggda planeras åtgärderna att genomföras i framtiden. Åtgärderna kan

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

genomföras i samband med att lokalgator behöver förnyas, eller när det finns en fastställd handlingsplan för dagvatten inom kommunen där en prioritering är gjord utifrån behov.

TRAFIK/GATA

- 5.10.4 Dränering Tillägg att det avser dränering av kvartersmark, befintlig Lokalgator dräneras idag till nivåer lägre än +55 och behöver fortsättas hållas dränerade för att bibehålla sin funktion.
- Oskyddade trafikanter som har målpunkter längs lokalgatan behöver få ett säkert sätt att färdas på, rimligtvis med en GC-väg. Förslag bredda lokalgatan 4m in på kvartersmarken. Ny säker passage över Johannesbergsgatan, kostnad för detta bör lösas i framtagande av exploateringsavtal.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

Angående plankartan – GC längs med gatan tas bort och hela ytan ersätts med GATA i enlighet med ert yttrande.

Angående VA, Dagvatten och Trafik/gata-dränering. Texten ändras och information införs i planbeskrivningen i enlighet med yttrandet.

GC-väg:

Information har tidigare givits från Projekt & Utveckling att en ny GC-väg inte är nödvändig, detta då förslaget om en ny dragning togs upp (ljusblå/turkos GC-väg, se bild i Skolkontorets yttrande) och befintlig GC förordades. Med tanke på framtida personal som kommer med cykel eller till fots (från busshållplatsen) tas en 4 meter bred remsa av kvartersmarken bort för att säkra en gång- och cykelväg längs med lokalgatan. Denna mark är redan idag asfalterad och kostnader för anläggandet är minimala. Om GC-vägen i stället förläggs på den norra sidan måste belysningsstolpar flyttas (ej rekommenderat). Planbeskrivning och plankarta uppdateras. Eventuella kostnader vid anläggandet (tex. övergångsstället) regleras i köp- och genomförandeavtal. Driften sköts av Sala kommun. Om ett eventuellt framtida behov för att koppla ihop en GC-väg med det norra området uppkommer så går detta fortfarande att genomföra direkt utanför planområdesgräns (se även kommentar till yttrande Skolkontoret ovan).

13. Sala kommun – Kultur och fritidsnämnden

KFN § 71 Samråd - Utvidgning av Salberga Kriminalvårdsanstalt

INLEDNING

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra anläggandet av anstaltens administrativa och logistiska byggnader på mark i direkt anslutning till Salberga kriminalvårdsanstalt.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Kultur- och fritidsnämnden vill framhålla att det berörda området i dag har en stor potential som tillgång för allmänheten. Området ligger i direkt anslutning till redan befintliga rekreations- och strövområden och skulle med enkla medel kunna nyttjas som strövområde samt för spontanidrott och andra fritidsaktiviteter. Denna möjlighet till allmän användning riskerar att gå förlorad i och med att anläggningen får ett utökat skalskydd och därmed inte längre är tillgänglig för allmänheten. Det är därför av vikt att denna aspekt lyfts fram som en del av de uppoffringar som kommunen och invånarna gör, i syfte att möjliggöra bättre resultat i förhandlingarna med Kriminalvården – exempelvis genom att få till stånd alternativa platser för rekreation och spontanidrott i närområdet.

Själva muren till Salberga kriminalvårdsanstalt utsmyckades med ett offentligt konstverk, Silverraster av konstnärerna Hanna Stahle och Mårten Medbo. Konstverket är väl synligt från den idag befintliga gång- och cykelvägen men då området efter planens genomförande inte längre är allmänt tillgängligt kommer konstverkets syfte att påverkas negativt. Även det faktum att omlastningscentralen ska få en sluss till anstalten genom muren kommer påverka konstverket. Försättningen av konstverket som finns längs med den norra anstaltsmuren kommer inte påverkas av planförslaget och kommer även i framtiden vara allmänt tillgängligt att beskåda.

Möjligheter att anlägga denna sluss mellan två sektioner av konstverket förordas för att bevara konstverket och möjliggöra för allmänheten att fortsättningsvis ha möjlighet att ta del av konstverket.

Yrkanden

Ordförande Jessica Silversten (S) yrkar,
att kultur och fritidsnämnden beslutar,
att kultur- och fritidskontoret inte har något emot mot förslaget, men vill lämna följande synpunkter att ta i beaktande,

att kommunen ges kompensation för förlusten av områden som i dag kan nyttjas för spontanidrott och rekreation,
att det offentliga konstverket Silverraster påverkas så lite som möjligt vid genomförandet av planen, samt
att konstverket även fortsatt görs tillgängligt för allmänheten exempelvis genom att en eventuell sluss genom muren placeras mellan konstverkets två sektioner.

BESLUT

Kultur och fritidsnämnden beslutar,
att kultur- och fritidskontoret inte har något emot mot förslaget, men vill lämna följande synpunkter att ta i beaktande,
att kommunen ges kompensation för förlusten av områden som i dag kan nyttjas för spontanidrott och rekreation,
att det offentliga konstverket Silverraster påverkas så lite som möjligt vid genomförandet av planen, samt
att konstverket även fortsatt görs tillgängligt för allmänheten exempelvis genom att en eventuell sluss genom muren placeras mellan konstverkets två sektioner.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

Idag används området för skolverksamhet och utgör inte ett område för spontanidrott eller rekreation. I gällande översiktsplan har området utpekats som lämpligt område för sammanhängande bostadsbebyggelse och är därmed inte avsedd att i framtiden vara en plats för nämnda aktiviteter oavsett ifall denna detaljplan antas eller inte. Därav är en kompensation för en tillfällig användning inte realistisk då även många andra typer av användningar skulle kunna påvisas och på samma sätt föreslås kompenseras. Närheten till andra lämpliga områden för nämnda spontanidrott och rekreation har beskrivits i detaljplanen. Men om man önskar se det så, innefattas önskad kompensation i markpriset som överenskommes i kommande köp- och genomförandeavtal.

Silverraster:

Angående konstverket Silverraster så beskrivs det i detaljplanen att konstverket längs med den östra anstaltsmuren kommer att påverkas och att konstverket i möjligaste mån ska bevaras genom att placera slussen utan att påverka detta fysiskt (mellan två sektioner). Den andra punkten, att konstverket även fortsättningsvis ska vara tillgängligt kommer inte gå att uppnå då muren för allmänhet endast kommer ses från ett längre avstånd. Med detta sagt så kan allmänheten även fortsättningsvis kunna se konstverket närmare längs med den norra sträckningen av anstaltsmuren. För att ändå beakta konstverket så införs en varsamhetsbestämmelse som syftar till att ändringar och tillägg i närmiljön ska göras varsamt. Kommunen har mellan samråd och granskning fört dialog med verkets upphovsmän och Statens konstråd tillsammans med fastighetsägaren. Förhoppningen är att man, trots att Silverraster påverkas negativt, ska hitta en överenskommelse som innebär en acceptabel lösning för alla parter.

Från kommunens sida så måste vi väga olika allmänna intressen mot varandra och prioritera det som väger tyngst. I det här fallet har behoven förändrats sedan verket uppfördes som visar sig i det uppdrag som Kriminalvården fått, samt de positiva effekter detta kan ge kommunen i form av arbetstillfällen mm. Anstaltens expansion blir därmed mer viktig att uppnå än att helt undvika påverkan av den offentliga konsten. Att ändå ämna kunna hitta en acceptabel lösning utan att detta förhindrar Salbergas expansion är önskvärt. Diskussion mellan upphovsmän och fastighetsägare kommer fortsätta i denna fråga.

*Planbeskrivningen uppdateras avseende Silverraster och en varsamhetsbestämmelse införs i plankartan, **k₁**: Konstverket Silverraster som är del av anstaltsmuren ska beaktas. Eventuella ändringar av konstverket eller tillägg i närmiljön ska göras varsamt samt att utformningsbestämmelse **f₃** utökas till att möjliggöra framtida konstnärlig utsmyckning.*

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

14. Sala kommun – Fastighetsenheten

Synpunkter från TK Fastighet

1. Ingen risk för olyckor på grund av förskoleverksamhet. (5.9.2 och 7.5.2)

Verksamheten förskolan Ekdalen flyttar från tillfälliga modulerna 2025-07-07 och slås under sommaren ihop med Gärdesta förskola. Verksamheten kommer sedan inte att återvända till Ekdalen, utan flyttas till färdigställda Åkra förskola. Ekdalen kommer således att tomställas från förskoleverksamhet 2025-07-07 och riskerna som beskrivs kopplade till förskola utgår därför.

2. Ekdalens moduler behöver tillåtas stå kvar på platsen längre än angivna år 2028

Den demografiska utvecklingen fram till 2043 visar på en negativ trend när det gäller tillskott på nya barn. Utifrån detta ser Skolkontoret inte längre något behov av Ekdalens moduler som förskola. Då hyresavtalet med modulleverantören Indus sträcker sig ända till 2028, ämnar Fastighet därför hyra ut samtliga eller delar av modulerna till Salberga Fastighetsförvaltning. Detta för ändamålet byggetablering under tiden för byggnation av Kriminalvårdens nya lokaler. Diskussioner förs just nu mellan Fastighet, Salberga Fastighetsförvaltning och Indus om ett sådant hyresavtal

3. Ekdalens moduler behöver, helt eller delvis, kunna avvecklas tidigare än 2028

Det står olika beskrivet i underlaget kring avvecklingen. Dels att modulerna "som senast" respektive "avvecklas senast" (3.6 och 8.1.2) och dels att Ekdalen "kommer att finnas kvar fram till 2028" (7.5.2 och 8.1.2). I det fall ett scenario uppstår där Salberga Fastighetsförvaltning eller annan extern part inte önskar hyra modulerna för byggetablering eller att avtalet med modulleverantören Indus av någon anledning sägs upp/avslutas, behöver Fastighet ha möjlighet att helt eller delvis avveckla modulerna under tiden fram till hyresavtalets upphörande 2028.

4. Ekdalens moduler behöver tillåtas användas till lokaler för byggetablering

Då Ekdalen från och med 2025-07-07 inte kommer att fortsätta användas för förskoleverksamhet, behöver ändamålet för användandet av modulerna ändras till att tillåta byggetablering, kontor, personalutrymmen, kommunal verksamhet etc.

5. Se generellt över benämningen av gatunamnen. Det blandas mellan Johannesbergsgatan, Johannesbergsvägen och Johannesdalsvägen.
6. Risker är möjligen liten, men Fastighet är intresserade av att veta vad som händer och vilka förutsättningarna blir utifrån planen och planområdet om affären med kriminalvården inte blir av?
7. (5.9.1) Farhågor finns att störande vägtrafikbuller kommer att öka för det särskilda boende på Johannesbergsgatan 2 och dess vistelseträdgård. Detta på grund av de leveranser och transporter som kommer att gå på den kommande gemensamma gatan mellan Johannesbergsgatan och äldreboendet resp. till kriminalvårdens kommande lokaler.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

8. (3.4.1) Stämmer det att Fastighet drifrar gatan från Johannesbergsgatan fram till Johannesbergsgatan 2?
9. (3.4.1 och 8.3.2) Delfinansiering av gatan mellan Johannesbergsgatan och särskilt boende resp. till kriminalvårdens kommande lokaler: Vem förhandlar, vem äger frågan och vem hos Sala kommun kommer att få den framtida kostnaden?

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

1 – Informationen om avveckling kom för sent för att kunna ändra planhandlingarna. Behov av riskhantering kommer därför ändras i planbeskrivningen till att beskriva detta mer allmänt nu när riskerna avseende nära liggande förskoleverksamhet inte behöver beaktas på samma sätt. Tackar för informationen.

2-4 – Information kvarstår att modulerna kan komma att finnas kvar på platsen tills avtalen går ut samt den tid som modulleverantören senast ska ha hämtat modulerna. Denna information kommer kompletteras med övrig information om att antalet moduler kan komma att minskas, flyttas, inkludera annan användning eller möjligen avvecklas i förtid. Information om vad som avses ske med modulerna är i dagsläget alltför oklar och därför måste detaljplanen uppge det som avtalen påtalar dvs. att marken för Gärdesta modulskola ska vara avlämnad senast 2026-03-01 och för Ekdalens modulförskola senast 2028-03-31. Eventuellt nytt avtal avseende att använda delar av modulerna efter att avtalet med Sala kommun gått ut (2027-12-31) upprättas av Salberga fastighetsförvaltning AB. Salberga fastighetsförvaltning AB ansvara då även för att förlänga det tillfälliga bygglov.

Detaljplanen reglerar inte heller vilken användning som modulerna kan eller får användas till. Ur en miljöaspekt är mindre känslig markanvändning (byggetablering, kontor, personalutrymmen) därför lämplig då lokalerna ju använts som förskola och har tidigare beslutats lämplig för detta ändamål. Kontakt avseende ändrad användning måste först göras till bygg och miljöenheten för att utröna om någon anmälan, uppdatering avseende markanvändning eller tillfälligt bygglov måste tas fram.

5 – Tack, gatunamnen ses över och ändras i planbeskrivningen.

6 – Konsekvenserna av att förutsättningarna ändras pga. att affären inte blir av beror helt på när i processen detta inträffar. Om detaljplanen inte hunnit vinna laga kraft så kan (enligt ÖP) planarbetet ändra inriktning till att planlägga för sammanhängande bostadsbebyggelse i stället, alternativt att idag gällande användning kvarstår. Skulle detaljplanen hunnit vinna laga kraft innefattas användningar som kontor mm. utanför anstaltsmuren men delvis inom skyddsobjektsområde. En inte önskvärd situation. Ett bättre alternativ skulle i det fallet vara att ämna uppnå en överenskommelse med Salberga Fastighetsförvaltning om att de förvärvar marken.

7 – Leveranser kommer inte vara mer störande än dagens bussar samt tidigare situation med hämtning och lämning till modulskolorna. Leveranserna sker på dagtid och på bestämda tider och är inte heller så frekventa (enligt uppgift från Salberga Fastighetsförvaltning AB).

8 – Tekniska kontoret drifrar inte denna korta gata (ses som infart till äldreboendet) utan gatan är idag enskild. Då den inte snöröjs av den entreprenör som skottar Åkra/Johannesberg så görs detta

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

med största sannolikhet av samma entreprenör som skottar skolans område, dvs. driftas av fastighetsenheten.

9 – *Se svar ovan. Efter att planen vunnit laga kraft blir gatan allmän platsmark och ansvaras för av Sala kommuns tekniska kontor som även äger frågan om eventuell delfinansiering avseende drift av denna lilla lokalgata samt GC.*

15. Trafikverket

Samråd gällande förslag till detaljplan för utvidgning av Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av fastigheterna Kristina 4:245 och Kristina 4:4, Sala kommun

Trafikverket har inget att erinra.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande. Noteras.

16. Region Västmanland - Kollektivtrafikförvaltningen

Yttrande kring samrådsremiss för utvidgning av Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4

Beskrivning av ärendet

Det allmänna intresset är stort för att utöka kapaciteten av Salberga kriminalvårdsanstalt samt att antalet arbetstillfällen, i och med expansionen, kommer öka i Sala. För att möjliggöra detta samverkar Kriminalvården, Salberga Fastighetsförvaltning AB och Sala kommun. Detaljplanen kommer möjliggöra för dagens behov och även möjliggöra byggrätter som idag inte är aktuella eller beslutade att anlägga. Primärt är det administrativa funktioner (kontor och logistik) samt parkering som ska anläggas inom området, men i framtiden kan till exempel matsal och kök bli aktuella att bygga på platsen.

Kollektivförvaltningens yttrande

Kollektivtrafiken har tagit del av rubricerad detaljplan och vill lyfta några områden. I planhandlingen framgår det att tidtabellen för busslinje Silverlinjen inte är väl anpassad till arbetstiderna vid Salberga Kriminalvårdsanstalt. Förvaltningen ser positivt på möjligheten att förbättra tillgängligheten till området och tar därför gärna emot underlag från Kriminalvården gällande personalens arbetstider. Detta skulle kunna utgöra ett viktigt underlag i en framtida översyn av tidtabellen då antalet anställda förväntas öka.

I planunderlaget nämns även önskemål om att anlägga en hållplats i anslutning till anstalten. Det finns idag en hållplats inom detaljplaneområdet, Åkraskolan/Johannisberg, som trafikeras av linje 60. Linje 60 trafikerar dock enbart under skoldagar. I planunderlaget är denna hållplats inte

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

längre kvar och bedömning av påverkan på kollektivtrafiken saknas i konsekvensbeskrivningen. Vi önskar att föra vidare dialog kring detta.

Vidare önskar förvaltningen att anmälan om eventuell kommersiell busstrafik till och från området inkommer till oss.

Under rubrik 5.16 i planunderlaget finns det underrubrik för kollektivtrafiken men inte för övrig motorburen trafik.

För Kollektivtrafikförvaltningen, Region Västmanland

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande. Enligt muntlig uppgift från Salberga Fastighetsförvaltning AB så pågår redan diskussioner mellan regionen och Kriminalvården avseende ändring av tidtabeller för kollektivtrafik. Linje 60 kommer, enligt uppgift från kommunens transportstrateg, endast kvarstå tills Åkraskolan invigs 2025-08-18. Aktuell hållplats Åkraskolan/Johannisberg trafikeras därmed inte längre utan anställda till anstalten använder sig av hållplats Silvermyntsgatan.

Påpekandet om anmälan önskas avseende kommersiell busstrafik delges Kriminalvården.

Angående missad rubrik så tackar vi för detta. En underrubrik för övrig motorburen trafik införs i planbeskrivningen.

17. Västmanlands läns museum

**Yttrande med anledning av samråd för ny detaljplan för Salberga
Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4, Sala, Sala kommun**

Länsmuseet har mottagit samrådshandlingar gällande en ny detaljplan för utvidgning av Salberga Kriminalvårdsanstalt, del av Kristina 4:245 och Kristina 4:4, Sala med kommunens diarienummer 2024/964. Syftet är huvudsakligen att möjliggöra för den utökade kapaciteten av Salberga kriminalvårdsanstalt samt att möjliggöra för flera arbetstillfällen. Länsmuseet har följande att anföra.

Beskrivning

Området består idag av en modulskola- och modulförskola som anlades år 2018 samt en biotopsskyddad åkerholme. Innan dess nämner den aktuella planbeskrivningen att ett par fotbollsplaner fanns på platsen. Muren till Salberga kriminalvårdsanstalt har ett offentligt konstverk, "Silverraster", av konstnärerna Hanna Stahle och Mårten Medbo. Konstverket finansierades av Statens konstråd i samarbete med Kriminalvården år 2007. Konstverket består av en 250 meter lång väggskulptur/-relief med motiv av moln. Planbeskrivningen nämner att konstverket är väl synligt från den idag befintliga gång- och cykelvägen men att med det aktuella planförslaget kommer konstverket inte bli lika allmänt tillgängligt. Det lyfts även att omlastningscentralen ska få en sluss till anstalten genom muren som kommer att påverka konstverket.

Det aktuella planområdet omfattas av det inventerade området Salberga i kulturmiljöunderlaget för Sala som togs fram år 2022. Beskrivning av området Salberga lyder: "Området Salberga

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Samhällsbyggnadskontoret

Plan- och utvecklingsenheten

ligger centralt i Sala stad, väster om Väsby Kungsgård. Området avgränsas av Lillån i norr, Dalhemsleden i syd, området Gärdesta i väst och Åkra i öst. Områdets bebyggelse består i huvudsak av anläggningar och lokaler med olika funktioner, såsom Salberga anstalt, förskoleverksamhet samt ett fåtal flerbostadshus. På grönyterna växer löv- och barrträd och mellan byggnaderna finns hårdgjorda ytor för trafik. Området söder om Josefdalsvägen karaktäriseras av storskaliga träbyggnader från 1900-talets början, ursprungligen uppförda för Västmanlands trängkår. Delar av miljöns grönytor utgör rester av en parkanläggning, med symmetrisk struktur och stora lövträd. Ett tydligt karaktärsdrag för bebyggelsen är de gulmålade fasaderna och vitmålade snickerierna.

Mot Josefdalsvägen finns ett före detta ridhus respektive exersishus. Byggnaderna har gulmålad träpanel, småspröjsade fönster, vitmålade snickerier och röda plåttak. På området finns ytterligare mindre byggnader, även dessa med gula fasadkulörer men med fasader i puts eller panel. Parkanläggningen angränsar till Salberga anstalt, som utgör områdets södra del. En sex meter hög mur omgärdar anläggningen. Innanför muren finns 12 byggnader som inte är synliga utifrån. Muren är i betong, utsmyckat med konstverket Silverraster, bestående av små speglar som bildar molninformationer. Norr om Josefdalsvägen finns fyra ljusputsade flerbostadshus från 1930-talet i två våningar. Byggnaderna har tegeltäckta sadeltak och en karaktäristisk placering med tilltagna grönutrymmen kring husen.”

Historik av området Salberga:

”Salbergaområdets historia har en kontinuitet av institutionsanläggningar. Västmanlands trängkår var ett trängförband inom svenska armén som verkade i olika former under åren 1902–1927. Då produktionen i Sala silvergruva minskade och till sist upphörde 1908, sökte staden efter nya verksamheter. År 1902 avsattes mark åt Svea Trängkår på det som då kallades Wäsbygårdet och låg under Väsby Kungsgård. Storskaliga byggnader uppfördes, såsom exempelvis kasernbyggnader, stall, smedja, ridhus och varmbadhus. Anläggningen stod färdig år 1906 och var i drift fram till år 1928 då Västmanlands trängkår drogs in. År 1930 flyttade Salberga sjukhus in i trängkårens tidigare byggnader, som byggts om för ändamålet. Salberga sjukhus var ett mentalsjukhus som senare övergick till att bli specialistsjukhus. I Strömsbacka, norr om sjukhuset, uppfördes personalbostäder år 1936, i form av fyra smalus i två våningar. Med tiden ansågs sjukhuslokalerna inte längre vara ändamålsenliga och sex nya paviljongbyggnader uppfördes på 1970-talet. Sjukhuset bedrevs därefter i betydligt mindre omfattning för att sedan avvecklas 1997. Trängkårens gamla byggnader revs successivt men präglades av den gamla trängkasernens utformning fram till 1983 då kasernen revs. Kvar idag finns före detta exercishus, ridhus, skosmedja, sjukstall, matinrättning och tygverkstad. Byggnaderna på området används i huvudsak till förskoleverksamhet, förråd och gymnastiksal. På 1950-talet uppfördes ett nytt sjukhus i områdets södra del, även det ett mentalsjukhus. Sjukhusverksamheten avvecklades på 1990-talet och anläggningen fungerar sedan 2007 som kriminalvårdsanstalt. Salberga anstalt är landets största kriminalvårdsanstalt. Under 2000-talet har viss byggnation av flerbostadshus uppförts kring Josefdalsvägen.”

Viktiga karaktärsdrag för området Salberga är:

- Före detta kasernområdets helhetsmiljö öppna ytor, rester av parkanläggning med stora lövträd och kvarstående byggnader.
- Tidstypiska flerbostadshus från 1930-talet norr om Josefdalsvägen, med tidstypisk utformning och omkringliggande lummighet.
- Salberga anstalts betongmur med konstverket Silverraster.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Lagskydd

Upphovsrättslagen

Lag (1960:729) om upphovsrätt föreskriver (1 kap. 3 §) att: "Ett verk må icke ändras så, att upphovsmannens litterära eller konstnärliga anseende eller egenart kränkes; ej heller må verket göras tillgängligt för allmänheten i sådan form eller i sådant sammanhang som är på angivet sätt kränkande för upphovsmannen." Detta gäller även ägare av offentlig konst.

Plan- och bygglagen (PBL)

Boverkets byggregler (BBR) innehåller preciseringar av vad som kan utgöra kulturvärden, där konstnärliga värden tydligt framhålls. För begreppet särskilt värdefull byggnad finns följande allmänna råd: "En byggnad kan vara särskilt värdefull från konstnärlig synpunkt om den uppvisar särskilda estetiska kvaliteter eller har en hög ambitionsnivå med avseende på arkitektonisk gestaltning eller i utförande och materialval eller i konstnärlig gestaltning och utsmyckning."

Aktuellt beträffande konstverkets och murens möjliga skydd är PBL 2 kap. 6 §:

"Vid planläggning och i andra ärenden samt vid åtgärder avseende byggnader som inte ingår i ett ärende enligt denna lag ska bebyggelseområdets särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden skyddas. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas."

Länsmuseets kommentarer

Länsmuseet ser inte att det aktuella planförslaget skulle innebära en negativ påverkan på närliggande bebyggelse av möjligt kulturhistoriskt värde då den nya bebyggelsen skulle vara geografiskt separerad och underordnad i byggnadsvolym. Länsmuseet ser positivt på att utformningsbestämmelser införts i plankartan för att den nya bebyggelsen ska harmonisera med närliggande äldre bebyggelse i norr samt bostadsområdet i sydost.

Det aktuella konstverket är unikt, skapat specifikt för platsen och kan ha ett högt konstnärligt värde såväl lokalt, regionalt som nationellt. I kulturmiljöunderlaget från år 2022 lyfts konstverket och muren specifikt som ett viktigt karaktärsdrag i området. Länsmuseet rekommenderar att sakkunnig inom offentlig konst värderar konstverket och finns med som rådgivare gällande eventuella förändringar i och omkring konstverket. Länsmuseet anser att konstverket bör bevaras och beaktas i det fortsatta detaljplanarbetet. Aktuell lagstiftning, bland annat kring upphovsrätt ska följas. Vid behov rekommenderar länsmuseet att de aktuella konstnärerna och Statens konstverk konsulteras gällande eventuella förändringar av konstverket.

Västmanlands läns museum
Enheten för kulturmiljövård
Byggnadsantikvarie

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

Se även kommentar ovan till Sala kommun – Kultur och fritidsnämnden avseende Silverraster.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Då samhällsintresset av att anstalten ska kunna expandera, ur vår synvinkel, väger tyngre än samhällsintresset avseende offentlig konst så måste avsedd sluss anläggas. Planen kommer därmed medge att en sluss anläggs, men platsen för var denna sluss medges ändras i plankartan. Detta då det finns ett större mellanrum mellan delar av konstverket (endast anstaltmur) som är bättre lämpad så att Silverrasters moln inte påverkas rent fysiskt. Direkt påverkan av konstverket minimeras därmed, men slussen kommer separera delar därav och helheten kommer inte längre kunna åses. Dessutom kommer byggnaderna som avses uppföras påverka konstverket då konstverket avsågs att reflektera himlen (Mårten Smedbo, muntlig uppgift 2025-08-22). Konstverket kommer inte vara tillgänglig för beskådning för allmänheten utan finnas inom skyddsobjektet och delvis dold bakom ny byggnation.

Sammantaget så påverkas konstverket Silverraster och en lösning behöver tas fram, antingen under planarbetet eller innan byggnation påbörjas. Sala kommun har därmed kontaktat upphovsmännen till verket och för dialog om hur planen bäst kan tillgodose de olika intressen som föreligger i detta fall.

*En varsamhetsbestämmelse införs i plankartan **k₁**: Konstverket Silverraster som är del av anstaltsmuren ska beaktas. Eventuella ändringar av konstverket eller tillägg i närmiljön ska göras varsamt.*

*Även utformningsbestämmelse **f₃** ändras så att eventuell konstnärlig utsmyckning av nybyggnation möjliggörs.*

18. Sala Hembygds- och Fornminnesförening

Sala Hembygds- och Fornminnesförening har inget yttrande att lämna på diariennr. 2024/964.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

19. Statens konstråd

Statens konstråd har en nationellt rådgivande roll i frågor som gäller byggnadsanknuten konst i olika samhällsmiljöer. Utifrån denna roll kan vi enligt punkt 1–3 i ditt tidigare mejl lämna följande yttrande och råd med stöd i dels upphovsrättslagen, dels plan- och bygglagen.

Den lösning som beskrivs med ett hål i muren har en direkt påverkan på konstverkets gestaltning. Med hänvisning till respekträtten i lagen om upphovsrätt ska en dialog därför ske mellan fastighetsägaren/arkitekten och upphovspersonerna/konstnärerna för att komma fram till en ev. omarbetad gestaltning som de godkänner utifrån sin ideella rätt till konstverket (se: <https://statenskonstrad.se/ansok-varda-konst/ansok-om-och-varda-permanent-konst/om-byggnadsanknuten-konst/>).

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Vidare är det rimligt att förvanskningförbudet i PBL bör tillämpas på konstverket Silverraster då det berättar om de mycket höga konstnärliga och sociala målsättningar som gällde för de nya klass 1-anstalter som byggdes i Sverige under början av 2000-talet (se: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/kulturvarden/kulturvarden-i-plan--och-bygglagen/krav-pa-byggnadsverk-och-tomter/forvanskningsforbudet/>).

Bifogar en text av konstkritikerna Love Jönsson från Statens konstråds årsbok 2007 som beskriver dessa kvalitativa målsättningar och satsningen Salbergaanstalten.

Val av metod och tillvägagångssätt för demontering och återmontering av vissa av "rasterpunkterna" är lämpligast att stämma av med konstnärerna.

I detaljplanen kan det vara fördelaktigt att peka ut konstverket Silverraster genom Q-märkning för att skydda det mot framtida förvanskning. Se bif. rapport och s. 100–101 Fallstudie Tomteboda postterminal med exempel på Solna kommuns användning av q-märkningar i detaljplan för byggnadsanknuten konst.

Jag hoppas att dessa kortfattade råd kan användas som stöd i den fortsatta detaljplanprocessen och i projektering och genomförande av förändringar av muren och konstverket Silverraster. Återkom gärna om det uppstår några frågor.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Tack för ert yttrande.

Se även kommentarer i yttrande ovan – 13- Sala kommun – Kultur och fritidsnämnden samt 17- Västmanlands läns museum!

Dialog har förts mellan kommunen, fastighetsägaren och upphovsmännen och även strax innan inlämning granskning även med Statens Konstråd och Kriminalvården. Syftet med pågående diskussioner är att hitta en acceptabel lösning då konstverket kommer påverkas. Som påtalades ovan i kommentaren till Kultur och fritidsnämnden så införs i plankartan en varsamhetsbestämmelse som syftar till att ändringar och påverkan av konstverket ska beaktas vid ändringar eller tillägg av närliggande byggnation. Kommunen har även mellan samråd och granskning fört dialog med verkets upphovsmän och Statens konstråd tillsammans med fastighetsägaren. Förhoppningen är att trots att Silverraster påverkas negativt ska någon form av överenskommelse hittas så det innebär en acceptabel lösning för alla parter.

Angående demontering/återmontering så anser konstnärerna att detta är svårt att göra utan att skada dem. Då de har masterformar kvar så finns möjlighet att göra nya rasterpunkter om en eventuell ny plats överenskommes.

Från kommunens sida i planarbetet så måste vi väga allmänna intressen mot varandra och prioritera det som väger tyngst. I det här fallet har behoven ändrats sedan verket uppfördes som visat sig i det uppdrag som Kriminalvården fått samt de positiva effekter detta kan ge kommunen i form av arbetstillfällen mm. Anstaltens expansion blir därmed mer viktig att uppnå än att helt undvika att påverka den offentliga konsten. Att ändå ämna kunna hitta en acceptabel lösning utan

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

att för detta förhindra Salbergas expansion är önskvärt. Diskussion mellan upphovsmän och fastighetsägare kommer fortsätta i denna fråga.

*Avseende q-bestämmelse och utökad lovplikt som exemplet från Tomteboda använt sig av så skulle detta innebära en möjlig risk för att den tidspressade expansionen kan försenas. En mellanväg tas därmed fram och planbeskrivningen uppdateras avseende Silverraster och en varsamhetsbestämmelse införs i plankartan, **k₁**: Konstverket Silverraster som är del av anstaltsmuren ska beaktas. Eventuella ändringar av konstverket eller tillägg i närmiljön ska göras varsamt.*

*Även utformningsbestämmelse **f₃** ändras så att eventuell konstnärlig utsmyckning av nybyggnation möjliggörs.*

KS § 30 Revidering av avfallsföreskrifter**INLEDNING**

En revidering av avfallsföreskrifterna har genomförts för att de ska stämma överens med aktuella och kommande lagändringar. Den huvudsakliga förändringen är den nytillkomna bilagan som innefattar begränsningarna för respektive kommun vid eldning av park- och trädgårdsavfall. Övriga ändringar innefattar bland annat förändringar vid insamling av förpackningar, textil, asbest och matavfall. Föreskrifterna har även uppdaterats med avseende på lagrumshänvisningar och begrepp.

Vafabmiljö har från den 2 oktober till den 18 november 2025 haft det framtagna förslaget på föreskrifter på utställning via sin hemsida enligt 15 kap. 42 § miljöbalken. Samrådsperioden och möjligheten att lämna synpunkter har även annonserats via medlemskommunernas egna hemsidor. Ett remissutskick med motsvarande information har även gjorts till relevanta aktörer som bedömts ha ett särskilt intresse i frågan. Medlemskommunerna erbjöds möjligheten att ha fysiska samrådsträffar.

Synpunkter har inkommit från både privatpersoner, fastighetsbolag och medlemskommunerna. De inkomna synpunkterna har sammanställts och avfallsföreskrifterna har där så varit lämpligt bearbetats utifrån dessa. Under samrådsperioden skedde även en intern granskning hos Vafabmiljö vilket föranledde vissa ytterligare ändringar. Det slutgiltiga förslaget skickas vidare till medlemskommunerna för att sedan godkännas av respektive kommunfullmäktige.

Ekonomiska konsekvenser

Ej relevant i detta ärende.

Beslutsunderlag

KS 2025.6288 - Protokollsutdrag VMKF § 98, 2025-12-03

KS 2025.6289 - Tjänsteskrivelse för revidering av avfallsföreskrifterna

KS 2025.6291 - Samrådsredogörelse för revidering av avfallsföreskrifterna

KS 2025.6290 - Reviderade avfallsföreskrifter för Vafabmiljö kommunalförbund samtliga kommuner exklusive Heby

Ledningsutskottets beslut § 11, 2026-01-28

Ärendet föredras via Teams, av avfallstrateg Felicia Thornander, VafabMiljö.

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,

bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att anta revidering av avfallsföreskrifter i enlighet med bilaga KS 2026.6290.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 30 fortsättning

Beslutsgång

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag mot avslag och finner ledningsutskottets förslag bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta revidering av avfallsföreskrifter i enlighet med bilaga KS 2026.6290

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 11 Revidering av avfallsföreskrifter**INLEDNING**

En revidering av avfallsföreskrifterna har genomförts för att de ska stämma överens med aktuella och kommande lagändringar. Den huvudsakliga förändringen är den nytillkomna bilagan som innefattar begränsningarna för respektive kommun vid eldning av park- och trädgårdsavfall. Övriga ändringar innefattar bland annat förändringar vid insamling av förpackningar, textil, asbest och matavfall. Föreskrifterna har även uppdaterats med avseende på lagrumshänvisningar och begrepp.

Vafabmiljö har från den 2 oktober till den 18 november 2025 haft det framtagna förslaget på föreskrifter på utställning via sin hemsida enligt 15 kap. 42 § miljöbalken. Samrådsperioden och möjligheten att lämna synpunkter har även annonserats via medlemskommunernas egna hemsidor. Ett remissutskick med motsvarande information har även gjorts till relevanta aktörer som bedömts ha ett särskilt intresse i frågan. Medlemskommunerna erbjöds möjligheten att ha fysiska samrådsträffar.

Synpunkter har inkommit från både privatpersoner, fastighetsbolag och medlemskommunerna. De inkomna synpunkterna har sammanställts och avfallsföreskrifterna har där så varit lämpligt bearbetats utifrån dessa. Under samrådsperioden skedde även en intern granskning hos Vafabmiljö vilket föranledde vissa ytterligare ändringar. Det slutgiltiga förslaget skickas vidare till medlemskommunerna för att sedan godkännas av respektive kommunfullmäktige

Beslutsunderlag

KS 2025.6288 - Protokollsutdrag VMKF § 98, 2025-12-03

KS 2025.6289 - Tjänsteskrivelse för revidering av avfallsföreskrifterna

KS 2025.6291 - Samrådsredogörelse för revidering av avfallsföreskrifterna

KS 2025.6290 - Reviderade avfallsföreskrifter för Vafabmiljö kommunalförbund samtliga kommuner exklusive Heby

Yrkanden

Ordförande Anders Wigelsbo (C) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta revidering av avfallsföreskrifter i enlighet med bilaga KS 2026.6290.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att anta revidering av avfallsföreskrifter i enlighet med bilaga KS 2026.6290.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

KSLU § 11 fortsättning

Protokollsanteckning från Tomas Bergling (M)

Sala kommun måste vara en aktiv part i styrningen av kommunalförbundet VAFAB Miljö. Avfallshantering är en tjänst som den som bor i kommunen i nästan alla fall tvingas nyttja. Så fort något är ett lagkrav så ökar skyldigheten för de kommuner som ställer de kraven.

I detta ingår såklart avgifterna. VAFAB har under de senaste åren infört avgifter för företagsbilar, trots att årsredovisningen visar högre vinster i affärsverksamheten än de ställda kraven.

Likaså tar man ut grundavgift för alla hus på en fastighet som "bedöms gå att bo i", inte utifrån hur mycket avfall som genereras. Det är en dålig ordning som skapar irritation och godtycke.

Det är Moderaternas avsikt att verka för lägre avgifter och tydligare regler när vid nästa omarbetning av dessa föreskrifter.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

VMKF § 98

Diarienummer 2025/356-VMKF

Revidering av avfallsföreskrifter

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar

- att i förslaget till föreskrifter genomföra följande redaktionella ändringar:
 - i 1 § ändra "föreskrifter för avfallshantering" till "avfallsföreskrifter"
 - i 2 § 1 pkt. c) flytta laghänvisningen till direkt efter det definierade begreppet
 - i 2 § 1 pkt. i) flytta laghänvisningen till direkt efter det definierade begreppet
- att till Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommuner överlämna de reviderade avfallsföreskrifterna för dessa kommuner för antagande.
- att till Heby kommun överlämna de för Heby kommun anpassade reviderade avfallsföreskrifterna för antagande.

Ärendebeskrivning

En revidering av avfallsföreskrifterna har genomförts för att de ska stämma överens med aktuella och kommande lagändringar. Den huvudsakliga förändringen är den nytillkomna bilagan som innefattar begränsningarna för respektive kommun vid eldning av park- och trädgårdsavfall. Övriga ändringar innefattar bland annat förändringar vid insamling av förpackningar, textil, asbest och matavfall. Föreskrifterna har även uppdaterats med avseende på lagrumshänvisningar och begrepp.

Vafabmiljö har från den 2 oktober till den 18 november 2025 haft det framtagna förslaget på föreskrifter på utställning via sin hemsida enligt 15 kap. 42 § miljöbalken. Samrådsperioden och möjligheten att lämna synpunkter har även annonserats via medlemskommunernas egna hemsidor. Ett remissutskick med motsvarande information har även gjorts till relevanta aktörer som bedömts ha ett särskilt intresse i frågan. Medlemskommunerna erbjöds möjligheten att ha fysiska samrådsträffar. Kungsör tackade ja och ett fysiskt samråd hölls därför på Kungsörs bibliotek.

Synpunkter har inkommit från både privatpersoner, fastighetsbolag och medlemskommunerna. De inkomna synpunkterna har sammanställts och avfallsföreskrifterna har där så varit lämpligt bearbetats utifrån dessa. Under samrådsperioden skedde även en intern granskning hos Vafabmiljö vilket föranledde vissa ytterligare ändringar. Det slutgiltiga förslaget skickas vidare till medlemskommunerna för att sedan godkännas av respektive kommunfullmäktige. Då Heby kommun inte har överlämnat ansvaret för avfall från enskilda avloppsanläggningar till förbundet, har en anpassad version med hänvisning till kommunens egna slamföreskrifter, istället för den gemensamma skrivningen, tagits fram. I övrigt överensstämmer föreskrifternas innehåll.

Justerares signaturer

Utdragsbestyrkande

Förslag till beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund föreslås besluta

1. att till Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommuner överlämna de reviderade avfallsföreskrifterna för dessa kommuner för antagande
2. att till Heby kommun överlämna de för Heby kommun anpassade reviderade avfallsföreskrifterna för antagande.

Yrkanden

Ordföranden Matilda Antonsson (S) yrkar att direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar

1. att i förslaget till föreskrifter genomföra följande redaktionella ändringar:
 - i 1 § ändra "föreskrifter för avfallshantering" till "avfallsföreskrifter"
 - i 2 § 1 pkt. c) flytta laghänvisningen till direkt efter det definierade begreppet
 - i 2 § 1 pkt. i) flytta laghänvisningen till direkt efter det definierade begreppet
2. att till Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommuner överlämna de reviderade avfallsföreskrifterna för dessa kommuner för antagande.
3. att till Heby kommun överlämna de för Heby kommun anpassade reviderade avfallsföreskrifterna för antagande.

Beslutsgång

Ordförande finner att det endast finns ett förslag till beslut och frågar om direktionen kan besluta enligt detta och finner så.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-11-20

Reviderade avfallsföreskrifter för Vafabmiljö kommunalförbund för Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommuner

Reviderade avfallsföreskrifter för Vafabmiljö kommunalförbund för Heby kommun

Samrådsredogörelse för revidering av avfallsföreskrifterna

Remissmissiv

Kopia till

Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun

Justerares signaturer

Utdragsbestyrkande

Till
Direktionen Vafabmiljö
kommunalförbund

Revidering av avfallsföreskrifterna

Ärendebeskrivning

En revidering av avfallsföreskrifterna har genomförts för att de ska stämma överens med aktuella och kommande lagändringar. Den huvudsakliga förändringen är den nyttillkomna bilagan som innefattar begränsningarna för respektive kommun vid eldning av park- och trädgårdsavfall. Övriga ändringar innefattar bland annat förändringar vid insamling av förpackningar, textil, asbest och matavfall. Föreskrifterna har även uppdaterats med avseende på lagrumshänvisningar och begrepp.

Vafabmiljö har från den 2 oktober till den 18 november 2025 haft det framtagna förslaget på föreskrifter på utställning via sin hemsida enligt 15 kap. 42 § miljöbalken. Samrådsperioden och möjligheten att lämna synpunkter har även annonserats via medlemskommunernas egna hemsidor. Ett remissutskick med motsvarande information har även gjorts till relevanta aktörer som bedömts ha ett särskilt intresse i frågan. Medlemskommunerna erbjöds möjligheten att ha fysiska samrådsträffar. Kungsör tackade ja och ett fysiskt samråd hölls därför på Kungsörs bibliotek.

Synpunkter har inkommit från både privatpersoner, fastighetsbolag och medlemskommunerna. De inkomna synpunkterna har sammanställts och avfallsföreskrifterna har där så varit lämpligt bearbetats utifrån dessa. Under samrådsperioden skedde även en intern granskning hos Vafabmiljö vilket föranledde vissa ytterligare ändringar. Det slutgiltiga förslaget skickas vidare till medlemskommunerna för att sedan godkännas av respektive kommunfullmäktige. Då Heby kommun inte har överlämnat ansvaret för avfall från enskilda avloppsanläggningar till förbundet, har en anpassad version med hänvisning till kommunens egna slamföreskrifter, istället för den gemensamma skrivningen, tagits fram. I övrigt överensstämmer föreskrifternas innehåll.

Förslag till beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar

1. att till Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommuner överlämna de reviderade avfallsföreskrifterna för dessa kommuner för antagande.
2. att till Heby kommun överlämna de för Heby kommun anpassade reviderade avfallsföreskrifterna för antagande.

Datum

Datum

Beslutsunderlag

Reviderade avfallsföreskrifter för Vafabmiljö kommunalförbund för Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommuner

Reviderade avfallsföreskrifter för Vafabmiljö kommunalförbund för Heby kommun

Samrådsredogörelse för revidering av avfallsföreskrifterna

Remissmissiv

Kopia till

Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun

Datum: 2025-11-19

Samrådsredogörelse för revidering av avfallsföreskrifterna

Sammanfattning

En revidering av avfallsföreskrifterna har genomförts för att de ska stämma överens med aktuella och kommande lagändringar. Den huvudsakliga förändringen är den nytillkomna bilagan som innefattar begränsningarna för respektive kommun vid eldning av trädgårds- och parkavfall. Övriga ändringar innefattar bland annat förändringar vid insamling av förpackningar, textil, asbest och matavfall. Föreskrifterna har även uppdaterats med avseende på lagrumshänvisningar och begrepp samt förbättras med avseende på läsbarheten.

Vafabmiljö har från den 2 oktober till den 18 november haft det framtagna förslaget på föreskrifter på utställning via sin hemsida enligt 15 kap. 42 § miljöbalken. Samrådsperioden och möjligheten att lämna synpunkter har även annonserats via medlemskommunernas egna hemsidor. Ett remissutskick med motsvarande information har även gjorts till relevanta aktörer som bedömts ha ett särskilt intresse i frågan. Medlemskommunerna erbjöds möjligheten att ha fysiska samrådsträffar. Kungsör tackade ja och ett fysiskt samråd hölls därför på Kungsörs bibliotek.

Synpunkter har inkommit från både privatpersoner, fastighetsbolag, länsstyrelserna och medlemskommunerna. De inkomna synpunkterna har sammanställts och avfallsföreskrifterna har där så varit lämpligt bearbetats utifrån dessa. Under samrådsperioden skedde även en intern granskning hos Vafabmiljö vilket föranledde vissa ytterligare ändringar. Det slutgiltiga förslaget skickas vidare till medlemskommunerna för att sedan godkännas av respektive kommunfullmäktige.

Redogörelse

Digital publicering

Information om det framtagna förslaget har publicerats på Vafabmiljös hemsida som en nyhet, både på sidan för privatkunder och sidan för företag. Nyheten har innehållit information om förslagets huvudsakliga ändringar, hur en lämnar in synpunkter samt när samrådsperioden pågår (se figur 1). Information har även publicerats på samtliga medlemskommuners hemsidor. Vissa har publicerat detta som en allmän nyhet eller liknande och vissa via kommunens digitala anslagstavla.

[Privat / Nyheter](#)

Tyck till om våra uppdaterade avfallsföreskrifter

Publicerad 2 oktober 2025 [Beslut](#)

Vi uppdaterar avfallsföreskrifterna – lämna gärna dina synpunkter innan den 18 november. Avfallsföreskrifter är de lokala regler som styr hur avfall ska sorteras och lämnas. Reglerna kompletterar lagstiftningen och gäller för både hushåll och verksamheter i vår region.

Varför uppdaterar vi?

Lagändringar, nya arbetssätt i branschen och förändringar i vår egen verksamhet gör att Vafabmiljöns avfallsföreskrifter regelbundet behöver ses över. Målet är tydliga regler som gör det enklare att sortera rätt – och ta hand om avfall på ett säkert sätt.

De viktigaste ändringarna i förslaget:

- **Eldning av trädgårds- och parkavfall:** Lokala regler samlas i en ny bilaga.
- **Anpassning till förändringar i insamling:**
 - Krav på sortering av matavfall
 - Insamling av pappers- och plastförpackningar

- Förtydligande för invasiva växter
- Undantag för textilinsamling
- Begränsning i insamling av asbest
- Sorteringskrav för bygg- och rivningsavfall
- **Delad avfallshantering:** Verksamheter som delar avfallshantering med hushåll behöver anmäla detta till Vafabmiljö.
- **Begrepp:** uppdatera definitioner så att vi använder samma ord som övriga branschen.

Läs hela förslaget

I pdf:en ser du tydligt vad som är nytt. Oförändrad text står som vanligt, och ändringar visas i två spalter med markeringar för vad som tas bort, läggs till eller justeras.

[Läs hela förslaget här \(pdf\)](#)

Heby kommun har inte överlämnat ansvaret för avfall från enskilda avlopp till Vafabmiljö och har därför en speciell variant av förslag till reviderade föreskrifter:

[Läs hela förslaget för Heby kommun här \(pdf\)](#)

Lämna dina synpunkter

Fram till den 18 november är det möjligt för verksamheter och invånare att lämna sina synpunkter på förslaget. Skicka e-post till info@vafabmiljo.se. Ange gärna "Synpunkt avfallsföreskrifter" i ämnesraden och beskriv vilken del av förslaget du kommenterar.

Vad händer sen?

Efter den 18 november sammanställer Vafabmiljö alla synpunkter och tar fram ett slutligt förslag. Förslaget tas sedan upp till beslut i respektive **kommunfullmäktige i början av 2026**. De ändrade föreskrifterna **förväntas börja gälla 1 april 2026**.

Figur 1

Remissutskick

Den 6 oktober gjordes ett utskick via e-post till aktörer i Vafabmiljöns verksamhetsområde som bedömdes ha ett särskilt intresse i frågan, sändlistan redovisas i tabell 1. I utskicket fanns information om att samråd nu pågick och att det var möjligt att lämna in synpunkter samt det framtagna förslaget bifogat. Vissa aktörer bedömdes som relevanta men då inga kontaktuppgifter gick att hitta, exempelvis då det bara fanns ett kontaktformulär på hemsidan vilket hade inneburit att det inte gått att bifoga bilagor samt diarieföra meddelandet, ingick de inte i utskicket.

Tabell 1

Aktör	Kontaktuppgifter
Länsstyrelsen Västmanland	vastmanland@lansstyrelsen.se
Länsstyrelsen Uppsala	uppsala@lansstyrelsen.se
Region Uppsala	region.uppsala@regionuppsala.se
Region Västmanland	region@regionvastmanland.se
Mälarenergi	post@malarenergi.se

Ena Energi	kundtjanst@enae.se
Sala-Heby Energi	kundservice@sheab.se
Solör Bioenergi Fjärrvärme	kund.regionvast@solorbioenergi.com
Västra Mälardalens energi och miljö	kundtjanst@vme.se
VB Energi	info@vbenergi.se
Enköpings Hyresbostäder	info@ehb.se
Hallstahem	info@hallstahem.se
Köpings bostad	info@kbab.koping.se
Salabostäder	info@salabostader.se
Mimer	post@mimer.nu
Hebygårdar	hebygardar@heby.se
Arbogabostäder	info@abo.se
Surahammarshus	info@surahus.se
Kungsörs fastighet	info@kfab.kungsor.se
Villaägarna Region Mitt	info@villaagarna.se
Villaägarna Region ABC	info@villaagarna.se
LRF Mälardalen	malardalen@lrf.se
Mälarhamnar	gate.vasteras@malarhamnar.se
Centerpartiet Västmanland	vastmanland@centerpartiet.se
Centerpartiet i Uppsala län	uppsala@centerpartiet.se
Kristdemokraterna i Västmanland	vastmanland@kristdemokraterna.se
Kristdemokraterna i Uppsala län	helene.brodin.rheindorf@kristdemokraterna.se
Liberalerna Västmanland	vastmanland@liberalerna.se
Liberalerna Uppsala län	uppsala@liberalerna.se
Miljöpartiet Västmanland	Carolinenarhi@hotmail.com
Miljöpartiet Uppsala län	uppsala@mp.se
Socialdemokraterna Västmanland	vastmanland@socialdemokraterna.se
Socialdemokraterna Uppsala län	uppsala@socialdemokraterna.se
Vänsterpartiet Västmanland	vastmanland@vansterpartiet.se
Vänsterpartiet Uppsala län	uppsala@vansterpartiet.se
Svenskt näringsliv västmanland	vasteras@svensktnaringsliv.se
Svenskt näringsliv Region Uppsala	anna-lena.holmstrom@svensktnaringsliv.se
Företagarna Västmanland	stockholm-malardalen@foretagarna.se
Företagarna Uppsala	uppsala@foretagarna.se
Byggnadsfirman Lund AB	info@bfl.se
Gladshiem Kungsör AB	info@gladsheim.se
Senäte Fastigheter AB	koping@senate.se

Fysiskt samråd

Medlemskommunerna erbjöds möjligheten att ordna en fysisk samråds träff lokalt i kommunen där medborgarna skulle kunna ställa frågor direkt till en tjänsteperson samt ta del av förslaget i utskrivet format. Kungsörs kommun tackade ja till erbjudandet och tjänstepersoner från Vafabmiljö fanns därför tillgängliga på biblioteket i Kungsör under tisdagen den 4 november mellan kl. 12-18. Under denna tid kom tolv personer och ställde frågor och samtalade om avfallshanteringen i regionen. Ingen formell synpunkt lämnades dock.

Ändringar på eget initiativ

Samtidigt som förslaget ställdes ut på samråd för externa aktörer samlades även kommentarer in från tjänstepersoner på Vafabmiljö. Dessa kommentarer har lett till vissa ändringar i underlaget som skett på Vafabmiljöes eget initiativ. En sammanställning av dessa ändringar och deras motivering redovisas i tabell 2.

Tabell 2

Avsnitt	Ändring
2 § h)	En förkortning av texten så att de uppräknade aktörerna inte längre nämns och istället endast hänvisning till lagrummen då dessa eventuellt är under förändring.
11 §	Endast ”med matavfallssortering” utgår och texten ("Fastighetsägare som inte själv väljer typ av abonnemang tilldelas abonnemang med matavfallssortering") tas med igen för att vi ska ha stöd för att tilldela avfallsabonnemang när fastighetsägaren vägrar välja själv.
15 §, 16 § a)	Tillagt text om ägandeförhållande för container och komprimator då detta saknades samt att även dessa anordningar behöver godkännas av Förbundet.
19 §	Kraven gällande nyanläggning av anläggningar vars avfall hämtas med kranfordon förtydligas. Dimensioner enligt Avfall Sveriges handbok samt kranarnas kapacitet används.
20 §	Uppdatering till nya krav från Arbetsmiljöverket: Lyfta: 15 kg, Skjuta: 25 kg.
23 §	Tillagt så att bestämmelsen i 3:e punkten även anger ”bakom” kärl, eftersom det krävs utrymme även där för att kunna lyfta kärlet vid tömning.
34 §	”Kärl” byts till ”behållare” eftersom bestämmelsen även gäller containrar och dylikt. Även möjligheten att ta ut avgift för tungt lock som inte bytts efter uppmaning läggs till.
Kapitel 7	Tidigare kapitel 8 ”Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter” slås samman med tidigare kapitel 7 ”Särskilt om avfall under kommunalt ansvar från verksamheter” och bildar istället kapitel 7 ”Avfall från verksamheter” eftersom vilket avfall från verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar troligtvis kommer att ändras under nästa år. Paragraferna hanteras därför lämpligen i ett gemensamt kapitel.

2 § 6 pkt., 16 §, 37 §	Skrivningen om avskiljare/kombisystem för matavfall förtydligas till ”mat- och fettavfall” för att tydliggöra vilken typ av system som avses.
49 §	För förlängt hämtningsintervall ändras processen till ansökan, står sen tidigare anmälan vilket inte överensstämmer med hur processen går till. Begreppet ”köksavfallsvarn” ändras till ”matavfallsvarn”.
51 §	Tillagt ”Gemensamt kärl för förpackningar kräver delat kärl för restavfall, om det inte finns särskilda skäl.” eftersom principen har tillämpats sen införandet av de tvådelade kärlen.
61 §	Justering till 1 månads framförhållning istället för 3 månader för att underlätta för verksamheter som önskar dela kärl med hushåll.
Bilaga 2, farligt avfall	Tagit bort ”kostnadsfritt” då kostnaden för olika tjänster ska regleras via avfallstaxan, inte föreskrifterna.
19, 20, 21, 24, 53, 58, 59 §§	Formuleringar av typen ”såvida inte särskilda skäl föreligger” blir istället ”om det inte finns särskilda skäl” för att använda enhetliga formuleringar och öka läsbarheten.

Inkomna synpunkter

Under samrådsperioden inkom synpunkter enligt nedan. Dessa har kommit från både privatpersoner, medlemskommunerna, länsstyrelserna och fastighetsbolag. För att underlätta hanteringen har de fall där en viss aktör lämnat flera synpunkter delats upp efter vilket avsnitt som synpunkten hör till. Samtliga inlämnade synpunkter samt den eventuella ändring som detta lett till i förslaget redovisas i tabell 3.

Tabell 3

Inlämnat av	Avsnitt	Synpunkt	Åtgärd
Privatperson 1	Kapitel 11	Kap 11 huvudrubriken och underrubriken borde vara: Sortering, avlämning och emballering av avfall. (Blir tydligt och tar upp exakt vad kapitlet handlar om utan missförstånd). eftersom det står i texten tex lämnas till återförsäljare med mera.	Tillmötesgås. Rubriken ändras enligt synpunkten.
Privatperson 1	Generellt	I övrigt är texten lite för lång och kan säkerligen komprimeras alltså minska textmängden, kortas ned. Den blir lite svårlösbar för att det är första utkastet. Men kanske blir det lättare med förslag på reviderad skrivelse.	Ingen ändring. Texten är redan ändrad för att vara mer lättläst och allt som står måste vara med. Samrådsperioden är till för att samla in synpunkter från både privatpersoner

		Hur gör ni om andra kommuner har andra synpunkter och godkänner inte revideringsförslagen? Många som ska godkänna och många politiker som kommer med sina synpunkter.	och kommuner. Eventuella motstridiga synpunkter utreds närmare.
Privatperson 1	Kapitel 11, döda sällskapsdjur	avsnittet om döda husdjur -BORDES ÖVER OCH REVIDERAS Eftersom i texten står inget om ej i anslutning till vattendrag. För dödhusdjur får ej begravas nära vattendrag. Förresten texten följer inte riktigt Jordburksverkets rekommendationer. Om hur man tar hand om döda husdjur. Husbehovsjakt- används det fortfarande eller är ordet föråldrat? Förresten om en som jagar för sitt husbehov och sen rensar hemma så lägger inte de då avfallet i matavfall- det är väl kött o B så?	Tillmötesgås. Text om hänsyn till vattentäkt etc. samt vad som gäller för biprodukter/slaktavfall från jakt är tillagt enligt synpunkt.
Privatperson 1	Kapitel 11, farligt avfall	Farligt avfall : borde inte lustgas tuber stå med som exempel på farligt avfall? Många ungdomar som missbrukar det. Tyvärr dumpar de bara tuberna någonstans i skogarna.	Tillmötesgås. Lustgastuber tillagt som exempel enligt synpunkt.
Privatperson 1	23 §	Är det meningen i att kapitel 5 att sopbehållare byts ut mot kärl? Då är det lite otydligt. Kunde göras tydligare att man stryker ordet och lägger kärlek bredvid. istället för att ha samma text med nyansskillnader i ord/begrepp.	Ingen ändring. Bedöms att otydligheten beror på dokumentets samrådsformat med jämförelse och att texten blir mer tydlig i slutversionen.
Västerås stad	46 §	Miljö- och konsumentnämnden, Västerås stad anser att den generella formuleringen överensstämmer med formuleringen i avfallsförordningen. Däremot anser nämnden att det skulle vara önskvärt att även införa en allmän begränsning av mängd trädgårds- och parkavfall genom att tillföra ringa mängd i följande stycke i förslaget till avfallsföreskrifter; Trädgårds- och parkavfall i ringa mängd från fastigheten eller närliggande fastigheter får eldas när det är lämpligt och det kan ske på ett sätt som medför endast ringa eller helt tillfälliga störningar i	Tillmötesgås delvis. Tillägg sker men använder begreppet ”mindre omfattning” istället för ”ringa” då det är det förstnämnda som används i lagtexten.

		närområdet. Trädgårds- och parkavfall som eldas ska vara torrt. Eldning får inte ske i strid mot gällande brandföreskrifter eller eldningsförbud.	
Heby kommun	Bilaga 5	Förläng bara perioden så den även innehåller v 44. Dvs 40-44.	Tillmötesgå. Perioden förlängd enligt synpunkt.
Länsstyrelsen Västmanlands län	Generellt	Länsstyrelsen har tagit del av handlingarna och har inga synpunkter att lämna. Länsstyrelsen avstår från att yttra sig gällande avfallsföreskrifterna som gäller för Heby kommun.	Ingen åtgärd.
Surahammars kommun	Bilaga 2, asbest	Lämning av asbest: De föreslagna ändringarna innebär att möjligheten för kommuninvånare att lämna små mängder väl försluten asbest på återbruk tas bort. Det framgår inte tydligt var eller om asbest kommer att kunna lämnas, utan det anges endast att detta får ske under begränsade förutsättningar. Kommunen anser att det är av stor vikt att avfallsföreskrifterna tydligt anger var och hur asbest kan lämnas. Den nuvarande skrivningen riskerar att leda till ökad nedskräpning med asbest. Om förändringar är ett krav enligt lagstiftning bör detta framgå tydligt i föreskrifterna.	Tillmötesgå delvis. Tillgänglighetsaspekten är viktig men med anledning av förändrad lagstiftning gällande transport av farligt gods är det i dagsläget inte möjligt att ha insamling via återbruken. Information om detta förtydligas i föreskrifterna.
Surahammars kommun	Bilaga 2, invasiva växter	Invasiva arter: Det anges att information om vilka återbruk som tar emot invasiva arter ska finnas på hemsidan. Kommunen anser att samtliga återbruk bör ta emot invasiva arter för att undvika problem med felaktig hantering och nedskräpning.	Ingen åtgärd. Platsbrist på återbruken i kombination med lagkrav för hantering av invasiva växter gör att det i dagsläget inte är praktiskt möjligt att ha insamling på alla återbruk.
Länsstyrelsen Uppsala län	Generellt	Länsstyrelsen har inget att erinra mot föreslagna ändringar av avfallsföreskrifterna för medlemskommunerna i Vafabmiljös kommunalförbund.	Ingen åtgärd.
Bostads AB Mimer	15 §	Denna skrivning stämmer inte. I nyproducerade eller renoverade bostäder med modern köksinredning passar väldigt sällan den hållare som	Tillmötesgå. Ändrat så att det är tydligare vad vi äger respektive tillhandahåller.

		delas ut gratis (Biokorg Duo). Den som passar (MatHilda) får vi som fastighetsägaren köpa själva. Möjligt syftningsfel i sista meningen, i föreslagen formulering både äger och tillhandahåller Förbundet papperspåsar, säckar och hållare. För inte är det så att ni gör anspråk på att ta tillbaka papperspåsar, säckar och hållare?	
Bostads AB Mimer	16 § a)	Var framgår det vilka anordningar som är godkända? Vi lyder under LOU och avropar mot HBVs avtal och har långt ifrån alltid möjlighet att välja fritt mellan olika fabrikat och anordningar.	Ingen åtgärd. Det är inte möjligt att skriva mer specifikt i föreskrifterna eftersom det är olika system i olika kommuner. Inför inköp är ni dock välkomna att kontakta Vafabmiljö för information om vad som gäller i det aktuella området. Vafabmiljö ser även över rutiner och informationsmaterial för att förtydliga vilka krav som finns.
Bostads AB Mimer	17 §	Varför ska utföraren utföra ”sådan underhåll” om det är ägaren av behållaren som ansvarar för reparation och vid behov utbyte? Vad är det för ”märkning” som avses?	Tillmötesgås. Texten uppdateras så att det blir tydligare att utföraren, som när det gäller kärl och latrinbehållare även är ägare, behöver tillgång till dessa vid reparation och byte. Med märkning avses exempelvis fraktionsdekal. Begreppet ändras till ”uppmärkning”.
Bostads AB Mimer	36 §	Otydligt skrivet eller så har vi missuppfattat samlokalisering. Innebär inte samlokalisering att verksamheten använder samma utrymme och behållare som tex hushållen? Vad betyder ”separationskravet”?	Tillmötesgås. Bestämmelsen om samlokaliserade verksamheter flyttas ut i en egen paragraf och förtydligas. Separationskravet innebär att avfall under kommunalt ansvar inte får

			blandas med verksamhetsavfall.
AB Enköpings Hyresbostäder	Generellt	Kostnader för återbruksbesök kopplat till hushållsgenererat avfall Vi hanterar dagligen betydande mängder felaktigt placerat grovavfall ("skrymmande avfall") i våra bostadsområden, avfall som huvudsakligen genereras av hushållen. Denna hantering medför omfattande arbetsinsatser och betydande kostnader för oss som fastighetsägare. Vi föreslår att föreskrifterna förtydligas med en skrivning i stil med: <i>"Fastighetsägare som äger flerbostadshus och hanterar skrymmande avfall som genererats av hushåll kan ansöka om subventionerad avgift för återbruksbesök för detta ändamål."</i> De föreslagna förändringarna, där varje återbruksbesök för verksamhetsavfall debiteras, innebär avsevärt ökade kostnader för bostadsbolag. Avfallet som i huvudsak är hushållsgenererat klassas i nuläget som verksamhetsavfall vid inlämning till Återbruket. Vi anser att avgiftsmodellen behöver ta hänsyn till detta. En mer rättvis avgiftsmodell skulle skapa bättre förutsättningar för att upprätthålla korrekt och miljöriktig avfallshantering i flerbostadshus, utan oproportionerligt ökade kostnader.	Ingen åtgärd. Frågan är under utredning och behöver inte justeras med hjälp av föreskrifterna.
AB Enköpings Hyresbostäder	Bilaga 2, förpackningsavfall och returpapper	Behov av ytterligare förtydliganden Utöver ovanstående ser vi behov av att följande områden utvecklas i föreskrifterna:	Ingen åtgärd. Lösningar för att hantera skrymmande förpackningar är fortfarande under utredning och kan med anledning av detta i

		1. Utsortering av skrymmande förpackningsavfall Vi önskar ett förtydligande kring hur skrymmande förpackningsavfall ska hanteras, både för avfallslämnare och fastighetsägare. Vi läser att Fastighetsägaren är ansvarig för att informera hushåll kring deras skyldighet att sortera ut skrymmande förpackningar men det vore då bra att tydligt kunna informera om vad som anses som en skrymmande förpackning och veta vart Förbundet planerar att samla in denna avfallsfraktion i Enköping. Vem gör bedömningen om en förpackning är skrymmande vid tömning av en behållare? Finns det någon tydlig gräns för vad som är skrymmande.	dagsläget inte beskrivas mer i detalj. I likhet med information om återvinningsstationer och återbruk publiceras aktuell information på Vafabmiljös hemsida eller sopor.nu. Gällande vad som räknas som en skrymmande förpackning definieras skrymmande avfall i avfallsförordningen. I praktiken innebär det de förpackningar som inte ryms i den vanliga insamlingslösningen för vardagliga förpackningar. Det innebär att vilken storlek på förpackning som räknas som skrymmande, beror på vilken typ av behållare som används på fastigheten.
AB Enköpings Hyresbostäder	19 §	2. Definition av barnsäker behållare Vi ser ett behov av en tydlig definition av vad som avses med en barnsäker behållare. Som vi förstår så är det den tillsynsansvariga nämnden i kommunen som ska göra bedömningen och inte Förbundet men det behöver göras tydligt för fastighetsägare vilka krav som ställs.	Ingen åtgärd. Aktuella riktlinjer finns i Avfall Sveriges handbok för avfallsutrymmen samt på Boverkets hemsida.
AB Enköpings Hyresbostäder	36 §, 61 §	3. Insamling förpackningsavfall för samlokaliserade verksamheter Förtydligande kring hur befintliga samlokaliserade verksamheter ska hanteras/anmälas ifall detta inte är redan är gjort.	Tillmötesgå. Vad som gäller för insamling har under samrådsperioden förtydligats med den nya paragrafen 36 a och i samrådsunderlaget finns den nya 61 § med som reglerar hur anmälan ska göras.

Avfallsföreskrifter

Vafabmiljö kommunalförbund

Gäller från och med 1 april 2026 i kommunerna:

Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås

Gäller från och med 1 april 2026 i **Heby** kommun*.

*Heby kommun har inte överlämnat ansvaret för avfall från enskilda avloppsanläggningar till Vafabmiljö kommunalförbund. Alla ärenden som berör avfall från enskilda avlopp regleras i "Föreskrifter gällande slamtömning av enskilda avlopp (Heby FS 2025:01)". I övrigt stämmer Heby kommuns avfallsföreskrifter överens med dessa föreskrifter.

Innehåll

1	Inledning	5
	Ikraftträdande	5
2	Inledande bestämmelser	6
	Bemyndigande	6
	Definitioner	6
	Ansvar för avfallshantering, tillsyn och information	8
	Betalning och information	8
3	Sortering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar	9
	Sortering av avfall	9
	Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar	9
	Emballering av avfall under kommunalt ansvar	10
4	Behållare och annan utrustning	10
	Anskaffande och ägande	10
	Anläggning och utformning vid nyanläggning	11
	Rengöring och skötsel	12
5	Hämtningsförhållanden	12
	Åtgärder i samband med hämtning av avfall som lämnas i kärl eller säck	12
	Åtgärder i samband med hämtning av avfall från anläggningar	13
	Hämtnings- och transportvägar	14
	Hämtningsområde, hämtningsförhållande och hämtningsintervall	15
	Åtgärder om föreskrift inte följs	17
6	Avvikelser från ordinarie hämtning	17
7	Avfall från verksamheter	18

	Uppgiftsskyldighet.....	19
8	Undantagsregler.....	19
	Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden.....	19
	Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar	20
	Förlängt hämtningsintervall.....	21
	Småhus delat kärl, gemensam sophämtning	21
	Gemensam hämtningsplats för flera små- eller flerbostadshus med enskild fakturering	22
	Uppehåll i hämtning	22
	Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen	23
	Återkallande av dispens och undantag.....	23
	Anmälan avseende insamling av förpackningsavfall för samlokaliserade verksamheter	24
	Bilaga 1 – Tillsynsansvar	25
	Bilaga 2 – Sortering, emballering och avlämning av avfall.....	26
	Asbest.....	26
	Batterier	26
	Bilar och däck.....	26
	Bygg- och rivningsavfall.....	26
	Döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt	27
	Elavfall.....	27
	Farligt avfall	28
	Fett.....	28
	Fyrverkerier och ammunition	28
	Före detta livsmedel	28

Förpackningsavfall och returpapper	29
Grovavfall	29
Invasiva växter	30
Latrin.....	30
Läkemedelsrester	30
Matavfall.....	30
Restavfall.....	30
Stickande och skärande avfall	31
Textilavfall.....	31
Trädgårds- och parkavfall.....	31
Bilaga 3 – Ansökan och anmälan om undantag från avfallsföreskrifterna.....	32
Bilaga 4 – Ordlista	33
Bilaga 5 – Eldningsbegränsningar för trädgårds- och parkavfall.....	36

1 Inledning

Renhållningsordningen är de dokument som styr den del av kommunalförbundets verksamhet som regleras i miljöbalkens 15 kapitel. Renhållningsordningen för Vafabmiljö kommunalförbunds medlemskommuner består av en avfallsplan samt avfallsföreskrifter. Avfallsföreskrifterna styr även avfallshanteringen hos fastighetsägare och medborgare i medlemskommunerna. Här kan fastighetsägare och verksamhetsutövare se vilka skyldigheter och vilket ansvar olika aktörer har.

Föreskrifterna är ett verktyg för att styra hanteringen av avfall under kommunalt ansvar, en rättslig grund för att ta ut renhållningsavgift samt en rättslig grund i det dagliga arbetet och vid tvister.

I Vafabmiljö kommunalförbunds uppdrag ingår att samla in och behandla avfall under kommunalt ansvar. Detta ansvar omfattar även hantering av exempelvis abonnemang, fakturering. Eftersom förbundets ansvar inte omfattar tillsynsansvar enligt miljöbalken måste de avfallsfrågor som rör miljöbedömningar hanteras av respektive kommuns tillsynsmyndighet.

Dessa föreskrifter ska revideras vid behov. Ändringar i föreskrifterna ska ställas ut för allmänhetens granskning om de inte är av sådan begränsad omfattning att de inte behöver ställas ut, exempelvis om de berör ett mindre antal fastighetsägare eller annars är liten, enligt 15 kap. 44 § miljöbalken. Gällande version av renhållningsordningen finns på Vafabmiljö's kommunalförbunds webbplats, vafabmiljo.se. Renhållningsordningen kan även beställas hos Vafabmiljö.

Heby kommun har inte lämnat över ansvaret för avfall från enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare till Vafabmiljö kommunalförbund. I alla övriga frågor så är Heby kommuns avfallsföreskrifter likalydande med dessa föreskrifter.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft 2026-04-01 i kommunerna Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås. I Heby kommun träder de i kraft 2026-04-01 men observera att de delar som gäller avfall från enskilda avloppsanläggningar finns i separata föreskrifter i Heby. I samband med ikraftträdandet upphör respektive medlemskommuns tidigare avfallsföreskrifter att gälla.

2 Inledande bestämmelser

Bemyndigande

- 1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 9 kap. 1–2 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa avfallsföreskrifter i Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommun.

Definitioner

- 2 § Följande termer och begrepp används i dessa föreskrifter med de betydelser som anges här:
1. Med *kommunalt avfall* avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1–6 punkterna. I begreppet kommunalt avfall ingår returpapper enligt 1 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).
 - a) Med *avfall under kommunalt ansvar* avses kommunalt och annat avfall som kommunen har ansvar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken samt förpackningsavfall enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.
 - b) Med *kärl- och säckavfall* avses den del av avfallet under kommunalt ansvar som får läggas i kärl eller säck.
 - c) Med *skrymmande avfall* avses i enlighet med 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614) avfall som på grund av sin storlek kräver särskild insamling.
 - d) Med *trädgårds- och parkavfall* avses sådant avfall i enlighet med definitionen i 1 kap. 5 a § avfallsförordningen (2020:614) från skötsel av trädgårdar eller parker som är biologiskt nedbrytbart och består av gräsklipp, löv, grenar och andra växtdelar.
 - e) Med *farligt avfall* avses avfall som i Bilaga 3 till avfallsförordningen (2020:614) beskrivs med en avfallskod markerad med en asterisk (*).
 - f) Med *konsumentelavfall* avses detsamma som i 13 § förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

- g) Med *före detta livsmedel* avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.
- h) Med *matavfall* avses biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall enligt 1 kap. 5 § 2 punkten avfallsförordningen (2020:614) och som utgör kommunalt avfall enligt definitionen i 15 kap. 3 § miljöbalken. I begreppet ingår matavfall som hålls ut i vasken i de fall detta samlas upp avskilt i slutna tank. Butiksavfall av animaliskt ursprung utgör dock före detta livsmedel i enlighet med punkten (g) ovan.
- i) Med *restavfall* avses i enlighet med 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614) blandat brännbart kommunalt avfall som inte är skrymmande och som återstår när annat avfall sorterats ut för att samlas in separat.
- j) Med *bygg- och rivningsavfall* avses i enlighet med 15 kap. 8 § miljöbalken avfall från bygg- och rivningsarbeten.
- k) Med *bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet* avses detsamma som i 15 kap. 20 § 4 punkten miljöbalken.
2. Med *Förbundet* avses Vafabmiljö kommunalförbund.
3. Med *fastighetsägare* avses den som äger fastighet, arrendetagare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
4. Med *nyttjanderättshavare* avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsägare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.
5. Med *tillsynsansvarig nämnd* avses respektive kommuns miljönämnd eller motsvarande (se Bilaga 1).
6. Med *behållare* avses kärl, container, bottentömmande behållare, säck, latrinbehållare, fosforfälla, slamavskiljare, fettavskiljare, slutna tank eller avskiljare/kombisystem för pumpbart mat- och fettavfall eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar.
7. Med *enskilda avloppsanläggningar* avses slutna tank, slamavskiljare, fosforfälla, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar som inte är allmänna enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster och som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, om anläggningen endast används för
- a) hushållspillvatten eller spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållspillvatten och,
- b) latrin från torrtoaletter och andra jämförbara lösningar.

8. Med *insamlingssystem* avses det sätt som olika slags avfall samlas in på. Insamlingssystemen kan vara maskinella eller manuella och skiljer sig åt vad gäller behållartyper och hämtningsfordon.
9. Med *fastighetsgräns* avses fastighetens tomtgräns närmast uppställningsplats för hämtningsfordon. I de fall tomtgräns inte är belägen vid farbar väg räknas närmaste farbara väg som tomtgräns.
10. Med *utföraren* avses Förbundet eller den som Förbundet anlitar för hantering av det avfall som omfattas av Förbundets ansvar.
11. Med *avfallstaxa* avses de av kommunfullmäktige i respektive medlemskommun antagna föreskrifter som reglerar avgifter för den insamling, transport, återvinning och det bortskaffande av avfall som utförs genom Förbundets försorg.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken samt till gällande avfallsförordning och andra förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken. Dessutom finns en ordlista i Bilaga 4.

Ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

- 3 § Förbundet har verksamhetsansvar, enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i de kommuner som ingår i Förbundet. Hantering av det avfall som omfattas av Förbundets ansvar får endast utföras av utföraren.
- 4 § Tillsynen över avfallshantering enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av den tillsynsansvariga nämnden.
- 5 § Förbundet ska särskilt informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar, konsumentavfall samt avfallsförebyggande åtgärder.

Betalning och information

- 6 § Kommunfullmäktige i respektive kommun meddelar, med stöd av 27 kap. 4–6 §§ miljöbalken, föreskrifter om att avgift ska betalas för den insamling, transport, återvinning och det bortskaffande av avfall som utförs genom Förbundets försorg (avfallstaxa). Avgiften ska tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering främjas. Vidare ska avgift betalas för de åtgärder som Förbundet vidtar i syfte att informera hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, om avfallshantering och avfallsförebyggande åtgärder. Även för de åtgärder som Förbundet

vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter, ska avgift betalas.

- 7 § Ägare till den fastighet där avfall uppkommer, är ytterst ansvarig för abonnemang och betalning. En nyttjanderättshavare, till exempel verksamhetsutövare eller hyresgäst, kan fullgöra fastighetsägarens betalningsskyldighet. Förbundet kan skicka betalningsuppgifter till nyttjanderättshavaren. Huruvida nyttjanderättshavaren fullgör betalning påverkar emellertid inte fastighetsägarens betalningsansvar.
- 8 § Fastighetsägare är skyldiga att i nödvändig omfattning informera den eller dem som bor på eller är verksam inom fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

3 Sortering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar

Sortering av avfall

- 9 § Fastighetsinnehavare, nyttjanderättshavare, hushåll och andra som innehar avfall under kommunalt ansvar ska sortera ut avfallsslag i enlighet med Bilaga 2 och hålla det skilt från annat avfall.
- 10 § Fastighetsägare ska säkerställa möjligheter att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som enligt dessa föreskrifter ska överlämnas till utföraren för borttransport.

Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar

- 11 § Fastighetsägare ansvarar för att det avfall under kommunalt ansvar som uppstår inom deras fastighet överlämnas till utföraren. Detta gäller för en- och flerbostadshus avsedda för permanentboende, fritidsboende samt verksamheter där avfall under kommunalt ansvar uppkommer.

Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår. Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport av avfall under kommunalt ansvar från fastigheten.

Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas till utföraren om inte annat sägs i dessa föreskrifter. Förbundet administrerar insamling av avgift genom abonnemang.

Fastighetsägare som inte själv väljer typ av abonnemang tilldelas abonnemang.
Förbundet levererar kärl som är dimensionerade efter förutsättningarna på fastigheten.

Utsorterade avfallsslag hämtas enligt 26 § eller lämnas enligt vad som framgår av Bilaga 2.

- 12 § Regler kring avfallsskvarnar kopplade till spillvattennätet finns i respektive medlemskommuns ABVA (allmänna bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen).
- 13 § Fastighetsägare och nyttjanderättshavare ska utan dröjsmål meddela Förbundet om ändrade förhållanden av betydelse för avfallshanteringen för fastigheten.

Emballering av avfall under kommunalt ansvar

- 14 § I behållare, fack och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren, facket och utrymmet är avsett. Närmare krav på emballering framgår av Bilaga 2. Glödande avfall får inte lämnas till Förbundets avfallshantering.

4 Behållare och annan utrustning

Anskaffande och ägande

- 15 § Kärl och latrinbehållare ägs av Förbundet. Container och komprimator tillhandahålls av fastighetsägare eller nyttjanderättshavare, alternativt hyrs av Förbundet mot avgift. Kärl, latrinbehållare, säckar avsedda för matavfall samt matavfallspåsar och dess påshållare tillhandahålls av utföraren.
- 16 § Bottentömmande behållare, kärlskåp, sopsug, enskild avloppsanläggning, fettavskiljare, sluten tank och avskiljare/kombisystem för mat- och fettavfall samt andra anläggningar för motsvarande behov och tillhör till dessa anskaffas och installeras av fastighetsägaren.
- a) För bottentömmande behållare, container, komprimator och sopsug får endast av Förbundet godkända anordningar användas.
 - b) För enskilda avloppsanläggningar ska tillstånd för enskild avloppsanläggning sökas hos tillsynsansvarig nämnd.

- c) För fettavskiljare, sluten tank för matavfall och avskiljare/kombisystem för mat- och fettavfall som ska kopplas till det kommunala spillvattennätet ska godkännande av anläggningen inhämtas från kommunens VA-avdelning.
- 17 § Ägare av behållare ansvarar för uppmärkning, reparation och, vid behov, utbyte av behållare. Vid underhåll av sådana behållare som ägs av Förbundet ska behållaren vara tillgänglig. Uppmärkning ska ske enligt anvisning från utföraren.
- 18 § Fastighetsägaren äger, ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

Anläggning och utformning vid nyanläggning

- 19 § Behållare, anläggningar, utrustning och utrymmen för avfallshantering ska utformas och anordnas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls samt att risk för driftavbrott och olycksfall minimeras. Avståndet mellan uppställningsplats för baklastande hämtningsfordon och kärl bör understiga 11 meter, om det inte finns särskilda skäl. Avståndet mellan uppställningsplats för sidlastande hämtningsfordon och kärl bör understiga 1,61 meter, om det inte finns särskilda skäl. Förbundet har rätt att ta ut särskild avgift enligt avfallstaxa för dragavstånd och manuell hantering av kärl.

Behållare, utrustning och utrymmen för avfallshantering ska medge hantering och möjliggöra hämtning med den utrustning och de hämtningsfordon som används i Förbundets insamlingssystem. Vid installation av bottentömmande behållare ska anläggningen utformas så att den är åtkomlig för fordon utrustat med kran. Det innebär minst 10 meter fri höjd över behållare, lyftvägen och kranfordonet samt att avståndet mellan kranfordonets uppställningsplats och behållare inte underskrider 2 meter och inte överskrider 10 meter för behållare som väger högst 500 kg och högst 5 meter för behållare som väger högst 1 000 kg, om det inte finns särskilda skäl.

Behållare och annan utrustning ska vara tillslutna på ett barnsäkert sätt och försedda med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet.

- 20 § Vid anläggande av enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare, sluten tank eller avskiljare/kombisystem för matavfall får avståndet mellan uppställningsplats för slambil och anslutningspunkt för tömning inte överstiga 10 meter, om det inte finns särskilda skäl. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen får inte överstiga 6 meter. Brunnslock som måste lyftas får inte väga mer än 15 kg. Brunnslock som ska skjutas åt sidan får inte väga mer än 25 kg.

- 21 § Anläggning som kräver byte av filtermaterial ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon. Anläggningar där hämtning av filtermaterial ska ske i filterkassett eller säck ska anläggas så att hämtning med fordon utrustat med kran kan utföras, se 19 §.

Rengöring och skötsel

- 22 § Fastighetsägaren har ansvar för rengöring och skötsel av behållare samt anläggning och avfallsutrymme. Missköts rengöringen och ingen rättelse sker efter uppmaning från utföraren har Förbundet rätt att rengöra behållaren på fastighetsägarens bekostnad.

Behållare och anläggningar ska ges regelbunden service för att förebygga störningar i anordningens funktion och olägenhet såsom buller, lukt, hygien, belysning, skadedjur och dylika arbetsmiljöproblem kopplade till behållaren, anläggningen och /eller avfallsutrymmet och dylikt.

Såväl behållare som inom fastigheten förekommande anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska skötas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls och risken för olycksfall minimeras. Åtgärdas inte problem som är relaterade till arbetsmiljö efter upprepade påpekanden från Förbundet har förbundet rätt att anvisa plats enligt 26 § till dess att problemen är åtgärdade.

5 Hämtningsförhållanden

Åtgärder i samband med hämtning av avfall som lämnas i kärl eller säck

- 23 § Behållare får inte fyllas mer än att den kan stängas. Den får inte heller vara så tung att det blir uppenbara svårigheter att flytta den eller att arbetsmiljökrav inte kan tillgodoses.

Behållare ska på hämtningsdagen vara tillgängliga för tömning från klockan 06.00 och vid detta tillfälle vara fria från snö och is. Behållare ska vara uppställda så att hämtning och hantering underlättas och kan ske med den utrustning som används inom Förbundet.

Kärl ska placeras och vändas så att de kan hämtas med sidlastande bil där sådan används och baklastande bil där sådan används.

I områden med sidlastarfordon gäller följande regler:

- Kärlet ska placeras vid tomtgräns eller vid farbar väg med locköppningen vänd mot vägen.
- Om flera kärl finns ska de stå med ett mellanrum om 0,5 meter.
- Utrymmet framför, bakom, vid sidan och ovanför kärlet måste vara fritt.
- Kärl ska placeras så nära körbar väg som möjligt men inte placeras så att det inkräktar på framkomligheten på trottoar eller körbana.

För manuell hantering av kärl och för dragväg har Förbundet rätt att ta ut särskild avgift enligt avfallstaxa.

Utföraren ska ha tillträde till de utrymmen i fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska tillhandahållas utföraren. Ändringar ska utan uppmaning meddelas Förbundet.

Fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren ansvarar för att latrinbehållare är försluten och vid behov rengjord utvändigt innan hämtning sker.

Åtgärder i samband med hämtning av avfall från anläggningar

24 § Inför tömning ansvarar fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren för att förbereda anläggningen så att tömning kan ske med den utrustning och det fordon som används inom Förbundet. Enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare, sluten tank eller avskiljare/kombisystem för matavfall ska vara lätt tillgängliga för tömning.

Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske. Lock eller manlucka som måste lyftas får väga högst 15 kg, om det inte finns särskilda skäl. Lock och koppling för tömning av fettavskiljare, sluten tank och avskiljare/kombisystem för matavfall ska vara märkta med aktuellt avfallsslag.

Anläggningen ska vara markerad så att den enkelt kan hittas av utföraren. Tydliga instruktioner som behövs i samband med tömning ska tillhandahållas av fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren i god tid innan tömning och ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen. Fastighetsägaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning. Det åligger fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren att inför hämtningstillfället placera storsäck, filterkassett eller annan flyttbar behållare som ska tömmas med fordon utrustat med kran, inom längsta tillåtna avstånd enligt 21 §.

Filtermaterial i lösvikt ska vara sugbart med normalt slamsugningsfordon, i förekommande fall efter vattentillförsel. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial från fosforfällor ska nytt filtermaterial tillföras anläggningen genom fastighetsägarens eller

nyttjanderättshavarens försorg. För anläggningar där återfyllning av vatten krävs för anläggningens funktion, ansvarar fastighetsägaren för att så sker efter varje tömning.

Utföraren ska ha tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska tillhandahållas utföraren. Ändringar ska utan uppmaning meddelas Förbundet.

- 25 § Efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning, som innebär att befintlig anläggning tas ur bruk, ska sluttömning ske. Sluttömning ska beställas av fastighetsägaren och genomföras av utföraren.

Hämtnings- och transportvägar

- 26 § Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker normalt vid fastighetsgränsen så nära hämtningsfordonets uppställningsplats som möjligt, vid en överenskommen plats eller vid en av Förbundet anvisad plats. Anvisning av plats görs av Förbundet och kan avse hela året eller del av året.

Förbundet har rätt att anvisa plats för:

- Kärll och annan behållare för mat- och restavfall.
- Kärll och annan behållare för separat insamling av förpackningar.
- Sugpunkt för hämtning med slamsugningsfordon från enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare, slutna tank eller avskiljare/kombisystem för mat- och fettavfall.
- Filtermaterial från anläggningar som kräver byte av filtermaterial som hämtas med fordon utrustat med kran.

Fastighetsägare ansvarar i skälighets omfattning för skötsel av den anvisade platsen som om den varit placerad på den egna fastigheten.

- 27 § Fastighetsägaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning, hålls i farbart skick. Transportvägen ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri.

Enskild väg som nyttjas vid hämtning av avfall under kommunalt ansvar ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar vid varje hämtningstillfälle och för de hämtningsfordon som normalt används. Vändmöjlighet för hämtningsfordon ska finnas då backning inte får förekomma annat än i undantagsfall vid vändning.

Fastighetsägaren ska se till att den väg som kärll behöver dras av den som utför hämtningen är plan och hårdgjord och i övrigt hålls i sådant skick att kärll utan svårighet

kan förflyttas. Dragvägen ska inför hämtning hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri.

Om farbar väg inte kan upprättas ska avfallet lämnas på plats enligt överenskommelse med Förbundet eller anvisning enligt 26 §.

De lagar som finns samlade i senaste versionen av Avfall Sveriges ”Handbok för avfallsutrymmen” ska följas och riktlinjer ska eftersträvas. Det är dock Förbundet som avgör om hämtnings- och transportvägar uppfyller krav på transport- och dragväg och om vändmöjligheter finns.

Hämtningsområde, hämtningsförhållande och hämtningsintervall

- 28 §
- a) Förbundets medlemskommuner utgör fyra hämtningsområden:
 - 1. Fastland i samtliga kommuner utom Sala, inklusive öar med fast bro- eller färjeförbindelse till fastlandet.
 - 2. Fastland i Sala kommun, inklusive öar med fast bro- eller färjeförbindelse till fastlandet.
 - 3. Öar utan fast bro eller färjeförbindelse
 - 4. Områden med högt kulturhistoriskt värde

Hämtning kan ske på olika sätt i de olika hämtningsområdena, se gällande avfallstaxa.

- b) Hämtningsförhållanden innebär en klassificering av hämtställen där tömning eller hämtning av avfall sker på plats hos fastighetsägaren. Hämtställena bedöms utifrån möjligheten för Förbundet att utföra uppdraget att hämta det kommunala avfallet fastighetsnära med ordinarie fordon. Extra avgifter kan tas ut beroende på hämtningsförhållande, se gällande avfallstaxa.

Förhållande 1:

Kärl: Uppfyller samtliga krav på hämtplatsen. Dragavstånd behöver inte tillämpas. Det ordinarie fordonet fungerar på hämtplatsen eller på en av Vafabmiljö anvisad plats (som ej medfört extra kostnad för Vafabmiljö).

Slam/fett/fosforfilter: Uppfyller samtliga krav på uppställningsplatsen. Extra slangdragning behövs inte. Det ordinarie fordonet fungerar på uppställningsplatsen.

Förhållande 2:

Kärl: Dragavstånd beviljas – om grunderna kan uppfyllas avseende mark, lutning etc. Dragavståndet medför extra kostnad för kunden/fastighetsägaren.

Slam och fett: Extra slangdragning behöver tillämpas, vilket medför extra kostnad för kunden/fastighetsägaren. Ett fordon/bil används.

Fosforfilter: Extra tidskrävande tömning med sugbil behövs, vilket medför extra kostnad i de fall då 3 timmar överskrids.

Förhållande 3:

Kärl: Hämtning kan ske med ordinarie fordon, på en anvisad plats som fastighetsinnehavaren ej har rådighet över. Tjänsten tillämpas endast på sådana abonnemang som annars inte inkluderar tillhandahållande av plats. Vafabmiljö tillhandahåller plats för avfallskärl. Om tredjeman tillhandahåller platsen så räknas den inte som tillhandahållen av Vafabmiljö. Tredjeman = annan part än aktuell fastighetsägare eller Vafabmiljö. Fastighetsägaren betalar tilläggsavgift.

Slam/fett/fosforfilter: Anläggningar som inte kan tömmas med ordinarie hämtningsfordon trots extra slangdragning. Fler än ett fordon eller fordon med extra bra sugförmåga, kan behöva användas.

Förhållande 4:

Kärl: Försvårande hämtningsförhållanden råder. Tjänsten tillämpas då farbar väg i enlighet med föreskrifterna, till fastighetsgräns saknas. Kärlhämtning och underjordsbehållare där ej ordinarie fordon kan användas. Fastighetsägaren betalar tilläggsavgift i de fall det handlar om enstaka anläggningar och alltså inte anläggningar som finns inom separat utpekade hämtningsområden enligt 28 § a) i Avfallsföreskrifterna. Undantag gäller för hämtställen där farbar väg eller vändplats inte kan anläggas med anledning av att omgivningen skyddas som byggnadsminne eller naturminne. Tjänsten tillämpas inte heller på öar utan fast bro eller färjeförbindelse.

Slam/fett/fosforfilter: Försvårande hämtningsförhållanden, till exempel en ö där det behövs båt och/eller annat ej ordinarie fordon för att utföra tömningen. Fastighetsägaren betalar tilläggsavgift för de extra resurser som behövs i form av ej ordinarie fordon.

- 29 § a) Om inget annat anges i dessa föreskrifter eller i gällande avfallstaxa sker ordinarie hämtning matavfall minst en gång var 14:e dag. Ordinarie hämtning av restavfall sker minst en gång var fjärde vecka. Fastighetsnära insamling av förpackningar sker enligt det intervall som förbundet beslutar, utifrån

utformning av kärl och insamlingsmetod. Hämtningssäsongen för fritidsboende är olika för olika avfallsslag.

- b) Om inget annat anges i dessa föreskrifter eller i gällande avfallstaxa sker ordinarie tömning av enskilda avlopps slamavskiljare och minireningsverk minst en gång per kalenderår, eller enligt det intervall som anges av tillsynsansvarig nämnd. Tömning av slutna tankar sker vid behov, minst en gång per kalenderår. Filtermaterial från fosforfällor ska tömmas enligt tillsynsansvarig nämnds tillstånd för enskilda avloppsanläggningar. I de fall som inget intervall angivits i beslut av tillsynsansvarig nämnd, gäller leverantörens anvisningar. Dock får intervallet aldrig överstiga 5 år. Det är fastighetsägarens ansvar att i förväg anmäla filterbytet till Vafabmiljö.

Åtgärder om föreskrift inte följs

- 30 § Utföraren har rätt att inte utföra ordinarie hämtning om föreskrifterna i 23–24 §§ och 27 § 1 st. inte följs. Avfallet ska efter rättelseåtgärder från fastighetsägaren eller nyttjanderättshavare hämtas antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

6 Avvikelser från ordinarie hämtning

- 31 § Vid utebliven hämtning till följd av otjänlig väderlek eller annan oförutsedd händelse utförs hämtning skyndsamt och så snart det är möjligt för utföraren.

Vid utebliven hämtning på grund av omständigheter som fastighetsägaren råder över utförs hämtning vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning mot extra avgift så snart hindret undanröjts och så snart det är möjligt för utföraren.

- 32 § Avfall som blir kvar i behållare efter tömning, till exempel fastfruset eller hårt packat avfall, har utföraren ingen skyldighet att ta loss.
- 33 § Om mer avfall lämnas än vad som ingår i abonnemanget eller beställningen, hämtas detta efter extra beställning mot avgift enligt avfallstaxan. Detta gäller vid alla former av hämtning av avfall i behållare vid fastighet.
- 34 § Förbundet har rätt att ta ut särskild avgift enligt gällande avfallstaxa och utföraren har rätt att inte utföra ordinarie hämtning eller tömning av:
- Behållare som är överfull eller för tungt lastad.

- Behållare som innehåller felsorterat avfall, alltså avfall som inte har sorterats enligt anvisningarna i Bilaga 2.
- Behållare som innehåller dåligt emballerat skärande eller stickande avfall.
- Behållare som är felplacerade för den fordonstyp som används på hämtstället.
- Anläggning för flytande kommunalt avfall som inte är åtkomlig eller tömd av annan utförare än den som innehar det kommunala uppdraget.
- Anläggning vars lock inte uppfyller arbetsmiljökraven och som inte har åtgärdats efter uppmaning.

Avfallet ska hämtas efter åtgärder från fastighetsägaren. Åtgärderna ska följa Förbundets anvisningar.

- 35 § Vid upprepade avvikelser från gällande abonnemang, så som överfulla behållare eller felsorterat avfall har Förbundet rätt att anpassa abonnemanget till rådande förhållanden på hämtstället. Om anvisning av plats sker enligt 26 § och den anvisade platsen inte kan rymma samtliga fastigheters enskilda kärl har Förbundet rätt att anpassa abonnemanget till rådande förhållande på hämtstället. Förbundet har också rätt att anpassa abonnemanget utifrån miljömässiga skäl såsom oskälig belastning av behållarresurser utifrån den uppkomna avfallsmängden. De abonnemang förbundet har rätt att anpassa till regleras under 51–52 §§.

7 Avfall från verksamheter

- 36 § Avfall under kommunalt ansvar från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall. För avfall under kommunalt ansvar från verksamheter gäller 9–35 §§ om inte annat anges i dessa föreskrifter.

- 36 a § Verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll och som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall eller skrymmande förpackningsavfall ska sortera ut förpackningsavfallet i enligt med Bilaga 2 och lämna det till ett insamlingssystem som Förbundet eller utföraren tillhandahåller.

För plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem gäller i stället att sådana alltid ska lämnas till retursystemet i enlighet med Bilaga 2.

Verksamheter omfattas inte av bestämmelserna i Bilaga 2 om att utsorterade läkemedelsavfall och förpackningar innehållandes läkemedelsavfall ska lämnas till apotek, bestämmelserna gäller endast hushåll.

- 37 § Tömning av fettavskiljare och avskiljare/kombisystem för mat- och fettavfall ska ske enligt standard SS-EN 1825-2, om fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren inte inhämtat medgivande från Förbundet för annat tömningsintervall. Tömning av sluten tank för matavfall ska ske minst en gång i månaden, om fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren inte inhämtat medgivande från Förbundet för annat tömningsintervall.

Uppgiftsskyldighet

- 38 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom Förbundets medlemskommuner som ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden och hanteringen av avfallet som behövs som underlag för Förbundets renhållningsordning.
- 39 § Enligt 3 kap. 41 § avfallsförordningen ska den som är innehavare av en hamn lämna uppgift om behovet av avfallshantering till kommunen. Uppgifterna ska lämnas till Förbundet.

8 Undantagsregler

Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden

- 40 § Anmälan eller ansökan om undantag från dessa föreskrifter ska göras av den fastighetsägare eller nyttjanderättshavare som vill ha undantag. Ansökan hanteras och prövas av Förbundet eller tillsynsansvarig nämnd. En sammanställning finns i Bilaga 3. Avgift för handläggning av anmälan och ansökan om undantag beslutas med stöd av 27 kap. 1 § miljöbalken.

Anmälan och ansökan ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som ansökan avser samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske, så att eventuell påverkan på miljön och människors hälsa kan bedömas. Av ansökan eller anmälan ska framgå den tidsperiod som avses och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna. Ansökan enligt bestämmelserna i 50 och 53–55 §§ ska ske senast 1 månad före den avsedda perioden för undantag. För ansökan som gäller sommarabonnemang skall ansökan ske senast 1 månad före perioden för sommarabonnemang börjar.

- 41 § Tidigare medgivna undantag, som inte strider mot nu gällande föreskrifter och som medgetts med stöd av tidigare föreskrifter, gäller tills vidare och enligt i beslutet angivna villkor.

- 42 § Givna undantag/tillstånd är, om inte annat anges i tillståndet, personliga, knutna till fastigheten och tidsbegränsade. De upphör per automatik att gälla vid ägarbyte.
- 43 § Givna undantag/tillstånd ska omprövas om förutsättningarna för dem ändras. Det är fastighetsägarens/ansökarens skyldighet att meddela sådan förändring.

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar

- 44 § Avfall får endast tas om hand på den egna fastigheten enligt vad som anges i 45–48 §§ och under förutsättning att det att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.
- 45 § Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan.
- 46 § Trädgårds- och parkavfall ska i första hand komposteras på fastigheten (1) eller lämnas till Förbundet (2), enligt vad som regleras i avfallsförordningen. Avfallet kan lämnas till Förbundet enligt Bilaga 2.

Trädgårds- och parkavfall från fastigheten eller närliggande fastigheter får eldas när det är lämpligt, sker i mindre omfattning och det kan ske på ett sätt som medför endast ringa eller helt tillfälliga störningar i närområdet. Trädgårds- och parkavfall som eldas ska vara torrt. Eldning får inte ske i strid mot gällande brandföreskrifter eller eldningsförbud.

För eventuella begränsningar i eldningsperiod och -områden i respektive kommun se bilaga 5.

- 47 § Fastighetsägare eller nyttjanderättshavare som själv avser att kompostera matavfall från fastigheten på sin fastighet, ska anmäla detta till Förbundet enligt 40 §.

Kompostering av matavfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare och på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Fastigheten ska ge utrymme för användning av den erhållna kompostjorden.

- 48 § Kompostering av latrin på fastigheten får, efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd, medges i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten, s.k. förmultningsanläggning eller liknande anläggning för omhändertagande av latrin för användning av näringsämnen. Ansökan om omhändertagande av latrin genom egen anläggning ska innehålla en fullständig beskrivning av anläggningen.

Förlängt hämtningsintervall

- 49 § Fastighetsägare eller nyttjanderättshavare som komposterar allt matavfall från avfall under kommunalt ansvar på den egna fastigheten, eller använder av kommunen godkänd matavfallsskvarn för omhändertagande av allt matavfall från den egna fastigheten, kan efter ansökan till Förbundet medges förlängt hämtningsintervall. Vid förlängt hämtningsintervall hämtas restavfall fyra gånger per år vid åretruntabonnemang och två gånger per säsong vid sommarabonnemang. Förlängt hämtningsintervall kan beviljas under förutsättning att den minsta storleken på kärl för restavfall används, samt att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

Medgivande om förlängt hämtningsintervall kan återkallas om Förbundet konstaterar att matavfall, trots uppgifterna om kompostering eller hantering via matavfallsskvarn, lämnas i behållaren för restavfall eller om Förbundet på annat sätt gör sannolikt eller konstaterar att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits.

Medgivande om förlängt hämtningsintervall kan återkallas om kärl för restavfall vid upprepade tillfällen packas för hårt eller är överfullt vid tömning.

- 50 § För enskilda avloppsanläggningar kan fastighetsägare eller den nyttjanderättshavare som äger anläggningen, efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd medges förlängt hämtningsintervall för avfall från anläggningen.

Förlängt intervall kan medges under förutsättning att tillsynsansvarig nämnd utifrån ansökan med uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet kan bedöma att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall, utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Det är fastighetsägarens ansvar att hämtning anpassas till anläggningens behov.

Medgivande om förlängt hämtningsintervall kan återkallas om Förbundet eller tillsynsansvarig nämnd konstaterar att förutsättningarna för sådant inte är uppfyllda.

Småhus delat kärl, gemensam sophämtning

- 51 § Närboende fastighetsägare eller nyttjanderättshavare kan efter anmälan till Förbundet använda gemensam avfallsbehållare under förutsättning att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt efterlevs. Avfallet ska rymmas i ett kärl för respektive avfallsslag med normal tömningsfrekvens och risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön får inte uppstå. Gemensamt kärl för förpackningar kräver delat kärl för restavfall, om det inte finns särskilda skäl. Förbundet har rätt att ställa om

till enskilda abonnemang om förutsättningarna för gemensamt kärl inte längre är uppfyllda.

Gemensam hämtningsplats för flera små- eller flerbostadshus med enskild fakturering

- 52 § Flera närliggande små- eller flerbostadshus som behöver mer än en behållare, kan efter Förbundets medgivande dela behållare i en gemensam avfallslösning. Förbundet ansvarar för att antalet kärl och hämtningsfrekvens motsvarar behovet.

Hushållen har ansvar för skötsel av platsen såsom om behållaren vore placerad vid fastighetsgräns och ska se till att behållare är åtkomliga på tömningsdagen.

Förbundet har rätt att ställa om till enskilda abonnemang om förutsättningarna för gemensam avfallslösning inte längre är uppfyllda.

Uppehåll i hämtning

- 53 § Uppehåll i hämtning av rest- och matavfall samt fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar, vid permanentbostad, kan efter ansökan till Förbundet medges fastighetsägare eller nyttjanderättshavare om byggnaden som ansökan avser inte kommer att utnyttjas under en sammanhängande tid om minst sex månader.

För att uppehåll enligt denna paragraf ska beviljas för en period av ett år eller längre ska uppehåll i förekommande fall även sökas för hämtning av avfall från enskilda avloppsanläggningar enligt 55 §. Undantag från detta krav görs om det finns särskilda skäl.

- 54 § Uppehåll i hämtning av rest- och matavfall, fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar samt latrin vid fritidsbostad med sommarabonnemang, kan efter ansökan till Förbundet medges fastighetsägare om fritidsbostaden inte kommer att utnyttjas alls under hela hämtningssäsongen.

För att uppehåll enligt denna paragraf ska beviljas för en period av ett år eller längre ska uppehåll i förekommande fall även sökas för hämtning av avfall under kommunalt ansvar från avloppsanläggning enligt 55 §.

- 55 § Uppehåll i hämtning av avfall från enskilda avloppsanläggningar, kan efter ansökan till Förbundet medges fastighetsägare eller nyttjanderättshavare om avloppsanläggningen inte kommer att nyttjas under minst ett år. För att uppehåll enligt denna paragraf ska beviljas ska slamhämtning ha skett under den senaste 12-månadersperioden och

uppehåll sökas även för hämtning av rest- och matavfall, fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar samt i förekommande fall latrin enligt 53–54 §§.

- 56 § Vid medgivande av uppehåll i hämtning enligt 53–55 §§ får endast enstaka besök genomföras. Övernattning får inte ske på fastigheten. Besöket får inte heller ge upphov till sådant avfall som ska hämtas av Förbundet vid fastigheten.
- 57 § Uppehåll i hämtning av mat- och restavfall från verksamheter kan beviljas efter ansökan till Förbundet om inget avfall kommer att genereras under minst 4 veckor.
- 58 § Uppehåll i hämtning av avfall under kommunalt ansvar medges för maximalt två år per ansökningstillfälle, om det inte finns särskilda skäl. Skyldighet att betala grundavgift kvarstår under uppehållstiden.

Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen

- 59 § Tillsynsansvarig nämnd får efter ansökan, om det finns särskilda skäl, medge dispens för fastighetsägare eller nyttjanderättshavare från förbudet i 15 kap. 24 § 1 st. miljöbalken som innebär att kommunalt avfall och annat avfall som Förbundet ska ansvara för inte får hanteras av annan än Förbundet eller den som Förbundet anlitar.
- a) Dispens för eget omhändertagande av avfall kan endast medges under förutsättning att avfallet hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Sådan befrielse medges för maximalt två år per ansökningstillfälle. Om det finns särskilda skäl kan dispens medges för en längre tidsperiod. Skyldighet att betala grundavgift kvarstår under uppehållstiden.
 - b) Dispens som innebär total befrielse medges endast om avfall under kommunalt ansvar inte uppstår i eller intill byggnaden. Fastighetsägaren har inte tillgång till återbruken och är inte skyldig att betala grundavgift enligt avfallstaxan. Underhåll av byggnaden får göras om material och trädgårdsavfall tas om hand i anslutning till byggnaden, utan att skada människors hälsa eller miljön.

Återkallande av dispens och undantag

- 60 § Uppstår olägenhet eller risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön kan Förbundet respektive tillsynsansvarig nämnd besluta att given dispens eller undantag upphör att gälla. I sådant fall upphör även ändrad avfallsavgift att gälla.

Anmälan avseende insamling av förpackningsavfall för samlokaliserade verksamheter

- 61 § En verksamhet, i en fastighet som har fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och som har en avfallshantering som är samlokaliserad med hushållens, som vill ha kommunal insamling ska anmäla det till Förbundet senast 1 månad innan insamlingen ska påbörjas. Förbundet tillsammans med fastighetsägaren avgör efter anmälan om möjligheten för kommunal insamling finns.

Bilaga 1 – Tillsynsansvar

Med den tillsynsansvariga nämnden avses den myndighet som i respektive kommun fullgör kommunens tillsynsuppgifter enligt miljöbalken. Följande nämnd utgör för närvarande (2026-04-01) tillsynsmyndighet i detta avseende i respektive kommun. Aktuell information finns även på respektive kommuns webbplats.

Arboga:	Västra Mälardalens myndighetsförbund (VMMF)
Enköping:	Miljö- och byggnadsnämnden, Enköpings kommun
Fagersta:	Västmanland-Dalarna miljö-och byggnadsnämnd
Hallstahammar:	Bygg- och miljönämnden, Hallstahammars kommun
Heby:	Bygg- och miljönämnden, Heby kommun
Kungsör:	Västra Mälardalens myndighetsförbund (VMMF)
Köping:	Samhällsbyggnadsnämnden
Norberg:	Västmanland-Dalarna miljö- och byggnadsnämnd
Sala:	Bygg- och miljönämnden, Sala kommun
Skinnskatteberg:	Miljö- och byggnadsnämnden, Skinnskattebergs kommun
Surahammar:	Bygg- och miljönämnden, Surahammars kommun
Västerås:	Miljö- och konsumentnämnden, Västerås kommun

Bilaga 2 – Sortering, emballering och avlämning av avfall

Asbest

Asbest utgör farligt avfall och kan på grund av lagstiftning gällande transport av farligt gods endast lämnas under begränsade förutsättningar. Se Vafabmiljös hemsida för mer detaljerad information om var och hur det är tillåtet att lämna asbest.

Batterier

Bärbara batterier lämnas till återförsäljare, i batteriholkar eller på återbruken. Om kasserade produkter innehåller lösa bärbara batterier ska dessa plockas ur. Om batterierna är inbyggda i produkten hanteras hela produkten inklusive batterierna som elavfall. Bilbatterier lämnas till återförsäljare av bilbatterier eller på återbruken.

Bilar och däck

Uttjänta bilar och däck lämnas till producenternas insamlingssystem. Bilproducenternas nätverk BilRetur tar emot uttjänta bilar. Gamla däck lämnas till återförsäljare eller till återbruken.

Bygg- och rivningsavfall

Avfall som uppkommer vid nybyggnad, renovering, ombyggnad eller rivning av byggnad, eller som uppstår vid större anläggningsarbete i en trädgård. En del bygg- och rivningsavfall klassas som farligt avfall, till exempel asbest och impregnerat virke.

Exempel på bygg- och rivningsavfall är:

- Badkar, handfat, duschkabin, toalettstol
- Värmeapparater såsom värmepanna, varmvattenberedare
- Trallvirke
- Kakel och klinker
- Isolering
- Jord- och schaktmassor

Endast det bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet omfattas av det kommunala ansvaret enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken.

Den som producerar bygg- och rivningsavfall ska sortera ut åtminstone följande avfallsslag och förvara dem skilda från varandra och från annat avfall:

- Trä
- Mineral som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten
- Metall
- Glas
- Plast
- Gips

Hämtning sker enligt taxan.

Bygg- och rivningsavfall får blandas med skrymmande avfall av motsvarande material i de insamlingssystem som kommunen tillhandahåller för sådant avfall.

Döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt

Små sällskapsdjur (maxstorlek hund) som normalt förekommer i bostäder kan grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Tänk på att inte gräva ner kroppen så att det skapar risk för förorening av vattendrag, grundvatten eller vattentäkt. Döda sällskapsdjur kan också tas omhand av veterinärkliniker, som även tar hand om större döda djur. Information om omhändertagande av hästar och andra större djur finns på respektive kommuns webbplats. Små sällskapsdjur och mindre mängder slaktbiprodukter som läggs i kärl för restavfall ska förpackas väl innan de läggs i behållare. Slaktavfall som uppstår vid husbehovsjakt får lämnas i naturen. Tänk på att slaktavfallet inte bör lämnas nära bebyggelse, stigar och vattendrag eller i så stora mängder att det kan skapa olägenheter.

Elavfall

Elavfall inkluderar avfall från elektriska och elektroniska produkter inklusive alla komponenter, utrustningsdelar och förbrukningsvaror som har haft en elektrisk eller elektronisk funktion.

Följande produkter utgör exempel på vad som hanteras som konsumentelavfall:

- Vitvaror, till exempel spis, diskmaskin, tvättmaskin, spisfläkt
- Kylskåp och frysar
- TV, datorskärmar
- Mobiltelefoner och surfplattor
- Mikrovågsugnar
- Datorer och tillbehör
- Hushållsapparater, till exempel elvisp, matberedare, hårtork
- Ljuskällor till exempel lågenergilampor, glödlampor, halogenlampor, lysrör
- Elektriska och elektroniska verktyg, till exempel elektrisk gräsklippare, symaskin

- Brandvarnare

Konsumentavfall lämnas till återförsäljare eller på återbruken. Hämtning mot avgift kan också beställas hos Vafabmiljö enligt avfallstaxan.

Farligt avfall

Farligt avfall är avfall som är farligt för människor eller miljön och som därför inte ska blandas med annat avfall.

Följande produkter utgör exempel på vad som är farligt avfall:

- Färg- och lackavfall samt hartser
- Limavfall (till exempel kontaktlim, epoxilim, spackel)
- Lösningsmedel
- Fotokemikalier (till exempel fix och framkallare)
- Bekämpningsmedel
- Sprayburkar med innehåll
- Annat surt eller starkt alkaliskt avfall (till exempel frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel)
- Avfall som innehåller kvicksilver (till exempel termometrar, barometrar, reläer)
- Spillolja och annat oljeavfall
- Lustgastuber, brandsläckare, gasolflaskor och andra trycksatta behållare

Farligt avfall från hushållen lämnas vid återbruken. Det farliga avfallet skall vara tydligt märkt med uppgift om innehåll. Om möjligt ska avfallet lämnas i originalförpackning. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt avfallstaxa.

Fett

Hushåll ska lämna överbliven matolja och fett i sluten behållare (exempelvis PET-flaska) till återbruken.

Fyrverkerier och ammunition

Kontakta Polisen eller återförsäljaren av produkterna för omhändertagande av fyrverkerier, nödljus, nödraketer, sprängämnen, ammunition eller annat explosivt avfall.

Före detta livsmedel

Butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU reglerar hanteringen av så kallade animaliska biprodukter. Regleringen av animaliska biprodukter (ABP) utgår från EU-krav och syftet med regleringen är att hindra att smitta förs vidare till människor och djur. Före detta livsmedel är en ABP som ska sorteras ut från annat avfall och hanteras separat.

Förpackningsavfall och returpapper

Förpackningsavfall i form av

1. papper och kartong,
2. plast
3. metall,
4. färgat glas,
5. ofärgat glas,
6. trä, och
7. material som inte avses i 1–6 (övrigt förpackningsmaterial) ska enligt 3 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut från annat avfall.

Hushåll ska lämna utsorterade förpackningar enligt 1–7 till ett insamlingssystem som utföraren tillhandahåller.

Hushåll ska sortera ut skrymmande förpackningsavfall från annat avfall under kommunalt ansvar och från förpackningsavfall enligt punkterna 1–7 och lämna det till ett insamlingssystem som utföraren tillhandahåller.

Plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem enligt 4 kap. 3 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar ska lämnas till retursystemet.

Den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet. Detta gäller dock inte en förpackning som innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall, om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet. Förpackning som innehåller farligt avfall eller rester av farligt avfall ska i stället hanteras som farligt avfall enligt 3 kap. 11 a § avfallsförordningen (2020:614).

Returpapper ska enligt 3 kap. 3 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut separat och lämnas till ett insamlingssystem som utföraren tillhandahåller.

Grovavfall

I hushållens grundavgift ingår möjligheten att kostnadsfritt lämna grovavfall vid återbruken, där grovavfallet ska sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats. All övrig transport av grovavfall från fastighet ska utföras genom Förbundets försorg. Hämtning från fastighet kan beställas separat mot avgift enligt avfallstaxan.

Vid beställd hämtning ska grovavfallet, i den mån det är möjligt, buntas eller förpackas i lämpligt emballage. Grovavfallet ska förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall.

Grovavfallet ska vara placerat vid fastighetens infart eller på annan för hämningsfordonet lättillgänglig plats.

Invasiva växter

Avfall i form av invasiva växter ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall och sorteras ut från annat biologiskt avfall. Avfallet lämnas till återbruken emballerat i förslutna säckar. Se Vafabmiljös hemsida för vilka återbruk som tar emot invasiva växter.

Latrin

Insamling sker i latrinbehållare som beställs hos Vafabmiljö. Behållaren ska förslutas och vid behov göras ren på utsidan av avfallslämnare. Bortforsling av latrin beställs hos Vafabmiljö mot avgift enligt avfallstaxan.

Läkemedelsrester

Rester av läkemedel och förpackningar som innehåller läkemedelsavfall som inte är farligt avfall ska lämnas till apotek i enlighet med förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.

Matavfall

Matavfall uppkommer vid matlagning i bland annat hushåll, restauranger, storkök och utgörs av exempelvis skal och blast, teblad och kaffesump. Matavfall från hushåll ska läggas i papperspåsar tillhandahållna av Vafabmiljö. Matavfall från verksamheter ska lämnas i papperspåsar/säckar som erhålls från Vafabmiljö. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas. Matavfall kan även malas ner i en matavfallskvarn kopplad till en sluten tank eller avskiljare/kombisystem för pumpbart mat- och fettavfall. Sådant matavfall får inte blandas med annat avfall än fett från fettavskiljare. Regler om användning av matavfallskvarn kopplad till spillvattennätet finns i respektive kommuns ABVA. Matavfall kan även komposteras på fastigheten, se 47 § i dessa föreskrifter. För att säkerställa att matavfall sorteras rätt får utföraren genomföra regelbundna stickprovskontroller.

Restavfall

Restavfall som läggs i behållare ska läggas i påse eller annat emballage av lämpligt material och storlek. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas. Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer.

Stickande och skärande avfall

Behållare för kanyler hämtas hos apotek. Fylld behållare lämnas till apotek. Övriga föremål som kan vålla skär- och stickskador (till exempel glasföremål, spikar och nålar) ska läggas i styvt skyddshölje (exempelvis en tom mjölkförpackning) innan de läggs i avfallsbehållaren. Större mängder avfall som kan ge upphov till skär- och stickskador ska paketeras för sig och betraktas som grovavfall.

Textilavfall

Textilprodukter som lämpar sig för återbruk och andrahandsförsäljning lämnas till valfri aktör eller på återbruken. Textilier för återvinning lämnas till återbruken. Textilavfall som består av strumpor eller underkläder, är möjligt, skadedjursangripet, kraftigt nedsmutsat eller trasigt på ett sådant sätt att det inte går att återvinna får sorteras som restavfall.

Trädgårds- och parkavfall

Trädgårds- och parkavfall uppstår vid normal skötsel av trädgårdar och parker och ska komposteras i första hand. Egen kompostering av trädgårdsavfall är tillåten utan anmälan. Trädgårdsavfall ska i andra hand lämnas på återbruken. Bortforsling av trädgårdsavfall kan mot avgift enligt avfallstaxan beställas av fastighetsägaren hos Vafabmiljö. För regler om eldning av trädgårdsavfall, se 46 §.

Bilaga 3 – Ansökan och anmälan om undantag från avfallsföreskrifterna

Fastighetsägare som vill ha undantag från avfallsföreskrifterna ska ansöka eller anmäla detta till tillsynsansvarig nämnd eller till Förbundet enligt tabellen nedan. Notera att alla frågor kring avfall från enskilda avlopp i Heby, hanteras av Heby kommun.

Undantag från bestämmelse	Fastighetsägaren gör anmälan om abonnemangsändring	Fastighetsägaren ansöker om undantag	Handläggs av tillsynsansvarig nämnd	Handläggs av Vafabmiljö kommunalförbund
Kompostering av matavfall (47 §)	X			X
Kompostering av latrin (48 §)		X	X	
Kompostering av slam (59 a §)		X	X	
Förlängt hämtningsintervall restavfall (49 §) (försätter hemkompost eller matavfallsskvarn och minsta kärlstorlek)		X		X
Förlängt hämtningsintervall enskilda avloppsanläggningar (50 §)		X	X	
Delat kärl (51 §)	X			X
Gemensam hämtningsplats (52 §)	X			X
Uppehåll i hämtning av mat- och restavfall (53–54 §§)		X		X
Uppehåll i hämtning av latrin (54 §)		X		X
Uppehåll i hämtning av slam och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar (55 §)		X		X
Uppehåll i hämtning av mat- och restavfall för verksamheter (57 §)		X		X
Eget omhändertagande, mat- och restavfall samt avfall från enskilda avlopp (59 a §)		X	X	
Befrielse från hämtning av avfall (59 b §)		X	X	

Bilaga 4 – Ordlista

Abonnemang: Regelbunden avfallshämtning enligt visst schema. Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare är skyldig att ha ett abonnemang. Abonnemang finns för olika typer av avfallsbehållare och hämtningsintervall.

Avfall: Varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med, avser att göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med.

Avfallsbehållare/behållare: Kärll, container, bottentömmande behållare, säck, latrinbehållare, fettavskiljare, sluten tank eller avskiljare/kombisystem för pumpbart matavfall eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar.

Avfallskvarn: Kvarn för sönderdelning av matavfall där det malda avfallet kan följa med avloppsvattnet ut eller gå till spillvattenledningen eller till separat tank eller avskiljare.

Avfallsutrymme: Byggnad eller del av byggnad avsedd för förvaring av avfallsbehållare.

Avloppsanläggning: Till exempel slamavskiljare, sluten tank, minireningsverk, förmultningstolett eller liknande.

Dispens: Befrielse från att följa viss regel.

Dragväg: Det avstånd, mätt enkel väg, kärlet behöver dras ifrån sin uppställningsplats till hämtningsfordonets uppställningsplats.

Eget omhändertagande: Fastighetsägare kan i vissa fall få ta hand om sitt avfall själv i stället för att lämna det till Vafabmiljö. Ett exempel är kompostering av latrin.

Enskilda avlopp: Avloppsanläggningar som inte är anslutna till det kommunala avlopps nätet.

Farligt avfall: Avfall som är till exempel giftigt, brandfarligt eller frätande och utgör en fara för människa och miljö. Se Bilaga 2.

Flerbostadshus: Ett bostadshus med fler än två bostadslägenheter.

Fritidsbostad/Fritidshus: Fastighet som inte bebos permanent, till exempel sommarstuga.

Grundavgift: Avfallsavgiften är uppdelad i två delar – grundavgift och rörlig avgift. Grundavgiften täcker kostnader för återbruken, men även för kundtjänst och annan administration. Skyldigheten att betala grundavgift kvarstår därför även om fastighetsinnehavare/nyttjanderättshavare har beviljats undantag enligt § 53-59a. Grundavgiften beskrivs ytterligare i gällande avfallstaxa.

Grovavfall: Skrymmande kommunalt avfall som inte utgörs av förpackningar och som på grund av sin storlek eller andra egenskaper inte ska läggas i det vanliga kärlet för restavfall.

Hämtställe för avfallsbehållare: Den plats där avfallsbehållarna är placerade.

Kommunalt avfall: Avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, dock inte avfall från tillverkning, avfall från jord- och skogsbruk, avfall från fiske, avfall från septiktankar, avloppsnät och avloppsrening, bygg- och rivningsavfall, och inte heller uttjänta bilar.

Kommunalt ansvar: Vad som är avfall under kommunalt ansvar framgår av 15 kap. 20 § miljöbalken. Det avfall som kommunen ansvarar för är:

1. kommunalt avfall,
2. avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, om anläggningen endast används för
 - a) hushållsspillvatten, eller
 - b) spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållsspillvatten
3. latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar, och
4. bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet.

Komplementbyggnad: Byggnad som inte används eller kan användas för bostadsändamål, kan klassas som komplementbyggnad, om de fyller samma funktion som ett förråd, uthus, garage eller dylikt. Komplementbyggnaden skall stå i nära anslutning till bostadshuset samt vara fristående. En komplementbyggnad är inte inrättad för boende. För komplementbyggnad utgår ingen grundavgift.

Kompostering: Nedbrytning av organiskt avfall med hjälp av syre och mikroorganismer.

Latrin: Innehållet i en torrtoalett, förmultningstolett eller liknande som samlas upp i en behållare.

Närboende: Fastigheter med delad fastighetsgräns, gemensam infartsväg eller liknande.

Minireningsverk: Typ av reningsanläggning för enskilda avlopp. Tekniken som används för rening är i princip densamma som i större kommunala reningsverk, det vill säga sedimentering, biologisk rening och kemisk fällning. Det finns även minireningsverk med enbart biologisk rening och enbart kemisk rening.

Nyttjanderättshavare: Den som, utan att omfattas av fastighetsinnehavarbegreppet, har rätt att bruka eller nyttja fastigheten.

Permanentboende/permanentbostad: Bostad som är avsedd för stadigvarande boende.

Producentansvar: Skyldighet för producent att se till att avfall samlas in, transporteras bort, återvinns, återanvänds eller bortskaffas. Producentansvar gäller exempelvis för däck.

Samlokaliserad verksamhet: En verksamhet som delar behållare för hantering av avfall med hushåll på eller i anslutning till en fastighet.

Slam: Biologiska partiklar i vatten från till exempel slamavskiljare, slutna tankar och fettavskiljare.

Småhus: byggnad som taxeras som småhus i fastighetstaxeringen, exempelvis villor, radhus, kedjehus, parhus och fritidshus.

Undantag: De fall då föreskrifterna inte tillämpas. Förutsättningarna för undantag ska finnas i avfallsföreskrifterna.

Uppställningsplats för hämtningsfordonet: Plats där hämtningsfordonet stannar när avfallet ska hämtas och lastas i fordonet.

Verksamhet: Till verksamheter räknas organisationer, företag, kommunala verksamheter med flera (ej hushåll, d.v.s. privatpersoner som genererar avfall utan att det görs inom ramen för en yrkesmässig verksamhet eller föreningsverksamhet).

Återanvändning: Produkter eller komponenter används en andra gång i samma syfte för vilket de ursprungligen var avsedda i stället för att kasseras.

Återvinning: Tillvaratagande av material från avfall som kan användas vid tillverkning av nya produkter, så kallad materialåtervinning. Förbränning av avfall är energiåtervinning.

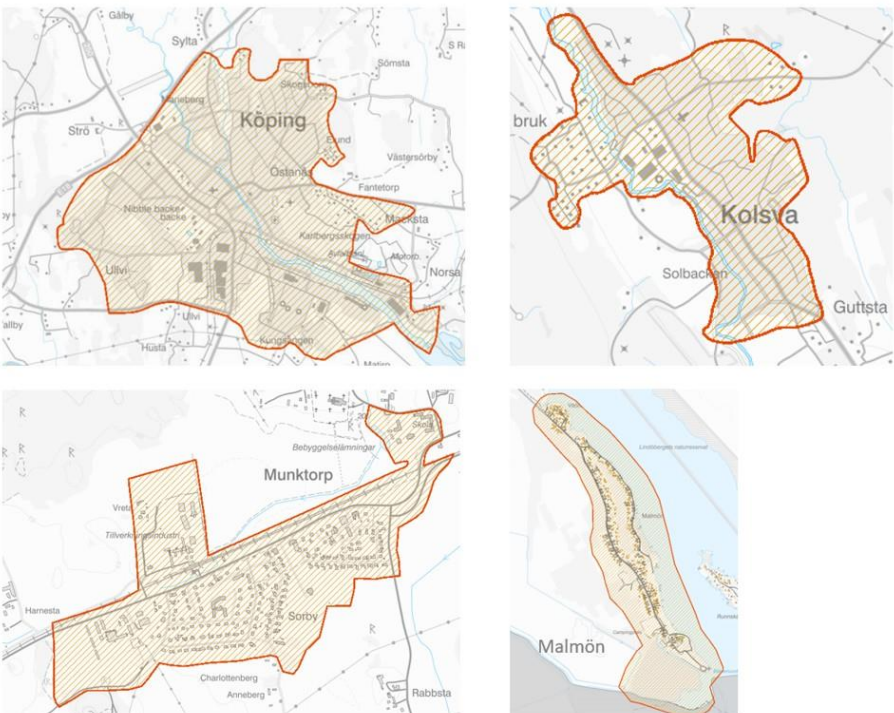
Återbruk/återvinningscentral (ÅVC):

En stationär eller mobil central där hushåll och verksamheter kan lämna grovavfall, trädgårdsavfall, elavfall, farligt avfall och annat avfall. Anvisningar från personalen samt skyltar visar var avfallet ska lämnas.

Återvinningsstation (ÅVS): Insamlingsställe där förpackningar och tidningar lämnas.

Bilaga 5 – Eldningsbegränsningar för trädgårds- och parkavfall

Kommun	Eldningsbegränsning
Arboga	Inom Arboga stadskärna får det aldrig eldas. I tätorterna i Arboga, Götlunda och Medåker är eldning endast tillåten 30:e april. Inom övriga delar av kommunen får eldning ske året runt. Då avses eldning av torrt trädgårdsavfall (kvistar, ris och grenar).
Enköping	Ingen ytterligare begränsning.
Fagersta	Ingen ytterligare begränsning.
Hallstahammar	Eldning inom detaljplanelagt område är endast tillåtet under perioden 1 oktober - 30 april.
Heby	Eldning av trädgårdsavfall är tillåten inom detaljplanelagt område under vecka 16–18 (vår) och vecka 40–44 (höst). Utanför detaljplanelagt område är eldning av trädgårdsavfall tillåten året runt. Om generellt eldningsförbud utfärdats då eldning annars är tillåten, kan räddningstjänsten bestämma en annan tid då eldning tillåts.
Kungsör	Inom tätorterna Kungsör och Valskog är eldning endast tillåten 30:e april. Inom övriga kommunen, dvs. landsbygd, får eldning ske året runt. Då avses eldning av torrt trädgårdsavfall (kvistar, ris och grenar).
Köping	I tätorterna Köping, Kolsva, Munktorp och på Malmön är eldning av torrt trädgårdsavfall endast tillåten 30 april (figur 1). Inom övriga delar av kommunen får eldning av torrt trädgårdsavfall ske året runt om det inte stör grannar. Fastighetsinnehavaren får elda avfallet om • avfallet har producerats på fastigheten eller på närliggande fastigheter, • eldning är en lämplig hantering, • eldningen sker i mindre omfattning och på ett sätt som medför endast ringa eller helt tillfälliga störningar i närområdet, och • eldningen inte strider mot föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av 1 e § avfallsförordningen.

	 Figur 1. Karta över områden där eldning av torrt park- och trädgårdsavfall endast är tillåtet under 30 april.
Norberg	Ingen ytterligare begränsning.
Sala	Eldning av trädgårdsavfall är tillåten inom detaljplanelagt område under vecka 16–18 (vår) och vecka 40–42 (höst). Utanför detaljplanelagt område är eldning av trädgårdsavfall tillåten året runt. Om generellt eldningsförbud utfärdats då eldning annars är tillåten, kan räddningstjänsten bestämma en annan tid då eldning tillåts.
Skinnskatteberg	Ingen ytterligare begränsning.
Surahammar	Eldning av löv, kvistar och annat trädgårdsavfall inom områden med detaljplan är förbjuden under tiden 1 april – 30 september med undantag för Valborgsmässoeld. Övrig tid av året får eldning inom sådana områden ske endast av torrt trädgårdsavfall som inte utnyttjas för kompostering om det kan ske utan att olägenhet för människors hälsa uppstår. Eldning får aldrig ske i strid mot gällande brandföreskrifter.
Västerås	Eldning av löv, kvistar och annat torrt trädgårdsavfall som inte kan utnyttjas för kompostering är, inom områden med detaljplan, endast tillåten under veckorna 16 - 18 samt 40 - 42. Eldning är endast tillåten om den kan ske utan att väsentlig olägenhet uppstår för människors hälsa och inte strider mot renhållnings- eller brandföreskrifter. Om brandförsvaret utfärdar

	generellt eldningsförbud under de veckor eldning annars är tillåten får miljö- och hälsoskyddsnämnden medge eldning under annan tid.
--	--

Om oss

Vafabmiljö är ett kommunalförbund bildat av Heby, Enköping och alla kommuner i Västmanland. Vi arbetar med avfallshantering på ett sätt som är långsiktigt och hållbart. Våra mål är att avfallsmängderna ska minska och att avfallet ska ses som en resurs. Allt ska återanvändas eller återvinnas så långt det bara är möjligt. Genom att dela med oss av vår kunskap och erbjuda bra lösningar vill vi ge dig förutsättningar att vara med och skapa en hållbar framtid. Tillsammans kan vi rädda världen lite varje dag, brukar vi säga.

Postadress: Box 140, 721 05 Västerås
Besöksadress: Gasverksgatan 7, 721 30 Västerås
Organisationsnummer: 222000–3129
021-39 35 00
info@vafabmiljo.se
vafabmiljo.se

From: info@vafabmiljo.se
Sent: 2025-12-19 13:48:10
To: Sala kommun
Subject: Expediering protokollsutdrag från Vafabmiljös direktion 205-12-03 § 98 ärende Revidering av avfallsföreskrifter.

Till:
Medlemskommunerna (exkl. Heby kommun)

Hej!

Bifogar protokollsutdrag samt handlingar från Vafabmiljös direktion 205-12-03 § 98 ärende Revidering av avfallsföreskrifter, för antagande i respektive fullmäktige.

Vänliga hälsningar

Carin Miehling
Förbundssekreterare
Planering

Vafabmiljö Kommunalförbund
Telefon: 021399261
Mejl: Carin.Miehling@vafabmiljo.se
Besök oss gärna på: vafabmiljo.se

Datum: 2025-10-06

Inbjudan till samråd för revidering av avfallsföreskrifterna

Vafabmiljö bjuder in till samråd enligt 15 kap. 42 § miljöbalken (1998:808) med anledning av framtaget förslag för revidering av avfallsföreskrifterna. Föreskrifterna reglerar hur avfallshämtningen är organiserad och ansvarsfördelningen mellan kommunen, fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare. Föreskrifterna innehåller även bestämmelser om godkända behållartyper, hämtningsplatser, sorteringskrav och undantag från föreskrifterna.

Huvudsakliga ändringar

En revidering av avfallsföreskrifterna är nödvändig för att de ska stämma överens med genomförda och kommande lagändringar. Den huvudsakliga förändringen i förslaget är den nya bilagan som samlar kommunernas begränsning av eldning av park- och trädgårdsavfall. Utöver den nya bilagan har även dessa ändringar föreslagits:

- Anpassning till förändringar i insamling av bland annat matavfall, förpackningar och textil.
- Uppdatering av lagrumhänvisningar och begrepp.
- Verksamheter som delar avfallshantering med hushåll ska anmäla detta till Vafabmiljö.
- Justeringar i texten för att förbättra läsbarheten.

Förslaget är skrivet så att det ska vara tydligt vilka ändringar som föreslås. Oförändrad text löper över hela sidan och text med föreslagna förändringar är uppdelad i två spalter. I den vänstra spalten finns nuvarande formulering och i den högra den föreslagna formuleringen. Det som är ~~överstruket~~ är text som föreslås att tas bort och det som är understruket är text som föreslås att läggas till. Text som är **gulmarkerad** visar föreslagna omformuleringar eller uppdateringar. Under föreslagna ändringar finns en *kursiv* beskrivning och/eller motivering av ändringen.

Att lämna synpunkter

Enligt 15 kap. 42 § miljöbalken (1998:808) ska samråd genomföras för att ge tillfälle för berörda aktörer att lämna synpunkter. Fram till den **18 november** är det möjligt att lämna sina synpunkter på förslaget genom att skicka e-post till info@vafabmiljo.se. Ange gärna ”Synpunkt avfallsföreskrifter” i ämnesraden och beskriv vilken del av förslaget du kommenterar. Övriga frågor gällande förslaget eller samrådsprocessen kan skickas till felicia.thornander@vafabmiljo.se.

Vad händer sen?

Efter att samrådsperioden är slut sammanställs och bearbetas förslaget utifrån synpunkterna och kommer därefter att presenteras för Vafabmiljös direktion för beslut i december. Därefter skickas det slutgiltiga förslaget till medlemskommunerna och antas i respektive kommunfullmäktige. De ändrade föreskrifterna förväntas börja gälla den 1 april 2026.

KS § 24 **Förslag till kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen i Sala kommun 2026****INLEDNING**

Branschorganisationen Svenskt Vatten har 2024 tagit fram ett nytt förslag till Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen (KFVA). Sala kommun behöver därför uppdatera nuvarande Allmänna bestämmelser för vatten och avlopp (ABVA) så att de överensstämmer med den nya branschstandard.

Ekonomiska konsekvenser

Föreskrifterna innebär inte några nya ekonomiska konsekvenser för kommunen eller fastighetsägare. De reglerar i huvudsak redan gällande skyldigheter enligt vattentjänstlagen.

Beslutsunderlag

KS 2026.310 – Missiv

KS 2026.311- Kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen (KFVA)

Allmänna bestämmelser för Sala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA)

Ledningsutskottets beslut § 20, 2026-01-28

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,

bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att upphäva gällande ABVA från den 1 augusti 2020,

att anta reviderade Kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen (KFVA) enligt bifogad bilaga, KS 2026.311, samt

att föreskrifterna träder i kraft den 1 mars 2026.

Beslutsgång

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag mot avslag och finner ledningsutskottets förslag bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att upphäva gällande ABVA från den 1 augusti 2020,

att anta reviderade Kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen (KFVA) enligt bifogad bilaga, KS 2026.311, samt

att föreskrifterna träder i kraft den 1 mars 2026.

Skickas till

Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 20 Förslag till kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen i Sala kommun 2026**INLEDNING**

Branschorganisationen Svenskt Vatten har 2024 tagit fram ett nytt förslag till Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen (KFVA). Sala kommun behöver därför uppdatera nuvarande Allmänna bestämmelser för vatten och avlopp (ABVA) så att de överensstämmer med den nya branschstandarden.

Ekonomiska konsekvenser

Föreskrifterna innebär inte några nya ekonomiska konsekvenser för kommunen eller fastighetsägare. De reglerar i huvudsak redan gällande skyldigheter enligt vattentjänstlagen.

Beslutsunderlag

KS 2026.310 – Missiv

KS 2026.311- Kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen (KFVA)

Allmänna bestämmelser för Sala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA)

Ärendet föredras av enhetschef Linda Svensson. Teknisk chef Roger Lindström deltar vid ärendets behandling.

Yrkanden

Ordförande Anders Wigelsbo (C) yrkar,

att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att upphäva gällande ABVA från den 1 augusti 2020,

att anta reviderade Kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen (KFVA) enligt bifogad bilaga, KS 2026.311, samt

att föreskrifterna träder i kraft den 1 mars 2026.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktiges beslutar,

att upphäva gällande ABVA från den 1 augusti 2020,

att anta reviderade Kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen (KFVA) enligt bifogad bilaga, KS 2026.311, samt

att föreskrifterna träder i kraft den 1 mars 2026.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 20 fortsättning

Tomas Bergling (M) och Magnus Edman (SD) återkommer till kommunstyrelsen med förslag.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Tekniska kontoret
Linda Svensson
Enhetschef

MISSIV

Förslag till Kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen i Sala kommun 2026

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Branschorganisationen Svenskt Vatten har 2024 tagit fram ett nytt förslag till Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen (KFVA). Sala kommun behöver därför uppdatera nuvarande Allmänna bestämmelser för vatten och avlopp (ABVA) så att de överensstämmer med den nya branschstandarderna.

Ekonomiska konsekvenser

Föreskrifterna innebär inte några nya ekonomiska konsekvenser för kommunen eller fastighetsägare. De reglerar i huvudsak redan gällande skyldigheter enligt vattentjänstlagen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar

att upphäva gällande ABVA från 2020-08-01,

att anta reviderade Kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen (KFVA) enligt bifogad bilaga, samt

att föreskrifterna träder i kraft den 1 mars 2026.

Bilagor:

- 1 Kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen, Sala kommun

TJÄNSTESKRIVELSE

Förslag till Kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen i Sala kommun 2026

BAKGRUND

Enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska kommunen fastställa föreskrifter för hur den allmänna VA-anläggningen får användas. Nuvarande bestämmelser (ABVA) behöver uppdateras. Branschorganisationen Svenskt Vatten tog 2024 fram ett nytt förslag till kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen (KFVA). I samband med detta ändrades även benämningen från ABVA till KFVA för att tydliggöra att det rör sig om kommunala föreskrifter som beslutas av kommunfullmäktige och inte om riktlinjer utfärdade av VA-huvudmannen.

SYFTE

Syftet med revideringen är att ersätta nuvarande ABVA med uppdaterade kommunala föreskrifter (KFVA) som följer Svenskt Vattens branschstandard från 2024. Förslaget innebär moderniserade och tydligare regler samt ett antal klargöranden av ansvar, tekniska krav och miljöbestämmelser avseende spillvatten, dagvatten och annan användning av den allmänna VA-anläggningen.

De viktigaste förändringarna i jämförelse med nuvarande ABVA sammanfattas nedan:

- **Uppdelning av avloppsanläggning**
Den tidigare samlade benämningen "avloppsanläggning" delas upp i spillvattenanläggning och dagvattenanläggning, med separata föreskrifter för respektive ledningsslag.
- **Förtydligade miljökrav för dagvatten**
Reglerna innehåller mer detaljerade krav avseende begränsning av föroreningar och mängder i utsläpp av dagvatten.
- **Krav på anmälan vid energiutvinning ur spillvatten**
Fastighetsägare behöver framöver anmäla installationer och åtgärder som syftar till energiutvinning ur spillvatten.
- **Mätarplatsens utformning**
KFVA tydliggör att VA-huvudmannen kan besluta att en tidigare godkänd mätarplats ska ändras, med stöd av 20 § vattentjänstlagen.

- **Klargörande av ansvar för LTA-enheter**
Fastighetsägarens ansvar att skydda lätttrycksavloppsenheter (LTA) mot frost och annan skada samt att bekosta dess elförsörjning förtydligas.
- **Vägledande kommentarer**
Den vägledning som tagits fram av Svenskt Vatten ingår inte i den kommunala föreskriften, då en föreskrift enligt god förvaltningssed ska vara kortfattad, tydlig och rättsligt bindande utan förklarande texter.

SAMMANFATTNING

Den nu gällande ABVA föreslås upphävas och ersättas med en ny KFVA enligt bilaga. Förslaget innebär moderniserade och förtydligade regler i enlighet med branschstandard och innebär inga förändringar av avgifter eller ansvarsfördelning utöver redan gällande lag.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☐	NEJ ☒
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☐	NEJ ☒
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☐	NEJ ☒
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☐	NEJ ☒
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☐	NEJ ☒

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☐	NEJ ☒
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☐	NEJ ☒

Om **NEJ** – varför inte?

Konventionen har beaktats men bedöms inte påverkas av föreskriften eftersom den inte reglerar frågor som rör tillgänglighet eller funktionsnedsättning.

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen (KFVA)

KFS 024 revision 02

ANTAGEN: 2026-01-01

GÄLLER FRÅN OCH MED: 2026-01-01

Inledande bestämmelser

1 § Med stöd av 23 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) och 2 § förordningen (2007:701) om allmänna vattentjänster meddelar kommunfullmäktige följande föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen.

2 § Definitioner och uttryck i dessa föreskrifter har samma betydelse som i vattentjänstlagen.

3 § För fastighetsägarens användning av den allmänna VA-anläggningen i Sala kommun gäller vad som föreskrivs i vattentjänstlagen, annan författning och dessa föreskrifter.

4 § Dessa föreskrifter omfattar fastigheter som är belägna inom det av kommunen beslutade verksamhetsområdet för respektive vattentjänst.

Vad som enligt dessa bestämmelser gäller för en fastighetsägare gäller enligt 2 § vattentjänstlagen även för den som innehar fast egendom med tomträtt, ständig besittningsrätt, fideikommissrätt eller på grund av testamenteriskt förordnande och enligt 5 § vattentjänstlagen den som har ingått avtal med huvudmannen om att få använda den allmänna VA-anläggningen.

Det som gäller för en fastighet kan enligt 4 § vattentjänstlagen även gälla för en byggnad eller annan anläggning som inte tillhör fastighetens ägare.

5 § Huvudman för den allmänna VA-anläggningen är Sala kommun.

6 § Huvudmannen tillhandahåller vattentjänster till en fastighet, vars ägare i enlighet med 16–18 §§ vattentjänstlagen har rätt att använda den allmänna VA-anläggningen och som följer gällande bestämmelser för användandet, om behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

7 § En fastighetsägare som vill ansluta en fastighet till den allmänna VA-anläggningen ska göra en skriftlig anmälan till huvudmannen som sedan bestämmer hur inkoppling ska ske.

Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen

Huvudmannens skyldighet att leverera dricksvatten

- 8 § Huvudmannens är endast skyldig att leverera vatten av dricksvattenkvalitet för normal hushållsanvändning. Huvudmannen garanterar inte att ett visst vattentryck eller en viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras.

Energiutvinning ur levererat vatten

- 9 § Vatten som levereras genom en allmän VA-anläggning får utnyttjas för energiutvinning endast om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger detta.

Huvudmannens rätt att begränsa leveransen med mera

- 10 § Huvudmannen får tillfälligt begränsa eller avbryta vattenleveransen när denne bedömer att det är nödvändigt för att förebygga miljö-, person- eller egendomsskada och för underhåll, ändring, kontroll eller annan sådan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar.

Vid begränsad vattentillgång är fastighetsägaren skyldig att reducera sin vattenförbrukning enligt huvudmannens anvisningar.

Vid planlagt leveransavbrott ska huvudmannen på lämpligt sätt meddela fastighetsägaren om detta.

Vattenmätare

- 11 § Om vattenförbrukningen hos en fastighetsägare ska fastställas genom mätning tillhandahåller huvudmannen vattenmätare som förblir huvudmannens egendom. Huvudmannen bestämmer antalet mätare och vilken typ av mätare som ska användas. Fastighetsägaren ska bekosta de anordningar som behövs för uppsättning av mätare och sammankoppling med VA-installationen i övrigt.

Vattenmätarens plats ska vara godkänd av huvudmannen. Huvudmannen bestämmer om en tidigare godkänd plats behöver ändras.

Huvudmannen har rätt att kostnadsfritt disponera vattenmätarens plats och har ensam befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och frånkoppla mätaren.

Fastighetsägaren är skyldig att skydda mätaren mot frost, skadlig värmepåverkan och annan skada.

Användning av den allmänna spillvattenanläggningen

Huvudmannens skyldighet att ta emot spillvatten

- 12 § Huvudmannen är inte skyldig att ta emot spillvatten vars beskaffenhet mer än oväsentligt avviker från spillvatten från bostäder (hushållsspillvatten).

Huvudmannen kan i enskilda fall medge utsläpp i den allmänna anläggningen av spillvatten med annan beskaffenhet än som anges i första stycket vad gäller arten eller halten av ingående ämnen. Huvudmannen bestämmer de villkor som ska gälla för utsläppet.

Krav på spillvattnets innehåll och egenskaper

- 13 § Fastighetsägaren får inte tillföra spillvattnet lösningsmedel, avfettningsmedel, färg, olja, bensin eller annan petroleumprodukt, fett i större mängd, läkemedel, sura, frätande, giftiga eller andra miljöfarliga ämnen och inte heller vätska, ämnen eller föremål som kan orsaka stopp, avlagring, korrosion, vidhäftning, gasbildning eller explosion. Exempelvis är det förbjudet att tillföra spillvattnet våtservetter eller andra sanitetsprodukter än toalettpapper.

Ånga eller varmvatten med högre temperatur än 45 °C får inte tillföras spillvattenanläggningen i förbindelsepunkten.

Utsläpp i strid med förbuden i första och andra stycket ska omedelbart anmälas till huvudmannen.

Energiutvinning ur spillvatten

- 14 § Fastighetsägare som avser utnyttja spillvatten för energiutvinning ska anmäla till huvudmannen innan sådant vatten börjar släppas till den allmänna spillvattenanläggningen.

Energiutvinning ur spillvatten får inte ske så att temperaturen i utsläppt spillvatten underskrider temperaturen i det av huvudmannen levererade dricksvattnet.

Huvudmannens rätt att tillfälligt begränsa användningen

- 15 § Huvudmannen har rätt att tillfälligt begränsa fastighetsägarens möjlighet att använda spillvattenanläggningen när huvudmannen bedömer att det är nödvändigt för att förebygga miljö-, person- eller egendomsskada samt för underhåll, ändring, kontroll eller annan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar. Vid planlagt driftsavbrott ska huvudmannen på lämpligt sätt meddela fastighetsägaren om detta.

Dag- och dränvatten får endast tillföras avsedd ledning.

- 16 § Det är förbjudet att tillföra dag- och dränvatten till en allmän ledning som inte är avsedd för sådant ändamål.

Huvudmannen får skriftligen medge undantag från förbudet, om det finns särskilda skäl.

Frånkoppling av dag- och dränvatten från spillvattenförande ledning

17 § Om dag- och dränvatten avleds från en fastighet till en spillvattenförande ledning får fortsatt tillförsel av sådant vatten inte ske från det datum som huvudmannen bestämmer, efter det att

1. särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten har ordnats och fastighetsägaren har underrättats om detta, eller
2. huvudmannen vidtagit åtgärder för bortledning av dag- och dränvatten som inte sker genom en förbindelsepunkt och meddelat fastighetsägaren om att sådana åtgärder har vidtagits.

Huvudmannen får vid behov medge anstånd med att avbryta tillförseln eller medge undantag från förbudet om det finns särskilda skäl.

18 § Har särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten inte ordnats får huvudmannen ändå förbjuda tidigare tillåten tillförsel av sådant vatten till spillvattenförande ledning om

1. avledning kan ske ändamålsenligt på annat sätt, och
2. huvudmannen i skälig omfattning ersätter fastighetsägaren dennes kostnader för nödvändig omläggning.

Huvudmannen kan i enskilda fall medge utsläpp i den allmänna avloppsanläggningen av avloppsvatten som i ej oväsentlig mån har annan sammansättning än spillvatten från bostäder (hushållsspillvatten) vad gäller arten eller halten av ingående ämnen. Huvudmannen bestämmer därvid villkoren för utsläpp av såväl spill- som dagvatten.

Spillvatten från fastighet som inte används som bostad

19 § En fastighetsägare som helt eller delvis använder eller upplåter en fastighet för annat än bostadsändamål ska informera huvudmannen om sådan verksamhet som kan påverka beskaffenheten hos spillvattnet från fastigheten. Fastighetsägaren ska bekosta de provtagningar, analyser och utredningar som huvudmannen bedömer vara nödvändiga för kontroll av spillvattnet.

Huvudmannen har rätt att kräva att fastighetsägaren för journal över verksamhet som inverkar på spillvattnets innehåll och kontrollerar spillvattnet genom provtagningar och analyser. Huvudmannen får ange hur journalföring och provtagning ska göras.

Lätt tryckavloppssystem (LTA-system)

20 § Vid anslutning till ett allmänt lätt tryckavloppssystem (LTA-system) tillhandahåller huvudmannen LTA-pumpenhet som förblir dennes egendom. Huvudmannen bestämmer antalet pumpenheter och vilken typ av pumpenhet som ska användas samt svarar för installationen. Fastighetsägaren ska bekosta de anordningar som behövs för att sammankoppla pumpenheten med VA-installationen i övrigt.

Enhetens plats ska bestämmas av huvudmannen, som har rätt till kostnadsfri upplåtelse av platsen och som ensam har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och fränkoppla enheten.

Fastighetsägaren är skyldig att skydda enheten mot frost och annan skada samt svara för dess elförsörjning.

Användning av den allmänna dagvattenanläggningen

Huvudmannens skyldighet att ta emot dag- och dränvatten

21 § Huvudmannen är inte skyldig att ta emot dag- och dränvatten från fastigheter av en sådan beskaffenhet eller mängd att den allmänna VA-anläggningen eller huvudmannen orsakas skada eller olägenhet, att huvudmannen får svårt att uppfylla sina skyldigheter eller att användningen på annat sätt strider mot 21 § vattentjänstlagen.

Krav på dag- och dränvattnets innehåll och egenskaper

22 § Fastighetsägaren får inte tillföra dagvattenanläggningen lösningsmedel, avfettningsmedel, färg, olja, bensin eller annan petroleumprodukt, fett i större mängd, läkemedel eller sura, frätande eller giftiga ämnen och inte heller vätska, ämnen eller föremål som kan orsaka stopp, avlagring, korrosion, vidhäftning, gasbildning eller explosion. Dagvatten som avleds till den allmänna VA-anläggningen får dessutom inte innehålla större mängder av partiklar, näringsämnen, tungmetaller, vägsalt eller andra miljöfarliga ämnen.

Ånga eller varmvatten med högre temperatur än 45 °C får inte tillföras den allmänna anläggningen.

Fastighetsägaren får inte tillföra den allmänna VA-anläggningen dagvatten i sådan mängd att anläggningen eller huvudmannen orsakas skada eller olägenhet eller att huvudmannen får svårt att uppfylla sina skyldigheter.

Utsläpp i strid med förbuden i första och andra stycket ska omedelbart anmälas till huvudmannen.

Huvudmannens rätt att tillfälligt begränsa användningen

23 § Huvudmannen får tillfälligt begränsa fastighetsägarens möjlighet att använda dagvattenanläggningen när huvudmannen bedömer att det är nödvändigt för att förebygga miljö-, person- eller egendomsskada samt för underhåll, ändring, kontroll eller annan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar.

Vid planlagt driftavbrott ska huvudmannen på lämpligt sätt meddela fastighetsägaren om detta.

Spillvatten får inte tillföras dag- och dränvattenledning

- 24 § Det är förbjudet att tillföra spillvatten till en allmän ledning som uteslutande är avsedd för dag- och dränvatten. Huvudmannen avgör vilket avloppsvatten som ska anses vara spillvatten och avledas till en spillvattenledning.

Dag- och dränvatten från fastighet som inte används som bostad

- 25 § En fastighetsägare som helt eller delvis använder eller upplåter en fastighet för annat än bostadsändamål ska informera huvudmannen om sådan verksamhet som kan påverka beskaffenheten hos dag- och dränvattnet från fastigheten. Fastighetsägaren ska bekosta de provtagningar, analyser och utredningar som huvudmannen bedömer är nödvändiga för kontroll av dag- och dränvattnet.

Huvudmannen har rätt att kräva att fastighetsägaren för journal över verksamhet som inverkar på dag- och dränvattnets innehåll och kontrollerar dag- och dränvattnet genom provtagningar och analyser. Huvudmannen får ange hur journalföring och provtagningar ska göras.

Sala kommun

Kommunal författningssamling

Allmänna bestämmelser för användande av Sala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning samt

Information till fastighetsägare

KFS 024 revision 01

ANTAGEN: 2020-08-31

GÄLLER FRÅN OCH MED: 2020-09-01

Tillämpningsområde - Sala kommun

Antagen av kommunfullmäktige den 2020-08-31 att gälla fr.o.m 2020-09-01.

Huvudman för den allmänna vatten och avloppsanläggningen är Sala kommun.

Förvaltningen av va-anläggningen handhas under kommunstyrelsen av samhälls-
byggnadskontoret.

Innehållsförteckning

Allmänna bestämmelser för användning av Sala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA)..... 3

Inledning	3
Inkoppling till den allmänna anläggningen	3
Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen.....	3
Användning av den allmänna avloppsanläggningen	4

Information till fastighetsägare om Sala kommuns allmänna vatten- och avloppstjänster 7

Inledning	7
Förbindelsepunkters lägen.....	8
Anslutning till den allmänna VA-anläggningen.....	9
Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen.....	10
Användning av den allmänna avloppsanläggningen	12
Avgifter	14
Övrigt.....	15

Allmänna bestämmelser för användning av Sala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA)

Inledning

1. För fastighetsägares användning av den allmänna VA-anläggningen i Sala kommun gäller vad som föreskrivs i lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) eller annan författning samt vad som nedan föreskrivs.

Vad som enligt dessa bestämmelser gäller för fastighetsägaren gäller även för den som innehar fast egendom med tomträtt, ständig besittningsrätt, fideikommissrätt eller på grund av testamentariskt förordnande.

Har huvudmannen träffat avtal med annan än fastighetsägare om användning av anläggningen, gäller för denne jämlikt 5 § lagen om allmänna vattentjänster vad som i lagen och dessa allmänna bestämmelser föreskrivs om fastighetsägare.

Med fastighet kan enligt 4 § lagen om allmänna vattentjänster i vissa fall även förstås byggnad eller annan anläggning, som ej tillhör ägaren till marken.

Fastighetsägare är skyldig att följa ändring i och tillägg till dessa allmänna bestämmelser.

2. Huvudman för den allmänna VA-anläggningen är Sala kommun. Förvaltningen av VA-anläggningen handhas under kommunstyrelsen av Samhällsbyggnadskontoret.

Inkoppling till den allmänna anläggningen

3. Fastighetsägare som vill ansluta fastigheten till den allmänna anläggningen ska göra skriftlig anmälan till Samhällsbyggnadskontoret.

Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen

4. Huvudmannen levererar vatten till fastighet, vars ägare har rätt att använda den allmänna dricksvattenanläggningen och som iakttar gällande bestämmelser för användandet.

Huvudmannens leveransskyldighet avser endast vatten av dricksvattenkvalitet för normal hushållsanvändning. Huvudmannen garanterar inte att visst vattentryck eller viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras.

Vatten som levereras genom allmän VA-anläggning får utnyttjas för värmeutvinning endast om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger detta.

5. Huvudmannen har rätt att begränsa eller avbryta vattenleveransen när denne finner det nödvändigt för att förebygga person- eller egendomsskada samt för

reparation, ändring, kontroll eller annan sådan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar.

Vid begränsad vattentillgång är fastighetsägare skyldig att reducera sin vattenförbrukning enligt huvudmannens anvisningar.

Vid planlagt leveransavbrott lämnar huvudmannen på lämpligt sätt meddelande om detta.

6. Vattenförbrukning ska hos fastighetsägare fastställas genom mätning. Vattenmätare tillhandahålls av huvudmannen och förblir huvudmannens egendom. Huvudmannen bestämmer antalet mätare och vilket slag av mätare som ska användas. Fastighetsägaren ska bekosta erforderliga anordningar för uppsättning av mätare och sammankoppling med installationen i övrigt.

Vattenmätarens plats ska vara godkänd av huvudmannen, som har rätt att kostnadsfritt disponera platsen och ensam har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och fränkoppla mätaren.

Användning av den allmänna avloppsanläggningen

7. Huvudmannen tar emot avloppsvatten från fastighet, vars ägare har rätt att använda den allmänna avloppsanläggningen och som iakttar gällande bestämmelser för användandet, om behovet av avledning inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Huvudmannen är inte skyldig att ta emot spillvatten vars beskaffenhet i ej oväsentlig mån avviker från hushållsspillvattens.

8. Vatten som utnyttjats för värmeutvinning får avledas till den allmänna avloppsanläggningen endast om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger det.

9. Fastighetsägare får inte tillföra avloppet lösningsmedel, avfettningsmedel, färger, olja, bensin eller annan petroleumprodukt, fett i större mängd, läkemedel eller sura, frätande eller giftiga vätskor och inte heller vätska, ämnen eller föremål som kan orsaka stopp, avlagring, vidhäftning, gasbildning eller explosion.

Ånga eller varmvatten med högre temperatur än 45 °C får inte tillföras i förbindelsepunkten.

Oavsiktligt utsläpp av sådant slag som anges i första och andra styckena ska ofördröjligen anmälas till huvudmannen.

Fastighetsägare får inte tillföra avloppet spillvatten från köksavfallskvarn utan huvudmannens skriftliga medgivande.

10. Värmeuttag ur avloppsvatten får inte ske så att temperaturen i utsläppt avloppsvatten underskrider temperaturen i det av huvudmannen levererade dricksvattnet.

11. Huvudmannen har rätt att tillfälligt begränsa fastighetsägares möjlighet att använda avloppsanläggningen när huvudmannen finner det nödvändigt för att förebygga person- eller egendomsskada samt för reparation, ändring, kontroll eller annan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar.

12. Spillvatten får inte tillföras allmän ledning som är avsedd att uteslutande avleda dag- och dränvatten. (Med spillvatten likställs i denna punkt allt avloppsvatten som huvudmannen bedömer ska avledas till spillvattenledning.)

Dag- och dränvatten får inte tillföras allmän ledning som inte är avsedd för sådant ändamål, om inte huvudmannen av särskilda skäl skriftligen medgivit undantag.

Avleds dag- och dränvatten från fastighet till spillvattenförande ledning får fortsatt tillförsel av sådant vatten inte ske, sedan särskild förbindelsepunkt för ändamålet upprättats och fastighetsägaren underrättats därom, eller om huvudmannen vidtagit åtgärder för avledande av dagvatten utan att förbindelsepunkt för dagvatten upprättats, när huvudmannen meddelat fastighetsägaren att sådana åtgärder har vidtagits. Huvudmannen bestämmer tidrymd inom vilken tillförseln ska ha upphört. Undantag från förbudet eller anstånd med att avbryta tillförseln kan medges av huvudmannen om särskilda skäl föreligger.

Har särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten inte upprättats, kan huvudmannen ändå förbjuda dittills tillåten tillförsel av sådant vatten till spillvattenförande ledning. Förutsättningar för detta är dels att avledning kan ske ändamålsenligt på annat sätt, dels att huvudmannen i skälig omfattning ersätter fastighetsägaren hans kostnader för erforderlig omläggning. Dag- och dränvatten från fastighet, som nyinkopplas till den allmänna anläggningen, får inte tillföras annan ledning än den huvudmannen bestämmer.

13. Huvudmannen kan i enskilda fall medge utsläpp i den allmänna avloppsanläggningen av avloppsvatten som i ej oväsentlig mån har annan sammansättning än spillvatten från bostäder (hushållsspillvatten) vad gäller arten eller halten av ingående ämnen. Huvudmannen bestämmer därvid villkoren för utsläpp av såväl spill- som dagvatten.

14. Fastighetsägare som helt eller delvis använder eller upplåter fastighet till annat än bostadsändamål ska informera huvudmannen om sådan verksamhet som kan påverka beskaftenheten hos avloppsvattnet från fastigheten. Fastighetsägaren ska bekosta de provtagningar och analyser som huvudmannen finner vara nödvändiga för kontroll av avloppsvattnet.

Huvudmannen har rätt att fordra att fastighetsägaren för journal över verksamhet som inverkar på avloppsvattnets beskaftenhet och företar kontroll av vattnet genom provtagningar och analyser. Huvudmannen anger hur journalföring och provtagningar ska göras.

15. Vid anslutning till allmänt tryckavloppssystem tillhandahåller huvudmannen LTA-pumpenhet eller annan aktuell pumpenhet som förblir dennes egendom. Huvudmannen bestämmer antalet pumpenheter och vilket slag av pumpenhet som ska användas samt svarar för installationen. Fastighetsägaren bekostar erforderliga anordningar för att sammankoppla enheten med installationen i övrigt.

Enhetens plats ska bestämmas av huvudmannen, som äger rätt till kostnadsfri upplåtelse av platsen och som ensam har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och frånkoppla enheten.

Föreskrift, som utfärdats med stöd av ovannämnda bestämmelser eller motsvarande äldre bestämmelser, äger alltså giltighet för ansluten fastighet i den mån den inte strider mot lag, dessa allmänna bestämmelser, särskilt avtal eller av huvudmannen förklarats ej ska gälla.

Information till fastighetsägare om Sala kommuns allmänna vatten- och avloppstjänster

Inledning

Denna information ger förklaringar och kommentarer till de bestämmelser som finns i lagen om allmänna vattentjänster (2006:412), i det följande kallad vattentjänstlagen, och Allmänna bestämmelser för användning av Sala kommuns allmänna avloppsanläggning (ABVA). Samtliga fastighetsägare som är anslutna till Sala kommuns allmänna VA-anläggning är skyldiga att följa de bestämmelser som finns i kommunens ABVA. För att kunna tillgodogöra sig innehållet i denna information är det nödvändigt att ha tillgång till ABVA.

Vattentjänstlagen reglerar förhållandet mellan huvudmannen för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen och ägare av fastighet inom verksamhetsområdet för vatten och avlopp.

Huvudman för den allmänna VA-anläggningen

Huvudman för den allmänna VA-anläggningen är Sala kommun. Förvaltningen av VA-anläggningen handhas under kommunstyrelsen av Samhällsbyggnadskontoret.

Verksamhetsområde

Kommunens allmänna vatten- och avloppstjänster bedrivs inom ett fastställt geografiskt område, verksamhetsområdet. Uppgift om verksamhetsområdet finns hos huvudmannen för den allmänna VA-anläggningen.

Fastighetsägare

Med fastighetsägare avses i vattentjänstlagen (2006: 412), i ABVA (allmänna bestämmelser) och i denna information ägare av fastighet inom VA-anläggningens verksamhetsområde. Enligt vattentjänstlagen jämföras med fastighetsägare bland andra arrendator och tomträttshavare.

Rätten att använda en allmän VA-anläggning är knutet till fastigheten och inte till fastighetsägaren och består så länge fastigheten består. Detta innebär att det inte går att säga upp ett "VA-abonnemang" och därmed undgå avgiftsskyldighet.

Huvudmannen kan i särskilda fall träffa avtal med annan än fastighetsägare om rätt att få använda VA-anläggningen. Konsekvensen av detta blir att det som enligt vattentjänstlagen gäller för fastighetsägaren istället gäller för användaren. Detta innebär att huvudmannen därefter endast kan kräva betalning av den som hen har träffat avtal med.

Vad ingår i den allmänna VA-anläggningen?

I den allmänna VA-anläggningen ingår vattenverk, avloppsreningsverk, ledningsnät, reservoarer och pumpstationer samt andra anordningar, som krävs för att VA-anläggningen ska fungera på avsett sätt. I den allmänna VA-anläggningen ingår

också servisledning fram till förbindelsepunkter som huvudmannen har bestämt för varje fastighet.

Vad ingår i fastighetsägarens VA-installation?

Med en fastighets VA-installation menas de ledningar, som för fastigheten dragits från förbindelsepunkterna. I installationen ingår även anordningar, t.ex. tappventiler och tvättställ, som anslutits till en sådan ledning. En VA-installation ingår inte i den allmänna anläggningen, om inte annat framgår av vattentjänstlagen, ABVA eller avtal.

Servisledning

Med servisledning menas den ledning som förbinder en byggnad eller en fastighet med en allmän VA-anläggnings ledningsnät. Den delas av förbindelsepunkten i den allmänna anläggningens del och i fastighetens del.

Juridisk ansvarsfördelning

Den juridiska ansvarsgränsen mellan huvudmannens allmänna anläggning och fastighetens VA-installation går i förbindelsepunkten. Med förbindelsepunkt menas den punkt där inkoppling av fastighetens ledningar till den allmänna anläggningen ska ske eller har skett.

Kostnadsfördelning

Huvudmannen svarar för alla arbeten och kostnader för den allmänna anläggningen. Fastighetsägaren svarar för alla arbeten och kostnader för VA-installationen. Anordning som behövs endast för en eller några få fastigheter, t.ex. anordning för tryckstegring av vatten eller pumpning av avloppsvatten, bekostas av vederbörande fastighetsägare om inte huvudmannen bestämt annat.

Förbindelsepunkters lägen

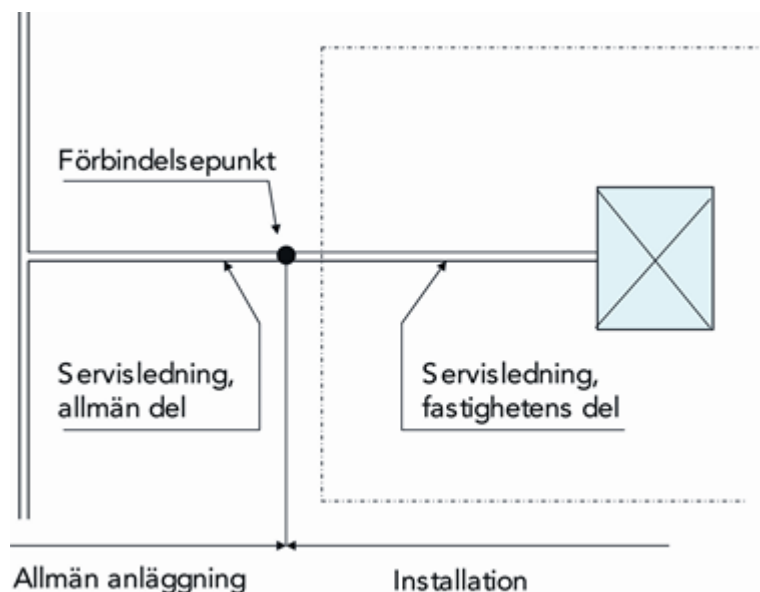
Enligt vattentjänstlagen är det huvudmannen som bestämmer förbindelsepunkter där fastighetens ledningar ska kopplas till VA-anläggningen. För varje typ av ledning som skall kopplas till den allmänna anläggningen, t.ex. för vatten, spillvatten och dagvatten, upprättas en egen förbindelsepunkt. Dessa ligger vanligtvis nära varandra och vanligen i fastighetens omedelbara närhet, ca 0,5 m utanför fastighetsgräns, men huvudmannen kan också ha meddelat annat läge.

I normalfallet bestäms läget i samråd mellan huvudmannen och fastighetsägaren. I de fall fastighetsägaren inte i tid anmäler sina eventuella önskemål till huvudmannen, får hen acceptera det läge som huvudmannen fastställt.

När uppgift om förbindelsepunkters lägen lämnas för fastighet som ännu inte inkopplats, anges normalt för samtliga servisledningar dimension och planläge samt för avloppsserviser även höjdläge.

Ifråga om dagvatten från fastighet kan det ibland förekomma att sådant vatten får avledas till den allmänna avloppsanläggningen utan att fastigheten försetts med en

särskild servisledning för detta ändamål. Förbindelsepunkt kan sålunda inte upprättas i detta fall och meddelas fastighetsägaren. Huvudmannen måste emellertid ha vidtagit särskilda åtgärder för sådan avledning och ha underrättat fastighetsägaren om detta.

Anslutning till den allmänna VA-anläggningen

Anmälan om anslutning

Om en fastighetsägare vill ansluta fastigheten till den allmänna anläggningen ska hen göra anmälan om detta hos huvudmannen. Anmälan ska göras på blankett, som huvudmannen tillhandahåller.

Har fastighetsägaren rätt att använda anläggningen, drar huvudmannen fram ledningar till förbindelsepunkterna för vatten och avlopp. Huvudmannen bestämmer efter samråd med fastighetsägaren ledningarnas antal, dimensioner, lägen och utförande.

Inkoppling av två eller flera fastigheters VA-installationer till den allmänna anläggningen i en gemensam förbindelsepunkt för fastigheterna kan beviljas om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl för en sådan lösning. Överenskommelse om detta träffas i sådana fall med huvudmannen. En förutsättning för att en gemensam förbindelsepunkt ska beviljas är ofta att fastigheterna bildat en gemensamhetsanläggning.

Huvudmannen har enligt vattentjänstlagen i vissa fall rätt till anstånd med att utföra arbetet för att samordningen med andra arbeten inte ska försvåras och för att denne ska kunna följa sin utbyggnadsplan.

Huvudmannen medger inkoppling av fastighetens VA-installation till den allmänna anläggningen när anläggningsavgiften är betald eller om avgiften ska delbetalas, när godtagbar säkerhet ställts. Huvudmannen är dock enligt vattentjänstlagen inte

skyldig att låta en fastighet kopplas till den allmänna anläggningen om fastighetens installation har väsentliga brister. Huvudmannen har rätt till det tillträde på en fastighet som behövs för att hen skall kunna undersöka en VA-installation och dess användning innan VA-installationen kopplas till den allmänna anläggningen eller annars när det behövs för att huvudmannen skall kunna fullgöra sina skyldigheter.

Huvudmannen själv behöver nödvändigtvis inte göra inkopplingen, utan detta kan efter huvudmannens medgivande överlåtas till fastighetsägarens entreprenör, förutsatt den senare har ett system för kvalitetssäkring för denna typ av arbete.

Ny förbindelsepunkt

Om fastighetsägaren vill ha en ny förbindelsepunkt i stället för den befintliga och huvudmannen efter ansökan går med på detta, så får fastighetsägaren bekosta den nya servisledningens allmänna del samt bortkopplingen av den tidigare servisledningens allmänna del.

Vill huvudmannen upprätta en ny förbindelsepunkt i stället för den befintliga, så ska huvudmannen ersätta fastighetsägaren för de kostnader som uppstår med den nya servisledningen och inkoppling av denna.

Ett skäligt avdrag med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick bör göras i båda fallen.

Avgiftsskyldighet

Avgiftsskyldighet för fastighetsägaren inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt och informerat fastighetsägaren om detta. Därutöver krävs att fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för VA, att fastigheten har behov av en vattentjänst och att behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Ibland kan bortledning av dagvatten från en fastighet till den allmänna anläggningen ske utan att förbindelsepunkt upprättats. Har förbindelsepunkt för dagvatten från fastighet inte upprättats, men fastigheten anses i behov av bortledning av dagvatten, inträder avgiftsskyldighet för detta ändamål när huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren om detta.

Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen

Dricksvattnets kvalitet, tryck och mängd

Huvudmannen har bara skyldighet att leverera vatten för hushållsändamål till anslutna fastigheter inom verksamhetsområdet. Vattnet ska vara av dricksvattenkvalitet enligt livsmedelsverkets föreskrifter. Huvudmannen garanterar inte att visst vattentryck alltid upprätthålls eller att viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras.

Begränsning av vattenleverans

Huvudmannen har rätt att begränsa eller stänga av vattenleveranserna för att förebygga skada samt vid reparationer, tillsyn och liknande omständigheter. Vid planlagt leveransavbrott informerar huvudmannen fastighetsägarna om detta på lämpligt sätt, t.ex. genom skriftligt meddelande. Vid en mer omfattande akut avstängning kan information ges t.ex. genom lokalradion eller via Sala kommuns hemsida.

Vid begränsad vattentillgång är fastighetsägaren skyldig att minska sin vattenförbrukning efter de anvisningar som huvudmannen lämnar.

Dricksvatten för andra ändamål

Vatten används även för andra ändamål än hushåll, t.ex. i industrier och ibland också som energikälla. Industrier eller andra verksamheter med stor vattenförbrukning, särskilda kvalitetskrav eller som kräver stora flöden kan inte utan vidare påräkna att huvudmannen kan klara sådana behov om inte detta särskilt avtalats.

Sprinkleranläggning

Det förekommer allt oftare att fastighetsägare önskar ansluta en sprinklerinstallation till den allmänna vattenförsörjningsanläggningen. Ändamålet med en allmän vattenförsörjningsanläggning är i första hand att betjäna bostadsbebyggelse och annan bebyggelse med vattentjänster med hänsyn till människors hälsa och miljön. Detta innebär att en fastighetsägare inte med stöd av vattentjänstlagen kan kräva att få ansluta en sprinklerinstallation. Om vattenförsörjningsanläggningen har tillräcklig kapacitet och det i övrigt inte bedöms påverka anläggningens funktion och säkerhet har huvudmannen möjlighet att efter överenskommelse medge anslutning av sprinkler. Sådan anslutning regleras genom avtal i vilket framgår förutsättningar för anslutningen, fastighetsägarens skyldigheter och de avgifter denna skall betala. Om en sådan anslutning medför merkostnader för huvudmannen för att anpassa anläggningen för denna extra tjänst, till exempel uppdimensionering av ledningar, får fastighetsägaren stå för dessa kostnader.

Vattenmätare

Vattenförbrukningen hos fastighetsägare fastställs genom mätning, om inte huvudmannen bestämmer annat. Huvudmannen tillhandahåller och installerar vattenmätaren och är dess ägare. Fastighetsägaren är enligt vattentjänstlagen skyldig att upplåta plats för mätaren samt lämna huvudmannen tillträde till fastigheten när denne vill kontrollera, ta ned eller sätta upp vattenmätaren.

Vattenmätarens plats ska vara godkänd av huvudmannen, som har rätt att kostnadsfritt disponera platsen och ensam har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och frånkoppla mätaren. För dessa åtgärder liksom för avläsning ska fastighetsägaren lämna huvudmannen fritt och obehindrat tillträde till mätaren. Har avsättning för mätare utförts innan placeringen godkänts av huvudmannen, är fastighetsägaren, om huvudmannen så

kräver, skyldig att svara för och bekosta flyttningen av avsättningen så att mätarens plats kan godkännas av huvudmannen.

Om det misstänks att mätaren visar fel, låter huvudmannen undersöka mätaren, om huvudmannen tycker det är nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det. Undersökningen ska bekostas av fastighetsägaren, om hen begärt undersökningen och mätaren godkänns. I annat fall bekostar huvudmannen undersökningen.

Vid undersökning av mätaren bestäms felvisningen i två kontrollpunkter enligt SWEDACs föreskrifter om vatten- och värmemätare.

Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har huvudmannen rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära rättslig prövning av frågan hos Statens va-nämnd.

Fastighetsägare ska vårda vattenmätaren väl och skydda den mot frost och åverkan samt mot återströmning av varmvatten och annan skadlig värmepåverkan. Om så inte sker och mätaren skadas, ska fastighetsägaren ersätta huvudmannen kostnaden för att åtgärda eller byta mätaren.

Fastighetsägare som önskar att vattenmätaren tillfälligt tas ned på grund av frostrisk eller annan orsak ska anmäla detta till huvudmannen, som mot ersättning tar ned och åter sätter upp mätaren.

Användning av den allmänna avloppsanläggningen

Avloppsvatten

Huvudmannen är skyldig att ta emot avloppsvatten från anslutna fastigheter inom verksamhetsområdet om inte behovet kan tillgodoses bättre på annat sätt. Verksamhetsområdet kan avse enbart spillvatten, enbart dagvatten eller såväl spillvatten som dagvatten.

Med spillvatten menas förorenat vatten från hushåll, industriell tillverkningsprocess, arbetsplats, serviceanläggning m.m.

Med dagvatten menas tillfälligt, avrinnande vatten på ytan, mark eller konstruktion t.ex. regnvatten, smältvatten eller framträngande grundvatten.

Avloppsvattnets beskaffenhet

Huvudmannen är dock inte skyldig att ta emot spillvatten vars innehåll i ej oväsentlig mån avviker från hushållsspillvattens. För att få släppa ut sådant spillvatten i det allmänna ledningsnätet förutsätts vanligen att avtal upprättas. Huvudmannen är inte heller skyldig att ta emot avloppsvatten om behovet av avledning kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Värmeuttag ur avloppsvatten får inte ske så att temperaturen i utsläppt avloppsvatten underskrider temperaturen i det av huvudmannen levererade dricksvattnet.

Fastighetsägare är skyldig att till huvudmannen anmäla verksamhet som kan inverka på avloppsvattnets sammansättning.

Fastighet som används till annat än bostad

Med hänsyn till kraven på åtgärder för att hindra vattenförorening är det i många fall nödvändigt för huvudmannen att ha en noggrannare kontroll över vad som avleds till den allmänna avloppsanläggningen än vad som gäller för bostadsfastigheter. Fastighetsägaren har därför enligt ABVA ålagts att lämna uppgift om arten och omfattningen av sådan verksamhet inom fastigheten, som kan inverka på avloppsvattnets innehåll. Provtagningar och analyser, som huvudmannen finner nödvändiga för kontroll av sådant avloppsvatten, bekostas av fastighetsägaren eller genom denne av företag, rörelse eller verksamhet som avleder avloppsvattnet. Kostnaden för sådan kontroll kan också ingå i särskild industriavloppstaxa.

I punkt 14 i ABVA har införts en bestämmelse, som gör det möjligt för huvudmannen att föreskriva att fastighetsägaren själv, enligt huvudmannens anvisningar och på det sätt och i den omfattning huvudmannen bestämmer, ska föra journal över verksamheten och själv utöva kontroll av avloppsvattnets innehåll.

Huvudmannen är inte skyldig att ta emot vatten som utnyttjats för värmeutvinning, eftersom sådant vatten enligt vattentjänstlagen inte är att anse som avloppsvatten.

Industrier måste samråda med huvudmannen

Fastighetsägare som använder eller avser att använda den allmänna avloppsanläggningen och som avser att ansöka om prövning av avloppsutsläpp enligt miljö-lagstiftningen ska samråda med huvudmannen.

Dag- och dränvatten

Huvudmannen är inte skyldig att ta emot dag- och dränvatten från fastighet, i de fall avledning av sådant vatten kan tillgodoses bättre på annat sätt. I vissa fall kan avledning till LOD-anläggning (LOD = lokalt omhändertagande av dagvatten) på den enskilda fastigheten innebära sådan fördel. LOD kan t.ex. innebära att dag- och eller dränvatten avleds till ett s.k. perkolationsmagasin (stenkista) på den egna tomten eller att vattnet sugs upp av omgivande gräsytor. Med dag- och dränvatten likställs allt avloppsvatten som huvudmannen bedömer inte ska avledas till spillvattenförande ledning. Vid behov kan fastighetsägaren rådgöra med huvudmannen.

I ABVA regleras att, om dag- och dränvatten avleds från fastighet till spillvattenförande ledning, får avledningen inte fortsätta sedan särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten upprättats och fastighetsägaren underrättats om detta. Huvudmannen kan alternativt ha vidtagit åtgärder för avledning utan att förbindelsepunkt har upprättats och meddelat fastighetsägaren detta.

Huvudmannen bestämmer inom vilken tid tillförseln ska ha upphört. Undantag från förbudet eller anstånd kan medges av huvudmannen om särskilda skäl föreligger. Ändrar fastighetsägaren installationen så att dag- och dränvattnet avleds till den

allmänna dagvattenledningen eller till LOD-anläggning kan huvudmannen i vissa fall bevilja bidrag till kostnaderna för ändringen. En förutsättning för att ett sådant bidrag skall beviljas är att kostnaderna för ändringen avsevärt överstiger genomsnittskostnaden inom området.

Om dag- och dränvatten inte kan tas om hand via LOD-anläggning utan behöver tillföras dagvattennätet så kan det i vissa fall, främst för fastigheter med källare, innebära att detta måste pumpas till dagvattennätet. Detta ordnas och bekostas av fastighetsägaren om inte annan överenskommelse gjorts med VA-huvudmannen.

Inkoppling av dränvatten till den allmänna avloppsanläggningen

Vid nybyggnad måste bestämmelserna i Boverkets byggregler följas. Innebörden av dessa bestämmelser är att dränvatten från byggnad inte får avledas till avloppsledning, i vilken uppdämning kan förekomma. Uppdämning innebär att en ledning går full och att den fria vattenytan kan stiga i anslutande ledningar. Ställs från huvudmannen kravet att dränvatten ska avledas till dagvattenledning, innebär detta i många fall att dränvatten från byggnader, i första hand sådana med källare, inte kan avledas med självfall. Dagvattenledningar är nämligen normalt dimensionerade så att uppdämning i ledningarna förekommer vid häftigare regn. Den praktiska konsekvensen blir därför att vissa byggnader inte kan förses med källare eller att dränvattnet måste pumpas eller avledas till LOD-anläggning.

Tryckavloppssystem

En allmän avloppsanläggning utförs normalt så att fastigheterna kan ansluta sina servisledningar och nyttja anläggningen utan att det krävs särskilda anordningar för fastigheten. Detta är dock inte alltid möjligt. Topografiska förhållanden kan exempelvis göra det omöjligt att avleda avloppsvatten med självfall till den allmänna anläggningen. Då krävs att pumpar installeras för att anläggningen skall kunna nyttjas på avsett vis. Ett LTA-system (Lätt Tryck Avlopp) består av små pumpenheter, ofta en per fastighet, som i de flesta fall placeras inne på fastigheten i anslutning till den bebyggelse som ska betjänas av systemet.

Enligt vattentjänstlagen svarar huvudmannen för pumpenheten, trots att den oftast placeras inne på fastigheten. Enhetens plats bestäms av huvudmannen. Fastighetsägaren bekostar erforderliga anordningar för att sammankoppla pumpenheten med installationen i övrigt.

Fastighetsägaren svarar för och bekostar elförsörjning för drift av pumpenheten och uppvärmning av servisledningen fram till förbindelsepunkten.

Det bör observeras att om pumpanordning erfordras för endast en eller några få fastigheter bekostas pumpanordningen av vederbörande fastighetsägare om inte annat överenskommit med huvudmannen.

Avgifter

Fastighetsägarers avgiftsskyldighet till huvudmannen regleras i taxan för allmänna vattentjänster. VA-taxan innehåller uppgifter om anläggningsavgifter, d.v.s. uppgifter om vad nyanslutningar kostar, bruksavgifter samt uppgifter om

avgifter för vanligen förekommande tjänster som huvudmannen tillhandahåller på fastighetsägarens begäran, t.ex. servisavstängning.

Huvudmannen kan träffa avtal med ägare till fastighet och andra avgiftsskyldiga i avgiftsfrågor som inte regleras i kommunens taxeföreskrifter.

Övrigt

Enligt vattentjänstlagen ska en allmän VA-anläggning användas så att det inte uppkommer olägenhet för huvudmannen eller annan. Det får inte uppstå svårigheter för huvudmannen att uppfylla kraven från miljö- och hälsoskyddssynpunkt eller att i övrigt uppfylla sina åligganden enligt lag eller annan författning eller enligt avtal. Fastighetsägare ansvarar för att VA-installationen, även sådan som inte kräver bygglov, anordnas och utförs så att den fyller kraven enligt Boverkets byggregler.

Enligt ABVA får spillvatten från köksavfallskvamn tillföras den allmänna avloppsanläggningen endast om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger det.

Bensin-, olje- och fettavskiljare samt sand- och slamfång i gårdsbrunnar o.d. ska tillses regelbundet och tömmas så ofta, att de alltid fyller avsedd funktion.

Fett, friture- och matolja i större mängd får inte tillföras den allmänna VA-anläggningen.

Huvudmannen har enligt vattentjänstlagen rätt att undersöka VA-installationen och dess användning. Påträffas allvarliga brister är fastighetsägaren enligt vattentjänstlagen skyldig att rätta till dessa så att det inte uppkommer olägenheter för huvudmannen eller någon annan. Om så inte sker är huvudmannen inte skyldig att låta fastigheten vara kopplad till den allmänna anläggningen.

Om en fastighets VA-förhållanden påtagligt avviker från de förhållanden som i övrigt råder i en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde, får huvudmannen träffa avtal med fastighetsägaren om särskilda villkor för att använda VA-anläggningen.

Anmäl ändringar

Fastighetsägare ska på begäran lämna huvudmannen underlag för avgiftsberäkning. Dessutom ska fastighetsägare självant anmäla sådan ändring av VA-installationen eller annat förhållande, som enligt taxan kan ha betydelse för avgiftsberäkningen.

Anmäl ägarbyte

Fastighetsägare ska utan dröjsmål underrätta huvudmannen när fastigheten övergår till ny ägare samt uppge den nye ägarens namn, adress och tillträdesdag.

Vattenavstängning

Har fastighetsägare försummat att betala VA-avgift eller i övrigt försummat sina skyldigheter enligt vattentjänstlagen och är försummelsen väsentlig, har huvudmannen rätt att stänga av vattentillförseln till fastigheten. Avstängning kan

ske om rättelse inte kunnat åstadkommas genom skriftlig uppmaning och avstängningen inte medför olägenhet för människors hälsa.

Fastighetsägaren ska till huvudmannen betala avgift enligt taxa för såväl avstängning som återinkoppling.

Risk för källaröversvämning

I hus med källare, särskilt där källaren har golvbrunn eller annan avloppsenhet, finns alltid risk för källaröversvämning. Vid häftiga regn eller snösmältning kan den allmänna ledningen överbelastas och vatten kan baklänges tränga in i avloppsserviser och upp genom golvbrunnar och förorsaka skador. Vid sidan av översvämningar förorsakade av häftiga regn är stopp i servisledningen den vanligaste skadeorsaken.

Fastighetsägare bör i eget, och i förekommande fall hyresgästers, intresse i största möjliga utsträckning förebygga skador inom fastigheten till följd av uppdämning i ledningsnätet. Följande åtgärder kan förslagsvis vidtas:

- Placera inte föremål i källaren som är värdefulla och känsliga för fukt
- Kontrollera att avstängbara golvbrunnar är stängda och att automatiska bakvattenventiler fungerar
- De golvbrunnar i källaren som inte är avstängbara förses med tätande anordningar eller ersätts med avstängbara brunnar
- Rörinstallatör kontaktas om misstanke finns att avloppets avstängningsanordningar inte fungerar
- Kontroll av att regn- och smältvatten leds från byggnaden
- Nedfarter till garage och andra utrymmen invallas
- Kontroll av att intern avloppspump fungerar
- Fastigheten ansluts till alarmeringscentral med larmtjänst

KFVA Sala kommun 2026

Kommunala föreskrifter om användning av
den allmänna VA-anläggningen

Kommunfullmäktige

Bakgrund

- Nuvarande ABVA är i behov av uppdatering
- Svenskt Vatten tog 2024 fram ny branschstandard: KFVA
- Namnbytet tydliggör att det är kommunala, rättsligt bindande föreskrifter

Syfte med revideringen

- Ersätta nuvarande ABVA med moderna föreskrifter
- Följa nationell branschstandard (Svenskt Vatten 2024)
- Förtydliga ansvar, tekniska krav och miljöbestämmelser
- Säkerställa långsiktig drift och miljöskydd

Viktigaste förändringarna (1)

- Uppdelning av avloppsanläggningen i spillvatten och dagvatten
- Tydligare och skärpta miljökrav för dagvatten
- Anpassning till klimatförändringar och ökade skyfall
- Anmälningssplikt vid energiutvinning ur spillvatten
- Förtydligande om ändring av mätarplats enligt vattentjänstlagen
- Klargjort ansvar för LTA-enheter (frotskydd, elförsörjning)

Förslag till beslut

Tekniska kontoret föreslår att Kommunfullmäktige beslutar

att upphäva gällande ABVA från 2020-08-01

att anta reviderade Kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen (KFVA) enligt bilaga

att föreskrifterna träder i kraft den 1 xxx 2026

KS § 25 Lokal föreskrift om gångbanerenhållning med mera**INLEDNING**

Kommunfullmäktige beslutade den 29 augusti 2011, § 76, att samtliga styrdokument som beslutades före den 1 januari 2006 ska anses vara upphävda från och med den 1 januari 2011. Då verksamheten anser att Lokal föreskrift om fastighetsägarens åläggande om gångbanerenhållning är väsentligt, bör ett nytt styrdokument/föreskrift beslutas enligt de av fullmäktige tagna direktiven.

Ekonomiska konsekvenser

Detta beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

KS 2026.316 – Missiv

KS 2026.317 - Lokal föreskrift om fastighetsinnehavares åläggande om gångbanerenhållning

Ledningsutskottets beslut § 24, 2026-01-28

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar, bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att med stöd av 3 § lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, besluta att anta Lokal föreskrift om fastighetsinnehavarens åläggande om gångbanerenhållning, i enlighet med bilaga KS 2026.317.

Erik Hamrin (M) och Anders Wigelsbo (C) yrkar bifall till ledningsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag mot avslag och finner ledningsutskottets förslag bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att med stöd av 3 § lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, besluta att anta Lokal föreskrift om fastighetsinnehavarens åläggande om gångbanerenhållning, i enlighet med bilaga KS 2026.317.

Skickas till

Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 24 Lokal föreskrift om gångbanerenhållning mm**INLEDNING**

Kommunfullmäktige beslutade den 29 augusti 2011, § 76, att samtliga styrdokument som beslutades före den 1 januari 2006 ska anses vara upphävda från och med den 1 januari 2011. Då verksamheten anser att Lokal föreskrift om fastighetsägarens åläggande om gångbanerenhållning är väsentligt, bör ett nytt styrdokument/föreskrift beslutas enligt de av fullmäktige tagna direktiven.

Ekonomiska konsekvenser

Detta beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

KS 2026.316 – Missiv

KS 2026.317 - Lokal föreskrift om fastighetsinnehavares åläggande om gångbanerenhållning

Ärendet föredras av teknisk chef Roger Lindström.

Yrkanden

Ordförande Anders Wigelsbo (C) yrkar, att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsens hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att med stöd av 3 § lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, besluta att anta Lokal föreskrift om fastighetsinnehavarens åläggande om gångbanerenhållning, i enlighet med bilaga KS 2026.317.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsens hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att med stöd av 3 § lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, besluta att anta Lokal föreskrift om fastighetsinnehavarens åläggande om gångbanerenhållning, i enlighet med bilaga KS 2026.317.

Tomas Bergling (M) och Magnus Edman (SD) återkommer till kommunstyrelsen med förslag.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Tekniska kontoret,
Roger Lindström
Teknisk chef

MISSIV

Lokal föreskrift om fastighetsinnehavares åläggande om gångbanerenhållning.

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Kommunfullmäktige beslutade den 29 augusti 2011, § 76, att samtliga styrdokument som beslutades före 2006-01-01 ska anses vara upphävda från och med 1 januari 2011. Då verksamheten anser att Lokal föreskrift om fastighetsägarens åläggande om gångbanerenhållning är väsentligt, bör ett nytt styrdokument/föreskrift beslutas enligt de av fullmäktige tagna direktiven.

Ekonomiska konsekvenser

Detta beslut medför inga ekonomiska konsekvenser

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar

att med stöd av 3 § lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, besluta att anta Lokal föreskrift om fastighetsinnehavarens åläggande om gångbanerenhållning.

Bilagor:

- 1 Lokal föreskrift om fastighetsinnehavares åläggande om gångbanerenhållning

CHECKLISTA

**Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet
och de Horisontella principerna**

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

**Horisontella principerna
(tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)**

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utesluta någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Lokal föreskrift om fastighetsinnehavares åläggande om gångbanerenhållning

Kommunfullmäktige i Sala kommun har 2026-02-XX beslutat följande med stöd av 3 § Lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning och 1 § förordningen (1998:929) om gaturenhållning och skyltning.

Definition fastighetsinnehavare

Med fastighetsinnehavare avses enligt 1 § Lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning den som äger fastigheten eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall anses som fastighetsägare.

Definition av gångbaneutrymme

Till gångbaneutrymme räknas trottoar inklusive kantsten.

Till gångbaneutrymme inkluderas även trappa liksom fastighets tillfart till gångbana över plantering eller dylikt. Där gångbana saknas och körbana eller dylikt används även för gångtrafik, ska det erforderliga utrymmet anses utgöra 1,5 meter.

Om gångbana eller för gångtrafik erforderligt utrymme är belägen mellan två fastigheter, åligger det respektive fastighetsägare att fullgöra renhållningsskyldigheten på halva bredden av gångbanan eller utrymmet. Fastighetsägarens renhållningsskyldighet är begränsad till 5.0 meters bred av gångbanan.

I de fall då renhållningsskyldigheten inte med stöd av ovanstående bestämmelser kan fördelas, ska renhållningsskyldighetens fördelning bestämmas av Kommunstyrelsen efter Tekniska kontorets hörande.

Fastighetsinnehavares skyldighet

§1

Det åligger fastighetsinnehavare inom område med detaljplan, där kommunen är huvudman för allmänna platser, att utföra de renhållnings-, snöröjnings- och liknande åtgärder som avses i 2 § första stycket lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning i fråga om gångbanor och andra utrymmen utanför fastigheten som behövs för gångtrafiken (nedan kallat gångbaneutrymme).

Skyldigheten gäller även innehavare av fastighet inom sådant område där staten varit väghållare om kommunen har tagit över väghållaransvaret

Närmare föreskrifter om de åtgärder som fastighetsinnehavare ska vidta

§ 2

Nedanstående närmare föreskrifter gäller i fråga om de åtgärder som ska vidtas av fastighetsinnehavaren.

Växtlighet och nedskräpning

§ 3

Det åligger fastighetsinnehavaren att ta bort ogräs och annan växtlighet samt sopa upp och föra bort orenlighet och nedskräpande föremål från gångbaneutrymmet.

Snöröjning, halkbekämpning mm

§ 4

Det åligger fastighetsinnehavaren att snarast avlägsna snö och is som är till olägenhet för gångtrafiken och vid halka skyndsamt sanda gångbaneutrymmet eller vidta andra åtgärder till motverkande av halka.

Det åligger också fastighetsinnehavaren att sopa upp och föra bort sand eller liknande från gångbaneutrymmet.

Saknas anlagd gångbana eller föreligger hinder för användning av anlagd gångbana, ska vid halka, sandning, eller annan åtgärd för motverkande av halka för gångtrafik ske på körbanan invid fastigheten, till en bredd av minst 1,5 meter.

Snö från tomtmark får inte skottas ut på gatumark.

Snövallen forslas vid behov bort genom kommunens försorg

Rännstensbrunnar

§ 5

Det åligger fastighetsinnehavaren att hålla galler till rännstensbrunn fri från skräp, löv, sand, snö och is i de fall rännstensbrunnen ligger inom gångbaneutrymmet. Fasta ämnen såsom stenar, grus och skräp, får inte sopas eller spolas ned i rännstensbrunnen.

Övrigt

§ 6

Fastighetsinnehavaren ska också vidta övriga erforderliga åtgärder för att hålla gångbaneutrymmet i sådant skick att uppkomsten av sanitär olägenhet hindras samt de krav tillgodoses som med hänsyn till förhållandena på platsen och övriga omständigheter kan ställas i fråga om trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet.

Påföljder mm

§7

Fastighetsinnehavare som uppsåtligt med uppsåt eller av oaktsamhet inte fullgör sina skyldigheter enligt 1 och 3-6 §§ kan dömas till böter enligt 14 § första stycket i lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning.

Den som gjort sig skyldig till en sådan gärning kan enligt 15 § lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning förpliktas att ersätta kommunen de kostnader som föranleds av gärningen.

I 12 § lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning finns vidare bestämmelser om förelägganden och om tvångsutförande på den försumliges ansvariges bekostnad.

KS § 28 **Delårsrapport 2025, Vafabmiljö kommunalförbund****INLEDNING**

Protokollsutdrag och handlingar från Vafabmiljös direktion 1 oktober 2025, § 69, Delårsrapport 2, tertial 2 2025 Vafabmiljö kommunalförbund, är utsända till medlemskommunerna för godkännande i respektive fullmäktige.

Ekonomiska konsekvenser

Ej relevant i detta ärende.

Beslutsunderlag

KS 2025.4590 – Protokollsutdrag VMKF § 69, 2025-10-01, Delårsrapport 2, tertial 21 2025 Vafabmiljö kommunalförbund

Ledningsutskottets beslut § 15, 2026-01-28

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,
bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att godkänna delårsrapport 2025 för VafabMiljö Kommunalförbund.

Beslutsgång

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag mot avslag och finner ledningsutskottets förslag bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att godkänna delårsrapport 2025 för VafabMiljö Kommunalförbund

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Dnr 2025/1231

KSLU § 15 Delårsrapport 2025, Vafabmiljö kommunalförbund**INLEDNING**

Protokollsutdrag och handlingar från Vafabmiljös direktion 1 oktober 2025, § 69, Delårsrapport 2, tertial 2 2025 Vafabmiljö kommunalförbund, är utsända till medlemskommunerna för godkännande i respektive fullmäktige.

Beslutsunderlag

KS 2025.4590 – Protokollsutdrag VMKF § 69, 2025-10-01, Delårsrapport 2, tertial 21 2025 Vafabmiljö kommunalförbund

Yrkanden

Ordförande Anders Wigelsbo (C) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att godkänna delårsrapport 2025 för VafabMiljö Kommunalförbund.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att godkänna delårsrapport 2025 för VafabMiljö Kommunalförbund.

Tomas Bergling (M) återkommer till kommunstyrelsen med förslag.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

From: info@vafabmiljo.se
Sent: 2025-10-08 13:42:17
To: Kommun Info
Subject: Expediering protokollsutdrag Vafabmiljö direktion 2025-10-01 § 69
Delårsrapport 2, tertial 2 2025 Vafabmiljö kommunalförbund
Attachments: Beslut VMKFD 2025-10-01 Delårsrapport 2 tertial 2 2025 Vafabmiljö kommunalförbund.pdf, Delårsrapport tertial 2 2025 Vafabmiljö kommunalförbund.pdf, Delårsrapport 2 2025 Vafabmiljö kommunalförbund.pdf

Hej!

Bifogar protokollsutdrag och handlingar från sammanträde med Vafabmiljös direktion 2025-10-01, § 69, Delårsrapport 2, tertial 2 2025 Vafabmiljö kommunalförbund.

Vänliga hälsningar

Carin Miehling
Förbundssekreterare
Planering

Vafabmiljö Kommunalförbund
Telefon: 021399261
Mejl: Carin.Miehling@vafabmiljo.se
Besök oss gärna på: vafabmiljo.se

VMKF § 69

Diarienummer 2025/567-VMKF

Delårsrapport 2, tertial 2 2025 Vafabmiljö kommunalförbund

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar

att godkänna delårsrapport 2 för 2025.

Ärendebeskrivning

Delårsrapporten innehåller utfall för perioden januari till och med augusti samt helårsprognos för 2025. I delårsrapporten redogörs för händelser av väsentlig betydelse, utfall och måluppfyllelse samt drift- och investeringsredovisning.

Perioden januari till och med augusti

Utfallet för perioden är 27 miljoner kronor, vilket är 7,8 miljoner kronor bättre än budget. Intäkterna är 24,9 miljoner kronor lägre än budget, vilket i huvudsak beror på minskade intäkter för försäljning av biogas på grund av minskade försäljningsvolymen samt nedjustering av priset på grund av att koldioxidskatten tagits bort. Det beror också på mindre mängder avfall till behandling samt lägre intäkter från företag på återbruken.

Utfallet för verksamhetskostnader är lägre än budgeterat vilket till största delen beror på lägre kostnader för drivmedel samt den borttagna koldioxidskatten.

Personalkostnader är också lägre än budgeterat främst på grund av vakanser, föräldraledigheter och sjukfrånvaro.

Övriga externa kostnader är något högre än budget på grund av inhyrd personal kopplat till vakanser samt större inköp av sopkärl än beräknat under perioden.

Finansiella intäkter är 13,1 miljoner kronor bättre än budget, varav 12 miljoner kronor beror på försäljningen av Norsa energiåtervinning.

Eftersom det kommunala uppdraget redovisar ett överskott har 7,6 miljoner kronor avsatts till resultatutjämningsfonden för perioden.

Prognos för helåret

Prognosen för helåret är 35,8 miljoner kronor, vilket är 7,5 miljoner kronor bättre än budget. Intäkterna beräknas bli 36,9 miljoner kronor lägre än budget, vilket i huvudsak beror på minskade intäkter för försäljning av biogas på grund av minskade försäljningsvolymen samt nedjustering av priset på grund av att koldioxidskatten tagits bort. Det beror också på lägre intäkter från företag på återbruken samt minskade mängder inkommande avfall från företag.

Prognosen för verksamhetskostnader är 37,3 miljoner kronor lägre än budget, vilket till största delen beror på den borttagna koldioxidskatten, lägre kostnader för drivmedel samt reparationer och underhåll av både fordon och anläggningar.

Justerares signaturer

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2025-10-01

Direktionen Vafabmiljö kommunalförbund

Personalkostnader beräknas bli 10,8 miljoner kronor lägre än budget på grund av vakanser, föräldraledigheter och sjukfrånvaro.

Övriga externa kostnader beräknas bli 10 miljoner kronor högre än budgeterat, vilket främst beror på ökade kostnader för inhyrd personal, ökade kostnader för it-drifttjänster i samband med byte av it-driftleverantör samt inköp av sopkärl.

Beräkningen av kostnader för sluttäckning och framtida driftkostnader för gamla deponier har uppdaterats. Därför ökas den årliga avsättningen med 4,8 miljoner kronor.

Prognosen för finansiella intäkter är 13,1 miljoner kronor bättre än budgeterat, varav 12 miljoner kronor beror på ovan nämnda försäljning av Norsa energiåtervinning.

Eftersom det kommunala uppdraget beräknas göra ett underskott på helåret återförs 4,5 miljoner kronor från resultatutjämningsfonden.

Vid sammanträdet diskuteras frågan om biogas utifrån en minskad försäljningsvolym.

Resultat för investeringar färdigställda under 2025 redovisas, liksom prognos för pågående investeringar.

Vafabmiljö kommunalförbund bedriver uppföljning och planering av verksamheten baserat på det strategiska ögat, vilket omfattar fyra centrala målområden: Attraktiv arbetsplats, Ökad cirkularitet, Nöjda kunder och God ekonomi. Verksamheten förväntas uppnå målen inom området Attraktiv arbetsplats, där pågående insatser lett till minskad sjukfrånvaro. Inom Ökad cirkularitet kvarstår utmaningar att minska restavfallet i den takt som krävs, även om övriga mål inom området bedöms kunna nås. För Nöjda kunder är utvecklingen av digitala tjänster positiv, men kundnöjdhetsmätningar har försenats och kommer inte att kunna genomföras under året. Inom God ekonomi väntas målen uppnås, där resultatnivån i affärsuppdraget och soliditeten är starkare än föregående år. Utfallet förklaras dock till stor del av engångseffekten från försäljningen av Norsa energiåtervinning, som haft en väsentlig påverkan på resultatet. Den sammanvägda bedömningen är att Vafabmiljö har en god ekonomisk hushållning. För att säkerställa full måluppfyllelse krävs fortsatt utveckling och förstärkta insatser inom framför allt områdena Ökad cirkularitet och Nöjda kunder.

Effektiviserings- och lönsamhetsinitiativ 2025 redovisas, liksom aktuell status för förbundets fyra strategiska utvecklingsprojekt.

Förslag till beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund föreslås besluta att godkänna delårsrapport 2 för 2025.

Yrkanden

Ordföranden Matilda Antonsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande finner att det endast finns ett förslag till beslut och frågar om direktionen kan besluta enligt detta och finner så.

Justerares signaturer	Utdragsbestyrkande
-----------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2025-10-01

Direktionen Vafabmiljö kommunalförbund

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-09-18

Delårsrapport Vafabmiljö - Januari till augusti 2025

Kopia till

Medlemskommunerna

Justerares signaturer	Utdragsbestyrkande
-----------------------	--------------------

Delårsrapport Vafabmiljö

Januari till augusti 2025

Innehållsförteckning

1	Förvaltningsberättelse	3
1.1	Händelser av väsentlig betydelse under perioden	3
1.2	Strategiska utvecklingsprojekt	4
1.3	Ekonomisk ställning	6
1.4	Förväntad utveckling	7
1.5	Budget och helårsprognos.....	12
1.6	Balanskravsresultat	13
2	Drift- och investeringsredovisning	14
2.1	Internredovisningsprinciper	14
2.2	Kommunalt uppdrag	15
2.3	Affärsuppdrag	16
2.4	Investeringar	19
3	Resultaträkning	21
5	<i>Balansräkning</i>	22
6	Kassaflödesanalys	24
7	Noter	25

1 Förvaltningsberättelse

1.1 Händelser av väsentlig betydelse under perioden

BIOGAS

Inköpen av flytande biogas har minskat från cirka 600 000 Nm³ under perioden januari–augusti 2024 till cirka 400 000 Nm³ under motsvarande period 2025. Minskningen förklaras främst av en lägre försäljning samt optimering av produktion och distribution av biogasen.

Kommunalförbundet har under perioden fått återbetalning av koldioxidskatt som erlagts februari 2023 till februari 2025. Beslut om återbetalning fattades i maj och hela beloppet har utbetalats. En plan för kompensation till kunder för den prisökning som skatten medförde har tagits fram, och Svealandstrafiken har under augusti kompenserats fullt ut.

ÅTERBRUKEN FÖR FÖRETAG

Sedan mars 2024 debiteras företagsregistrerade lätta lastbilar och vissa andra företagsbilar automatiskt vid inpassering till återbruken. Detta betalningssätt har medfört utmaningar för privatpersoner som använder företagsbil. För att underlätta beslutades under perioden att kunder kan föränmäla besök med företagsbil för att lämna privat avfall. Föranmälan omfattar tolv avgiftsfria besök per kalenderår och fordon.

INSAMLINGSANSVAR FÖR HUSHÅLLENS FÖRPACKNINGAR

Sedan 2024 ansvarar Vafabmiljö för insamlingen av hushållens förpackningsavfall. Producentansvaret kvarstår och insamlingen finansieras av producentorganisationerna, men driften hanteras av kommunalförbundet. Uppdraget omfattar drift av 155 återvinningsstationer, insamling vid återbruk samt fastighetsnära insamling tillsammans med mat- och restavfall.

Utbyggnaden av fastighetsnära insamling pågår fram till 2027. Under våren har cirka 3 000 hushåll i Västerås fått kärl för plast- och pappersförpackningar. Under september–oktober levereras tvåfackskärl till ytterligare cirka 15 000 hushåll. Samtidigt intensifieras dialogen med fastighetsägare och samfälligheter för att möjliggöra separat insamling även vid flerbostadshus och gemensamma avfallsutrymmen.

Under första halvåret samlades cirka 8 800 ton förpackningar in, motsvarande 26 kg per invånare. Detta kan jämföras med att mängden restavfall som genereras per invånare på ett halvår är ca 66 kg. Materialet omlastas vid fem stationer innan producentorganisationerna tar över för vidare transport till återvinning.

MATERIALÅTERVINNING

Priserna på wellpapp var i nivå med 2024 års andra tertial, medan returpapper steg med cirka 5 procent. Samtidigt minskade volymerna för returpapper med cirka 15 procent. Priserna på metallskrot

föll med cirka 15 procent. Prisnivåerna för återvinningsmaterial påverkas främst av utvecklingen på råvarumarknaderna, där bland annat handelsrestriktioner internationellt haft betydande inverkan.

TEXTILAVFALL

Från den 1 januari 2025 ansvarar kommunerna för insamlingen av textilavfall i väntan på att ett producentansvar införs. Under årets första månader ökade mängden insamlat textilavfall på återbruken med drygt 100 procent jämfört med föregående år. För att hantera situationen infördes den 1 juli två separata insamlingsflöden: hela och rena textilier i Human Bridges behållare samt trasiga och smutsiga textilier i fraktionen ”Tapet–Takpapp–Gummi” för energiåtervinning.

Under sommaren meddelade regeringen att regelverket justeras från 1 oktober 2025, vilket innebär att trasiga och smutsiga textilier återigen kan läggas i restavfallet. En upphandling har inletts för att från januari 2026 utse en aktör som ansvarar för hanteringen av textilierna efter insamling, så att de kan återanvändas och återvinnas.

FÖRSÄLNING AV NORSA ENERGIÅTERVINNING

Norsa energiåtervinning stängdes ned under 2024 efter beslut om nedläggning som fattades under 2023. I juni 2025 kom Vafabmiljö kommunalförbund och Västra Mälardalens Energi och Miljö AB (VME) överens om att VME köper anläggningen av kommunalförbundet för 12 mnkr.

1.2 Strategiska utvecklingsprojekt

Kommunalförbundet driver flera större utvecklingsprojekt som är avgörande för att nå de långsiktiga målen i det strategiska ögat. Projekten bidrar på olika sätt till att stärka ökad cirkularitet, säkerställa en god ekonomi, utveckla kundnyttan samt skapa en attraktiv arbetsplats. De omfattar bland annat att ta hem avfallsinsamlingen i egen regi, att införa ett nytt HR- och lönesystem, att bygga ut fastighetsnära insamling av förpackningar samt att modernisera återbruken.

EGEN REGI

Projektets mål är att all insamling av rest- och matavfall inom regionen ska ske i egen regi från hösten 2025. Syftet är att öka rådighet över fordon, stärka servicenivån och skapa ekonomiska fördelar.

Projektet följer tidplan. Fordon är upphandlade och levererade. Rekrytering av personal pågår enligt plan. Ytor och lokaler för fordon och personal färdigställs successivt, med hyresavtal på plats för vissa områden och etablering av egna lokaler pågående. Rutterna är klara och justeras vid behov. Den 1 oktober 2025 tas insamlingen i egen regi över i avtalsområde Väst, och avtalsområde Öst följer i början av 2026.

SKIFTET – NYTT HR- OCH LÖNESYSTEM

Projektet syftar till att effektivisera och automatisera HR- och löneprocesserna för att underlätta vardagen för chefer och medarbetare.

Projektet är delvis försenat då upphandlingen av HR-system behövde startas om, vilket innebär en försening på cirka sex månader. Upphandlingen beräknas vara klar till årsskiftet 2025/2026. Lönesystemet upphandlades under sommaren, med Flex Applications som leverantör. Implementering och systemuppsättning pågår tillsammans med leverantören.

NÄRSORTERAT – FASTIGHETSNÄRA INSAMLING AV FÖRPACKNINGAR

Målet är att alla hushåll i regionen senast vid utgången av 2026 ska ha fastighetsnära insamling av förpackningar, i största möjliga mån samordnat med insamlingen av rest- och matavfall.

Projektet kommer inte att vara färdigställt till 1 januari 2027, främst gällande gemensamhetslösningar. Totalt omfattar dessa cirka 2 800 hämtplatser, varav ungefär 1 400 hittills påbörjat processen med att välja och etablera lösning. Takten påverkas av att det är fastighetsägare och samfälligheter som äger processen att välja och etablera hämtplats.

Införandet av förpackningsinsamling för småhus med enskild insamling har kommit längre. Under våren 2025 fick cirka 3 000 hushåll i Västerås kärl för plast- och pappersförpackningar, och under hösten levereras kärl till ytterligare cirka 15 000 hushåll. När det gäller fraktionerna glas och metall pågår en utredning, men insamling för dessa fraktioner kommer troligen inte vara på plats till 1/1 2027.

ÅTERBRUK 2.0

Syftet med Återbruk 2.0 är att utveckla återbruken med fokus på återanvändning och cirkulär ekonomi, med målet att ha nya samt moderniserade återbruk på plats till 2033.

Byggstart för det nya återbruket i Hallstahammar planeras till våren 2026. Projektering och upphandling av entreprenör pågår. Diskussioner förs även om lokalisering för nya återbruk i Surahammar, Arboga, Enköping och Västerås. Arbetet med att säkra mark har dock visat sig utmanande, vilket fördröjer processen. Stöd från direktionen är viktigt för att komma vidare.

Samtidigt implementeras gestaltningskonceptet vid befintliga återbruk, vilket sker enligt plan.

1.3 Ekonomisk ställning

Tabell 1: Ekonomisk utveckling (mnkr)

	Utfall 2023	Utfall 2024	Utfall T2 2025	Budget 2025	Prognos 2025
Resultaträkning					
Verksamhetens intäkter	856,7	888,5	574,5	913,0	876,1
Verksamhetens kostnader	-848,5	-889,3	-547,5	-884,7	-840,3
Resultat	8,2	-0,8	27,0	28,3	35,8
Balansräkning					
Balansomslutning	1 049	1 034	1 024	1 168	1 139
Anläggningstillgångar	757	671	728	894	776
Eget kapital	94	93	120	123	129
Investeringar	93	114	120	257	200
Nyckeltal					
Soliditet %	9,0%	9,0%	11,7%	10,6%	11,3%
Skuldsättningsgrad	10,2	10,1	7,5	8,5	7,8

Den ekonomiska ställningen bedöms som stabil. Prognosen för helåret visar att målen för god ekonomisk hushållning förväntas uppnås, även om resultatet i hög grad påverkas av engångsposter.

Resultatnivån för affärsuppdraget prognostiseras till 10,2 procent, vilket överstiger kravet på minst 5 procent vinstmarginal och även målnivån för året på 7,2 procent. Utfallet förklaras främst av engångsintäkten från försäljningen av Norsa energiåtervinning, motsvarande 12 mnkr. Justerat för denna post uppgår resultatnivån till cirka 6,8 procent, vilket är under målnivån. Den främsta förklaringen till det lägre underliggande resultatet är minskad försäljning av biogas.

Soliditeten prognostiseras till 11,3 procent, vilket överstiger årets målnivå på 10,6 procent och är högre än föregående års nivå. Den långsiktiga betalningsförmågan har därmed stärkts, även om förbättringen delvis förklaras av jämförelsestörande poster.

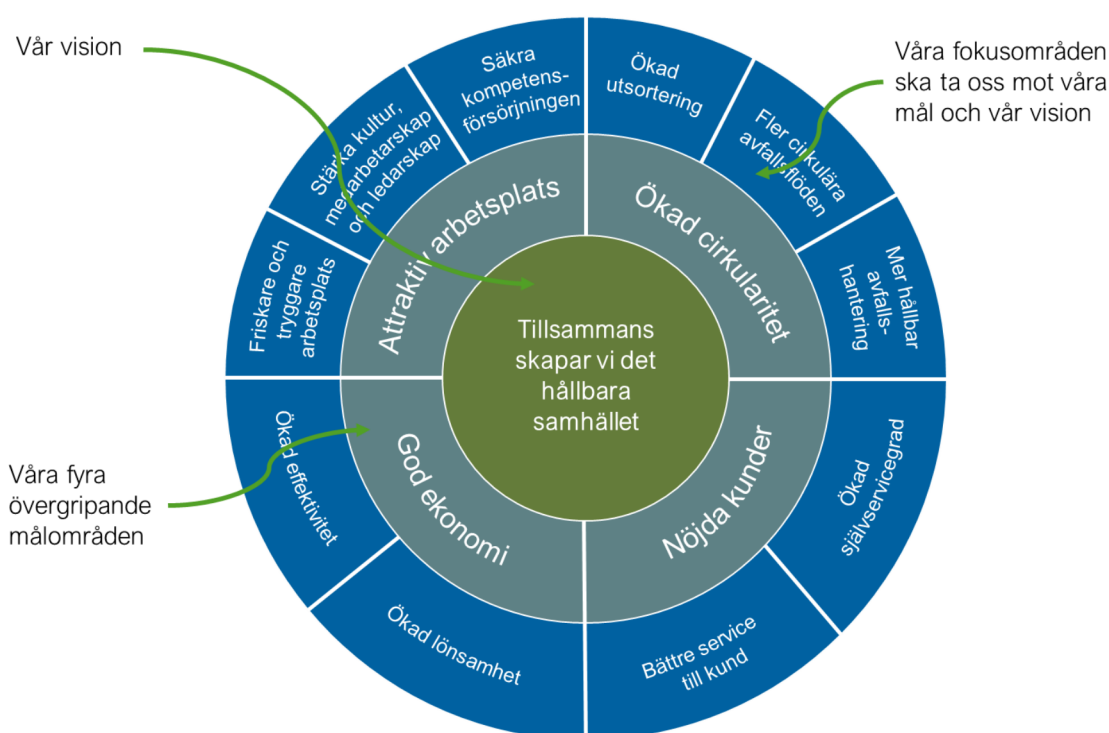
Likviditeten bedöms som god. Investeringarna har i huvudsak kunnat finansieras med egna medel, vilket minskar behovet av extern upplåning. Framtida satsningar på utbyggnad av Närsorterat och utveckling av nya återbruk innebär dock att kapitalbehovet förväntas öka.

Sammantaget är den ekonomiska ställningen fortsatt stabil med stark soliditet och god likviditet. För att säkerställa långsiktig balans mellan intäkter och kostnader är det viktigt att fortsätta arbetet med effektiviserings- och lönsamhetsåtgärder.

1.4 Förväntad utveckling

Vafabmiljö kommunalförbund bedriver uppföljning och planering av verksamheten baserat på det strategiska ögat, vilket omfattar fyra centrala målområden: Attraktiv arbetsplats, Ökad cirkularitet, Nöjda kunder och God ekonomi. Dessa målområden återspeglar förbundets vision om att tillsammans med kunder och intressenter bidra till ett hållbart samhälle. Genom tydligt definierade fokusområden och nyckeltal övervakas verksamhetens utveckling noggrant för att säkerställa att fastställda mål uppnås.

Figur 1: Strategiska ögat, mål och fokusområden

ATTRAKTIV ARBETSPLATS

Ambitionen är att skapa en arbetsplats där medarbetare trivs, utvecklas och bidrar till verksamhetens framgång. För att uppnå detta fokuseras på följande områden:

- Friskare och tryggare arbetsplats: Arbetet är inriktat på att minska sjukfrånvaro och skapa en säker arbetsmiljö.
- Stärka kultur, medarbetarskap och ledarskap: Insatser genomförs för att förstärka arbetskulturen och höja medarbetarnas engagemang

- Säkra kompetensförsörjningen: Fokus ligger på att skapa en attraktiv arbetsplats vilket gör att vi både kan behålla och utveckla våra nuvarande medarbetare samt attrahera nya talanger.

För att följa upp hur arbetet fortskrider inom de framtagna fokusområdena följs nyckeltal upp kontinuerligt under året.

Tabell 2: Nyckeltal Attraktiv arbetsplats

Fokusområde	Nyckeltal	Målnivå	Prognos
Friskare och tryggare arbetsplats	Sjukfrånvaro (%)	5,0%	4,3%
	Andel riskobservationer i relation till antal olyckor, tillbud och riskobservationer	55%	55%
Stärka kultur, medarbetarskap och ledarskap	Medarbetarenkät (index)	4,0	4,0
Säkra kompetensförsörjningen	Attraktiv Arbetsgivareindex	-	-

Efter det andra tertialet uppgick sjukfrånvaron till 4,5 procent. Prognosen för helåret 2025 är 4,3 procent, vilket är bättre än målnivån. Minskningen är ett resultat av ett målinriktat och systematiskt arbete under de senaste tolv månaderna. Det fortsatta arbetet fokuserar på att bibehålla den lägre nivån samt på att identifiera och genomföra ytterligare åtgärder för att minska sjukfrånvaron.

Andelen riskobservationer i relation till olyckor, tillbud och riskobservationer var 41 procent efter det andra tertialet. Helårsmålet är 55 procent och bedömningen är att detta är möjligt att uppnå innan årets slut.

Målet avseende resultat från medarbetarenkäten har inte mätts under perioden, men bedömningen är att målnivån kan uppnås vid årets slut. Målet för Attraktiv Arbetsgivareindex införs i organisationen under året, och därför saknas ännu ett måttal.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att målet om att vara en attraktiv arbetsplats förväntas uppnås vid årets slut.

ÖKAD CIRKULARITET

Arbetet med att främja cirkularitet är avgörande för Vafabmiljös hållbarhetsarbete. Följande fokusområden prioriteras:

- Ökad utsortering: Arbetet syftar till att minska mängden restavfall genom ökad sortering av återvinningsbara material.
- Fler cirkulära avfallsflöden: Målsättningen är att etablera nya cirkulära flöden vilket ska bidra till en mer hållbar resursanvändning.

För att övervaka framstegen inom de angivna fokusområdena bevakas nedanstående nyckeltal löpande under året.

Tabell 3: Nyckeltal fokusområden Ökad cirkularitet

Fokusområde	Nyckeltal	Målnivå	Prognos
Ökad utsortering	Minskning av hushållens restavfall (kg/pers och år)	116 kg/pers och år	120 kg/pers och år
Fler cirkulära avfallsflöden	Antal nya cirkulära flöden etablerade jämfört med 2023	2 nya varje år	2 st
Mer hållbar avfallshantering	Kartläggning och prioritering av förbättringar	Kartläggning och prioritering genomfört	Kartläggning och prioritering genomfört

Mängden restavfall per hushåll har fortsatt att minska under de senaste månaderna. Minskningen bedöms bero på ökad uppmärksamhet kring textilier samt införandet av Närsorterat. Under hösten får ytterligare cirka 14 000 villahushåll kärl för papper- och plastförpackningar, vilket förväntas bidra till en fortsatt nedgång i restavfallsmängderna.

För textilier är utvecklingen svårare att prognostisera. Från den 1 oktober 2025 tillåts trasiga och smutsiga textilier att läggas i restavfallet, vilket kan innebära en viss ökning av restavfallsmängderna. Bedömningen är dock att effekten blir begränsad.

Trots minskningen hittills under året är det svårt att fullt ut nå målnivån om 116 kg restavfall per person och år, motsvarande en minskning med 20 procent sedan 2020. Prognosen för helåret är 120 kg per person och år.

För fokusområdet fler cirkulära avfallsflöden är prognosen positiv. Målet om två nya etablerade flöden bedöms kunna uppnås.

Det nya nyckeltalet inom fokusområdet Mer hållbar avfallshantering bedöms kunna nås genom kartläggning och prioritering av åtgärder.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att målen inom ökad cirkularitet delvis förväntas uppnås.

NÖJDA KUNDER

Förbundet strävar efter att stärka kundernas förtroende och säkerställa att de tjänster som erbjuds håller högsta möjliga kvalitet. Följande fokusområden har hög prioritet:

- Bättre service till kund: Här ligger fokus på att förbättra service och kundbemötande genom att mäta olika index kopplade till nöjdhet.
- Ökad självservicegrad: Genom utveckling och förbättring av digitala tjänster är målsättningen att öka antalet självservice-tjänster till både privat- och företagskunder.

Under året följs nedanstående nyckeltal upp för att bedöma hur arbetet inom fokusområdena utvecklas.

Tabell 4: Nyckeltal fokusområden Nöjda kunder

Fokusområde	Nyckeltal	Målnivå	Prognos
Bättre service till kund	NKI privatkund	Ingen mätning	Mätning planeras
	NKI företagskund	Ingen mätning	Mätning planeras
	Nytt abonnemang – nöjd kund	Ingen mätning	Mätning planeras
Ökad självservicegrad	Självservicegrad privatkunder (antal tjänster)	4	6
	Självservicegrad företagskunder	Ej påbörjat	Ej påbörjat

Upphandlingen av ett nytt enkätverktyg har inletts för att möjliggöra enkäter riktade till både privat- och företagskunder. Arbetet har försenats i förhållande till den ursprungliga tidplanen, men målsättningen är att annonsera upphandlingen under hösten. Den omfattande kundenkäten till privatkunder, som normalt genomförs vartannat år, bedöms därmed inte kunna genomföras före årsskiftet. Även mätningen av nya kunders upplevelser genom indexet ”Nöjd ny kund” förväntas genomföras först i början av 2026.

Utvecklingen av ”Mina sidor” för privatkunder fortskrider och flera nya e-tjänster har lanserats. Under hösten planeras en förstudie inför en företagsportal, men en upphandling bedöms ligga längre fram i tiden. Förseningen beror främst på begränsade resurser samt på avvaktan kring ny IT-arkitektur.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att målen inom området enbart delvis förväntas uppnås, eftersom planerade mätningar sannolikt inte kan genomföras under 2025.

GOD EKONOMI

För att långsiktigt kunna upprätthålla en hållbar och stabil ekonomi fokuserar förbundet på följande områden:

- **Ökad lönsamhet:** Målet är att uppnå ett resultat på minst 5 procent i affärsuppdraget, vilket bidrar till att minska lånebehovet och stärka den ekonomiska stabiliteten. Nya initiativ att öka lönsamheten tas fram årligen och följs upp kontinuerligt.
- **Ökad effektivitet:** Genom att optimera resursanvändningen strävas det efter att öka effektiviteten. Nya initiativ att öka effektiviteten tas fram årligen och följs upp kontinuerligt.

Arbetets framsteg inom fokusområdena övervakas genom en kontinuerlig uppföljning av nedanstående nyckeltal under året.

Tabell 5: Nyckeltal fokusområden God ekonomi

Fokusområde	Nyckeltal	Målnivå	Prognos
Ökad lönsamhet och effektivitet	Resultatnivå i affärsuppdraget (minst 5%)	7,2%	10,2%
	Resultat i kommunalt uppdrag efter justering resultatutjämningsfond i balans	0	0
	Förbundets soliditet (%)	10,6%	11,3%
	Årlig ekonomisk förbättring av effektivitets- och lönsamhetsinitiativ (mnkr)	10 mnkr	10 mnkr

Resultatnivån för affärsuppdraget prognostiseras till 10,2 procent, vilket överstiger både kravet på minst 5 procent vinstmarginal och årets målnivå på 7,2 procent. Den positiva avvikelsen förklaras främst av försäljningen av Norsa energiåtervinning, som påverkar resultatet med totalt cirka 19,5 mnkr genom försäljningsintäkten på 12 mnkr och uteblivna saneringskostnader på 7,5 mnkr. Justerat för försäljningsintäkten på 12 mnkr hade resultatnivån uppgått till omkring 6,8 procent, vilket är under årets målnivå. Detta förklaras främst av den minskade biogASFörsäljningen.

Det kommunala uppdraget är i balans efter justering med medel från resultatutjämningsfonden, vilket innebär att målet förväntas uppnås.

Soliditeten prognostiseras till 11,3 procent, vilket överstiger både föregående års nivå och målnivån på 10,6 procent. Det visar på en långsiktigt positiv utveckling av förbundets finansiella ställning.

Effekten av genomförda effektiviserings- och lönsamhetsinitiativ beräknas till 10 mnkr, i linje med målnivån. Dessa åtgärder bidrar till ett stärkt ekonomiskt handlingsutrymme på längre sikt.

Den samlade bedömningen är att målen inom området God ekonomi förväntas uppnås, även om den starka resultatnivån till stor del förklaras av engångseffekten från försäljningen av Norsa energiåtervinning.

SAMMANFATTNING FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Verksamheten förväntas uppnå målen inom området Attraktiv arbetsplats, där pågående insatser lett till minskad sjukfrånvaro. Inom Ökad cirkularitet kvarstår utmaningar att minska restavfallet i den takt som krävs, även om övriga mål inom området bedöms kunna nås. För Nöjda kunder är utvecklingen av digitala tjänster positiv, men kundnöjdhetsmätningar har försenats och kommer inte att kunna genomföras under året. Inom God ekonomi väntas målen uppnås, där resultatnivån i affärsuppdraget och soliditeten är starkare än föregående år. Utfallet förklaras dock till stor del av engångseffekten från försäljningen av Norsa energiåtervinning, som haft en väsentlig påverkan på resultatet.

Den sammanvägda bedömningen är att Vafabmiljö har en god ekonomisk hushållning. För att säkerställa full måluppfyllelse krävs fortsatt utveckling och förstärkta insatser inom framför allt områdena Ökad cirkularitet och Nöjda kunder.

1.5 Budget och helårsprognos

I nedanstående tabell redovisas budget, utfall och avvikelse för januari–augusti samt budget, prognos och avvikelse för helåret.

Tabell 6: Uppföljning mot budget och prognos (mnkr)

mnkr	Budget T2	Utfall T2	Avvikelse	Budget	Prognos	Avvikelse
Taxor och avgifter	335,8	337,0	1,2	505,9	505,1	-0,8
Mottagningsintäkter	99,9	89,4	-10,5	149,9	139,1	-10,8
Försäljningsintäkter	136,7	117,4	-19,3	208,2	178,5	-29,7
Transportintäkter	14,6	16,1	1,5	22,1	24,0	1,9
Övriga intäkter	17,4	19,6	2,2	25,9	28,4	2,5
Intäkter	604,4	579,5	-24,9	912,0	875,1	-36,9
Verksamhetskostnader	-282,9	-263,2	19,7	-428,9	-391,6	37,3
Personalkostnader	-155,4	-141,6	13,8	-236,4	-225,6	10,8
Övriga externa kostnader	-73,9	-74,9	-1,0	-109,9	-119,9	-10,0
Avskrivningar	-59,5	-61,0	-1,5	-93,5	-93,6	-0,1
Kostnader	-571,7	-540,7	31,0	-868,7	-830,7	38,0
Avsättning inaktiva deponier	-7,9	-11,2	-3,3	-11,9	-16,7	-4,8
Resultat före finansiella poster	24,8	27,6	2,8	31,4	27,7	-3,7
Finansiella intäkter	0,2	13,3	13,1	0,3	13,4	13,1
Finansiella kostnader	-6,9	-6,3	0,6	-10,5	-9,8	0,7
Resultat	18,1	34,6	16,5	21,2	31,3	10,1
Justering resultatutjämningsfond	1,1	-7,6	-8,7	7,1	4,5	-2,6
Resultat efter justering RUF	19,2	27,0	7,8	28,3	35,8	7,5

STÖRRE BUDGETAVVIKELSER UNDER PERIODEN JANUARI–AUGUSTI

Intäkterna är 24,9 mnkr lägre än budget, vilket i huvudsak beror på minskade intäkter för försäljning av biogas på grund av minskade försäljningsvolymmer samt nedjustering av priset på grund av att koldioxidskatten tagits bort. Det beror också på mindre mängder avfall till behandling samt lägre intäkter från företag på återbruken.

Utfallet för verksamhetskostnader är lägre än budgeterat vilket till största delen beror på lägre kostnader för drivmedel samt den borttagna koldioxidskatten.

Personalkostnader är också lägre än budgeterat främst på grund av vakanser, föräldraledigheter och sjukfrånvaro.

Övriga externa kostnader är något högre än budget på grund av inhyrd personal kopplat till vakanser samt större inköp av sopkärl än beräknat under perioden.

Finansiella intäkter är 13,1 mnkr bättre än budget, varav 12 mnkr beror på försäljningen av Norsa energiåtervinning.

Eftersom det kommunala uppdraget redovisar ett överskott har 7,6 mnkr avsatts till resultatutjämningsfonden för perioden.

STÖRRE BUDGETAVVIKELSER FÖR HELÅRET

Intäkterna beräknas bli 36,9 mnkr lägre än budget, vilket i huvudsak beror på minskade intäkter för försäljning av biogas på grund av minskade försäljningsvolymmer samt nedjustering av priset på grund av att koldioxidskatten tagits bort. Det beror också på lägre intäkter från företag på återbruken samt minskade mängder inkommande avfall från företag.

Prognosen för verksamhetskostnader är 37,3 mnkr lägre än budget, vilket till största delen beror på den borttagna koldioxidskatten, lägre kostnader för drivmedel samt reparationer och underhåll av både fordon och anläggningar.

Personalkostnader beräknas bli 10,8 mnkr lägre än budget på grund av vakanser, föräldraledigheter och sjukfrånvaro.

Övriga externa kostnader beräknas bli 10 mnkr högre än budgeterat, vilket främst beror på ökade kostnader för inhyrd personal, ökade kostnader för it-drifttjänster i samband med byte av it-driftleverantör samt inköp av sopkärl.

Beräkningen av kostnader för sluttäckning och framtida driftkostnader för gamla deponier har uppdaterats. Därför ökas den årliga avsättningen med 4,8 mnkr.

Prognosen för finansiella intäkter är 13,1 mnkr bättre än budgeterat, varav 12 mnkr beror på ovan nämnda försäljning av Norsa energiåtervinning.

Eftersom det kommunala uppdraget beräknas göra ett underskott på helåret återförs 4,5 mnkr från resultatutjämningsfonden.

1.6 Balanskravsresultat

Balanskravet är ett lagstadgat krav som ska uppfyllas enligt kommunallagen och utgör en undre gräns för vilket resultat som är legalt. Ett eventuellt underskott i bokslutet ska inarbetas och det egna kapitalet ska återställas inom tre år utifrån en åtgärdsplan. Prognosen visar att förbundet uppfyller balanskravet och har en ekonomi i balans för 2025.

Tabell 7: Balanskravsutredning (mnkr)

	2022	2023	2024	Prognos
Årets resultat	47,1	7,2	-0,8	35,8
- varav medel från äldre resultatutjämningsfond	7,5	4,1		
Avgår samtliga realisationsvinster	-0,4	-1,8	-8,8	-14,1
Nedskrivning Norsa energiåtervinning			13,7	
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	46,7	5,4	4,1	21,7
Reservering/användning av medel till/från resultatutjämningsfond	-21,9	0,9	0,5	4,5
Balanskravsresultat	24,9	6,4	4,6	26,2
Infrias balanskravet	Ja	Ja	Ja	Ja

2 Drift- och investeringsredovisning

Driftbudget upprättas för affärsuppdraget uppdelat på Marknad och Biogas. Det görs också en särredovisad budget för det kommunala uppdraget. Ett eventuellt överskott överförs till en resultatfond för att utnyttjas vid tillfälliga negativa resultat.

Investeringsbudget upprättas för kommunalförbundet årligen. Investeringsprojekt som inte slutförts under året förs över till nästa års investeringsbudget inom given ram.

2.1 Internredovisningsprinciper

Interna transaktioner, såsom köp och försäljning av transporttjänster samt avfallsbehandling, sker till marknadspris och hanteras genom internfakturerings, vilket säkerställer att verksamheterna bär sina egna kostnader utan ytterligare kostnadsfördelningar.

Fördelningen av kapitalkostnader sker genom avskrivningar och internränta, där internräntan fastställs årligen. För räkenskapsåret 2025 har internräntan fastställts till 2 procent.

Personalomkostnader fördelas genom ett schablonmässigt påslag på lönekostnaderna, vilket inkluderar arbetsgivaravgifter, pensionskostnader och löneskatt.

Det kommunala uppdraget särredovisas från affärsuppdraget. Särredovisningen innebär att intäkter och kostnader som direkt kan hänföras till respektive uppdrag tilldelas direkt. Gemensamma intäkter och kostnader fördelas genom särskilda fördelningsnycklar som uppdateras tertiälvís, baserade på andel hushållsavfall/verksamhetsavfall eller uppskattad tidsåtgång.

2.2 Kommunalt uppdrag

Uppdraget att ta hand om avfall som kommunalförbundet har enligt 15 kap miljöbalken särredovisas från affärsuppdraget.

Tabell 8: Driftredovisning kommunalt uppdrag (mnkr)*

mnkr*	Budget T2	Utfall T2	Avvikelse	Budget	Prognos	Avvikelse
Taxor och avgifter	288,5	289,1	0,6	431,7	431,6	-0,1
Ersättning förpackningar	47,7	48,0	0,3	74,3	73,6	-0,7
Försäljningsintäkter	25,0	29,2	4,2	39,0	43,3	4,3
Övriga intäkter	5,1	7,3	2,2	8,1	10,9	2,8
Intäkter	366,3	373,6	7,3	553,1	559,4	6,3
Verksamhetskostnader	-173,0	-175,1	-2,1	-262,2	-260,6	1,6
Personalkostnader	-107,8	-96,4	11,4	-164,6	-154,7	9,9
Övriga externa kostnader	-49,6	-49,5	0,1	-73,7	-79,4	-5,7
Kostnader	-330,4	-321,0	9,4	-500,5	-494,7	5,8
Resultat före avskrivningar	35,9	52,6	16,7	52,6	64,7	12,1
Avskrivningar	-26,2	-31,7	-5,5	-43,2	-48,7	-5,5
Resultat efter avskrivningar	9,7	20,9	11,2	9,4	16,0	6,6
Avsättning inaktiva deponier	-7,9	-11,2	-3,3	-11,9	-16,7	-4,8
Resultat före finansiella poster	1,8	9,7	7,9	-2,5	-0,7	1,8
Finansiella poster	-2,9	-2,1	0,8	-4,6	-3,8	0,8
Resultat före resultatfond	-1,1	7,6	8,7	-7,1	-4,5	2,6
Justering resultatfond	1,1	-7,6	-8,7	7,1	4,5	-2,6
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* Inkl interna poster

Det kommunala uppdraget visar ett överskott på 7,6 mnkr för perioden januari–augusti, före avsättning av medel till resultatutjämningsfonden. Behållningen i fonden efter justeringen är 27,7 mnkr vid periodens utgång. Intäkterna överstiger budget, främst på grund av högre ersättning för leveranser av träflis till energiåtervinning samt högre pris på försäljning av kontorspapper och tidningar.

Personalkostnaderna är bättre än budget på grund av vakanser, föräldraledigheter samt sjukfrånvaro. Dessutom ger förändringen av semesterlöneskulden en positiv effekt för perioden.

Avskrivningar är 5,5 mnkr högre än budget främst på grund av att sopbilar till projektet egen regi har levererats tidigare än budgeterat.

Beräkningen av kostnader för sluttäckning och framtida driftkostnader har uppdaterats. Därför är avsättningen 3,3 mnkr högre än budget för perioden.

Prognosen för helåret visar ett underskott på 4,5 mnkr före återföring av medel från resultatutjämningsfonden. Behållningen i fonden vid årets slut beräknas därmed bli 16,1 mnkr.

Orsakerna till avvikelserna i prognosen för helåret jämfört med budget beror i stort sett på samma orsaker som ovan nämnda avvikelser för perioden januari till augusti. Det som skiljer är att övriga externa kostnader beräknas bli 5,7 mnkr högre än budget på grund av konsulttjänster, IT-drifttjänster samt inköp av sopkärl.

2.3 Affärsuppdrag

Utfallet för perioden januari till augusti för affärsuppdraget som helhet är 27 mnkr, vilket är 7,9 mnkr högre än budgeterat. Helårsprognosen är 35,8 mnkr, vilket är 7,5 mnkr högre än budgeterat. Resultatet i prognosen motsvarar en vinstmarginal på 10,2 procent.

I affärsuppdraget redovisas Biogas separat. Resterande verksamhet i affärsuppdraget benämns Marknad där bland annat försäljning av avfallslösningar till företag och arbete med avsättning av inkommande material och bränslen sker.

Tabell 9: Resultatsammanställning affärsuppdraget (mnkr)*

	Budget T2	Utfall T2	Avvikelse	Budget 2025	Prognos	Avvikelse
Marknad	7,2	27,3	20,1	10,1	34,4	24,3
Biogas	11,9	-0,3	-12,2	18,2	1,4	-16,8
Resultat	19,1	27,0	7,9	28,3	35,8	7,5

*Inkl interna poster

Tabell 10: Driftredovisning Marknad (mnkr)*

mnkr*	Budget T2	Utfall T2	Avvikelse	Budget 2025	Prognos	Avvikelse
Mottagningsintäkter	97,7	87,5	-10,2	146,3	136,1	-10,3
Försäljningsintäkter	15,1	14,5	-0,6	25,7	24,6	-1,1
Transportintäkter	20,5	21,9	1,4	30,8	32,4	1,6
Övriga intäkter	9,5	10,8	1,3	14,0	15,7	1,7
Intäkter	142,8	134,7	-8,1	216,8	208,8	-8,0
Verksamhetskostnader	-57,1	-50,7	6,4	-88,3	-76,3	12,0
Personalkostnader	-39,1	-35,7	3,4	-59,2	-56,6	2,6
Övriga externa kostnader	-21,5	-19,7	1,8	-32,1	-32,4	-0,3
Kostnader	-117,7	-106,1	11,6	-179,6	-165,3	14,3
Resultat före avskrivningar	25,1	28,6	3,5	37,2	43,5	6,3
Avskrivningar	-16,4	-12,7	3,7	-25,0	-19,9	5,1
Resultat efter avskrivningar	8,7	15,9	7,2	12,2	23,6	11,4
Finansiella poster	-1,5	11,4	12,9	-2,1	10,8	12,9
Resultat	7,2	27,3	20,1	10,1	34,4	24,3

*Inkl interna poster

Marknads utfall för perioden januari–augusti är 27,3 mnkr, vilket är 20,1 mnkr högre än budget.

Intäkterna är lägre på grund av färre återbrukskunder på återbruket än beräknat samt mindre mängder inkommande avfall från företag.

Verksamhetskostnader är lägre främst på grund av lägre drivmedelspriser, mindre reparationer och underhåll av fordon samt uteblivna kostnader för sanering av Norsa energiåtervinning.

Personalkostnaderna är bättre än budget på grund av vakanser, föräldraledigheter samt sjukfrånvaro. Dessutom ger förändringen av semesterlöneskulden en positiv effekt för perioden.

Avskrivningar är lägre, vilket beror på en ny bedömning av den aktiva deponins livslängd där den förväntas vara i drift längre än tidigare bedömningar.

Finansiella intäkter är 12,9 mnkr bättre än budget, varav 12 mnkr beror på försäljningen av Norsa energiåtervinning.

Prognosen för helåret visar ett resultat på 34,4 mnkr, vilket är 24,3 mnkr högre än budget. Orsakerna till avvikelserna är desamma som för perioden januari–augusti.

Tabell 11: Driftredovisning Biogas (mnkr)*

mnkr*	Budget T2	Utfall T2	Avvikelse	Budget 2025	Prognos	Avvikelse
Mottagningsintäkter	10,0	9,6	-0,4	15,1	14,5	-0,7
Försäljningsintäkter	101,5	78,3	-23,2	152,1	118,8	-33,3
Investerings- och biogasstöd	6,4	6,8	0,4	9,7	10,0	0,3
Intäkter	117,9	94,7	-23,2	176,9	143,3	-33,7
Verksamhetskostnader	-75,4	-60,8	14,6	-112,9	-90,9	22,0
Personalkostnader	-8,5	-9,5	-1,0	-12,7	-14,3	-1,6
Övriga externa kostnader	-2,8	-5,8	-3,0	-4,2	-8,2	-4,0
Kostnader	-86,7	-76,1	10,6	-129,8	-113,4	16,4
Resultat före avskrivningar	31,2	18,6	-12,6	47,1	29,9	-17,3
Avskrivningar	-16,9	-16,6	0,3	-25,4	-25,0	0,4
Resultat efter avskrivningar	14,3	2,0	-12,3	21,7	4,8	-16,9
Finansiella poster	-2,4	-2,3	0,1	-3,5	-3,4	0,1
Resultat	11,9	-0,3	-12,2	18,2	1,4	-16,8

*Inkl interna poster

Biogasverksamheten redovisar ett resultat på -0,3 mnkr för perioden januari–augusti, vilket är 12,2 mnkr lägre än budget. Den negativa avvikelsen på intäkterna förklaras i huvudsak av lägre försäljningsintäkter, som totalt uppgår till 23,2 mnkr under budget. Denna skillnad består av två delar: dels en prissänkning på grund av att koldioxidskatten har slopats (-15,4 mnkr), dels ett tapp i försäljningsvolym kombinerat med ett något lägre pris på biogas till bussar jämfört med budget (-7,8 mnkr). Minskningen av försäljningsvolymen är ca 15 procent på den publika försäljningen, vilket beror på att det knappt finns några personbilar som går på biogas att köpa längre. Hittills i år har endast 5 personbilar som drivs på biogas registrerats i hela landet, jämfört med 2024 då det registrerades 1099 personbilar som drivs på biogas. Försäljningsvolymen till Svealandstrafiken är ca 4 procent lägre än budgeterat.

Verksamhetskostnaderna är 14,6 mnkr lägre än budget, vilket till största delen hänförs till att koldioxidskatten har tagits bort (15,4 mnkr). Samtidigt har kostnaderna för övriga externa tjänster ökat i förhållande till budget, främst till följd av inhyrd personal på grund av vakanser (-2,3 mnkr).

Prognosen för helåret visar ett resultat på 1,4 mnkr, vilket är 16,8 mnkr lägre än budget. På intäktssidan bedöms prissänkningen till följd av den slopade koldioxidskatten leda till ett intäktsbortfall på 23,1 mnkr för helåret. Försäljningsvolymen förväntas fortsatt vara kvar på den lägre

nivån under resterande del av året. Dessutom justeras priset till bussar nedåt jämfört med budget på grund av indexjusteringar under året. Därmed förväntas den totala intäktsavvikelsen bli cirka 10,2 mnkr på grund av tappad försäljningsvolym och lägre pris.

Verksamhetskostnaderna beräknas bli 22 mnkr lägre än budget, huvudsakligen på grund av den borttagna koldioxidskatten. Övriga externa kostnader beräknas bli 4 mnkr högre än budget på grund av inhyrd personal.

2.4 Investeringar

FÄRDIGSTÄLLDA INVESTERINGAR

Till och med augusti har investeringar för 88,2 mnkr färdigställts, vilket är 1,3 mnkr lägre än budgeterat. Den största delen avser inköpta fordon till uppdraget att köra mat- och restavfall i egen regi i alla 12 medlemskommuner. Totalkostnaden för färdigställda projekt uppgår till 109,5 mnkr, vilket är 3,0 mnkr över beslutad kalkyl. Även affärsmässiga och övriga investeringar har avslutats i nivå med sin totala projektbudget. Det innebär att projekt som avslutats under perioden i stort sett har hållit sina ekonomiska ramar.

PÅGÅENDE INVESTERINGAR

De pågående investeringarna väntas under året uppgå till 111,3 mnkr, vilket är 56,3 mnkr lägre än budgeten för 2025. Det beror främst på att flera större projekt senarelagts. Samtidigt visar den totala prognosen att dessa projekt beräknas uppgå till 315,2 mnkr, vilket är 14,3 mnkr över den sammanlagda beslutade kalkylen. Prognosen avser hela projektens löptid, som i flera fall sträcker sig över flera år.

Bland de större pågående projekten märks återbruket i Hallstahammar, där endast små kostnader upparbetats hittills i år och under resten av året väntas 8,7 mnkr användas till köp av mark och projektering. Projektet Närsorterat är även det i uppstartsfasen med ett mindre utfall för perioden och en total prognos för hela projektet på 85,5 mnkr, jämfört med beslutad projektkalkyl 84,3 mnkr.

Tabell 12: Investeringsredovisning (mnkr)

	Totalutgift			Årets investeringar		
	Beslutad projektkalkyl	Utfall från projektstart	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
Färdigställda investeringar						
Större projekt						
<i>Egen regi fordon</i>	65,2	65,3	-0,1	65	62	3
Övriga investeringar						
<i>Reinvesteringar</i>	33,6	37,1	-3,5	19,3	19,2	0
<i>Affärsmässiga</i>	0,1	0,1	0,0	-	2,1	-2
<i>Effektiviseringar och kapacitetsökningar</i>	1,2	0,8	0,4			0
<i>Säkerhet och arbetsmiljö</i>	0,6	0,6	0,0	-	0,1	0
<i>Lagkrav och myndighetsbeslut</i>			0,0			0
<i>Övriga</i>	5,8	5,6	0,2	5,00	5,0	0
Summa färdigställda investeringar	106,5	109,5	-3,0	89,5	88,2	1,3
Pågående investeringar	Beslutad projektkalkyl	Prognos projektkalkyl	Avvikelse	Budget*	Prognos*	Avvikelse
Större projekt						
<i>Återbruk Hallstahammar</i>	44,7	44,7	0,0	18,0	8,7	9,3
<i>Närsorterat (kärl samt ytor och lokaler)</i>	84,3	85,5	-1,2	42,0	35,7	6,4
<i>Egen regi ytor och lokaler</i>	12,9	12,9	0,0	8,1	13,3	-5,2
<i>Sluttäckning deponier</i>	5,7	5,7	0,0	5,7	0,9	4,8
Övriga investeringar						
<i>Reinvesteringar</i>	20,3	27,0	-6,7	29,0	25,3	3,7
<i>Affärsmässiga</i>	53,0	54,9	-1,9	27,0	3,1	23,9
<i>Effektiviseringar och kapacitetsökningar</i>	10,6	15,0	-4,4	9,7	5,9	3,8
<i>Säkerhet och arbetsmiljö</i>	2,8	6,1	-3,3	8,1	4,9	3,2
<i>Lagkrav och myndighetsbeslut</i>	56,9	52,6	4,3	11,3	9,4	1,9
<i>Övriga</i>	9,7	10,8	-1,1	8,7	4,2	4,5
Summa pågående investeringar	300,9	315,2	-14,3	167,6	111,3	56,3
Totalsumma investeringar	407,4	424,7	-17,3	257,1	199,5	57,6

*Inklusive planerade investeringar som ej påbörjats ännu

3 Resultaträkning

	Not	Utfall jan– aug 2025	Utfall jan– aug 2024	Budget helår 2025	Prognos helår 2025
Verksamhetens intäkter	2	562 318	586 328	947 633	900 161
Verksamhetens kostnader	3	-479 737	-508 438	-809 901	-773 337
Avskrivningar	4	-62 570	-71 502	-99 363	-94 620
Nedskrivning Norsa Energiåtervinning			-13 738	0	0
Verksamhetens nettokostnader		20 011	-7 350	38 369	32 204
Finansiella intäkter	5	1 145	204	300	1 246
Finansiella kostnader	6	-6 257	-5 576	-10 418	-9 790
Extraordinära poster	7	12 144	6 996	0	12 144
Årets resultat		27 043	-5 726	28 251	35 804

5 Balansräkning

Not 2025-08-31 2024-12-31

Tkr

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar	7		
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>		3 677	4 407
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		310 667	308 113
Maskiner och inventarier		365 866	311 889
Övriga materiella anläggningstillgångar		47 579	45 979
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>	8		
Övriga finansiella anläggningstillgångar		678	678
Summa anläggningstillgångar		728 467	671 065
<i>Omsättningstillgångar</i>			
<i>Förråd och lager</i>		8 663	17 060
<i>Fordringar</i>	9	155 988	220 039
<i>Kassa och bank</i>		130 777	125 521
Summa omsättningstillgångar		295 428	362 620
SUMMA TILLGÅNGAR		1 023 895	1 033 685

Balansräkning

Not 2025-08-31 2024-12-31

tkr

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

Eget kapital

10

Eget kapital vid årets början

92 711 95 535

Årets resultat

27 042 -824

Eget kapital vid årets slut

119 754 92 711

Avsättningar

Avsatt för pensioner och liknande förpliktelser

11 60 177 59 542

Andra avsättningar

12 239 000 261 313

Skulder

Långfristiga skulder

13 404 643 364 261

Kortfristiga skulder

14 200 320 255 857

SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

1 023 895 1 033 685

6 Kassaflödesanalys

Not 2025-01-01 2024-01-01
-2025-08-31 -2024-12-31

tkr

Den löpande verksamheten

Rörelseresultat före finansiella poster		27 043	-824
Justeringar som inte ingår i kassaflödet	16	40 892	137 617
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		67 996	136 793

Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet

Förändring av varulager		8 397	-3 042
Förändring av kortfristiga fordringar		65 043	-56 916
Förändring av kortfristiga skulder		-55 537	1 530
Kassaflöde från den löpande verksamheten		84 900	78 365

Investeringsverksamheten

Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		0	-508
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-120 025	-98 272
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	2 077
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		0	-10 592
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	67 273
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-120 025	-34 622

Finansieringsverksamheten

Upptagna lån/amorteringar		40 381	- 32 729
---------------------------	--	--------	----------

Kassaflöde från finansieringsverksamheten		40 381	- 32 729
--	--	---------------	-----------------

Årets kassaflöde		5 256	11 014
-------------------------	--	--------------	---------------

Likvida medel vid periodens början		125 521	114 507
Likvida medel vid periodens slut		130 777	125 521

7 Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Lagstiftning

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Resultaträkning

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Försäljning redovisas efter avdrag för moms och rabatter. Förbundet följer RKR R2 vid redovisning av investeringsbidrag. Denna princip innebär att bidraget bokförs som en långfristig skuld i balansräkningen för att sedan intäktsföras i samma takt som avskrivningen för den tillgång stödet avser. Skatt för avfall som läggs på den aktiva deponin belastar resultatet månatligen. Periodisering av intäkter och kostnader hänförliga till perioden har gjorts enligt god redovisningssed. Tid som aktiveras i investeringsprojekt bokförs som en intäkt.

Köp av tjänster internt består huvudsakligen av transporttjänster samt behandling av avfall och prissätts enligt marknadspris.

Det uppdrag att ta hand om avfall som kommunalförbundet har enligt 15 kap miljöbalken (kommunala uppdraget) särredovisas från affärsuppdraget. I affärsuppdraget ingår tjänster som kommunalförbundet utför åt medlemskommunerna samt den affärsverksamhet som bedrivs på den konkurrensutsatta marknaden. Intäkter och kostnader som direkt kan härledas till det kommunala uppdraget respektive affärsuppdraget tilldelas direkt till respektive uppdrag. Intäkter och kostnader som inte direkt kan härledas till respektive uppdrag fördelas med hjälp av fördelningsnycklar baserade på i första hand andel mängd hushållsavfall/verksamhetsavfall eller uppskattad tidsåtgång för respektive uppdrag.

Balansräkning

Överordnad princip för värdering av tillgångar och skulder är försiktighetsprincipen, som innebär att tillgångar inte övervärderas och skulder inte undervärderas. Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Periodiseringar av inkomst och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet.

Immateriella anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärdet av den tekniskt färdigställda och användbara funktionen enligt RKR R3. Materiella anläggningstillgångar aktiveras till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar som beräknas utifrån förväntad nyttjandeperiod. Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för ett prisbasbelopp. Inga räntor aktiveras.

Omsättningstillgångar värderas till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet. Fordringar har efter en åldersmässig prövning upptagits till det belopp de förväntas inflyta.

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av

mark och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Avskrivningen påbörjas senast tertialet efter driftstart eller efter slutbesiktning. Förbundet efterlever komponentavskrivning enligt RKR R4 för tillgångar med olika nyttjandeperiod. Förbundet använder i speciella fall annan avskrivningsmetod när den bättre återspeglar tillgångens förbrukning. Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt. Normalt omprövas dock inte tillgångars nyttjandeperiod om avskrivningstiden är 10 år eller lägre och det bokförda restvärdet understiger 500 tkr. Tid som läggs på investeringsprojekt aktiveras om det är i större omfattning. För aktiva deponier används en produktionsberoende avskrivningsmetod, dvs avskrivning görs i den takt som deponin tas i anspråk.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Immateriella tillgångar	3–8 år
Mark	-
Markanläggningar	3–40 år
Byggnader	15–30 år
Tekniska anläggningar	5–15 år
Maskiner, fordon och inventarier	3–15 år

De leasingavtal som avser fordon klassas som finansiell leasing. Avtal med en löptid på mer än 36 månader hanteras enligt rekommendation i RKR R5.

Pensionsförpliktelser för förbundets anställda redovisas som en pensionsavsättning och avviker från RKR R10 där pensioner intjänade före 1998 skall redovisas som ansvarsförbindelse. Ingen av de förtroendevalda har uppdrag på en betydande del av en heltid och har därmed inte rätt till pension enligt ”Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda”. Förbundet har valt, i likhet med tidigare år, att redovisa samtliga pensionsåtaganden under avsättningar i balansräkningen och inte under ansvars-förbindelser.

Samtliga belopp redovisar i Tkr. Avrundningsdifferenser från bokslutsprogrammet kan göra att summeringar avviker med 1 från balans och resultaträkning.

	Utfall jan–aug 2025	Utfall jan–aug 2024	Budget helår 2025	Prognos helår 2025
Not 2 Verksamhetens intäkter				
Taxor och avgifter	337 026	321 756	505 930	505 093
Upplösning av ackumulerat överuttag sluttäckning	-9 626	6 979	-6 200	-15 750
<i>Försäljningsintäkter:</i>				
– fordonsgas	74 690	92 148	145 177	112 097
– fjärrvärme	1 860	9 557	2 400	2 660
– återvinningsmaterial och bränslen	40 557	44 975	60 101	63 247
<i>Behandlingsintäkter:</i>				
– schakt- och deponimassor	30 514	24 696	50 528	48 906
– bränsle	15 978	15 599	26 760	23 972
– övriga	44 899	43 408	74 920	69 160
Transportintäkter	16 142	12 911	22 132	24 033
Hyror och arrenden	4 665	4 496	7 065	7 073
Försäljning av tjänster	2 859	2 723	4 382	4 339
Realisationsvinst	2 145	1 462	1 500	2 645
Övriga intäkter	2 830	2 788	4 032	4 151
Bidrag från staten	5 347	4 392	7 115	7 719
Justering gemensam resultatutjämningsfond	-7 566	-1 563	7 111	4 514
Summa intäkter	562 320	586 327	912 953	863 859

	Utfall jan–aug 2025	Utfall jan–aug 2024	Budget helår 2025	Prognos helår 2025
Not 3 Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	-133 559	-127 368	-221 295	-212 872
Pensionskostnader	-8 062	-18 500	-15 144	-12 689
Transporttjänster	-94 494	-98 790	-132 852	-137 865
El, värme och vatten	-7 195	-9 906	-14 518	-12 957
Drivmedel	-5 397	-6 629	-15 130	-10 570
Inköp av gas	-28 164	-27 115	-45 058	-40 638
Extern avfallsbehandling	-49 811	-46 294	-73 270	-71 158
Övriga verksamhetskostnader	-78 175	-91 137	-148 064	-118 420
Övriga tjänster	-35 829	-43 078	-46 774	-55 482
Övriga externa kostnader	-39 050	-39 622	-63 116	-64 384
Summa kostnader	-479 736	-508 439	-775 221	-737 035

	Utfall jan–aug 2025	Utfall jan–aug 2024	Budget helår 2025	Prognos helår 2025
Not 4 Avskrivningar				
Avskrivning byggnader och anläggningar	-14 898	-30 194	-30 321	-21 345
Avskrivning maskiner och inventarier	-46 942	-54 358	-68 010	-72 201
Avskrivning på immateriella anläggningar	-730	-688	-1 032	-1 074
Summa avskrivningar	-62 570	-85 240	-99 363	-94 620

	Utfall jan–aug 2025	Utfall jan–aug 2024	Budget helår 2025	Prognos helår 2025
Not 5 Finansiella intäkter				
Ränteintäkter	1 145	204	300	1 246
Summa finansiella intäkter	1 145	204	300	1 246

	Utfall jan–aug 2025	Utfall jan–aug 2024	Budget helår 2025	Prognos helår 2025
Not 6 Finansiella kostnader				
Räntekostnader	-3 691	-2 880	-6 000	-5 751
Bankgarantier, ränteavgift på revers	-2 576	-2 505	-4 388	-3 916
Övriga finansiella kostnader	10	-191	-30	-123
Summa finansiella kostnader	-6 257	-5 576	-10 418	-9 790

	Utfall jan–aug 2025	Utfall jan–aug 2024	Budget helår 2025	Prognos helår 2025
Not 7 Extraordinära poster				
Extraordinär intäkt från likvidation Vafabmiljö AB	144	6 996	0	144
Extraordinär intäkt försäljning Norsa	12 000	0	0	12 000
Summa extraordinära poster	12 144	6 996	0	12 144

Not 8 Anläggningstillgångar

	Immateriella anläggningar	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Maskiner och inventarier	Övriga materiella anläggningar	Finansiella anläggningar	Totalt
Ingående anskaffningsvärden	6 181	553 762	786 023	45 979	678	1 392 623
Årets förändring						
- Årets aktiverade utgifter	0	17 453	100 972	1 600	0	120 025
- Försäljningar och utrangeringar	0	-1 552	-60 545	0	0	-62 097
- Omklassificeringar	0	0	0	0	0	0
Utgående ack. anskaffningsvärden	6 181	569 663	826 451	47 579	678	1 450 551
 Ingående avskrivningar	-1 774	-245 649	-474 134	0	0	-721 557
- Försäljningar och utrangeringar		1 552	60 492			62 043
- Omklassificeringar						0
- Årets avskrivningar, inkl nedskrivning Norsa	-730	-14 898	-46 942	0	0	-62 570
Utgående ack. avskrivningar	-2 504	-258 995	-460 585	0	0	-722 084
Utgående restvärde enligt plan	3 677	310 667	365 866	47 579	678	728 467
 Total summa anläggningstillgångar						728 467

Not 9 Finansiella anläggningstillgångar

	2025-08-31	2024-12-31
Utsläppsrätter Norsa Energiåtervinning	678	678
	678	57 358

Not 10 Fordringar

	2025-08-31	2024-12-31
Kundfordringar	62 040	71 777
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	85 722	78 544
Övriga kortfristiga fordringar	8 223	69 717
	155 985	220 038

Not 11 Eget kapital

	2025-08-31	2024-12-31
Övrigt eget kapital	92 711	93 535
Årets resultat	27 043	-824
	119 754	92 711

Not 12 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2025-08-31	2024-12-31
Ingående pensionsavsättning	59 542	48 518
Årets avsättning	635	11 024
<i>Utgående pensionsavsättning</i>	<i>60 177</i>	<i>59 542</i>
Pensionsförpliktelse		
Total pensionsförpliktelse	60 177	59 542
Avsättning	53 469	52 234
Ansvarsförbindelse	7 026	7 308

Not 13 Andra avsättningar

	2025-08-31	2024-12-31
Avsatt för återställande av inaktiva deponier*	182 248	183 688
Avsatt för återställande av aktiv deponi**	32 372	32 502
Över/underutnyttjande av sluttäckningskostnader	19 018	9 391
Avsättning för Co2-skatt	5 361	35 732
	239 000	261 313

* Under 2017 och 2023 har förbundet gjort tilläggsavsättningar med 110 mnkr respektive 107 mnkr för de inaktiva deponierna för att i enlighet med RKR R9 trygga säkerhet om att avsatta medel finns för sluttäckning, drift och skötsel i 30 år efter färdig sluttäckning. Återställningsplanen för de aktiva deponierna är nuvärdesberäknad och uppdateras årligen, då uppskattas hur många år som återstår till respektive deponi är praktiskt full. Avsättningen kommer att reduceras i takt med att återställande och efterbehandling utförs.

**Avsättningen för återställande av aktiva deponier görs med varje år utifrån en beräknad kostnad per ton avfall som läggs på deponin. Beräkningarna uppdaterades 2021 och baserar sig på den tidigare utredningen som gjordes avseende metod för att återställa deponierna.

Not 14 Långfristiga skulder

2025-08-31 2024-12-31

Räntebärande skulder:

Koncernkonto Swedbank	311 717	268 834
Skuld till medlemskommuner	64 200	64 200
Finansiell leasing (bilar) ¹	1 638	1 882

Icke räntebärande skulder:

Övriga långfristiga skulder	27 087	29 346
	404 642	364 262

	2021	2022	2023	2024	2025
Genomsnittlig låneränta%	1,4	1,4	1,8	1,2	1,7

Koncernkontot i Swedbank avser checkräkningskrediten med Västerås Stad som motpart och kreditgivare. Skuld till medlemskommuner avser köp av aktier i VafabMiljö AB.

* Förutbetalda investeringsbidrag	2025-08-31	2024
Skuld Naturvårdsverket	0	0
Förutbetalda investeringsbidrag, ingående värde**	41 594	41 385
Nya investeringsbidrag under året	0	0
Resultatförda investeringsbidrag	0	0
Akkumulerad upplösning av investeringsbidrag	-14 507	-12 248
Summa förutbetalda investeringsuppdrag	27 087	29 137

**Saldot är en del av Övriga långfristiga skulder

Finansiell leasing (bilar) ¹	2025-08-31	2024-12-31
Ingående leasingskuld	1882	2228
Årets upptagna leasing	0	0
Årets amortering	-244	-346
Utgående leasingskuld	1638	1882
Förfaller inom ett år	363	0
Förfaller senare än ett år, men inom fem år	1275	1882
Förfaller senare än fem år	0	0

Not 15 Kortfristiga skulder

	2025-08-31	2024-12-31
Leverantörsskulder	42 009	169 273
Moms och punktskatter	-3 628	-4 126
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	8 156	7 156
Pensionskostnader och löneskatt	20 983	21 131
Semesterlöneskuld	8 416	12 438
Upplupen resultatutjämningsfond abonnentintäkter	28 143	20 576
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	96 237	29 410
	200 316	255 858

Not 16 Cykliska effekter

Utfallet för delårsperioden påverkas av säsongsvariationer och cykliska effekter som är typiska för Vafabmiljö kommunalförbunds verksamhet. Detta medför att vissa intäkter och kostnader inte fördelas jämnt över året, vilket kan innebära att delårsutfallet avviker från helårsprognosen.

Exempel på sådana effekter under året är:

- **Personalrelaterade kostnader:** Intjänande av semester samt kostnader för uttag av semester under sommarmånaderna, inklusive upplupna semesterlöner och sociala avgifter.
- **Driftskostnader kopplade till säsong:** Förhöjda uppvärmningskostnader under vintermånaderna samt kostnader för snöröjning vid anläggningarna.
- **Insamling av mat- och restavfall:** Under perioden maj till september sker även insamling av mat- och restavfall vid sommarboenden. Därmed ökar taxeintäkterna under denna period samtidigt som insamlingskostnaderna ökar.
- **Försäljningsvolym:** Försäljning av biogas minskar under sommaren och därmed minskar intäkten. Försäljning av flis till förbränning upphör nästan helt under sommaren vilket innebär att förbundets lagervolymer ökar under denna period.

Dessa faktorer innebär sammantaget att delårsutfallet inte fullt ut speglar det förväntade helårsresultatet.

Not 17 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

	2025-08-31	2024-12-31
Avskrivningar	62 570	122 668
Räntor och liknande poster	0	-7 578
Gjorda avsättningar	-30 500	40 581
Ianspråktaga avsättningar	8 822	-21 633
Övriga justeringsposter	0	2 997
	40 892	137 035

Not 18 Jämförelsestörande poster

Under delårsperioden har en avyttring av Norsa förbränningsanläggning i Köping genomförts. Då nedskrivning av anläggningen gjordes under föregående räkenskapsår till ett bokfört värde om 13 753 tkr, redovisas försäljningsbeloppet som en intäkt om 12 000 tkr på konto 8710, extraordinära intäkter. Beslut om försäljningen fattades av direktionen 2025-06-04.

Not 19 Förändringar i redovisningsprinciper

I enlighet med RKR R17 lämnas upplysning om eventuella förändringar i tillämpade redovisningsprinciper. Under delårsperioden har inga förändringar skett jämfört med den senaste årsredovisningen. Redovisningsprinciperna är oförändrade och konsekvent tillämpade.

Not 20 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

Kommunalförbundet	2025-08-31	2024-12-31
Ställda säkerheter	6 950	6 950
	6 950	6 950
Inga eventalförpliktelser		

Till
Direktionen Vafabmiljö
kommunalförbund

Delårsrapport 2 2025 Vafabmiljö kommunalförbund

Ärendebeskrivning

Delårsrapporten innehåller utfall för perioden januari till och med augusti samt helårsprognos för 2025. I delårsrapporten redogörs för händelser av väsentlig betydelse, utfall och måluppfyllelse samt drift- och investeringsredovisning.

Perioden januari till och med augusti

Utfallet för perioden är 27 miljoner kronor, vilket är 7,8 miljoner kronor bättre än budget. Intäkterna är 24,9 miljoner kronor lägre än budget, vilket i huvudsak beror på minskade intäkter för försäljning av biogas på grund av minskade försäljningsvolymerna samt nedjustering av priset på grund av att koldioxidskatten tagits bort. Det beror också på mindre mängder avfall till behandling samt lägre intäkter från företag på återbruken.

Utfallet för verksamhetskostnader är lägre än budgeterat vilket till största delen beror på lägre kostnader för drivmedel samt den borttagna koldioxidskatten.

Personalkostnader är också lägre än budgeterat främst på grund av vakanser, föräldraledigheter och sjukfrånvaro.

Övriga externa kostnader är något högre än budget på grund av inhyrd personal kopplat till vakanser samt större inköp av sopkärl än beräknat under perioden.

Finansiella intäkter är 13,1 miljoner kronor bättre än budget, varav 12 miljoner kronor beror på försäljningen av Norsa energiåtervinning.

Eftersom det kommunala uppdraget redovisar ett överskott har 7,6 miljoner kronor avsatts till resultatutjämningsfonden för perioden.

Prognos för helåret

Prognosen för helåret är 35,8 miljoner kronor, vilket är 7,5 miljoner kronor bättre än budget. Intäkterna beräknas bli 36,9 miljoner kronor lägre än budget, vilket i huvudsak beror på minskade intäkter för försäljning av biogas på grund av minskade försäljningsvolymerna samt nedjustering av priset på grund av att koldioxidskatten tagits bort. Det beror också på lägre intäkter från företag på återbruken samt minskade mängder inkommande avfall från företag.

Prognosen för verksamhetskostnader är 37,3 miljoner kronor lägre än budget, vilket till största delen beror på den borttagna koldioxidskatten, lägre kostnader för drivmedel samt reparationer och underhåll av både fordon och anläggningar.

Datum

2025-09-18

Personalkostnader beräknas bli 10,8 miljoner kronor lägre än budget på grund av vakanser, föräldraledigheter och sjukfrånvaro.

Övriga externa kostnader beräknas bli 10 miljoner kronor högre än budgeterat, vilket främst beror på ökade kostnader för inhyrd personal, ökade kostnader för it-drifttjänster i samband med byte av it-driftleverantör samt inköp av sopkärl.

Beräkningen av kostnader för sluttäckning och framtida driftkostnader för gamla deponier har uppdaterats. Därför ökas den årliga avsättningen med 4,8 miljoner kronor.

Prognosen för finansiella intäkter är 13,1 miljoner kronor bättre än budgeterat, varav 12 miljoner kronor beror på ovan nämnda försäljning av Norsa energiåtervinning.

Eftersom det kommunala uppdraget beräknas göra ett underskott på helåret återförs 4,5 miljoner kronor från resultatutjämningsfonden.

Förslag till beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar
att godkänna delårsrapport 2 för 2025.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-09-18
Delårsrapport Vafabmiljö - Januari till augusti 2025

Kopia till

Medlemskommunerna

KS § 29 Delårsrapport 2025, Gemensam hjälpmedelsnämnd**INLEDNING**

Protokollsutdrag och handlingar från Gemensam hjälpmedelsnämnd, 26 september 2025, § 37, Delårsrapport 2 2025, är utsända till länets kommuner för godkännande i respektive fullmäktige.

Ekonomiska konsekvenser

Ej relevant i detta ärende.

Beslutsunderlag

KS 2025.5065 – Protokollsutdrag GHN § 37, Delårsrapport 2 2025 Gemensam hjälpmedelsnämnd

Ledningsutskottets beslut § 16, 2026-01-28

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,
bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att godkänna delårsrapport 2025 för Gemensam hjälpmedelsnämnd.

Beslutsgång

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag mot avslag och finner ledningsutskottets förslag bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att godkänna delårsrapport 2025 för Gemensam hjälpmedelsnämnd.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Dnr 2025/1232

KSLU § 16 Delårsrapport 2025, Gemensam hjälpmedelsnämnd**INLEDNING**

Protokollsutdrag och handlingar från Gemensam hjälpmedelsnämnd, 26 september 2025, §37, Delårsrapport 2 2025, är utsända till länets kommuner för godkännande i respektive fullmäktige.

Beslutsunderlag

KS 2025.5065 – Protokollsutdrag GHN § 37, Delårsrapport 2 2025 Gemensam hjälpmedelsnämnd

Yrkanden

Ordförande Anders Wigelsbo (C) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att
kommunfullmäktige beslutar,
att godkänna delårsrapport 2025 för Gemensam hjälpmedelsnämnd.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige
beslutar,
att godkänna delårsrapport 2025 för Gemensam hjälpmedelsnämnd.

Tomas Bergling (M) återkommer till kommunstyrelsen med förslag.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Gemensam hjälpmedelsnämnd

Plats och tid	Sammanträdesrum Gripen, Hjälpmedelscentrum, Signalistgatan 2, Vä kl. 09:00-12:00	
Beslutande ledamöter	Richard Fallqvist (L) (Ordförande) (Region Västmanland), Björn Svartsgård (M) (Region Västmanland), Kent R Petterson (SD) (Region Västmanland), Ulrika Spårebo (S) (Region Västmanland), Ellinor Westlund (C) (Region Västmanland), Martina Fransson (S) (Arboga) ersätter Rahaf Ramdo (KD), Niclas Bergström (S) (Fagersta, digitalt deltagande), Rolf Korsbäck (S) (Hallstahammar), Marita Pettersson (S) (Kungsör) ersätter Linda Söder Jonsson (S), Anna Eriksson (S) (Köping), Karl Karlsson (S) (Norberg), Camilla Runerås (S) (Sala), Roger Ingvarsson (S) (Skinskatteberg), Anders Rydell (S) (Surahammar) ersätter Inge Larsson (C), Solveig Nilsson (S) (Vice ordförande) (Västerås)	
Ej tjänstgörande ersättare	Carina Byhlin (KD) (Region Västmanland) Jan Erik Jansson (M) (Region Västmanland) Monica Israelsson (SD) (Region Västmanland) Nelda Morosini Oelze (S) (Region Västmanland) Fredrik Stockhaus (V) (Region Västmanland) Håkan Freijd (M) (Hallstahammar, digitalt deltagande) Niklas Jansson (S) (Köping) Per-Arne Andersson (M) (Norberg)	
Övriga närvarande	Magnus Loman (verksamhetschef) Maria Söderkvist (hjälpmedelsstrateg) Eva Wilhelmsson (mötessekreterare) Frida Westerlund (hjälpmedelskonsulent kommunikation, § 33) Joakim Axelsson (controller, § 34) Annika Nyman (controller, § 37) Joakim Davis (enhetschef teknisk service, § 32)	
Utses att justera	Ellinor Westlund	
Justeringens plats och tid	Digital justering 2025-10-10 00:00	
Protokollet omfattar	§37	
Underskrifter	Sekreterare	 Eva Wilhelmsson
	Ordförande	 Richard Fallqvist
	Justerande	

Mötesdatum

Gemensam hjälpmedelsnämnd

2025-09-26

Ellinor Westlund

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.		
Organ	Gemensam hjälpmedelsnämnd		
Sammanträdesdatum	2025-09-26		
Datum för anslags- uppsättande	2025-10-13	Datum för anslags- nedtagande	2025-11-04
Förvaringsplats för protokollet	Regionhuset Västerås		
Underskrift	 Eva Wilhelmsson		

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

§37 Delårsrapport 2 2025 - Gemensamma hjälpmedelsnämnden

HMC250002

Sammanfattning

Magnus Loman och Annika Nyman informerar om delårsrapport 2 2025. Informationen inleds med året i korthet och framtid och utmaningar. Det ackumulerade ekonomiska resultatet till och med augusti 2025 uppgår till +8,1 miljoner kronor. Prognostiserat helårsresultat för 2025 är 6,1 miljoner kronor. Överskottet beror främst på ökad uthyrning, ökad försäljning och minskade personalkostnader. Sjukfrånvaro uppgår till 5,1 % till och med augusti i år vilket är lägre jämfört med samma period förra året.

Förslag till beslut

Delårsrapport 2 2025 godkänns och överlämnas till huvudmännen.

Beslut

Delårsrapport 2 2025 godkänns och överlämnas till huvudmännen.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Mötesdatum

Gemensam hjälpmedelsnämnd

2025-09-26

Expedieras till

Magnus Loman, verksamhetschef, Hjälpmedelscentrum
Region Västmanlands samtliga kommuners myndighetsbrevlådor
Region Västmanlands myndighetsbrevlåda

Paragrafen är justerad

Delårsrapport 2025

Hjälpmöbelscentrum

Diarienummer: HMC250002

Inledning

Året i korthet

Hittills i år har såväl investeringar som beställningar av hjälpmedel varit mindre än prognostiserat. Vad det beror på är svårt att veta, men under 2024 såg vi en kraftig ökning under hösten så vi är försiktigt positiva inför hösten.

Arbetsmiljön har blivit tuffare eftersom vi med samma bemanning ska möta den ökade volymen av hjälpmedel vi sett de senaste åren. Det visar sig särskilt mycket nu på lager- och logistikenheten.

I år är också första året med full produktion för diabeteshjälpmedel och det har hittills fungerat bra.

Vi har med egen personal börjat skapa nya digitala arbetssätt via appar och automatiseringar.

Framtid och utmaningar

Det är en utmaning att möta den ökade beställningsvolymen med befintlig personal. Volymen av hjälpmedel ökar och kommer att öka ännu mer, vilket leder till ökad belastning och påverkar arbetsmiljön.

För att kunna möta den ökade efterfrågan på hjälpmedel och samtidigt säkerställa en hållbar arbetsmiljö gör vi strategiska investeringar i automatisering och digitalisering. Vi tittar även på eventuella lagerautomater och har ansökt om medel för att införskaffa dessa.

Fastighetsenheten jobbar aktivt med att få till ett köp av fastigheten eller ett nytt avtal innan nuvarande avtal går ut i oktober 2026.

Delårsrapport

Perioden i siffror

- Sjukfrånvaro, ack 5,1 %
- Förändring årsarbetare utifrån arbetad tid är -2
- Ekonomiskt resultat till och med augusti uppgår till +8,1 mnkr
- Årsprognos ekonomiskt resultat +6,1 mnkr
- Aktuell bruttokostnadsutveckling +13,7 %, varav hjälpmedel +15,6 %
- Antal beställningar -0,5 % mot 2024
- Andel arbetsorder för teknik (AU och FU) -5 % mot 2024
- Antalet rekondaktiviteter ökade med +2,7 %

Värt att notera

- Perioden har varit ansträngd med hög belastning på rekonditioneringen.
- Verksamheten har behov av att fylla på med personella resurser pga volymökning för att upprätthålla den kvalitet vi idag har, samt möta omställningen till nära vård.

Måluppfyllelse

Nöjda och trygga invånare

Status

Hjälpmedelscentrum ska fortsätta tillgängliggöra medicintekniska hjälpmedel utifrån grunduppdraget inom rörelsehinder, inkontinens, kommunikation och kognition samt medicinska behandlingshjälpmedel som stödjer den enskilda patienten och bidrar till ökad aktivitet, delaktighet och självständighet.

Pågående

Engagerade medarbetare med rätt kompetens

Status

Hjälpmedelscentrum ska bibehålla den höga kompetens om hjälpmedel som finns idag och ge förutsättningar till en fortsatt god kompetensutveckling i verksamheten

Pågående

Effektiva och ändamålsenliga tjänster av god kvalitet

Status

Parallellt med utredningen av nytt uppdrag ska Hjälpmedelscentrum se över en organisation som på bästa sätt skapar förutsättningar för en jämlik vård i hela Västmanland.
Hjälpmedelscentrum ska fortsätta underlätta och främja förskrivarens roll att följa upp hjälpmedelsanvändningen.

Pågående

Pågående

Ekonomi i balans

Status

Hjälpmedelscentrum ska utreda hur ett nytt uppdrag och ett nytt regelverk kring andra typer av hjälpmedel som underlättar i Nära vårdsmöten till exempel verksamhetshjälpmedel och välfärdsteknik kan se ut

Pågående

Nöjda och trygga invånare

Indikator	Utfall 2024	Mål 2025	Utfall 2025	Trend	Kommentar
Andel patienter som erbjudits tid för utprovning inom 15 arbetsdagar	73,8%	80%	77,8%	Negativ	Trenden är negativ eftersom vi inte hinner med i grunduppdraget pga bemanning
Andel reparationer inom 5 arbetsdagar	86,3%	88%	83,4%	Negativ	Utfallet är lägre just nu men vi har utökat med tekniker och hoppas vi är i fas för året.
Andel besvarade samtal i kundtjänst	99,2%	96%	99,4%	Positiv	Fortsatt hög tillgänglighet.
Andel leveranser planerad leveransdag	90,6%	95%	92,7%	Positiv	Vi ligger under målet men trenden är positiv. Svårigheter pga bemanningen.
Upplevd nöjdhet och delaktighet hos patient	-	>90%		Oförändrad	Nationell enkätundersökning under hösten.

Effektiva och ändamålsenliga tjänster av god kvalitet

Indikator	Utfall 2024	Mål 2025	Utfall 2025	Trend	Kommentar
Ökning av antal ärenden via 1177.se	33%	öka 10%	11%	Positiv	Ärenden via 1177.se fortsätter att öka.

Engagerade medarbetare med rätt kompetens

Indikator	Utfall 2024	Mål 2025	Utfall 2025	Trend	Kommentar
Ackumulerad sjukfrånvaro	6,2%	6%	5,1%	Positiv	
Hållbart medarbetarengagemang (HME)	-	Behålla	-		
Antal rehabiliteringsärenden	14		10	Positiv	Lägre än 2024
Antal arbetsmiljöavvikelser totalt	2		1		
Antal specifika arbetsmiljöavvikelser (stickskador, hot/våld)	3	-	-		

Ekonomi i balans

Indikator	Utfall 2024	Mål 2025	Utfall 2025	Trend	Kommentar
Ekonomiskt resultat	1,4 mnkr	0,0	8,1 mnkr	Positiv	Ack utfall augusti
Andel körda mil/individmärkt hjälpmedelsvolym	0,40	0,5	0,40		
Uthyrningsgrad, mäts via hjälpmedel hos kund	92,4%	90%	92,4%		

Aktiviteter

Nr	Aktiviteter	Tidplan	Ansvarig	Status	Kommentar
	Information till och från invånare	Q2	Kerstin M	Delvis planenligt	Information på 1177.se uppdaterad.
	Utreda hur Hjälpmedelscentrum kan möta den digitala utvecklingen, exempelvis chatt och AI-robot	Q2	Magnus L	Delvis planenligt	Den digitala utvecklingen med olika automatiseringar har påbörjats. Även dialog med CIFU kring AI.
	Samverkan med fastighetsförvaltare och -ägare inför ev ombyggnation eller köp av fastigheten	Q2	Magnus L	Planenligt	Samverkan finns med Regionfastigheten.
	Utvärdering av nationell patientenkät 2024	Q3	Helena D	Delvis planenligt	Blir klar under hösten.
	Sesam integreras i Loggkoll	Q3	Lars M	Delvis planenligt	Dialog förs kontinuerligt med leverantören Visma.
	Utreda och ta fram förslag på att begränsa uttag av tillbehör till andningshjälpmedel	Q3	Magnus L	Delvis planenligt	Ligger med i arbetet om utbud.
	Riktad aktivitet för barn	Q4	Enhetschefer	Planenligt	Aktivitet är planerad under höstlovet.
	Parallellt med utredningen av nytt uppdrag ska Hjälpmedelscentrum se över en organisation som på bästa sätt skapar förutsättningar för en jämlik vård i hela Västmanland	Q4	Magnus L	Planenligt	Arbetet är pågående och presenteras i nämnden 2026

Aktiviteter

Nr	Aktiviteter	Tidplan	Ansvarig	Status	Kommentar
	Fortsätta påvisa vikten av hjälpmedel inom Nära vårdomställningen genom information	Q4	Magnus L	Planenligt	Kontinuerliga dialoger i olika sammanhang.
	Implementera arbetssätt utifrån MDR	Q4	Enhetschefer	Delvis planenligt	Kontinuerligt arbete från Visma, ev testmiljö i slutet av året.
	Utvärdera digital basutbildning om hjälpmedel och hjälpmedelsverksamheten för icke legitimerad personal	Q4	Maria S	Planenligt	Resultat av utvärdering i slutet av året.
	Verkställa efter beslut om andra professioner än legitimerad ska förskriva vissa enklare hjälpmedel, hantering och behov av utbildning	Q4	Maria S	Planenligt	Avvaktar just nu, kommunerna har ett bra arbete och just nu är en remiss ute där man vill förändra delegeringsförordningen. Systemmässigt är vi klara.
	Utveckla och erbjuda flera e-utbildningar till förskrivare	Q4	Helena D	Planenligt	Bland annat för elrullstolar/användarstyrda drivaggregat
	Sprida kunskap kring förskrivning av inkontinenshjälpmedel till de vårdcentraler som är kopplade till vårdvalet, privata och regionens egna	Q4	Helena D	Planenligt	Inkontinenssamordnaren planerar besök på alla vårdcentraler i primärvården.
	Fortsätta att underlätta och minska administration i samband med hjälpmedelsförskrivning.	Q4	Magnus L	Planenligt	Revideringar av flera olika blanketter pågår och kommer att fortsätta kontinuerligt

Aktiviteter

Nr	Aktiviteter	Tidplan	Ansvarig	Status	Kommentar
	Utvärdera övertagandet av medicinska behandlingshjälpmedel för diabetesvård	Q4	Christina L	Planenligt	Kontinuerlig dialog med diabetessjuksköterskorna.
	Utröda hur ett nytt uppdrag och ett nytt regelverk kring andra typer av hjälpmedel som underlättar i Nära vårdsmöten, till exempel verksamhetshjälpmedel och välfärdsteknik, kan se ut	Q4	Magnus L	Planenligt	Arbetet är pågående och presenteras i nämnden 2026. Flera utbildningar har redan gjorts. Fakturaspecifikationer blir digitala i höst och e-faktura planeras införas i sin helhet 2027.
	Införande av e-faktura	Q4	Joakim A	Planenligt	
	Fortsätta underlätta och främja förskrivarens roll att följa upp hjälpmedelsanvändning	Q4	Magnus L	Planenligt	Duvarapport för fakturering är införd vilket gör det lättare för verksamheter att följa sina hjälpmedelskostnader.
	Fortsatt kompetenshöjning om forskning/evidens inom hjälpmedelsområdet	Q4	Enhetschefer	Planenligt	Kontinuerligt under året via utbildningar och nätverk
	Fortsatt utveckling i arbetet kring informationssäkerhet	Q4	Enhetschefer, Joakim A	Planenligt	Inventering av personuppgiftsförteckningar är genomförd, dataskyddsombudet avvaktar just nu med vidare arbete.
	Säkra kompetensförsörjning	Q4	Enhetschefer	Planenligt	Gemensam PDV-utbildning under hösten, påbörja utvecklande medarbetarskap
	Se över arbetssätt på Hjälpmedelscentrum. Hitta processer som kan effektiviseras	Q4	Enhetschefer	Planenligt	Flera processer arbetas med under året
	Ekonomiuppföljning med fokus på ekonomi i balans	Q4	Annika N	Planenligt	Kontinuerligt arbete under hela året
	Utröda och se över utbudet av tjänster, hjälpmedel och tillbehör	Q4	Magnus L	Planenligt	VC fick uppdrag av nämnden i maj och förslag presenteras i september.

Produktionsdata

Produktion	Delår 2 2024	Delår 2 2025	Förändring %
Antal beställningar	34 588	34 416	-0,5%
Antal retur	25 839	25 940	0,4%
Antal arbetsordrar rekonditionering	15 216	15 625	2,7%
Antal konsultremisser utprovning	767	724	-5,6%
Antal arbetsordrar Teknik (AU och FU)	10 019	9 520	-5,0%
Antal kundtjänstamtal	16 064	15 226	-5,2%
Antal hämtordrar	14 721	14 289	-2,9%

Indikator	Mål 2025	Utfall ack	Status
Ökning av antal ärenden via 1177.se	Öka 10%	+ 11,4%	
Andel patienter som erbjudits tid för utprovning inom 15 arbetsdagar	80%	77,8%	
Andel patienter som fått reparation/service slutförd inom 5 arbetsdagar	88%	83,4%	
Andel besvarade telefonsamtal hos kundtjänst	96%	99,4%	
Andel leveranser på planerad leveransdag	95%	92,7%	
Andel körda mil per uthyrd individmärkt hjälpmedelsvolym (kvot)	0,5	0,40	

Produktionsdata forts.

Volym uthyrda hjälpmedel	Delår 2 2024	Delår 2 2025	Förändring %
Volym individmärkta hjälpmedel	75 317	78 558	4,3%
Volym huvudhjälpmedel	90 682	93 566	3,2%
Varav totalt regionfinansierat (individmärkt)	64 259	66 924	4,1%
Familjeläkarenheter (Vårdval)	40 074	41 558	3,7%
Vårdval Västmanland (centralt konto)	8 979	9 320	3,8%
Habiliteringscentrum	8 825	9 573	8,5%
Övriga regionenheter	6 381	6 673	4,6%
Varav totalt kommuner (individmärkt)	10 851	11 220	3,4%
Arboga	830	870	4,8%
Fagersta	492	531	7,9%
Hallstahammar	684	735	7,5%
Kungsör	278	261	-6,1%
Köping	1 198	1 219	1,8%
Norberg	258	246	-4,7%
Sala	836	898	7,4%
Skinnskatteberg	121	158	30,6%
Surahammar	480	512	6,7%
Västerås	5 674	5 790	2,0%

Hjälpmedel utanför sortiment och regelverk

7 ärenden utanför sortiment och regelverk har beviljats, varav 1 med delad finansieringsrisk. 1 ärende har avslagits.

Antal beviljade beslut utanför sortiment och regelverk	Kostnad kr
Samtalsapparat utanför sortiment, delad finansieringsrisk	48 000
Studsmatta utanför regelverk	3 715
Studsmatta utanför regelverk	999
Arbetsstol nr 3	18 790
Överflyttningshjälpmedel Rabbit Up	27 133
Gånghjälpmedel utanför regelverk, gästol nr 3	24 595
Gånghjälpmedel utanför regelverk, gästol nr 3	1 170

Ekonomisk effekthemtagning av aktiviteter, investerings- och digitaliseringsprojekt

EKONOMISK EFFEKTHEMTAGNING AV AKTIVITETER, INVESTERINGS- OCH DIGITALISERINGSPROJEKT

Aktivitet/projekt	Tidplan	Beräknad effekt	Realiserad effekt	Kommentar
Lageroptimering	2025		34 tkr	Förändrade inköp. Löpande uppföljning sker.
Cirkulärt flöde	2025	160 tkr	107 tkr	Dyna Contur. Fortsatt sjunkande återanvändningsgrad, nu 28 %.
Avtalstrohet	2025		841 tkr	Löpande uppföljning sker

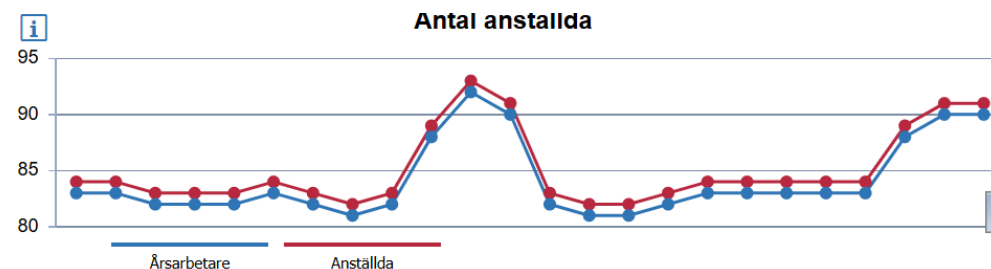
Arbetad tid och antal anställda

Arbetad tid, ack aktuell månad	2024	2025	Förändring	Förändring %
Utförd arbetstid Egen personal	77653	75115	-2538	-3,27%
Utförd arbetstid Resursenheten	0	0	0	0,00%
Utförd arbetstid Externt inhyrd personal (utifrån kostnad)	0	0	0	0,00%
Arbetad tid inkl jour/beredskap	77653	75115	-2538	-3,27%
Arbetad tid exkl jour/beredskap	77646	75115	-2531	-3,26%
Antal årsarbetare utifrån arbetad tid exkl jour/beredskap	77	75	-2	-2,17%

Orsak av förändring av antal årsarbetare

Övrig frånvaro	0
Föräldraledighet	1
Semester	-1
Övertid/mertid	0
Egen sjukdom	1
Utbildning	0
Timavlönade	-2
Bemanning enl grundschema	0
	-2

Antal anställda

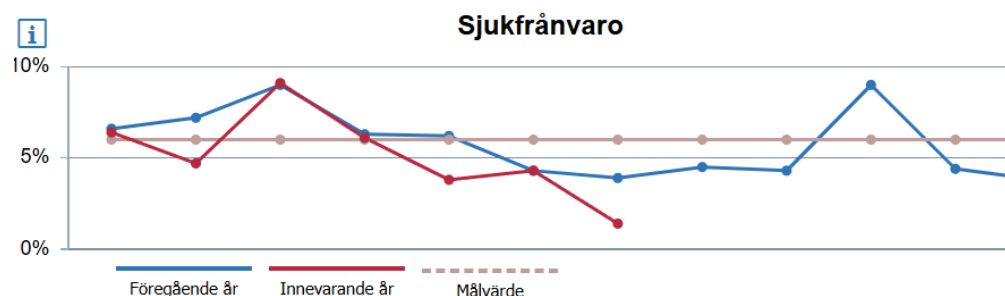
Kommentarer

- Mindre årsarbetare pga sjukdom och deltid.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro mätt i procent

	2024	2025
Total sjukfrånvaro	6,2	5,1
Varav sjukdag 1-14	2,5	2,9
Varav sjukdag 15-90	1	1,5
Varav sjukdag 91-365	0,8	0,2
Varav sjukdag 366-	1,9	0,5
Kvinnor	7,5	6,3
Män	4,7	3,7
Anställda -29 år	3,6	2,5
Anställda 30-49 år	6,7	4,6
Anställda 50 år -	6,2	5,8

Kommentarer

- Sjukfrånvaron är något lägre mot 2024 vilket är positivt. Under våren hade vi några längre sjukskrivningar som påverkade verksamheten.

Ekonomi

Prognostiserat resultat 6 141 tkr

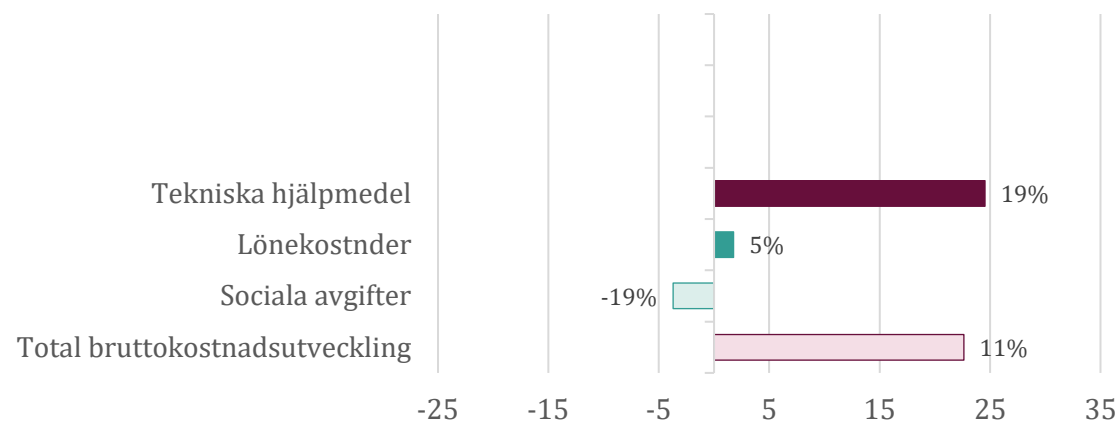
Resultaträkning (tkr)	Bokslut 2024	Budget 2025	Prognos 2025
Hyra	136 141	143 690	145 827
Återbetalning av resultat	-1 740	0	0
Försäljning	64 957	80 210	82 049
Egenavgifter	404	420	420
Servicetjänster	3 591	3 635	3 711
Inkontinenssamordning	1 198	1 198	1 198
Övriga verksamhetsintäkter	1 413	695	1 081
Summa intäkter	205 964	229 848	234 286
Personalkostnader	-55 563	-54 405	-53 458
Tekniska hjälpmedel	-83 518	-108 283	-106 283
Övriga material, varor	-220	-205	-205
Fastighetskostnader	-10 567	-10 298	-10 298
Frakt och transport	-1 834	-2 105	-1 940
Avskrivningar hjälpmedel	-37 461	-38 236	-39 292
Avskrivningar övrigt	-615	-572	-578
IT-kostnader	-5 566	-6 191	-6 193
Övriga kostnader	-7 453	-6 548	-7 038
Finansiella kostnader	-2 733	-3 005	-2 860
Summa kostnader	-205 528	-229 848	-228 145
Resultat	435	0	6 141

Värt att notera

Prognos jämfört med budget:

- Ökad uthyrning till kommuner och privata vårdgivare.
- Ökad försäljning av hjälpmedel och förbrukningsmaterial till dessa, främst till följd av en förflyttning från dyra, avancerade insulinpumpar till billigare, mindre avancerade insulinpumpar (från uthyrning till försäljning). Totalt har antalet ökat.
- Främst lägre pensionsavgift medför minskade personalkostnader.
- Omkostnaderna för hjälpmedel är lägre än budget då vi uppskattade att kostnaderna för diabetesområdet skulle öka mer än vad vi ser i utfallet.
- Ökade avskrivningskostnader för hjälpmedel beror på hög investeringstakt år 2024.

Kostnadsutveckling helårsprognos

Kommentarer

Prognos jämfört med utfall 2024:

- Lönekostnaderna har ökat 5 %. Utöver normal löneutveckling medför minskad föräldraledighet (utan vikarie) och lägre sjukfrånvaro ökade lönekostnader.
- De sociala avgifterna har minskat med 19 % till följd av att pensionsavgiften är sänkt från 25,59 % 2024 till 12,52 % i år.
- De totala hjälpmedelskostnaderna har ökat 19 % då vi nu har helårseffekt av diabetessortimentet som infördes successivt 2024, en förskjutning från hyra till köp av insulinpumpar och ökade avskrivningskostnader till följd av hög investeringstakt 2024.

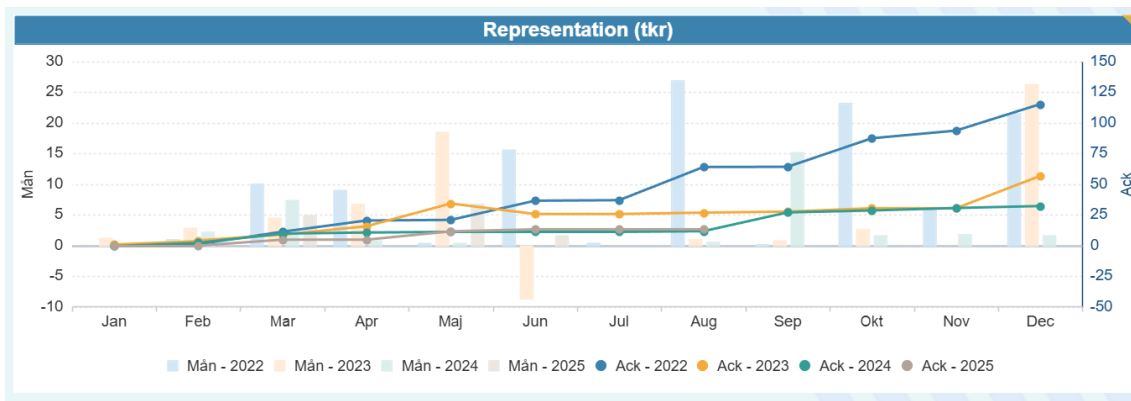
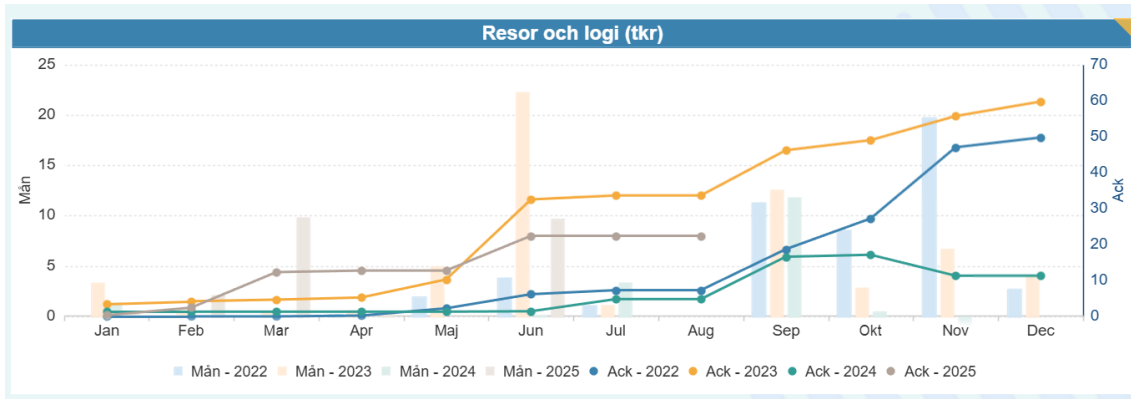
Investeringar

Investeringsprojekt <i>Belopp i tkr</i>	Budget 2025 inkl överförda medel	Tillförda medel under 2025	Utfall 2025	Prognos 2025
Förflyttning			9 325	15 987
Kommunikation			4 045	6 674
Behandling			5 803	9 576
Insulinpumpar			2 179	3 768
Medicinska behandlingshjälpmedel			1 721	3 082
Övriga tekniska hjälpmedel			4 410	7 277
Summa tekniska hjälpmedel	52 200	0	27 483	46 364
Bilar och transportmedel				
Övriga maskiner och inventarier	800	0	799	799
Summa övriga investeringar	800	0	799	799
Summa	53 000	0	28 282	47 163

Kommentarer

- Generellt lägre investeringstakt jämfört med föregående år.
- Inom förflyttning är prognosen 2 mnkr lägre. Det avser främst gånghjälpmedel och rullstolar. Nytt avtal från december 2024 ger en sänkning mellan 80 – 200 kronor per standardrollator.
- Antidecubitusmadrasser har minskat från 700 till 550 stycken inköpta ack augusti. Årsprognosen är ca 850 tkr lägre.
- Det pågår en förflyttning från dyra, avancerade insulinpumpar till billigare, mindre avancerade insulinpumpar som inte är investeringar. Totalt har antalet ökat. Årsprognosen är ca 1 mnkr lägre för investeringar jämfört med föregående år.
- 2024 hade vi en volymökning på 75 % av APAP och nu ser vi nästan en halvering jämfört med föregående år. Prognosen är drygt 1 mnkr lägre jämfört med föregående år.

Nyckeltalsuppföljning

Kommentarer

- Kostnaderna för resor, logi och representation är utifrån när vår personal är på upphandlingar eller utbildningar. Generell restriktivitet råder fortsatt.

Intern kontroll regionövergripande

Granskningsområde	Berörd reglemente, policy, regler	Metod för granskningen	Resultat av granskningen	Åtgärder
Kontroll av ny lön vid förändrad anställningsform i samma uppdrag	Avtal, riktlinjer	Kontroll av avslutade tillsvidareanställningar som har följts av timanställning under perioden 2024-06-01 -- 2025-05-31	Ingen tillsvidareanställning har följts av en timanställning under granskad period.	Ingen åtgärd.
Kontroll att bedömning av kemiska arbetsmiljö- och miljörisker sker	Lag, rutiner	Stickprovskontroll	Resultatet visar på att HMC har 81 produkter i verksamheten och 61 saknar riskbedömning	Riskbedömningar kommer göras på de produkter som saknar bedömning.
Kontroll av om inköpen görs utifrån upphandlade eller direktupphandlade avtal	Inköbspolicy	Stickprovskontroll av om inköp som gör av annan än upphandlad leverantör görs via tillåten direktupphandling och om artiklarna som köps av upphandlade leverantörer ingår i avtalet	Resultat visar på att HMC handlat utanför avtal till en summa på 80.659kr. Gällande de produkter som har handlats utanför sortiment så är de flesta tillfälliga och udda produkter.	Det finns vissa produkter som vi ska försöka få in på avtal och det kommer ses över.

Intern kontroll regionövergripande forts.

Granskningsområde	Berörd reglemente, policy, regler	Metod för granskningen	Resultat av granskningen	Åtgärder
Kontroll av om personer med passerkort/nycklar har rätt behörighet	Riktlinjer	Stickprovskontroller på passerkort/nycklar	Utfall saknas för Hjälpmedelscentrum. Stickprovskontroll har utförts på hus 90 och Ambulansen Köping. Resultat: *Ett stort antal tidigare regionanställda finns kvar i systemet. * Det saknas tydlighet gällande information, utbildning och ansvarstagande gällande operatörer kopplats till passagesystemet samt helt avsaknad av säkerhetsprövning på samtliga som idag har operatörsaccess till passagesystemet. * Det saknas rutiner gällande t.ex. byte av tjänst internt inom regionen. * Bristfällig hantering av lånekort till kritisk byggnad/verksamhet.	Med kännedom om bristfälligheter i regionens passagesystem ARX rekommenderas att säkerställa administrativ hantering, struktur och incidenthantering för att säkerställa styrning, följsamhet och hantering av avvikelser. 1. Centralisera behörighetshantering till Driftcenter med tydlig ansvarsfördelning. Separera hantering av SITHS-kort och behörighet/passage för att effektivisera och standardisera hanteringen. Upprätta en gränsdragningslista för administration i passagesystemet som tydligt definierar ansvarsfördelningen mellan olika aktörer, systemkomponenter och processer inom Region Västmanland. 2. Säkerställ arbetsgången och rutinerna vid ny eller avslutad personal samt lånekort kopplat till behörigheter i ARX.

Intern kontroll Hjälpmedelsnämnden

Granskningsområde	Berörd reglemente, policy, regler	Metod för granskningen	Resultat av granskningen	Åtgärder
Kontroll av att inköpen följer investeringsramen	Investeringsreglemente	Proaktivt arbete kontinuerligt under 2025 så att investeringsramen inte överskrids	Gällande investeringbudgeten fram till augusti månad så ligger vi bra till inom investeringsramen. Det visar på att de åtgärder vi har vidtagit under året har fungerat bra och vi har bra kontroll på	Vi har under följt investeringarna noga. Vi har lyft ut diabetesområdet för att följa det separat. Vi har även i dialoger och möten tillsammans med fackliga representanter under året, tagit fram förslag som gör positiv inverkan på framtida investeringar.

KS § 31 Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete**INLEDNING**

Sala kommun har i dagsläget inget övergripande styrdokument för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Den föreslagna policyn syftar till att tydliggöra kommunens viljeinriktning, ansvar och gemensamma arbetssätt inom området. Policyn utgör en övergripande ram för hur kommunen, i samverkan med Polisen, civilsamhället och andra aktörer, ska arbeta för att minska brott, öka tryggheten och stärka den sociala sammanhållningen i hela kommunen. Genom policyn säkerställs att arbetet bedrivs systematiskt och kunskapsbaserat.

Syftet med att införa policyn är att stärka den interna samordningen, tydliggöra ansvarsfördelningen och skapa en långsiktig och gemensam inriktning för kommunens trygghets- och brottsförebyggande arbete.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna är svåra att uppskatta då det är en övergripande policy som rör samtliga delar av den kommunala verksamheten. Det bedöms dock innefattas i den dagliga driften och till största delen vara personalkostnader.

Beslutsunderlag

KS 2026.290 – Missiv

KS 2026.291 – Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

KS 2026.349 – Koalition Salas förslag till Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.

Ledningsutskottets beslut § 5, 2026-01-28

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,

bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktiges beslutar,

att anta Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete, i enlighet med bilaga KS 2026.291.

Anders Wigelsbo (C) yrkar bifall till ledningsutskottets förslag.

Erik Hamrin (M) yrkar avslag till ledningsutskottets förslag.

Anders Wigelsbo (C) yrkar tillägg

att policyn kompletteras med skrivningar om civilsamhället enligt bilagt förslag;

Kompletteras under begreppsförklaring:

Civilsamhället

”Civilsamhället omfattar föreningslivet men också andra ideella organisationer, folkbildningen, trossamfund, nätverk och frivilliga krafter.

Ekonomiska föreningar som inte är vinstutdelande utan som drivs utifrån mål och engagemang för en viss samhällsfråga hör också till civilsamhället.”

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 31 fortsättning

Samt under punkt 7:

”Det trygghetsskapande arbetet bygger på bred, långsiktig och tillitsfull samverkan.

Att involvera civilsamhället kring olika insatser som främjar det förebyggande arbetet är ett viktigt komplement till det lagstadgade ansvaret som kommunen har.”

Erik Hamrin (M) yrkar avslag till Anders Wigelsbos (C) tilläggsyrkande.

Erik Hamrin (M) yrkar
att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar
att anta Koalitions Salas förslag till Policy för trygghetsskapande och
brottsförebyggande arbete i enlighet med bilaga KS 2026.349.

Hanna Westman (SBä), Viveca Molin (M), Tryggve Lindman (SD), Magnus Edman (SD) och Henric Eriksson (SD) yrkar bifall till Erik Hamrins (M) yrkanden.

Beslutsgång

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag mot Erik Hamrins (M) yrkande och finner ledningsutskottets förslag bifallet.

Ordföranden ställer Anders Wigelsbos (C) tilläggsyrkande mot avslag och finner tilläggsyrkandet bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete, i enlighet med
bilaga KS 2026.291, samt
att policyn kompletteras med skrivningar om civilsamhället enligt bilagt förslag;

Kompletteras under begreppsförklaring:

Civilsamhället

”Civilsamhället omfattar föreningslivet men också andra ideella organisationer, folkbildningen, trossamfund, nätverk och frivilliga krafter.

Ekonomiska föreningar som inte är vinstutdelande utan som drivs utifrån mål och engagemang för en viss samhällsfråga hör också till civilsamhället.”

Samt under punkt 7:

”Det trygghetsskapande arbetet bygger på bred, långsiktig och tillitsfull samverkan.

Att involvera civilsamhället kring olika insatser som främjar det förebyggande arbetet är ett viktigt komplement till det lagstadgade ansvaret som kommunen har.”

Reservation

Erik Hamrin (M), Viveca Molin (M), Magnus Edman (SD), Tryggve Lindman (SD), Henric Eriksson (SD) och Hanna Westman (SBä) reserverar sig till förmån för Erik Hamrins (M) yrkande och inkommer med skriftlig reservation:

Vi reserverar oss mot beslutet att anta föreliggande policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Det är bra att kommunen antar en policy på området eftersom trygghetsfrågorna är

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 31 fortsättning

viktiga och förtjänar fokus. Det är därför avgörande att policyn har faktisk styrkraft.

Styrets förslag rymmer goda ambitioner. Men den är alltför allmänt hållen. Den beskriver mål och principer, men är otydlig när det gäller ansvar, struktur och uppföljning. En policy ska inte innehålla rollbeskrivningar och allmänna samhällsambitioner.

Koalition Sala föreslog därför en tydligare ansvarskedja, en starkare koppling till kommunstyrelsens samordningsansvar och en mer strukturerat arbete med lägesbild och uppföljning. Det handlade inte om fler ord – utan om tydligare ledarskap.

Trygghetsarbetet kräver mer än ambitioner. Det behövs organisering, tydliga roller och ett systematiskt arbetssätt som håller över tid. När vi nu antar en mer allmänt hållen policy avstår fullmäktiges majoritet från att ta det steget fullt ut.

Ju svårare det är att förstå poängen med ett dokument, desto större blir risken att det bara blir liggande och samlar damm någonstans.”

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 5 Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete**INLEDNING**

Sala kommun har i dagsläget inget övergripande styrdokument för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Den föreslagna policyn syftar till att tydliggöra kommunens viljeinriktning, ansvar och gemensamma arbetssätt inom området. Policyn utgör en övergripande ram för hur kommunen, i samverkan med Polisen, civilsamhället och andra aktörer, ska arbeta för att minska brott, öka tryggheten och stärka den sociala sammanhållningen i hela kommunen. Genom policyn säkerställs att arbetet bedrivs systematiskt och kunskapsbaserat.

Syftet med att införa policyn är att stärka den interna samordningen, tydliggöra ansvarsfördelningen och skapa en långsiktig och gemensam inriktning för kommunens trygghets- och brottsförebyggande arbete.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna är svåra att uppskatta då det är en övergripande policy som rör samtliga delar av den kommunala verksamheten. Det bedöms dock innefattas i den dagliga driften och till största delen vara personalkostnader.

Beslutsunderlag

KS 2026.290 – Missiv

KS 2026.291 – Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

KS 2026.349 – Koalition Sala förslag till I Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.

Ärendet föredras av säkerhetssamordnare Alexander Johansson.

Yrkanden

Ordförande Anders Wigelsbo (C) yrkar,

att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att anta Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete, i enlighet med bilaga KS 2026.291.

Tomas Bergling (M) yrkar

att ärendet återremitteras med hänvisning till omarbetning enligt förslag i bilaga KS 2026.349.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om ärendet ska avgöras idag eller om ärendet ska återremitteras och finner att ärendet ska avgöras idag.

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 5 fortsättning

att anta Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete, i enlighet med bilaga KS 2026.291.

Hanna Westman (SBä) återkommer till kommunstyrelsen med förslag.

Reservation

Tomas Bergling (M) och Magnus Edman (SD) reserverar sig till förmån för Tomas Berglings (M) återremissyrkande och inkommer med skriftlig reservation:

” Vi vill med denna text reservera oss mot beslutet att inte återremittera detta policydokument för omarbetning i enlighet med vårt eget förslag.

Vår samlade kritik går att återfinna i vårt förslag KS 2026.349, men kan sammanfattas med följande.

Styrets förslag är blandar operativa detaljer med policyskrivningar. Det är för långt och omständligt. Därtill så missar det ett flertal viktiga frågor. Vissa formuleringar är onödigt breda och suddar ut fokus genom att blanda trygghetsarbete med allmänna "samhällsambitioner" genom trenduttryck som inkluderade och hållbart.

Det här dokumentet är helt uppenbart inte klart att antas. Vi kommer därför att återkomma till kommunstyrelsen med ett förslag som är det. Fram till dess är vi, som vanligt, öppna för diskussioner med styret om ett gemensamt förslag.”

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Kontor,
Alexander Johansson
Säkerhetssamordnare

MISSIV

Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Sala kommun har i dagsläget inget övergripande styrdokument för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Den föreslagna policyn syftar till att tydliggöra kommunens viljeinriktning, ansvar och gemensamma arbetssätt inom området. Policyn utgör en övergripande ram för hur kommunen, i samverkan med Polisen, civilsamhället och andra aktörer, ska arbeta för att minska brott, öka tryggheten och stärka den sociala sammanhållningen i hela kommunen. Genom policyn säkerställs att arbetet bedrivs systematiskt och kunskapsbaserat.

Syftet med att införa policyn är att stärka den interna samordningen, tydliggöra ansvarsfördelningen och skapa en långsiktig och gemensam inriktning för kommunens trygghets- och brottsförebyggande arbete.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna är svåra att uppskatta då det är en övergripande policy som rör samtliga delar av den kommunala verksamheten. Det bedöms dock innefattas i den dagliga driften och till största delen vara personalkostnader.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar

att anta Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande.

Bilagor:

- 1 Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete
- 2
- 3

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☒
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☒
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☒

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utesluta någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

KOMMUNFULLMÄKTIGE

METADATA OM DOKUMENTET

Dokumentnamn Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete		Dokumenttyp Policy	Omfattar Kommunen
Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Dokumentansvarig Säkerhetssamordnare	Publicering www.sala.se , intranät	
Beslutad datum	Översyn bör göras 2029-05-30	Klassificering 1.3.1	Diarienummer KS 2025/1136
Relation	Ersätter		Författningssamling

INNEHÅLL

1	BEGREPPSFÖRKLARING	1
2	SYFTE OCH TILLÄMPNING.....	2
3	MÅLBILD	3
4	GRUNDPRINCIPER	4
5	ORGANISATION OCH ANSVAR	5
6	ARBETSSÄTT	6
7	SAMVERKAN	7
8	KOMMUNIKATION OCH DELAKTIGHET.....	8

1 BEGREPPSFÖRKLARING

Brottsförebyggande arbete

Kommunens samlade och systematiska arbete för att minska risken för brott, förebygga återfall och stärka tryggheten. Arbetet omfattar både sociala och situationella åtgärder och ska bygga på kunskap, analys och långsiktighet.

Trygghetsskapande arbete

Insatser som stärker invånarnas upplevelse av trygghet i vardagen, oberoende av faktisk brottsnivå. Arbetet kompletterar det brottsförebyggande och syftar till att stärka tillit, delaktighet och social sammanhållning.

Social brottsprevention

Insatser som riktar sig mot bakomliggande orsaker till brottslighet genom att stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer, särskilt för barn och unga. Arbetet kan omfatta tidiga insatser, stöd till familjer, skolnärvaro, meningsfull fritid och åtgärder som främjar delaktighet.

Situationell brottsprevention

Åtgärder som minskar möjligheter och tillfällen att begå brott genom påverkan av den fysiska eller organisatoriska miljön. Det kan handla om miljöutformning, ökad synlighet och tillsyn samt tekniska och organisatoriska lösningar som ökar upptäcktsrisken.

EST – Effektiv Samverkan för Trygghet

En operativ samverkansstruktur mellan kommun, Polismyndigheten, bostadsbolag och andra aktörer för tidig lägesbild, samordnade åtgärder och gemensam uppföljning.

SSPF – Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid

En samverkansmodell för tidiga och samordnade insatser till barn och unga som riskerar en negativ utveckling eller brottslighet.

BOB – Barn och unga i organiserad brottslighet

En samverkansmodell för att upptäcka, skydda och stödja barn och unga som riskerar att rekryteras till eller redan befinner sig i organiserad brottslighet.

Lokal-BRÅ – Lokalt brottsförebyggande råd

Kommunens strategiska forum för samordning, analys och uppföljning av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

2 SYFTE OCH TILLÄMPNING

Syftet med denna policy är att ange Sala kommuns övergripande inriktning för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Policyn tydliggör kommunens ansvar enligt Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, och beskriver hur arbetet ska bedrivas kunskapsbaserat, långsiktigt och förebyggande för att stärka tryggheten och motverka de faktorer som skapar otrygghet, social oro och brottslighet.

Policyn utgör grunden för kommunens gemensamma lägesbilder, analyser och prioriteringar samt för de handlingsplaner och samverkansöverenskommelser som tas fram inom området. Den betonar behovet av förebyggande insatser både av social och situationell karaktär samt vikten av samverkan med Polismyndigheten, civilsamhälle, näringsliv och andra relevanta aktörer.

Genom att ange en samlad inriktning ska policyn bidra till ett tryggt, inkluderande och socialt hållbart Sala där arbetet inte enbart handlar om att motverka brottslighet utan även om att stärka delaktighet, tillit och goda livsvillkor.

3 MÅLBILD

Sala kommun ska vara en trygg, inkluderande och sammanhållen kommun där människor kan leva sina liv med tillit, delaktighet och goda livsvillkor. Trygghet handlar både om att förebygga brott och oro, men också om att utveckla livsmiljöer och strukturer som främjar välmående och social hållbarhet. Arbetet ska bidra till att minska brottslighet och ordningsstörningar men också stärka de faktorer som bygger trygghet över tid, såsom gemenskap, tillgång till stöd, fungerande offentliga miljöer och närvaro av viktiga samhällsaktörer.

Tryggheten i Sala ska växa ur samarbete mellan kommunen, Polismyndigheten, invånare, näringsliv och övriga aktörer där ömsesidigt förtroende, delaktighet och tydlig kommunikation är centralt. Kommunen ska skapa förutsättningar för att alla som bor och verkar i Sala kan bidra till ett tryggt, inkluderande och hållbart lokalsamhälle. Det innebär att barn och unga ges goda uppväxtvillkor, att offentliga miljöer är trygga och tillgängliga samt att riskerna för utsatthet och rekrytering till kriminalitet minskar.

Sala kommun strävar efter en trivsamt och välvårdad offentlig miljö där klotter och skadegörelse hanteras snabbt, enhetligt och effektivt. Genom strukturerade arbetssätt, tydligt ansvar och ett nära samarbete mellan kommunens verksamheter och bolag ska klotter på kommunens egna fastigheter, anläggningar och allmänna platser åtgärdas skyndsamt för att motverka otrygghet och stärka upplevelsen av ordning i det offentliga rummet.

I målbilden ingår även att kommunen ska vara en aktiv och stödjande part i samverkan med civilsamhälle, privata markägare och fastighetsägare, men utan att ta över ansvar för sanering på privat ägd mark eller riskera att konkurrera med kommersiella aktörer. Genom information, samverkan och gemensamma insatser kan kommunen ändå bidra till att hela Sala upplevs som en trygg och välskött plats där invånare, företag och besökare känner delaktighet och ansvar för sin miljö.

4 GRUNDPRINCIPER

Det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet i Sala kommun ska vara kunskapsbaserat, samordnat och präglat av både långsiktighet och förmågan att agera snabbt när situationer kräver det. Det långsiktiga arbetet handlar om att stärka skyddsfaktorer, minska riskfaktorer och bygga hållbara strukturer för trygghet i hela kommunen. Samtidigt behöver kommunen kunna genomföra kortsiktiga och riktade insatser när akuta behov uppstår, exempelvis vid händelser, lokala problem eller förändrade riskbilder.

Arbetet ska vila på gemensamma lägesbilder och analyser som ger en samlad förståelse av utvecklingen i kommunen. Det ska genomföras i nära samverkan med polis, civilsamhälle, näringsliv och andra relevanta aktörer för att säkerställa samsyn, koordinering och effektiva insatser.

Trygghet skapas genom en kombination av social och situationell brottsprevention. Sociala insatser förebygger brottslighet på lång sikt genom att stärka individers och grupper livsvillkor, möjligheter och delaktighet. Situationella insatser kompletterar detta genom att skapa trygga och välfungerande miljöer, minska möjligheterna till brott och hantera de problem som uppstår här och nu. Båda perspektiven behövs för ett hållbart och förebyggande arbete som stärker tryggheten i Sala på både kort och lång sikt.

Allt arbete ska präglas av rättssäkerhet, integritet och proportionalitet.

5 ORGANISATION OCH ANSVAR

Kommunfullmäktige fastställer de övergripande målen och riktlinjerna för trygghets- och brottsförebyggande arbete.

Kommunstyrelsen har det samlade ansvaret för att leda, samordna och följa upp arbetet, besluta om samverkansöverenskommelser med Polismyndigheten, fastställa prioriteringar och godkänna framtagna medborgarlöften.

Kommunstyrelsen följer upp arbetet utifrån den årliga lägesanalysen och säkerställer att det finns resurser och organisatoriska förutsättningar för ett effektivt arbete.

Säkerhetssamordnaren leder och utvecklar det samordnade arbetet, samlar lägesbild och analys, kallar till och leder EST samt fungerar som länk i samverkansstrukturer som SSPF, BOB, Lokal BRÅ och andra forum. Funktionen rapporterar till kommunstyrelsen och ansvarar för att samordna, underlätta och säkerställa att beslut fattas i rätt forum.

Strategen mot välfärdsbrott leder och samordnar kommunens arbete enligt handlingsplanen mot välfärdsbrott, kartlägger risker och analyserar sårbarheter samt föreslår förebyggande åtgärder. Strategen stödjer förvaltningarna med verktyg och rutiner, stärker deras kompetens att motverka oegentligheter samt genomför utredningar och utbildningar och deltar i externa nätverk och samverkansforum.

Tekniska kontoret ansvarar för att planera, samordna och genomföra åtgärder som stärker tryggheten i den offentliga miljön. Gata och Park ansvarar för åtgärder på allmän platsmark, medan Fastighetsenheten ansvarar för insatser vid kommunens byggnader och fastigheter. Varje kontor och kommunalt bolag ska uppmärksamma och rapportera brister i den fysiska miljön, särskilt brister som kan skapa otrygghet. Dessa ska åtgärdas skyndsamt och i enlighet med interna rutiner, vilket bidrar till en enhetlig hantering samt till ordning, trivsel och trygghet i hela kommunkoncernen.

Varje nämnd ansvarar för att trygghets- och brottsförebyggande perspektiv integreras i sin verksamhet och följs upp inom nämndens ordinarie planerings- och uppföljningsprocess. Skolnämnden ansvarar för det tidiga förebyggande arbetet inom SSPF, Social- och arbetsmarknadsnämnden leder arbetet inom BOB och övriga nämnder, såsom bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden samt äldre- och omsorgsnämnden, bidrar med förebyggande insatser inom sina respektive ansvarsområden.

6 ARBETSSÄTT

Det brottsförebyggande arbetet ska bygga på kunskap, analys och en tydlig helhetssyn där kommunen tar hänsyn till både kortsiktiga behov och långsiktiga mål. Med helhetssyn avses att arbetet utgår från flera kunskapskällor och beaktar samspelet mellan sociala, tekniska och miljömässiga förutsättningar som påverkar tryggheten i kommunen. Sala kommun bedriver arbetet i enlighet med gällande lagstiftning genom en sammanhållen process som omfattar lägesbild, analys, prioritering, åtgärder och uppföljning.

Den årliga lägesanalysen tas fram i samverkan mellan kommunen och Polismyndigheten och utgör en samlad beskrivning av nuläget i kommunen. Lägesbilden utgör underlag för fortsatt analys, prioriteringar och beslut om inriktning och åtgärder i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

Arbetet omfattar sociala, situationella och tekniska åtgärder och ska präglas av långsiktighet, hållbarhet och flexibilitet för att kunna möta både akuta och strukturella behov. Kommunen ska verka för ett kunskapsbaserat arbetssätt genom samverkan, gemensam kompetensutveckling och systematisk uppföljning av resultat.

Allt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete ska bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning och utgöra ett samordnat, rättssäkert och transparent arbete.

Som en del av det situationella trygghetsarbetet ska kommunen arbeta systematiskt med att identifiera och åtgärda brister i den fysiska miljön som kan påverka tryggheten. Arbetet ska bidra till god skötsel, funktion och överblickbarhet i offentliga miljöer och bedrivas strukturerat genom analys, åtgärd och uppföljning.

Brister i den fysiska miljön som upptäcks inom kommunens verksamheter ska rapporteras enligt fastställda rutiner. Invånare ska ges möjlighet att rapportera iakttagelser som rör otrygghet eller brister i den offentliga miljön genom kommunens tillgängliga kontaktvägar. Inkomna rapporter ska tas om hand, prioriteras och följas upp av ansvarig funktion.

Det förebyggande trygghetsarbetet omfattar sociala insatser och åtgärder i den fysiska miljön som tillsammans bidrar till ökad trygghet på platser där människor vistas. Arbetet ska präglas av närvaro och dialog med övriga samhället. Brister som påverkar tryggheten ska prioriteras och åtgärdas skyndsamt. Åtgärder i den fysiska miljön ska utformas så att de främjar aktivitet, vistelse och naturlig rörelse samt bidrar till ökad trygghet och tillit.

7 SAMVERKAN

Det trygghetsskapande arbetet bygger på bred, långsiktig och tillitsfull samverkan. Kommunen samarbetar med Polismyndigheten, Region Västmanland, Länsstyrelsen Västmanland, bostadsbolag, föreningsliv, näringsliv, civilsamhälle och andra myndigheter för att skapa gemensamma lägesbilder, analysera utvecklingen och genomföra åtgärder.

De etablerade forumen EST, SSPF, BOB och Lokal-BRÅ utgör grunden för samverkan, men kommunen deltar även i regionala och nationella nätverk för erfarenhetsutbyte.

Kommunen ska även verka för att utveckla långsiktiga partnerskap och gemensamma utbildningsinsatser för att stärka den lokala och regionala samverkansförmågan. Samverkansöverenskommelsen mellan kommunen och Polisen, inklusive framtagandet av medborgarlöften, är ett centralt styrinstrument och ska följas upp årligen.

8 KOMMUNIKATION OCH DELAKTIGHET

Kommunens trygghetsarbete ska präglas av öppenhet, transparens och aktiv dialog. Med ett aktivt arbetssätt avses att kommunen fortlöpande kommunicerar, lyssnar in och följer upp frågor som rör trygghet i den offentliga miljön. Kommunikation om lägesbilder, prioriteringar och genomförda åtgärder ska vara tillgänglig och begriplig för invånare och samverkansaktörer.

Sala kommun ska arbeta för att stärka invånarnas delaktighet och förtroende genom strukturerade former för dialog, såsom medborgardialoger, trygghetsvandringar och återkoppling på rapporterade iakttagelser. Invånarnas erfarenheter och synpunkter utgör ett viktigt kunskapsunderlag i arbetet med att skapa trygghet och tillit i hela kommunen.

Brister i den fysiska miljön som upptäcks inom kommunens verksamheter ska rapporteras enligt fastställda rutiner. Invånare ska ges möjlighet att rapportera iakttagelser som rör otrygghet eller brister i den offentliga miljön genom kommunens tillgängliga kontaktvägar. Inkomna rapporter ska tas om hand, prioriteras och följas upp av ansvarig funktion.

Klicka eller tryck här för att ange text.
Kommunfullmäktige

SALA KOMMUN

Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

KOMMUNFULLMÄKTIGE

METADATA OM DOKUMENTET

Dokumentnamn Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete		Dokumenttyp Policy	Omfattar Kommunen
Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Dokumentansvarig Säkerhetssamordnare	Publicering www.sala.se , intranät	
Beslutad datum	Översyn bör göras 2029-05-30	Klassificering 1.3.1	Diarienummer KS 2025/1136
Relation	Ersätter		Författningssamling

INNEHÅLL

1	BEGREPPSFÖRKLARING	1
2	SYFTE OCH TILLÄMPNING.....	2
3	MÅLBILD	3
4	GRUNDPRINCIPER	4
5	ORGANISATION OCH ANSVAR	5
6	ARBETSSÄTT	6
7	SAMVERKAN	7
8	KOMMUNIKATION OCH DELAKTIGHET.....	8

1 BEGREPPSFÖRKLARING

Brottsförebyggande arbete

Kommunens samlade och systematiska arbete för att minska risken för brott, förebygga återfall och stärka tryggheten. Arbetet omfattar både sociala och situationella åtgärder och ska bygga på kunskap, analys och långsiktighet.

Trygghetsskapande arbete

Insatser som stärker invånarnas upplevelse av trygghet i vardagen, oberoende av faktisk brottsnivå. Arbetet kompletterar det brottsförebyggande och syftar till att stärka tillit, delaktighet och social sammanhållning.

Social brottsprevention

Insatser som riktar sig mot bakomliggande orsaker till brottslighet genom att stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer, särskilt för barn och unga. Arbetet kan omfatta tidiga insatser, stöd till familjer, skolnärvaro, meningsfull fritid och åtgärder som främjar delaktighet.

Situationell brottsprevention

Åtgärder som minskar möjligheter och tillfällen att begå brott genom påverkan av den fysiska eller organisatoriska miljön. Det kan handla om miljöutformning, ökad synlighet och tillsyn samt tekniska och organisatoriska lösningar som ökar upptäcktsrisken.

EST – Effektiv Samverkan för Trygghet

En operativ samverkansstruktur mellan kommun, Polismyndigheten, bostadsbolag och andra aktörer för tidig lägesbild, samordnade åtgärder och gemensam uppföljning.

SSPF – Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid

En samverkansmodell för tidiga och samordnade insatser till barn och unga som riskerar en negativ utveckling eller brottslighet.

BOB – Barn och unga i organiserad brottslighet

En samverkansmodell för att upptäcka, skydda och stödja barn och unga som riskerar att rekryteras till eller redan befinner sig i organiserad brottslighet.

Lokal-BRÅ – Lokalt brottsförebyggande råd

Kommunens strategiska forum för samordning, analys och uppföljning av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

2 SYFTE OCH TILLÄMPNING

Syftet med denna policy är att ange Sala kommuns övergripande inriktning för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Policyn tydliggör kommunens ansvar enligt Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, och beskriver hur arbetet ska bedrivas kunskapsbaserat, långsiktigt och förebyggande för att stärka tryggheten och motverka de faktorer som skapar otrygghet, social oro och brottslighet.

Policyn utgör grunden för kommunens gemensamma lägesbilder, analyser och prioriteringar samt för de handlingsplaner och samverkansöverenskommelser som tas fram inom området. Den betonar behovet av förebyggande insatser både av social och situationell karaktär samt vikten av samverkan med Polismyndigheten, civilsamhälle, näringsliv och andra relevanta aktörer.

~~Genom att ange en samlad inriktning ska policyn bidra till ett tryggt, inkluderande och socialt hållbart Sala där arbetet inte enbart handlar om att motverka brottslighet utan även om att stärka delaktighet, tillit och goda livsvillkor.~~

3 MÅLBILD

Sala kommun ska vara en trygg, inkluderande och sammanhållen kommun där människor kan leva sina liv med tillit, delaktighet och goda livsvillkor. ~~Trygghet handlar både om att förebygga brott och oro, men också om att utveckla livsmiljöer och strukturer som främjar välmående och social hållbarhet.~~ Arbetet ska bidra till att minska brottslighet och ordningsstörningar men också stärka de faktorer som bygger trygghet över tid, såsom gemenskap, tillgång till stöd, fungerande offentliga miljöer och närvaro av viktiga samhällsaktörer.

Tryggheten i Sala ska växa ur samarbete mellan kommunen, Polismyndigheten, invånare, näringsliv och övriga aktörer där ömsesidigt förtroende, delaktighet och tydlig kommunikation är centralt. Kommunen ska skapa förutsättningar för att alla som bor och verkar i Sala kan bidra till ett tryggt, inkluderande och hållbart lokalsamhälle. ~~Det innebär att barn och unga ges goda uppväxtvillkor, att offentliga miljöer är trygga och tillgängliga samt att riskerna för utsatthet och rekrytering till kriminalitet minskar.~~

Sala kommun ~~strävar efter~~ en trivsamt och välvårdad offentlig miljö där klotter och skadegörelse hanteras snabbt, enhetligt och effektivt. Genom strukturerade arbetssätt, tydligt ansvar och ett nära samarbete mellan kommunens verksamheter och bolag ska klotter på kommunens egna fastigheter, anläggningar och allmänna platser åtgärdas skyndsamt för att motverka otrygghet och stärka upplevelsen av ordning i det offentliga rummet.

~~I målbilden ingår även att kommunen ska vara en aktiv och stödjande part i samverkan med civilsamhälle, privata markägare och fastighetsägare, men utan att ta över ansvar för sanering på privat ägd mark eller riskera att konkurrera med kommersiella aktörer. Genom information, samverkan och gemensamma insatser kan kommunen ändå bidra till att hela Sala upplevs som en trygg och välskött plats där invånare, företag och besökare känner delaktighet och ansvar för sin miljö.~~

4 GRUNDPRINCIPER

Det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet i Sala kommun ska vara kunskapsbaserat, samordnat och präglat av både långsiktighet och förmågan att agera snabbt när situationer kräver det. Det långsiktiga arbetet handlar om att stärka skyddsfaktorer, minska riskfaktorer och bygga hållbara strukturer för trygghet i hela kommunen. ~~Samtidigt behöver kommunen kunna genomföra kortsiktiga och riktade insatser när akuta behov uppstår, exempelvis vid händelser, lokala problem eller förändrade riskbilder.~~

Arbetet ska vila på gemensamma lägesbilder och analyser ~~som ger en samlad förståelse~~ av utvecklingen i kommunen. Det ska genomföras i nära samverkan med polis, civilsamhälle, näringsliv och andra relevanta aktörer för att säkerställa samsyn, koordinering och effektiva insatser.

Trygghet ~~skapas genom~~ en kombination av social och situationell brottsprevention. Sociala insatser förebygger brottslighet på lång sikt genom att stärka individers och gruppernas livsvillkor, möjligheter och delaktighet. Situationella insatser kompletterar detta genom att skapa trygga och välfungerande miljöer, minska möjligheterna ~~till~~ brott och hantera de problem som uppstår här och nu. Båda perspektiven behövs för ett ~~hållbart~~ och förebyggande arbete som stärker tryggheten i Sala på både kort och lång sikt.

Allt arbete ska präglas av rättssäkerhet, integritet och proportionalitet.

5 ORGANISATION OCH ANSVAR

Kommunfullmäktige fastställer de övergripande målen och riktlinjerna för trygghets- och brottsförebyggande arbete.

Kommunstyrelsen har det samlade ansvaret för att leda, samordna och följa upp arbetet, besluta om samverkansöverenskommelser med Polismyndigheten, fastställa prioriteringar och godkänna framtagna medborgarlöften.

Kommunstyrelsen följer upp arbetet utifrån den årliga lägesanalysen och säkerställer att det finns resurser och organisatoriska förutsättningar för ett effektivt arbete.

Säkerhetssamordnaren leder och utvecklar det samordnade arbetet, samlar lägesbild och analys, kallar till och leder EST samt fungerar som länk i samverkansstrukturer som SSPF, BOB, Lokal BRÅ och andra forum. Funktionen rapporterar till kommunstyrelsen och ansvarar för att samordna, underlätta och säkerställa att beslut fattas i rätt forum.

Strategen mot välfärdsbrott leder och samordnar kommunens arbete enligt handlingsplanen mot välfärdsbrott, kartlägger risker och analyserar sårbarheter samt föreslår förebyggande åtgärder. Strategen stödjer förvaltningarna med verktyg och rutiner, stärker deras kompetens att motverka oegentligheter samt genomför utredningar och utbildningar och deltar i externa nätverk och samverkansforum.

Tekniska kontoret ansvarar för att planera, samordna och genomföra åtgärder som stärker tryggheten i den offentliga miljön. Gata och Park ansvarar för åtgärder på allmän platsmark, medan Fastighetsenheten ansvarar för insatser vid kommunens byggnader och fastigheter. Varje kontor och kommunalt bolag ska uppmärksamma och rapportera brister i den fysiska miljön, särskilt brister som kan skapa otrygghet. Dessa ska åtgärdas skyndsamt och i enlighet med interna rutiner, vilket bidrar till en enhetlig hantering samt till ordning, trivsel och trygghet i hela kommunkoncernen.

Varje nämnd ansvarar för att trygghets- och brottsförebyggande perspektiv integreras i sin verksamhet och följs upp inom nämndens ordinarie planerings- och uppföljningsprocess. Skolnämnden ansvarar för det tidiga förebyggande arbetet inom SSPF, Social- och arbetsmarknadsnämnden leder arbetet inom BOB och övriga nämnder, såsom bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden samt äldre- och omsorgsnämnden, bidrar med förebyggande insatser inom sina respektive ansvarsområden.

6 ARBETSSÄTT

~~Det brottsförebyggande arbetet ska bygga på kunskap, analys och en tydlig helhetssyn där kommunen tar hänsyn till både kortsiktiga behov och långsiktiga mål. Med helhetssyn avses att arbetet utgår från flera kunskapskällor och beaktar samspelen mellan sociala, tekniska och miljömässiga förutsättningar som påverkar tryggheten i kommunen. Sala kommun bedriver arbetet i enlighet med gällande lagstiftning genom en sammanhållen process som omfattar lägesbild, analys, prioritering, åtgärder och uppföljning.~~

Den årliga lägesanalysen tas fram i samverkan mellan kommunen och Polismyndigheten och utgör en samlad beskrivning av nuläget i kommunen. Lägesbilden utgör underlag för fortsatt analys, prioriteringar och beslut om inriktning och åtgärder i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

~~Arbetet omfattar sociala, situationella och tekniska åtgärder och ska präglas av långsiktighet, hållbarhet och flexibilitet för att kunna möta både akuta och strukturella behov. Kommunen ska verka för ett kunskapsbaserat arbetssätt genom samverkan, gemensam kompetensutveckling och systematisk uppföljning av resultat.~~

~~Allt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete ska bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning och utgöra ett samordnat, rättssäkert och transparent arbete.~~

Som en del av det situationella trygghetsarbetet ska kommunen arbeta systematiskt med att identifiera och åtgärda brister i den fysiska miljön som kan påverka tryggheten. Arbetet ska bidra till god skötsel, funktion och överblickbarhet i offentliga miljöer ~~och bedrivs strukturerat genom analys, åtgärd och uppföljning.~~

Brister i den fysiska miljön som upptäcks inom kommunens verksamheter ska rapporteras enligt fastställda rutiner. Invånare ska ges möjlighet att rapportera iakttagelser som rör otrygghet eller brister i den offentliga miljön genom ~~kommunens tillgängliga kontaktvägar. Inkomna rapporter ska tas om hand, prioriteras och följas upp av ansvarig funktion.~~

Det förebyggande trygghetsarbetet omfattar sociala insatser och åtgärder i den fysiska miljön som tillsammans bidrar till ökad trygghet på platser där människor vistas. ~~Arbetet ska präglas av närvaro och dialog med övriga samhället. Brister som påverkar tryggheten ska prioriteras och åtgärdas skyndsamt. Åtgärder i den fysiska miljön ska utformas så att de främjar aktivitet, vistelse och naturlig rörelse samt bidrar till ökad trygghet och tillit.~~

7 SAMVERKAN

Det trygghetsskapande arbetet bygger på bred, långsiktig och tillitsfull samverkan. Kommunen samarbetar med Polismyndigheten, Region Västmanland, Länsstyrelsen Västmanland, bostadsbolag, föreningsliv, näringsliv, civilsamhälle och andra myndigheter för att skapa gemensamma lägesbilder, analysera utvecklingen och genomföra åtgärder.

De etablerade forumen EST, SSPF, BOB och Lokal-BRÅ utgör grunden för samverkan, men kommunen deltar även i regionala och nationella nätverk för erfarenhetsutbyte.

Kommunen ska även verka för att utveckla långsiktiga partnerskap och gemensamma utbildningsinsatser för att stärka den lokala och regionala samverkansförmågan. Samverkansöverenskommelsen mellan kommunen och Polisen, inklusive framtagandet av medborgarlöften, är ett centralt styrinstrument och ska följas upp årligen.

8 KOMMUNIKATION OCH DELAKTIGHET

Kommunens trygghetsarbete ska präglas av öppenhet, transparens och aktiv dialog. ~~Med ett aktivt arbetssätt avses att kommunen fortlöpande kommunicerar, lyssnar in och följer upp frågor som rör trygghet i den offentliga miljön.~~ Kommunikation om lägesbilder, prioriteringar och genomförda åtgärder ska vara tillgänglig och begriplig för invånare och samverkansaktörer.

Sala kommun ska arbeta för att stärka invånarnas delaktighet och förtroende genom strukturerade former för dialog, såsom medborgardialoger, trygghetsvandringar och återkoppling på rapporterade iakttagelser. Invånarnas erfarenheter och synpunkter utgör ett viktigt kunskapsunderlag i arbetet med att skapa trygghet och ~~trivsel~~ i hela kommunen.

Brister i den fysiska miljön som upptäcks inom kommunens verksamheter ska rapporteras enligt fastställda rutiner. ~~Invånare ska ges möjlighet att rapportera iakttagelser som rör otrygghet eller brister i den offentliga miljön genom kommunens tillgängliga kontaktvägar. Inkomna rapporter ska tas om hand, prioriteras och följas upp av ansvarig funktion.~~

Klicka eller tryck här för att ange text.
Kommunfullmäktige

SALA KOMMUN

Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

Syfte

- Benämningen *trygghetsskapande- och brottsförebyggande* används för att spegla att arbetsområdena är nära sammanlänkade och ömsesidigt förstärkande
- Tydliggör sambandet mellan trygghetsskapande och brottsförebyggande insatser
- Anger och strukturerar kommunens samlade inriktning för trygghets- och brottsförebyggande arbete

Samordning och ansvar

- Säkerhet- och beredskapsenheten samordnar och leder flera av de insatser och processer som beskrivs i policyn
- Arbetet sker i samverkan med kommunens kontor
- Ansvar och genomförande ligger fortsatt inom respektive nämnd och verksamhet

Sammanfattning av förändringar

- Vissa avsnitt har kortats och stramats upp
- Jämnare vikt mellan olika former av trygghets- och brottsförebyggande arbete
- Färre formuleringar som kan tolkas som prioritering av specifika insatser
- Tydligare skrivningar om insatser som skapar rörelse och vistelse i offentliga miljöer

Förändring: balans i beskrivningen av insatser

- Sociala, situationella och tekniska åtgärder beskrivs mer likvärdigt
- Policyn anger inriktning och principer, inte metod
- Minskad risk för att enskilda arbetssätt uppfattas som överordnade

Förändring: fokus på aktiva offentliga miljöer

- Större tydlighet kring åtgärder som skapar rörelse, vistelse och närvaro i offentliga miljöer
- Betoning på användning av platser som en trygghetsskapande faktor
- Kompletterar åtgärder som rör skötsel, belysning och fysisk utformning

Frågor?

